

| Ca – Informace o vzdělávacím programu – rozsah |                                                                                                  |           |             |          |                 |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|-------------|----------|-----------------|-------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|
| Název školy                                    | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |           |             |          |                 |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Název vzdělávacího programu                    | Sociální pedagogika                                                                              |           |             |          |                 |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Kód oboru vzdělání                             | 75-32-N/..                                                                                       |           |             |          |                 |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Forma vzdělávání                               | denní                                                                                            |           |             |          |                 |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Členění modulů                                 | všeobecné                                                                                        |           |             |          | odborné         |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
|                                                | všeobecné teoretické                                                                             | jazykové  | komunikační | ITC      | odborné povinné | povinně volitelné | volitelné                                                                                                                                                                                                            | odborná praxe |
| Počet modulů                                   | 4                                                                                                | 1         | 2           | 1        | 17              | 17                | 4                                                                                                                                                                                                                    | 1             |
| Počet kreditů/hodin za celé studium            | 20/280                                                                                           | 16/190    | 8/112       | 4/56     | 95/1172         | 12/162            | 0–36/0–328                                                                                                                                                                                                           | 22/738        |
| Počet konz. hodin za celé studium              | 1800                                                                                             |           |             |          |                 |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Počet hodin samostudia za celé studium         | 2000                                                                                             |           |             |          |                 |                   |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Počet hodin přednášek/cvičení                  | 280 p/0 c                                                                                        | 0 p/190 c | 28 p/84 c   | 0 p/56 c | 764 p/408 c     | 0/162 c           | 0 p/328 c                                                                                                                                                                                                            | 0 p/715 c     |
| Podíl (%) interních pedagogů                   | 100 %                                                                                            | 100 %     | 100 %       | 100 %    | 95 %            | 90 %              | 80 %                                                                                                                                                                                                                 | 100 %         |
| Podíl (%) externích pedagogů                   | 0 %                                                                                              | 0 %       | 0 %         | 0 %      | 5 %             | 10 %              | 20 %                                                                                                                                                                                                                 | 0 %           |
| Přehled využití týdnů                          | 1/1                                                                                              | 1/2       | 2/1         | 2/2      | 3/1             | 3/2               | Pozn. k počtu kreditů za celé studium: studenti získají další 3 kredity za zpracování a odevzdání absolventské práce, což není započítáno v žádném modulu. Proto výsledný počet kreditů je minimálně 180 za studium. |               |
| Výuka                                          | 16                                                                                               | 12        | 16          | 12       | 12              | 14                |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Samostudium – příprava na hodnocení            | 3                                                                                                | 3         | 3           | 3        | 3               | 5 (3+2 abs.)      |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Souvislá odborná praxe                         | 0                                                                                                | 4         | 0           | 4        | 4               | 0                 |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Rezerva                                        | 1                                                                                                | 1         | 1           | 1        | 1               | 1                 |                                                                                                                                                                                                                      |               |
| Celkem                                         | 20                                                                                               | 20        | 20          | 20       | 20              | 20                |                                                                                                                                                                                                                      |               |

**Cb - Informace o vzdělávacím programu - hodnocení výsledků vzdělávání studentů**

|                                    |                                                                                                  |
|------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Název školy</b>                 | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |
| <b>Název vzdělávacího programu</b> | Sociální pedagogika                                                                              |
| <b>Kód oboru vzdělání</b>          | 75-32-N/                                                                                         |
| <b>Forma vzdělávání</b>            | denní                                                                                            |

**Hodnocení studijních výsledků**

Forma hodnocení studijních výsledků v jednotlivých předmětech je uvedena v učebním plánu. Kontrola znalostí se provádí:

- průběžným hodnocením
- zápočtem (Z)
- klasifikovaným zápočtem (KZ)
- zkouškou (ZK)

Hodnocení studijních výsledků se řídí Pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání studentů VOŠS (součást Školního řádu).

Hodnocení se provádí klasifikačními stupni:

- 1 = výborně
- 2 = velmi dobře
- 3 = dobře
- 4 = nevyhověl/a

Splní-li student stanovené požadavky, zapíše mu zkoušející výsledek dosaženého hodnocení do výkazu o studiu slovně, připojí datum a podpis a hodnocení zanesé také do katalogového listu studenta vedeného v informačním systému BAKALÁŘI. Hodnocení „nevyhověl“ se do výkazu o studiu a do informačního systému zapisuje jen v případě neúspěchu u 2. opravného termínu. Za správnost zapsaného hodnocení zodpovídá učitel, který hodnocení provedl. Administraci studia průběžně zajišťuje studijní oddělení.

V průběhu období mohou vyučující provádět kontrolu studia kontrolními otázkami, zadáváním písemných prací, testy, zadáváním samostatných úkolů, seminárními pracemi. Výsledky průběžných kontrol mohou být zohledněny při hodnocení.

Vyučující může studentu s přihlédnutím k výsledkům průběžných kontrol umožnit vykonání hodnocení v „předtermínu“, nejdříve však 2 týdny před zahájením řádného zkouškového období.

Vyučující je povinen nejpozději k 1. 12. a 1. 4. kalendářního roku prokazatelně zveřejnit v informačním systému BAKALÁŘI na webové adrese [znamky.voss-ova.cz](http://znamky.voss-ova.cz) v dostatečném počtu termíny pro hodnocení v řádném zkouškovém období. Tyto termíny musí být studentům zcela dostupné a student je povinen se před začátkem řádného zkouškového období zapsat k hodnocení v každém předmětu.

Chování studenta se neklasifikuje.

K úspěšnému ukončení studia musí student splnit následující podmínky:

- získat v každém období předepsaná hodnocení a předepsaný počet kreditů (viz vzorový učební plán a charakteristika jednotlivých modulů),
- složit předepsané absolutorium.

## **Cb - Informace o vzdělávacím programu - hodnocení výsledků vzdělávání studentů**

### **Podmínky zápisu do ročníku:**

Do prvního ročníku se zapisují všichni studenti přijatí na základě přijímacího řízení.

Do vyšších ročníků mohou být zapsáni pouze studenti, kteří splnili všechna předepsaná hodnocení a získali potřebný počet kreditů. Student, který se v termínu určeném pro zápis do příslušného ročníku k zápisu nedostaví a do 5 pracovních dnů se neomluví, je posuzován, jako by studia zanechal.

## Cc1 - Informace o vzdělávacím programu - obsah uspořádaný do modulů a vzorový učební plán

|                                                        |                                                                                                  |                                                 |                      |                            |             |               |                                       |
|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------|----------------------|----------------------------|-------------|---------------|---------------------------------------|
| <b>Název školy</b>                                     | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |                                                 |                      |                            |             |               |                                       |
| <b>Název vzdělávacího programu</b>                     | Sociální pedagogika                                                                              |                                                 |                      |                            |             |               |                                       |
| <b>Kód oboru vzdělání</b>                              | 75-32-N/...                                                                                      |                                                 |                      |                            |             |               |                                       |
| <b>Forma vzdělávání</b>                                | denní                                                                                            |                                                 |                      |                            |             |               |                                       |
| <b>Zaměření vzdělávacího programu</b>                  | Sociální pedagogika                                                                              |                                                 |                      |                            |             |               |                                       |
| <b>Název modulu</b>                                    | <b>zkratka</b>                                                                                   | <b>rozsah/*c</b>                                | <b>ECTS</b>          | <b>zakoření</b>            | <b>druh</b> | <b>garant</b> | <b>dop. období</b>                    |
| <b>Cizí jazyk – Jazyk anglický, německý, ruský (A)</b> | ANJ<br>NEJ<br>RUJ                                                                                | 1. r 2/2, 2/2<br>2. r 2/2, 2/2<br>3. r 3/3, 3/3 | 3, 3<br>2, 2<br>3, 3 | ZK, ZK<br>ZK, ZK<br>ZK, ZK | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>1.–3. ročníku |
| <b>Právo sociálního zabezpečení (A)</b>                | PSZ                                                                                              | 2. r 2/1, 2/1<br>3. r 3/1, 3/1                  | 3, 3<br>3, 3         | ZK, ZK<br>ZK, ZK           | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>2.–3. ročníku |
| <b>Sociální a pedagogická práce (A)</b>                | SPE                                                                                              | 1. r 2/0, 2/0<br>2. r 2/1, 2/1<br>3. r 2/1, 2/1 | 3, 2<br>3, 2<br>3, 2 | ZK, ZK<br>ZK, ZK<br>ZK, ZK | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>1.–3. ročníku |
| <b>Pedagogika (A)</b>                                  | PED                                                                                              | 1. r 2/0, 2/0<br>2. r 2/0, 2/0<br>3. r 2/0, 2/0 | 3, 3<br>2, 2<br>3, 3 | ZK, ZK<br>ZK, ZK<br>ZK, ZK | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>1.–3. ročníku |
| <b>Sociální politika</b>                               | SOP                                                                                              | 1. r 2/0, 2/0                                   | 2, 2                 | Z, Z                       | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>1. ročníku    |
| <b>Právo</b>                                           | PRA                                                                                              | 1. r 2/0, 2/0<br>2. r 2/0, 2/0                  | 3, 2<br>3, 2         | Z, ZK<br>Z, ZK             | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>1.–2. ročníku |
| <b>Systém vzdělávání v České republice</b>             | SVČ                                                                                              | 1. r 1/0, 1/0                                   | 1, 1                 | Z, Z                       | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>1. ročníku    |
| <b>Etopedie</b>                                        | ETO                                                                                              | 3. r 2/0, 2/0                                   | 2, 2                 | Z, Z                       | povinný     | přednášející  | zimní a letní období<br>3. ročníku    |

|                                             |            |                                |              |               |         |              |                                         |
|---------------------------------------------|------------|--------------------------------|--------------|---------------|---------|--------------|-----------------------------------------|
| <b>Sociálně psychologický výcvik</b>        | <b>SPV</b> | 3. r 2/2, 2/2                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>3. ročníku      |
| <b>Základy sociálního výzkumu</b>           | <b>ZSV</b> | 2. r 2/1, 2/1                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>2. ročníku      |
| <b>Zdraví a nemoc</b>                       | <b>ZDN</b> | 1. r 2/1, 2/1                  | 2, 2         | Z, ZK         | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>1. ročníku      |
| <b>Psychiatrie</b>                          | <b>PSC</b> | 2. r 1/0, 1/0                  | 1, 1         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>2. ročníku      |
| <b>Sociální patologie</b>                   | <b>SPT</b> | 3. r 2/0, 2/0                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>3. ročníku      |
| <b>Etnické a menšinové skupiny</b>          | <b>ETN</b> | 3. r 1/0, 1/0                  | 1, 1         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>3. ročníku      |
| <b>Kazuistický seminář</b>                  | <b>KAS</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>3. r 1/1, 1/1 | 1, 1<br>1, 1 | Z, Z<br>Z, Z  | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>2. a 3. ročníku |
| <b>Seminář k absolventské práci</b>         | <b>SAP</b> | 3. r 1/1, 1/1                  | 1, 1         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>3. ročníku      |
| <b>Filozofie a etika</b>                    | <b>FET</b> | 1. r 2/0, 2/0                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>1. ročníku      |
| <b>Sociologie</b>                           | <b>SOC</b> | 1. r 2/0, 2/0                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>1. ročníku      |
| <b>Psychologie</b>                          | <b>PSY</b> | 1. r 2/0, 2/0<br>2. r 2/0, 2/0 | 2, 2<br>2, 2 | Z, Z<br>Z, ZK | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>1. a 2. ročníku |
| <b>Základy ekonomie</b>                     | <b>ZEK</b> | 2. r 2/0, 2/0                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>2. ročníku      |
| <b>Informační a komunikační technologie</b> | <b>IKT</b> | 1. r 2/2, 2/2                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>1. ročníku      |
| <b>Prezentační a komunikační dovednosti</b> | <b>PKD</b> | 1. r 2/1, 2/1                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>1. ročníku      |
| <b>Korespondence</b>                        | <b>KOR</b> | 2. r 2/2, 2/2                  | 2, 2         | Z, Z          | povinný | přednášející | zimní a letní období<br>2. ročníku      |

|                                                          |            |                                              |                      |                                                    |                                   |              |                                                                     |
|----------------------------------------------------------|------------|----------------------------------------------|----------------------|----------------------------------------------------|-----------------------------------|--------------|---------------------------------------------------------------------|
| <b>Absolventská práce</b>                                | <b>AP</b>  | 3. r 0/0, 0/0                                | 0, 3                 | -, Z                                               | povinný                           | přednášející | letní období 3. ročníku                                             |
| <b>Odborný seminář</b>                                   | <b>OSE</b> | 1. r 1/1, 1/1                                | 1, 1                 | Z, Z                                               | povinný                           | přednášející | zimní a letní období<br>1. ročníku                                  |
| <b>Orientace v sociální síti</b>                         | <b>OSS</b> | 1. r 3/3, 3/3                                | 2, 2                 | Z, Z                                               | povinný                           | přednášející | zimní a letní období<br>1. ročníku                                  |
| <b>Odborná praxe<sup>1</sup> a supervize<sup>2</sup></b> | <b>OPS</b> | průběžná<br>2. r 6/6, 6/6<br>3. r 6/6, 6/6   | 3, 3<br>3, 3         | 1. r<br>--, KZ<br>2. r<br>KZ, KZ<br>3. r<br>KZ, KZ | povinný                           | přednášející | letní období 1. ročníku,<br>zimní a letní období<br>2. a 3. ročníku |
|                                                          |            | souvislá<br>1. r 120<br>2. r 120<br>3. r 120 | 0, 2<br>0, 2<br>2, 0 |                                                    |                                   |              |                                                                     |
|                                                          |            | supervize<br>2. r 1/1, 1/1<br>3. r 1/1, 1/1  | 1, 1<br>1, 1         |                                                    |                                   |              |                                                                     |
| <b>Občané se zdravotním postižením</b>                   | <b>OZP</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2       | 2, 2                 | Z, Z                                               | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                          |
| <b>Problémy dětské populace</b>                          | <b>PDP</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2       | 2, 2                 | Z, Z                                               | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                          |
| <b>Osoby s rizikovým a problémovým chováním</b>          | <b>ORP</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2       | 2, 2                 | Z, Z                                               | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                          |
| <b>Speciální pedagogické terapie</b>                     | <b>TER</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2       | 2, 2                 | Z, Z                                               | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                          |
| <b>Aplikovaná arteterapie</b>                            | <b>ART</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2       | 2, 2                 | Z, Z                                               | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                          |

|                                                           |            |                                        |              |              |                                   |              |                                            |
|-----------------------------------------------------------|------------|----------------------------------------|--------------|--------------|-----------------------------------|--------------|--------------------------------------------|
| <b>Pohybové a relaxační techniky</b>                      | <b>PRT</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2 | 2, 2         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Krizová intervence</b>                                 | <b>KRI</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1 | 2, 2         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Druhý cizí jazyk</b>                                   | <b>CJ2</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2 | 2, 2<br>2, 2 | Z, Z<br>Z, Z | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Gerontologie</b>                                       | <b>GER</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1 | 1, 1         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Sociální práce s nezaměstnanými</b>                    | <b>SPN</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1 | 1, 1         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Mediace</b>                                            | <b>MEC</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1 | 1, 1         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Projektový management</b>                              | <b>PCM</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1 | 1, 1         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Dluhové poradenství</b>                                | <b>DLU</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1 | 1, 1         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Propedeutika sociálních a komunikačních dovedností</b> | <b>PSK</b> | 2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2 | 1, 1         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |
| <b>Kouzelný svět snoezelenu</b>                           | <b>KSS</b> | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1 | 1, 1         | Z, Z         | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku |

|                                                |             |                                                                 |                      |                      |                                   |              |                                                       |
|------------------------------------------------|-------------|-----------------------------------------------------------------|----------------------|----------------------|-----------------------------------|--------------|-------------------------------------------------------|
| <b>Trénink duševní kondice</b>                 | <b>TDK</b>  | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1                          | 1, 1                 | Z, Z                 | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku            |
| <b>Významné osobnosti</b>                      | <b>VOS</b>  | 2. r 1/1, 1/1<br>nebo<br>3. r 1/1, 1/1                          | 1, 1                 | Z, Z                 | povinně<br>volitelný <sup>3</sup> | přednášející | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku            |
| <b>Konverzace v cizím jazyce</b>               | <b>KCJ</b>  | 1. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>2. r 2/2, 2/2<br>nebo<br>3. r 2/2, 2/2 | 2, 2<br>2, 2<br>2, 2 | Z, Z<br>Z, Z<br>Z, Z | volitelný                         | přednášející | zimní a letní období<br>1. nebo 2. nebo 3. ročníku    |
| <b>Znaková řeč</b>                             | <b>ZNŘ</b>  | 1. r 2/2, 2/2<br>2. r 2/2, 2/2<br>3. r 2/2, 2/2                 | 2, 2<br>2, 2<br>2, 2 | Z, Z<br>Z, Z<br>Z, Z | volitelný                         | přednášející | zimní a letní období<br>1. nebo 2. nebo 3. ročníku    |
| <b>Dobrovolnictví<sup>4</sup></b>              | <b>DOB</b>  |                                                                 | 1, 1<br>1, 1<br>1, 1 |                      | volitelný                         | garant       | zimní nebo letní období<br>1. nebo 2. nebo 3. ročníku |
| <b>Aktivní účast na konferenci<sup>5</sup></b> | <b>KONF</b> |                                                                 | 1, 1<br>1, 1<br>1, 1 |                      | volitelný                         |              | zimní nebo letní období<br>1. nebo 2. nebo 3. ročníku |

**Poznámky, další studijní povinnosti:**

(A) – předmět absolutoria

\*c – cvičení, seminář

<sup>1</sup> Rozložení souvislé odborné praxe do zimního a letního období může být upraveno na základě možností školy a odborných pracovišť.

<sup>2</sup> Student/ka absolvuje v rámci předmětu Odborná praxe a supervize v zimním a letním období 2. a 3. ročníku skupinovou a individuální supervizi.

<sup>3</sup> Z povinně volitelných předmětů si student/ka vybírá ve 2. a 3. ročníku jeden předmět 4kreditový a jeden předmět 2kreditový.

<sup>4</sup> Pokud student/ka odpracuje minimálně 30 hodin v dobrovolnické činnosti, získá 1 kredit v daném období.

<sup>5</sup> Pokud se student/ka aktivně zúčastní konference (vystoupí s příspěvkem), získá 1 kredit v daném období.



| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                    |                                                                                                                                       |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                                                                                                                                                                                 |                    |                                                                                                                                       |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Sociální pedagogika                                                                                                                                                                                                                                                                              |                    |                                                                                                                                       |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 75-32-N/..                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                    |                                                                                                                                       |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | denní                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                    |                                                                                                                                       |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Cizí jazyk<br>(Jazyk anglický, německý, ruský)                                                                                                                                                                                                                                                   | CJ (ANJ, NEJ, RUJ) |                                                                                                                                       |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Foreign Language (English, German, Russian)                                                                                                                                                                                                                                                      |                    |                                                                                                                                       |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | povinný                                                                                                                                                                                                                                                                                          | dopor. období      | zimní a letní období<br>1., 2. a 3. ročníku                                                                                           |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. ročník<br>cvičení 2 hod./týden<br>2. ročník<br>cvičení 2 hod./týden<br>3. ročník<br>cvičení 3 hod./týden                                                                                                                                                                                      | ECTS               | 3 kredity v zimním a letním období 1. a 3. ročníku,<br>2 kredity v zimním a letním období 2. ročníku,<br>celkem 16 kreditů za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                    |                                                                                                                                       |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | zkouška na konci každého období                                                                                                                                                                                                                                                                  |                    |                                                                                                                                       |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Znalost cizího jazyka minimálně na úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce. Těmito kompetencemi jsou vybaveni absolventi středních škol, kteří z cizího jazyka nematurovali. Jazykové kompetence absolventů středních škol, kteří složili maturitní zkoušku, jsou na úrovni B1. |                    |                                                                                                                                       |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů.                                                                                                                                                             |                    |                                                                                                                                       |
| Cíle modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                    |                                                                                                                                       |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Student dosáhne cílových kompetencí na úrovni B1/B2 podle Společného evropského referenčního rámce.</li><li>• Student si vytváří základy pro profesní orientaci a komunikaci v cizím jazyce.</li><li>• Osvojuje si slovní zásobu k jednotlivým pedagogicky a sociálně orientovaným tématům na takové úrovni, která mu umožní porozumět odbornému textu a vyjadřovat se k praktickým otázkám sociálně pedagogické práce a vést přiměřeně náročný odborný dialog.</li><li>• Dokáže se vyjadřovat v cizím jazyce nejen plynule, ale i přesně a správně.</li><li>• Vybavuje si nabyté vědomosti, dokáže je uspořádat, zestručnit a využít získaných jazykových dovedností ve společenském a odborném prostředí a aplikuje je v ústním projevu.</li><li>• Zapojuje se do aktivních diskusí v cizím jazyce a rozvíjí své spontánní reakce.</li><li>• Učí se sumarizovat poznatky a informace z oblasti sociální pedagogiky a sociální práce získané z odborných časopisů, publikací nebo z internetu a je způsobilý je samostatně prezentovat.</li><li>• Student sleduje novinky v oblasti sociální pedagogiky a sociální práce a je schopen budovat pracovní kontakty se zahraničím.</li></ul> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                    |                                                                                                                                       |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

- Vyhledává možnosti účasti na odborných seminářích a mezinárodních konferencích v rámci profesních sdružení a později se jich aktivně účastní i mimo Českou republiku.
- Zdokonaluje svůj písemný projev a napíše anotaci ke své absolventské práci.
- Prezентuje absolvovanou praxi, v níž využívá a aplikuje osvojenou odbornou slovní zásobu a jazykové prostředky.
- Student se orientuje v realitách zemí studovaného jazyka.
- Poznává pojetí sociální pedagogiky a sociální problematiku zemí studovaného jazyka a srovnává je se situací v České republice.
- Pracuje samostatně s překladovými a výkladovými slovníky a využívá jazykové příručky.
- Osvojuje si techniky efektivního studia cizích jazyků.
- Student si postupně buduje bezpředsudkový přístup ke klientům z národnostních menšin v duchu humánních zásad.
- Bez ostychu, ochotně a zdvořile komunikuje s cizinci.
- Posiluje svoji vnímavost k odlišným kulturám a odlišnostem jiných zemí.
- Uvědomuje si nutnost studia cizího jazyka pro jeho odborný profesní růst.
- Student pozitivně vnímá potřebu celoživotního vzdělávání v cizím jazyce.
- Posiluje svoje sebevědomí při improvizaci a interakci v cizím jazyce a učí se myslet v cizím jazyce.

### **Metody výuky**

- metody monologické
- metody dialogické
- brainstormingové metody
- metody práce s textem
- metody písemných prací
- statická a dynamická projekce
- inscenační metody
- nácvik jazykových/komunikačních dovedností

### **Anotace modulu**

Studium cizího jazyka má ve vzdělávání pedagogů volného času, asistentů pedagoga, vychovatelů a sociálních pracovníků významnou funkci. Znalost jazyka jim umožní studovat odbornou literaturu v cizím jazyce, získávat poznatky v zahraničí v rámci programů Evropské unie a v pracovní činnosti řešit sociálně výchovné problémy zahraničních občanů u nás.

Při pokračování ve studiu cizího jazyka ve VOŠS, které je zakončeno absolutoriem, učitel obohacuje dovednosti studentů vedoucí k samostatné komunikaci v cizím jazyce a k práci s profesně orientovanými cizojazyčnými texty a médii, dále prohlubuje jejich všeobecné znalosti a přidává odborné vědomosti a dovednosti pracovat s informacemi a samostatně se učit. Učitel seznamuje studenty s odbornou terminologií pokrývající celou šíři sociální pedagogiky a sociální práce, prohlubuje odborný jazyk, který má v konečné etapě výuky dominantní postavení. Systematicky rozvíjí všechny řečové dovednosti a jazykové prostředky v rámci tematických okruhů zaměřených na studovaný obor a na oblast společenského, politického a kulturního života u nás i v zemích studovaného jazyka. Učitel vytváří u studenta správné návyky pravopisu a výslovnosti s důrazem na jevy narušující komunikativní hodnotu projevu. Při práci s odborným textem seznamuje studenta s jazykovými prostředky typickými pro tento styl a se zásadami jeho překladu. Věnuje dostatek prostoru práci s překladovými a výkladovými slovníky a jazykovými příručkami a vede studenta k samostatnému zvládnutí situací při jednání se zahraničními občany jako sociálními klienty. Věnuje rovněž pozornost pracovním návykům vedoucím k efektivnímu studiu cizího jazyka. Připraví studenty na kontakt s rodilými mluvčími v rámci jejich studijních pobytů, stáží a exkurzí v zahraničí.

Završením jazykového vzdělávání na VOŠS je budování konkurenceschopnosti absolventů VOŠS, posilování

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

schopnosti pracovat a uplatnit se i v cizojazyčném prostředí, komunikovat s odbornou veřejností i v zahraničí, celoživotně si zvyšovat kvalifikaci v cizím jazyce a dále se v něm zdokonalovat. Z pohledu Společného evropského referenčního rámce dosáhnou absolventi VOŠS v cizím jazyce úrovně B1/B2.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Sociální pedagogika**

Pojetí sociální pedagogiky, zaměření na aktivní podmínky výchovy a vzdělávání, na roli prostředí, na zvládání životních situací bez ohledu na věk. Charakteristika sociálně pedagogické profese (asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času), kompetence, metody sociálně výchovné činnosti.

#### **2. Sociální práce**

Definice, obsah, formy a metody, klientela. Osobnost sociálního pracovníka, etický kodex sociálního pracovníka, etapy práce s klientem, náplň práce sociálního pracovníka. Mezinárodní federace sociálních pracovníků a její aktivity.

#### **3. Rodina**

Funkce rodiny, změny rodinného modelu, role v rodině, struktura rodiny. Specifika neúplné a vícegenerační rodiny. Výchova jako součást procesu socializace. Charakteristické znaky současné rodiny a práce s problémovými rodinami.

#### **4. Týrané, zanedbávané a zneužívané děti**

Úmluva o právech dítěte, práva dítěte. Vliv rodiny na výchovu a vzdělávání dítěte a na jeho další rozvoj. Vztahy mezi prostředím a výchovou. Přiměřenost trestů, způsoby zneužívání, příčiny a důsledky. Syndrom CAN.

#### **5. Náhradní péče rodinná a ústavní**

Adopce, mezinárodní adopce, pěstounská péče, kojenecké ústavy, dětské domovy, vesničky SOS, cíle a úkoly centra pro náhradní rodinnou péči. Sociálně pedagogická činnost v zařízeních náhradní péče.

#### **6. Postavení ženy v rodině a ve společnosti dříve a dnes**

Genderová nerovnost, diskriminace žen, možnost spojení kariéry a mateřství, uplatnění na trhu práce. Domácí násilí. Sociálně pedagogická činnost se ženami v krizových situacích, sociální služby pro ženy.

#### **7. Stáří**

Stárnutí populace a jeho důsledky. Problémy stáří. Generační problém, problematika soužití více generací. Ústavní péče, péče o staré občany, sociálně pedagogická činnost se seniory a služby pro seniory.

#### **8. Bydlení**

Bytová politika, chráněné bydlení. Rozdíly v bydlení u nás a v zemích studovaného jazyka. Bezdomovci, příčiny, rizikové skupiny, sociálně pedagogická činnost v terénu a sociální služby pro bezdomovce.

#### **9. Vzdělání**

Sociální funkce školy. Vzdělávací systém u nás a v zemích studovaného jazyka. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami, inkluze. Problémy ve školách – šikana, záškoláctví. Práce asistenta pedagoga a vychovatele ve školském zařízení. Studium ve VOŠS.

#### **10. Kultura a volný čas**

Vymezení pojmu kultura, subkultura, multikulturní společnost. Volný čas, rizikové skupiny, negativní důsledky pasivního trávení volného času. Působení masmédií na výchovný proces. Vrstevnické skupiny a jejich vliv na rozvoj osobnosti. Sociální sítě. Práce pedagoga volného času.

#### **11. Rasismus a xenofobie**

Vymezení základních pojmů, rasy a etnické skupiny, diskriminace a xenofobie. Problémy vztahu minority a majority, integrace, asimilace, inkluze. Imigrace, uprchlíci a uprchlické tábory. Sociálně pedagogická činnost s národnostními menšinami.

#### **12. Nezaměstnanost**

Příčiny, důsledky, rizikové skupiny, řešení nezaměstnanosti, úřady práce, státní politika zaměstnanosti. Hledání zaměstnání, přijímací pohovor. Realizace rekvalifikačních kurzů, poradenská, preventivní

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

a informační činnost sociálního pedagoga.

### 13. Problematika závislostí

Klasifikace drog, účinky, příčiny a důsledky drogových závislostí, rizikové skupiny. Další formy závislostí. Sociálně pedagogická a preventivní činnost ve střediscích protidrogové prevence, práce asistenta pro streetwork.

### 14. Lidé na okraji společnosti

Rizikové faktory, marginální skupiny a jejich problémy, příčiny, následky, sociální záchraná sít'. Sociální pedagogika ve smyslu pomoci – solidarita s těmi, kteří se dostali do znevýhodněné situace.

### 15. Kriminalita

Příčiny a důsledky, rizikové skupiny. Tresty a jeho funkce. Práce sociálního pracovníka, pedagoga volného času a vychovatele ve věznicích, práce kurátora, probačního a mediačního pracovníka. Síť výchovných zařízení. Sociálně výchovná činnost ve výchovných ústavech a při realizaci resocializačních programů.

### 16. Občané se zdravotním znevýhodněním

Formy, příčiny a následky, přístup zdravých lidí k občanům se zdravotním znevýhodněním, problematika jejich zaměstnávání, integrace, formy pomoci, práce asistenta pedagoga s dětmi se zdravotním znevýhodněním, sociálně pedagogická práce s dlouhodobě nemocnými.

### 17. Síť sociálních, pedagogických a zdravotnických zařízení státní i nestátní sféry

Druhy a formy sociálních služeb, zařízení sociálních služeb. Služby ve specifickém pedagogickém prostředí. Poradenské, terénní, intervenční, preventivní a aktivizační služby pro děti, mládež, dospělé, seniory, zdravotně znevýhodněné, marginální skupiny a osoby ze znevýhodněného prostředí.

### 18. Česká republika

Legislativa, exekutiva a soudnictví, volební systém, politické strany, místní zastupitelstva, orgány státní a veřejné správy, odbory. Systém zdravotní péče. Sociální systém v České republice. Dobrovolnické, charitativní a neziskové organizace.

### 19. Země studovaného jazyka

Oficiální název, státní zřízení, legislativa, exekutiva, soudnictví, volební systém, politické strany. Systém zdravotní a sociální péče. Dobrovolnické a charitativní organizace.

### 20. Základy cizojazyčné korespondence

Formální dopis, jeho forma a jazyk. Životopis, žádost o místo, vyplňování formulářů.

### 21. Poznatky a zkušenosti z odborné praxe

Název zařízení, zřizovatel, financování, klientela, popis zařízení a nabízených služeb, personál, pracovní povinnosti asistenta pedagoga, pedagoga volného času, vychovatele a sociálního pracovníka, činnost praktikanta, pozitiva a negativa zařízení, navrhovaná doporučení.

### 22. Gramatické učivo

Rozšiřování, prohlubování a opakování gramatického učiva podle specifík daného jazyka a s ohledem na práci s odbornými texty.

## Forma a váha hodnocení

Zkouška

Písemný gramatický test, dosažená úspěšnost min. 60 %. Váha na celkovém hodnocení 40 %.

Ústní zkoušení. Váha na celkovém hodnocení 60 %.

## Studijní literatura a pomůcky

### Povinná literatura

KOŘISTKOVÁ, Jana. *Anglický jazyk 1: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-16-9.

KOŘISTKOVÁ, Jana. *Anglický jazyk 2: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-18-3.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

KOŘISTKOVÁ, Jana. *Anglický jazyk 3: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-20-6.

NEKOLOVÁ, Věra, Irena CAMUTALIOVÁ a Alena LEŠKOVÁ. *Ruština nejen pro samouky*. 3. vyd. Praha: Leda, 2017. ISBN 978-80-7335-428-2.

ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Německý jazyk 1: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-08-4.

ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Německý jazyk 2: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-11-4.

ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Německý jazyk 3: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-13-8.

VLHOVÁ, Karla. *Ruský jazyk 1: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-02-2.

VLHOVÁ, Karla. *Ruský jazyk 2: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-04-6.

VLHOVÁ, Karla. *Ruský jazyk 3: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-06-0.

Studijní materiály průběžně aktualizované a zveřejňované přes e-learning VOŠS Ostrava.

Odborná literatura v cizím jazyce zaměřená na sociální pedagogiku a sociální práci.

Odborné texty z relevantních internetových stránek.

Aktuální texty z odborných periodik.

### Doporučená literatura a další zdroje

BELYNSEVA, Olga a Adam JANEK. *Učebnice současné ruštiny 1*. Brno: Computer Press, 2009. ISBN 978-80-251-2442-0.

BERGLOVÁ, Eva, Eva FORMÁNKOVÁ a Miroslav MAŠEK. *Moderní gramatika němčiny*. 2. vyd. Plzeň: Fraus, 2002. ISBN 80-7238-144-X.

GAULT, James. *New Headway Talking Points*. Oxford: Oxford UP, 2005. ISBN 01-947154-0-X.

JANEK, Adam a Julija MAMONOVA. *Učebnice současné ruštiny 2*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-2858-9.

LÉVY-HILLERICH, Dorothea, Elzbieta JARMUZEK et al. *Kommunikation in sozialen und medizinischen Berufen*. Plzeň: Fraus, 2003. ISBN 80-7238-286-1.

MICHŇOVÁ, Iva. *Němčina: Moderní konverzace*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5762-9.

MISTROVÁ, Veronika, Danuše OGANESJANOVÁ a Jelena TREGUBOVÁ. *Cvičebnice ruské gramatiky: 12 000 příkladů s řešením na protější straně*. Praha: Polyglot, 2004. ISBN 80-86195-29-5.

MROVĚCOVÁ, Ljuba. *Obchodní ruština*. 2. vyd. Brno: Edika, 2014. ISBN 978-80-266-0402-0.

MURPHY, Raymond. *English Grammar in Use*. 4. vyd. Cambridge: Cambridge UP, 2013. ISBN 978-0-521-18939-2.

O'DRISCOLL, Jim. *Britain for Learners of English*. 2. vyd. Oxford: Oxford UP, 2009. ISBN 978-0-19-430644-7.

SAMPEDRO, Ricardo a Susan HILLYARD. *Global Issues*. Oxford: Oxford UP, 2004. ISBN 978-0194371810.

ŠTĚPÁNKOVÁ, Hana. *Problematika sociální práce a sociální pedagogiky v zahraničních pramenech*. Kroměříž: Vyšší odborná škola pedagogická a sociální a Střední pedagogická škola v Kroměříži, 2004.

VOLTROVÁ, Michaela et al. *Cvičebnice německé gramatiky*. Plzeň: Fraus, 2013. ISBN 978-80-7489-001-7.

VYSLOUŽILOVÁ, Eva, Milena MACHALOVÁ a Zdeňka VYCHODILOVÁ. *Cvičebnice překladu pro rusisty III (sociální politika)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1533-X.

ZASTROW, Charles H. *The Practice of Social Work*. 10. vyd. Belmont, USA: Brooks/Cole, 2012. ISBN 978-0840029188.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

*Аргументы и факты.* ISSN 0204-0476.

*Deutschland.* ISSN 1617-9552.

*Известия.* ISSN 0233-4356.

*European Journal of Social work.* ISSN 1369-1457.

<http://www.ifsw.org>

<http://www.schubert-verlag.de>

<http://mein-deutschbuch.de/grammatik/uebungen>

<http://www.dw.de>

<http://www.czechtoday.cz>

<http://www.russianedu.ru>

<http://www.miloserdie.ru>

<http://www.lgz.ru>

<http://www.socialworker.com>

<http://www.communitycare.co.uk>

<http://www.wikipedia.org>

<http://www.britannica.com>

### **E-learningové studijní opory**

[eskola.voss-ova.cz](http://eskola.voss-ova.cz)

ANJ-1-Ko-0078-Anglický jazyk I

ANJ-1-Hk-Anglický jazyk I

ANJ-2-Ko-0078-Anglický jazyk II

ANJ-2-Hk-Anglický jazyk II

ANJ-3-Ko-0078-Anglický jazyk III

ANJ-3-Hk-Anglický jazyk III

NEJ-1-Šk-0078-Německý jazyk I

NEJ-2-Šk-0078-Německý jazyk II

NEJ-3-Šk-0078-Německý jazyk III

RUJ-1-Vv-0078-Ruský jazyk 1

RUJ-2-Vv-0078-Ruský jazyk 2

RUJ-3-Vv-0078-Ruský jazyk 3

### **Pomůcky**

- textové pomůcky
- auditivní technika
- vizuální technika
- audiovizuální technika
- auditivní a audiovizuální záznam
- organizační a reprografická technika
- učebna pro reprodukci audiovizuálních pomůcek

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                             |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                                             |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                                             |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | denní                                                                                                                                |               |                                                                                             |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Právo sociálního zabezpečení                                                                                                         | PSZ           |                                                                                             |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Social Security Law                                                                                                                  |               |                                                                                             |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>2. a 3. ročníku                                                     |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 2. ročník<br>přednáška 1 hod./týden<br>cvičení 1 hod./týden<br>3. ročník<br>přednáška 2 hod./týden<br>cvičení 1 hod./týden           | ECTS          | 3 kredity v zimním<br>a letním období<br>2. a 3. ročníku<br>celkem 12 kreditů za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | zkouška na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                                             |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                                             |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                             |
| Cíle modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Student dokáže vymezit sociální rizika a sociální události a formy ochrany před jejich vznikem a důsledky.</li><li>• Zná tři pilíře sociálního zabezpečení v České republice a chápe vzájemnou provázanost mezi nimi.</li><li>• Orientuje se v základních právních normách sociálního zabezpečení.</li><li>• Dokáže vymezit podmínky nároku a způsob výpočtu dávek nemocenského a důchodového pojištění, dávek státní politiky zaměstnanosti, dávek státní sociální podpory, dávek sociální pomoci a sociální péče.</li><li>• Ví, jaké jsou podmínky a rozsah poskytování sociálních služeb, případně sociální pomoci podle platných právních norem.</li><li>• Umí objasnit podstatu standardů kvality v sociálních službách.</li><li>• Je připraven aktuálně reagovat na změny v sociální politice státu.</li><li>• Student je schopen objektivně přistupovat k posouzení sociálních situací klientů.</li><li>• Svým jednáním napomáhá klientům ke zlepšení nepříznivých životních událostí.</li><li>• Umí získané teoretické znalosti aplikovat při řešení praktických problémů.</li><li>• Na podkladě teoretických znalostí je schopen doporučit klientovi vhodné způsoby řešení jeho sociální situace.</li><li>• Díky podrobným znalostem podmínek nároku na jednotlivé dávky umí velice pružně reagovat na rozmanité sociální události a umí nabídnout nejvhodnější řešení ve formě jednorázových a opakovaných peněžitých či věcných dávek a služeb ze systému sociálního zabezpečení.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **Metody výuky**

- přednáška
- diskuse
- modelové situace, cvičení (výpočty příkladů)
- statická projekce
- práce s literaturou, právními normami, studijní oporou
- metody e-learningu

### **Anotace modulu**

Modul právo sociálního zabezpečení seznamuje studenty se systémem sociálního zabezpečení v ČR se zaměřením na orientaci v právních normách sociálního zabezpečení. Pojímá systém sociálního zabezpečení jako nejvýznamnější oblast sociální politiky v systému sociální ochrany a představuje jej jako tří pilířový koncept. Poskytuje studentům orientaci v systému práva sociálního zabezpečení, konkrétně v oblasti sociálního pojištění, resp. důchodového a nemocenského pojištění a státní politiky zaměstnanosti, státní sociální podpory a sociální pomoci a péče, resp. pomoci v hmotné nouzi, životního a existenčního minima, dávek pro osoby se zdravotním postižením, dávek pěstounské péče, příspěvku na péči a systému sociálních služeb. Klade důraz na pochopení vzájemné provázanosti. Předává studentům takový soubor vědomostí a dovedností, který jim umožní zajistit péči o rozmanité skupiny obyvatel, tzn. rodiny s dětmi, seniory, nezaměstnané, osoby se zdravotním postižením, osoby marginalizované a ohrožené sociálním vyloučením.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Sociální zabezpečení**

Sociální potřeby, rizika a události. Sociální zabezpečení – vymezení, determinanty, vývoj, principy a orgány. Pilíře sociálního zabezpečení v České republice. Organizace a provádění sociálního zabezpečení v ČR. Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení.

#### **2. Sociální pojištění**

Důchodové pojištění. Vývoj, současný stav a perspektivy důchodového pojištění. Financování důchodového pojištění. Úkoly organizací v důchodovém pojištění. Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Účast na pojištění. Základní pojmy. Druhy důchodů a podmínky nároku. Přechodná ustanovení. Penzijní připojištění. Nemocenské pojištění. Úkoly organizací v nemocenském pojištění. Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Účast na pojištění, vznik a zánik pojištění. Dávky nemocenského pojištění a podmínky nároku. Výplata dávek v rámci zemí EU. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením.

#### **3. Státní sociální podpora**

Charakteristika systému státní sociální podpory. Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře. Vymezení základních pojmů. Druhy dávek. Dávky poskytované v závislosti na výši příjmu a ostatní dávky, podmínky nároku. Společná ustanovení o dávkách. Výplata dávek v rámci zemí EU.

#### **4. Sociální pomoc**

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Životní minimum jednotlivce. Životní minimum společně posuzovaných osob. Společně posuzované osoby. Existenční minimum. Posuzování příjmů. Podstata, cíl a základní principy sociální pomoci. Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. Hmotná nouze. Dávky pomoci v hmotné nouzi a podmínky nároku. Okruh oprávněných osob. Společně posuzované osoby. Vymezení základních pojmů. Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Příspěvek na péči. Sociální služby. Standardy kvality v sociálních službách. Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením. Druhy dávek a podmínky nároku. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Dávky pěstounské péče a podmínky nároku.



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Forma a váha hodnocení

Zkouška

Ústní nebo písemné zkoušení, student prokáže znalost předepsaných tematických okruhů.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HOLAŇOVÁ, Michaela, Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ a Vendula SCHYSTALOVÁ. *Sociální politika I: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-26-8.

HOLAŇOVÁ, Michaela, Soňa KOCIÁNOVÁ, Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ a Vendula SCHYSTALOVÁ. *Sociální politika II: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

KOCIÁNOVÁ, Soňa a Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ. *Sociální politika III: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2013.

KREBS, Vojtěch. *Sociální politika*. 6. vyd. Praha: ASPI, 2015. ISBN 978-80-7478-921-2.

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších změn a předpisů

Nařízení vlády č. 409/2011 Sb., o zvýšení částek životního a existenčního minima

#### Doporučená literatura a další zdroje

BECK, Petr et al. *Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky pro osoby se zdravotním postižením: k 1. 5. 2012*. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-744-7.

BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.

JANEČKOVÁ, Eva, Petr MACH a Hana ČIBEROVÁ. *Zákon o sociálně-právní ochraně dětí s komentářem 2016*. 2., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-022-5.

MATOUŠEK, Oldřich. *Sociální služby*. 2. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-2620-041-3.

NOVOTNÁ, Věra, Eva BURDOVÁ a Jana RIEDLOVÁ JURKOVÁ. *Průvodce systémem poskytování sociálních služeb*. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7554-009-6.

PŘIB, Jan a Vladimír VOŘÍŠEK. *Důchodové předpisy s komentářem*. 7., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 978-80-7263-736-2.

SCHMIED, Zdeněk a František VLASÁK. *Náhrada mzdy a nemocenské zaměstnance při dočasné pracovní neschopnosti nebo karanténě 2016*. 7. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. ISBN 978-80-7263-996-0.

TROSTER, Petr et al. *Právo sociálního zabezpečení*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-473-5.

ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Zákon o nemocenském pojištění s komentářem a příklady k 1. 1. 2016*. 9., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG. ISBN 978-80-7263-993-9.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

ŽENÍŠKOVÁ, Marta. *Pojistné na sociální zabezpečení zaměstnavatelů, zaměstnanců, OSVČ a dobrovolně důchodově pojištěných s komentářem a příklady k 1. 1. 2016. 7., aktualiz. vyd.* Olomouc: ANAG.

ISBN 978-80-7263-998-4.

*Zákony 2017.* Český Těšín: Poradce, 2017.

Nařízení vlády č. 325/2016 Sb., o výši všeobecného vyměřovacího základu pro rok 2017

Nařízení vlády č. 449/2016 Sb., kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2017 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení

Sdělení č. 343/2016 Sb., kterým se vyhláší pro účely nemocenského pojištění výše redukčních hranic pro úpravu vyměřovacího základu platných v roce 2017

Sdělení MPSV č. 448/2016 Sb., o vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí 2016 pro účely zákona o zaměstnanosti

Sdělení MPSV č. 121/2017 Sb., kterým se vyhláší částka odpovídající 50 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství pro účely životního a existenčního minima a částka 50 % a 25 % průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství pro účely státní sociální podpory

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších změn a předpisů

Vyhláška č. 388/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

Vyhláška č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

*Národní pojištění.* ISSN 0323-2395.

*Práce a sociální politika.* ISSN 0049-0962.

*Sondy – týdeník pro sociální otázky.* ISSN 1213-5038.

### **E-learningové studijní opory**

eskola.voss-ova.cz

SOP-1-Sh-0078-Sociální politika I

SOP-2-Ki-0078-Sociální politika II

SOP-3-Ki-0078-Sociální politika III

SOPp-3-Kk-0078-Sociální politika v příkladech

### **Pomůcky**

- odborná učebna
- audiovizuální technika
- pracovní materiály
- speciální pomůcky
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                   |               |                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                                                  |               |                                                                                                                             |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Sociální pedagogika                                                                                                                                               |               |                                                                                                                             |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 75-32-N/..                                                                                                                                                        |               |                                                                                                                             |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | denní                                                                                                                                                             |               |                                                                                                                             |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Sociální a pedagogická práce                                                                                                                                      |               | SPE                                                                                                                         |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Social and Pedagogical Work                                                                                                                                       |               |                                                                                                                             |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | povinný                                                                                                                                                           | dopor. období | zimní a letní období 1., 2. a 3. ročníku                                                                                    |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. ročník<br>přednáška 2 hod./týden<br>2. ročník<br>přednáška 1 hod./týden<br>cvičení 1 hod./týden<br>3. ročník<br>přednáška 1 hod./týden<br>cvičení 1 hod./týden | ECTS          | 3 kredity v zimním období 1., 2. a 3. ročníku a 2 kredity v letním období 1., 2. a 3. ročníku, celkem 15 kreditů za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                   |               |                                                                                                                             |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | zkouška na konci každého období                                                                                                                                   |               |                                                                                                                             |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                                             |               |                                                                                                                             |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů.                              |               |                                                                                                                             |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student si osvojuje základní kompetence potřebné pro výkon práce sociálního pracovníka, asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a osobního asistenta.</li><li>• Student chápe cesty sociálně pedagogické intervence, je schopen tuto intervenci plánovat i realizovat.</li><li>• Seznamuje se s podobami aktivní edukace – reforma společenského prostředí, poradenství, nabízená sociálně pedagogická terapie.</li><li>• Orientuje se v aktuálních teoretických přístupech, které utvářejí koncepty současné sociálně pedagogické práce.</li><li>• Zná specifika krizové intervence a orientuje se v sociální diagnóze, sociální terapii, v sociální rehabilitaci, v sociální prevenci, sociálních službách a v sociálním poradenství.</li><li>• Zná specifika sociálně pedagogické práce s jednotlivcem, rodinou, skupinou a komunitou.</li><li>• Student nepodléhá předsudkům a stereotypům při vlastní práci s klientem.</li><li>• Student respektuje jedinečnost klienta.</li><li>• Student sám sebe vnímá jako sebevědomého, zodpovědného, tolerantního, flexibilního, respektujícího a slušného profesionála, který vstupuje do kontaktu s klientem, kolegy, organizacemi.</li><li>• Umí jednat odpovědně a se znalostí věcí.</li><li>• Umí vhodně přizpůsobovat komunikaci věku, individualitě a potřebám klienta, naslouchat a vytvářet podmínky pro otevřenou komunikaci mezi jednotlivými klienty.</li></ul> |                                                                                                                                                                   |               |                                                                                                                             |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

- Student je schopen iniciovat spolupráci a motivovat klienta pro změnu s cílem podpořit a pomáhat k soběstačnosti.
- Student pomáhá klientovi přebírat zodpovědnost, zabezpečovat svá práva, kontrolovat své chování a to metodou aktivní edukace.
- Student dokáže vést přiměřenou dokumentaci o situaci klienta, zpracovávat informace, vypracovávat dílčí záznamy a mapovat aktuální situaci klienta.
- Student umí zasahovat a poskytovat služby, orientovat se a plánovat postup.
- Je připraven přispívat k práci organizace a dále odborně růst.
- Student chápe, že pojem sociální práce a sociální pedagogika označují jak sociálně pedagogickou praxi, tak teoretický základ a také profesi.
- Rozumí tomu, že sociální práce i sociální pedagogika jsou praktické činnosti a řadí se mezi pomáhající profese, že oba obory označují dvě oblasti pomoci člověku, které se z části překrývají, a že při práci s cílovými skupinami klientů nemůže být činnost jedné disciplíny bez druhé účinná.

### **Metody výuky**

- kombinace metod slovních (monologické, dialogické a metody práce s knihou)
- metody názorně demonstrační (návěky modelových situací)
- metody brainstormingové a metody případové
- metody projektové

### **Anotace modulu**

Učitel vede studenty k získání dovedností potřebných pro výkon sociální práce a sociálně pedagogické práce. Zprostředkovává studentům informace z oblasti péče o rodinu a děti, seniory, zdravotně handicapované, osoby ohrožené sociálním vyloučením, poukazuje na specifika práce s občany společensky znevýhodněnými a migranty. Učí tak, aby studenti dokázali pojmenovat problém klienta (uživatele, vychovávaného, vzdělávaného), společně s klienty hledali možná řešení, vedli klienta k pochopení vlastní odpovědnosti za vznik problému a jeho vývoj. Učí studenty nabízet profesionální pomoc a vykonávat profesionální kontrolu. Zdůrazňuje, že současným trendem je aktivní edukace klientů po celou dobu jejich socializace. Sociálně pedagogické působení na klienta je nutno umět plánovat, a to s ohledem na jeho oprávněné potřeby. Přednostně uvažujeme o práci v přirozeném prostředí klienta (uživatele). Výuka vychází z přesvědčení, že člověk se neustále vyvíjí v procesu vlastní socializace, a proto je nutné cílevědomě pomáhat jednotlivcům začlenit se do společnosti a rozvinout jejich schopnost společností spolupracovat.

Vyučující vede studenty k orientaci v hlavních myšlenkových proudech ovlivňujících podobu současné sociálně pedagogické práce. Seznamuje studenty s možnými přístupy, jejich využitím pro praktickou práci s klientem. Klade důraz na takové způsoby práce, které motivují klienta ke změně, posouvají ho směrem k individuálnímu rozvoji a současně pomáhají rozvinout jeho vlastní potenciál. V teoretické výuce aplikuje poznatky z praxe studentů. Učitel nabízí studentům orientaci v možnostech a postupech práce při řešení sociálních problémů, a to v jednotlivých úrovních sociálně pedagogické intervence. Studenti jsou uvedeni do problematiky vztahů klient – prostředí – situace, jsou jim nabídnuty použitelné metody a techniky práce. V průběhu studia se studenti v jednotlivých úrovních předmětu seznámí s možnostmi práce s jednotlivcem, skupinou, rodinou i komunitou. Podstatnou část výuky představuje diskuse a rozbor aktuálních sociálních problémů. Orientace předmětu se zaměřuje zejména na sociálně pedagogické působení na funkční i dysfunkční rodinu, skupinu či komunitu. Vyústěním by mělo být nastínění možných způsobů řešení sociálních problémů přístupem angažované edukace. Ve výuce jsou zařazena témata sociálního chování, sociální prevence a výchova, inkluze a exkluze, vzdělávací intervence směřující ke změně sociálního prostředí, problému či situace klienta s ohledem na jeho celoživotní výchovu.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Hledání sociálně pedagogických kořenů v moderní sociální práci**

Pojmosloví, význam, cíle a funkce sociálně pedagogické práce, základní rozdělení a charakteristika metod sociálně pedagogického působení, typologie klientů v procesu angažované edukace, metody, paradigmaty a dilemata vzdělávací intervence. Historie, koncepty práce, osobnost sociálního pracovníka, sociálního asistenta, asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času – požadavky a předpoklady, kompetence, etické normy a kodexy. Problematika „syndromu vyhoření“, význam supervize, vybrané metody sociálně pedagogické práce.

#### **2. Sociální a pedagogická komunikace**

Proces komunikace, verbální a neverbální, metodika vedení rozhovoru, naslouchání, kladení otázek.

#### **3. Metody a techniky sociálně pedagogické práce s klientem**

Metody poznávání klienta – pozorování, rozhovor, návštěva v rodině, komplexní šetření, sanace rodiny, videotrénink interakcí, kazuistika, případová studie, dotazník, práce s dokumenty atd. Metoda práce na ulici – streetwork. Význam spolupráce, vedení dokumentace, kazuistiky.

#### **4. Individuální případová práce**

Pojem, význam a charakteristika individuálně zaměřené práce s klientem. Etapy, profesionální způsoby práce s klientem. Využití vybraných přístupů v případové práci s klienty – aktivní edukace úkolovým přístupem, aktivní edukace systemickým přístupem, aktivní edukace humanistickým přístupem. Individuální plánování, standardy kvality sociálních služeb.

#### **5. Vybrané sociálně pedagogické přístupy a metody sociálně výchovného působení**

Diskuse na téma metody a techniky sociálně pedagogického výzkumu, jejich využitelnost v procesu aktivní edukace, hledání jejich možností a omezení, a to v jednotlivých úrovních sociálně pedagogické intervence. Teoretická východiska sociálně pedagogické práce a jejich využití. Vzdělávání klienta přístupem hlubinným s důrazem na sociálně výchovnou terapii, přístupem kognitivně-behaviorálním, humanistickým. Sociálně psychologické a komunikační perspektivy, komunikační teorie, terapie realitou a výchovná sociální terapie, systémově a systemicky orientovaná sociální práce, ekologický přístup, antiopresivní přístup, sociálně pedagogická práce orientovaná eklekticky, hodnocení významu teorií.

#### **6. Sociální práce se skupinou a pedagogika skupiny**

Sociálně pedagogická práce se skupinou – vymezení, historie, východiska. Modely skupinové práce, typologie skupin, dynamika skupiny, koheze, konflikt, atmosféra a konformismus, zásady práce ve skupině, klasifikace skupinových sezení, řízení a vedení skupiny, role členů skupiny, organizace a průběh skupinové sociální práce – přípravná fáze, úvodní fáze, fáze pracovní a závěrečná. Stadia vývoje skupiny. Možnosti využití sociálně pedagogické práce se skupinami, modelování sociální práce s vybranou skupinou, prezentace vlastních modelů práce se skupinou klientů.

Vybrané způsoby práce ve skupině – dramaterapie, arteterapie, muzikoterapie, ergoterapie, koncept snoezelenu jako průvodce v rámci pedagogické podpory a volnočasových aktivit klientů, reminiscenční terapie.

#### **7. Krizová intervence a poradenství**

Východiska krizové intervence v sociálně pedagogické práci, etapy krizové intervence a její formy. Pracovník krizové intervence a právní aspekty poskytování krizové intervence, specifika rozhovoru s klientem v krizi, krizová intervence jako služba uživatelům – aplikace do praxe. Orientace v možnostech a postupech práce při řešení sociálních problémů metodou sociálního poradenství, krizové intervence.

#### **8. Odlišnost přístupu k jednotlivým skupinám klientů**

Specifika aktivní edukace v situaci násilí v rodině, problematika náhradní výchovné péče, zvláštnosti přístupu k seniorům, práce se zdravotně handicapovanými klienty. Vzdělávání a podpora osob ohrožených sociálním vyloučením a nezaměstnaných. Sociální práce se žadateli o mezinárodní ochranu a práce s menšinami. Vybrané aspekty aktivní edukace u delikventní mládeže. Problematika penitenciární a postpenitenciární péče, probační a mediační služba. Řízená diskuse na téma aktuálních sociálních

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

problémů a studentské projekty. Sociálně pedagogické působení na vybrané typy skupin – rodiny, ve kterých dochází ke vzdělávací intervenci. Nastínění možných způsobů řešení sociálních problémů přístupem angažované edukace. Skupiny ohrožené sociálním znevýhodněním – senioři, zdravotně postižení, vzdělávací intervence jako metoda vedoucí k celoživotní výchově klienta.

### 9. Sociální práce s rodinou a sociálně pedagogická práce s rodinou

Obecná problematika rodiny – znaky současné rodiny, rodina jako sociální systém, komunikační vzorce v rodině, typologie rodin, potřeby rodin, rodinná terapie. Současné a perspektivní proměny rodiny, manželství a rodičovství. Volba partnera, rizikové partneři, socializace a výchova v rodině, význam rodičovství jako celoživotního učení, poruchy rodičovství. Sourozenecké konstelace. Výchovné problémy v rodině s dítětem školního věku, rodina s dospívajícím – vzájemná komunikace, otázky autority v rodině. Rodina dospělých členů – odchod dospělých dětí z rodiny, vztahy v rodině s dospělými dětmi, povinnost dospělých dětí vůči rodičům, ženská a mužská role v rodině a v rodinné výchově. Význam rodinných tradic a rituálů.

Vybrané klinické rodiny: rodina neúplná, mnohoproblémová, metody sociální práce při rozvratu partnerského vztahu, porozvodová péče o děti a role sociálního pracovníka. Zahájení spolupráce s rodinou, porozumění situaci rodiny, stanovení problému, ukončení a zhodnocení práce s rodinou a prohloubení znalostí metod: sanace, videotrénink interakcí, návštěva v rodině, případová konference, sociální práce v rámci sociálně-právní ochrany dětí – individuální plánování. Aplikace metod sociální práce s rodinou v rámci sociálně-právní ochrany dětí – metoda návštěvy v rodině a komplexní šetření, výchovná opatření, předběžná opatření jako možnosti aktivní edukace rodiny a komunity. Orientace v možných postupech práce při řešení sociálních problémů současné rodiny. Diskuse na téma aktuální problémy rodin v ČR a možnosti sociálně pedagogické intervence. Možnosti řešení problematiky rodin s týranými dětmi, rodin postižených rozchodem rodičů, rodin s delikventními dětmi, rodin náhradních aj. Řízená diskuse na téma aktuálních sociálních problémů a studentské projekty navrhuující sociálně pedagogické působení na typy rodin, ve kterých odborníci realizují vzdělávací intervenci. Kasuistiky rodin ze znevýhodněných lokalit, nastínění možných způsobů řešení sociálních problémů přístupem angažované edukace rodiny.

### 10. Sociální práce s komunitou a sociálně pedagogická práce s romskou komunitou

Historie a vývoj komunitní práce, vymezení, etapy, strategie a techniky. Vybrané dovednosti komunitního pracovníka – síťování, medializace, vyjednávání. Sociální mapa, aktivizační výzkum, tvorba strategického plánu. Komunitní plánování sociálních služeb, příklady dobré praxe. Základní pojmy jako např. Romové, komunita, inkluze, sociální vyloučení – exkluze, sociálně vyloučené lokality, terénní sociální práce, historický původ Romů, jejich příchod na území České republiky. Analýza procesu sociálního vyloučení, charakteristika sociálně vyloučených lokalit a jejich obyvatel. Specifikace problému nízké vzdělanosti Romů žijících převážně v sociálně vyloučených lokalitách (příčiny a důsledky). Identifikace bariér a příčin možné segregace romských dětí ve vzdělávání. Nástroje integrace romských dětí v oblasti vzdělávání.

### 11. Dobrovolnictví v sociální práci

Význam dobrovolnictví v sociální práci, jeho historie. Pojmy, legislativa a metodika práce. Orientace v oblastech, kde mohou dobrovolníci působit.

#### Forma a váha hodnocení

Zkouška

Ústní nebo písemné zkoušení, aktivita studenta v praktických cvičeních.

#### Studijní literatura a pomůcky

##### Povinná literatura

BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika jako životná pomoc*. Bratislava: UK, 2008.

ISBN 978-80-969944-0-3.

BAKOŠOVÁ, Zlatica, Gabriela LUBELCOVÁ a Mária POTOČÁROVÁ. *Sociálna pedagogika pro stredné*

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- pedagogické školy, pedagogické a sociálne akademie a pedagogické a kulturné akademie.* Bratislava: SPN, 2005. ISBN 80-10-00485-5.
- BENDL, Stanislav. *Kázeňské problémy ve škole.* Aktualizované a doplněné vydání. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-436-0.
- BENDL, Stanislav. *Školní kázeň v teorii a praxi.* Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-432-2.
- GOJOVÁ, Alice. *Teorie a modely komunitní práce.* Ostrava: ZSF OU, 2006. ISBN 80-7368-154-4.
- HAJDOVÁ, Janka a Anna KRAUSOVÁ. *Teorie a metody sociální práce 3: Studijní opora pro kombinovanou formu studia.* Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.
- HARTL, Pavel. *Komunita občanská a komunita terapeutická.* Praha: Slon, 1997. ISBN 80-85850-45-1.
- KENDÍKOVÁ, Jitka. *Školák se speciálními vzdělávacími potřebami.* Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-305-6.
- KENDÍKOVÁ, Jitka. *Předškolák se speciálními vzdělávacími potřebami.* Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-271-4.
- KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP.* Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce.* Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0211-0.
- MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana KOLÁČKOVÁ, eds. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi.* 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.
- MICKERTSOVÁ, Zita a Adéla WEBROVÁ. *Teorie a metody sociální práce 1: Studijní opora pro kombinovanou formu studia.* Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-37-4.
- MICKERTSOVÁ, Zita a Adéla WEBROVÁ. *Teorie a metody sociální práce 2: Studijní opora pro kombinovanou formu studia.* Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-18-875400-38-1.
- MIOVSKÝ, Michal et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování.* Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie 1. LF a VFN v Praze, 2012. ISBN 978-80-87258-89-7.
- NAVRÁTIL, Pavel. *Romové v české společnosti: Jak se nám spolu žije a jaké má naše soužití vyhlídky.* Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8.
- NEDĚLNÍKOVÁ, Dana. *Úvod do sociální práce se skupinou.* Ostrava: Kofoedova škola, 2004. ISBN 80-239-4030-9.
- SVOBODA, Mojmír, Eva ČEŠKOVÁ a Hana KUČEROVÁ. *Psychopatologie a psychiatrie: Pro psychology a speciální pedagogy.* Dotisk, Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0976-8.
- ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat. Učebnice metod sociální praxe.* Praha: Slon, 2007. ISBN 978-80-86429-36-6.
- ŠPIČÁK, Jiljí. *Prostředí z pohledu sociální pedagogiky.* Olomouc: UP, 1993. ISBN 80-7067-227-7.
- ŠULISTOVÁ, Radka a Marie TREŠLOVÁ. *Pedagogika a edukační činnost v ošetrovatelské péči.* České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2012. ISBN 978-80-7394-246-5.

### Doporučená literatura a další zdroje

- ADAMS, Adrian, Peter ERATH a Steven SHARDLOW. *Key Themes in European Social Work-Theory, Practice, Perspectives.* Russell House Publishing.
- BARKER, Robert. *The Social Work Dictionary.* Washington, DC. U. S. A.: NASW Press, 1999. ISBN 0-87101-298-7.
- BAŠTECKÁ, Bohumila. *Terénní krizová práce. Psychosociální intervenční týmy.* Praha: GRADA, 2005. ISBN 80-247-0708-X.
- BEDNÁŘOVÁ, Zdena a Lubomír PELECH. *Sociální práce na ulici.* Brno: Doplněk, 2003. ISBN 80-7239-048-8.
- BECHYŇOVÁ, Věra a Marta KONVIČKOVÁ. *Sanace rodiny.* 2. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0031-4.



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- CORNELL, Ann Weiser. *Síla focusingu: Průvodce k emočnímu sebeuzdravení*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0816-7.
- EDWARDS, Richard, ed. *Encyclopedia of Social Work*. Washington, DC: NASW Press, 2001.
- ELICHOVÁ, Markéta. *Sociální práce: Aktuální otázky*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0080-4.
- Etický kodex sociálních pracovníků České republiky*. Aktualizované vydání. Praha: Společnost sociálních pracovníků, 2006. ISBN 80-244-0318-8.
- FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2781-3.
- FONTANA, David. *Sociální dovednosti v praxi*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1197-6.
- GABURA, Ján a Jana PRUŽINSKÁ. *Poradenský proces*. Praha: Slon, 1995. ISBN 80-85850-10-9.
- GERMAIN, Carol a Alex GITTERMAN. *The Life Model of Social Work Practice*. New York: Columbia University Press, 1980. ISBN 0-231-04152.
- GJURIČOVÁ, Šárka a Jiří KUBIČKA. *Rodinná terapie. Systemické a narativní přístupy*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2390-7.
- GOJOVÁ, Alice, ed. *Sborník studijních textů pro sociální kurátory*. Ostrava: OU FSS – Centrum pro podporu projektů, 2009. ISBN 978-80-7368-627-7.
- HOLÁ, Lenka. *Mediace v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3134-6.
- HOLLAND, Sally. *Child and Family Assessment in Social Work Practice*. London: Sage, 2011. ISBN 978-1-84920-522-1.
- JANOUSKOVÁ, Klára a Dana NEDĚLNÍKOVÁ, eds. *Profesní dovednosti terénních pracovníků. Sborník studijních textů*. Ostrava: OU ZSF, 2008. ISBN 978-80-7368-503-4.
- JANOUSKOVÁ, Klára a Dana NEDĚLNÍKOVÁ, eds. *Profesní dovednosti terénních pracovníků. Sborník studijních textů*. Ostrava: OU ZSF, 2008. ISBN 978-80-7368-504-1.
- JARKOVSKÁ, Lucie et al. *Etnická rozmanitost ve škole: Stejnost v různosti*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0792-4.
- KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 6. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0528-9.
- KRAKEŠOVÁ, Marie. *Výchovná sociální terapie I. a II.* Praha: MSPV ČSR, 1973.
- KRAUS, Blahoslav a Věra POLÁČKOVÁ. *Člověk – prostředí – výchova: k otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. ISBN 80-731-5004-2.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme*. Praha: Svoboda, 1988.
- KUČEROVÁ, Stanislava. *Člověk, hodnoty, výchova: kapitoly z filosofie výchovy*. Brno: Vlastním nákladem, 1996. ISBN 80-85668-34-3.
- LAAN, Geert. *Otázky legitimizace sociální práce*. Boskovice: Albert, 1998. ISBN 80-85834-41-3.
- LEVICKÁ, Jana. *Metody sociální práce*. Trnava: Trnavská univerzita, 2004. ISBN 80-89104-36-3.
- LOUČKOVÁ, Ivana. *Integrovaný přístup v sociálně vědním výzkumu*. Praha: Slon, 2010. ISBN 978-80-86429-79-3.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Metody a řízení sociální práce*. 3. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0213-4.
- MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-549-0.
- MATOUŠEK, Oldřich et al. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.
- MATOUŠEK, Oldřich et al. *Sociální služby*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9.
- MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ et al. *Podpora rodiny*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0697-2.
- MLÝNKOVÁ, Jana. *Pečovatelství. 2. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0132-0.
- MUSIL, Libor. „*Ráda bych Vám pomohla, ale...*“ *Dilemata práce s klienty v organizacích*. Brno: Marek Zeman, 2004. ISBN 80-903070-1-9.
- NAVRÁTIL, Pavel. *Úvod do teorií sociální práce*. Brno: MZ, 2000. ISBN 80-903070-0-0.
- NEDĚLNÍKOVÁ, Dana. *Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce*. Ostrava: OU ZSF, 2008.



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a sebezvojových skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.

NETTING, Ellen, Peter KETTNER a Steve McMURTRY. *Social Work Macro Praktice*. New York: Longman, 1993.

PAZLAROVÁ, Hana. *Pěstounská péče: Manuál pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1020-7.

PAYNE, Malcom. *Modern Social Work Theory*. Basingstone: Palgrave, 2005.

PORTNER, Marlis. *Na osobu zaměřený přístup v práci s lidmi s mentálním postižením a s klienty vyžadujícími trvalou péči*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-582-0.

RÖHR, Heinz-Peter. *Závislost: Jak jí porozumět a jak ji překonat*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0927-0.

ŘEZNÍČEK, Ivo. *Metody sociální práce*. Praha: Slon, 2000. ISBN 80-85850-00-1.

SATIROVÁ, Virginie. *Společná terapie rodiny*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-303-1.

SEIBEL, Friedrich, ed. *Global Leaders for Social Work Education*. Boskovice: Albert, 2008. ISBN 978-80-7326-133-7.

SHEAFOR, Bratford a Charles HOREJSI. *Techniques and Guidelines for Social Work Praktice*. Boston: Pearson Education, 2006.

SHULMAN, Lawrence. *The Skills of Helping Individuals, Families, Groups and Communities*. F. E. Peacock Publishers, Inc. Itasca: Illinois, U.S.A., 1999. ISBN 0-87581-414-X.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5327-0.

TOLSON, Eleonor, Wiliam REID a Charles GARVIN. *Generalit praktice – a Task Centered Approach*. New York: Columbia University Press, 2003.

TOPOLOVSKÝ, Marek et al. *Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb*. Praha: MPSV, 2004. ISBN 80-86878-03-1.

TOŠNER, Jiří a Olga SOZANSKÁ. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-178-6.

TURNER, Francis, ed. *Social Work Treatment. Interlocking Theoretical Approaches*. New York: The Free Press, 1996.

VYMĚTAL, Jan a Vlasta REZKOVÁ. *Rogerovský přístup k dospělým a dětem*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-561-X.

ZASTROW, Charles. *The Practice of Social Work: Applications of Generalit and Advanced Content*. Thomson: Brooks/Cole, 2003.

*Sociální práce / sociálna práca*. ISSN 1213-6204.

*Sociální služby*. ISSN 1803-7348.

*Listy sociální práce*. ISSN 2336-2332.

*Social Work*

*Social Work and Society*

*Social Work in Europe*

TMS-1-Mc-0078-Teorie a metody sociální práce 1

TMS-2-Ki-0078-Teorie a metody sociální práce 2

TMS-3-Kr-0078-Teorie a metody sociální práce 3

### Pomůcky

- odborná učebna
- audiovizuální technika – audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky – flipchart

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                      |               |                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                      |               |                                                                                                                                 |
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                                                                 |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                                                                                 |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                                                                                 |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | denní                                                                                                                                |               |                                                                                                                                 |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Pedagogika                                                                                                                           |               | PED                                                                                                                             |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Pedagogy                                                                                                                             |               |                                                                                                                                 |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období 1., 2. a 3. ročníku                                                                                        |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 1. ročník<br>přednáška 2 hod./týden<br>2. ročník<br>přednáška 2 hod./týden<br>3. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                    | ECTS          | 3 kredity v zimním a letním období 1. a 3. ročníku, 2 kredity v zimním a letním období 2. ročníku, celkem 16 kreditů za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                      |               |                                                                                                                                 |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | zkouška na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                                                                                 |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                                                                                 |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                                                                 |
| Cíle modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                      |               |                                                                                                                                 |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje v základních pedagogických kategoriích a pojmech.</li><li>• Orientuje se v metodologii pedagogiky a základních činitelích formujících osobnost.</li><li>• Orientuje se v dějinách výchovy, pedagogiky a školství, zná významné pedagogické osobnosti a jejich přínos pro obor.</li><li>• Rozumí základním otázkám pedagogiky volného času, má přehled o institucích pracujících s dětmi a mládeží ve volném čase.</li><li>• Je schopen poskytnout radu v oblasti trávení volného času.</li><li>• Rozumí problematice výchovy a vzdělávání dětí, mládeže a dospělých.</li><li>• Definuje pojem andragogika, vzdělávání dospělých – dokáže určit jejich cíle, úkoly, umí sestavit přehled institucí vzdělávajících dospělé, je si vědom nutnosti aktivizace člověka ve stáří.</li><li>• Je schopen kriticky reflektovat potřeby celoživotního vzdělávání.</li><li>• Je vybaven vědomostmi a dovednostmi pro práci s tzv. rizikovými a sociálně znevýhodněnými skupinami dětí, mládeže a dospělých.</li><li>• Vyjmenuje a popíše specifika rodinné výchovy a styly rodinné výchovy.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                                                                                 |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

- Orientuje se v problematice výchovy a pomoci rodinám s problémovými dětmi a skupinami ohroženými sociálně negativními jevy.
- Umí se podílet na prevenci nežádoucích sociálně patologických jevů a kriminality mládeže.
- Orientuje se v zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.
- Osvojí si aplikovatelné principy práce sociálního pedagoga, pedagoga volného času, vychovatele, asistenta pedagoga ve výchovných, vzdělávacích a sociálních institucích a organizacích.
- Chápe základy speciální pedagogiky, zná její cíle, úkoly, stupně socializace jedince se zdravotním postižením.
- Má ucelený přehled o poslání speciálních pedagogických disciplín a jejich úloze v práci s jedincem se zdravotním postižením.
- Student se naučí rozumět specifickým potřebám a problémům osob s postižením tak, aby byl motivován hledat a realizovat různá opatření, která vedou k vyrovnání příležitostí těchto osob.
- Je u něj tvořen kladný vztah k osobám se zdravotním postižením a jejich rodinným příslušníkům.
- Teoretické poznatky umí student aplikovat při řešení sociální situace ve spojení se zdravotním postižením klienta.
- Umí poradit, kde vyhledat příslušnou speciálně pedagogickou odbornou pomoc.

### **Metody výuky**

- metody monologické
- metody dialogické
- modelové situace
- statická a dynamická projekce

### **Anotace modulu**

Modul Pedagogika poskytuje základní informace o teoretických základech pedagogiky. Cílem je orientace studentů v základních pedagogických kategoriích, pojmech a oborech pedagogiky a pochopení vztahů teorie a praxe. Obsahem obecné pedagogiky bude její představení jako základní a výchozí pedagogické disciplíny. Seznámí studenty se základním pedagogickým pojmoslovím. Pozornost bude dále věnovat cílům, předmětu a metodologii pedagogiky, dále pak podmínkám výchovy, činitelům formujícím osobnost, konkrétně osobnosti pedagoga a osobnosti žáka. V tematice dějiny pedagogiky bude nastíněn obraz o vývoji výchovy jako sociálního jevu, vývoj výchovných zařízení i vývoj pedagogické teorie. Dále bude osvětlen význam jednotlivých epoch vývoje společnosti a významných pedagogických osobností (J. Locke, J. J. Rousseau, J. J. Pestalozzi, J. F. Herbart, L. N. Tolstoj, H. Spencer, J. Dewey, J. A. Komenský a další).

Modul dále seznamuje studenty s pedagogikou volného času, s vymezením pojmu volný čas, formami a ovlivňováním volného času dětí a mládeže, s výchovou mimo vyučování. Důraz bude kladen na seznámení se strukturou institucí (zařízení) pracujících s dětmi a mládeží ve volném čase, a to školskými zařízeními, zařízeními pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, nízkoprahovými zařízeními pro děti a mládež, nestátními neziskovými organizacemi i komerčními aktivitami.

Další téma seznamuje studenty s andragogikou. Věnuje se pojmosloví, vymezení předmětu, úkolům a historickému vývoji. Přiblíží proces celoživotního vzdělávání dospělých, předpoklady úspěšného učení v dospělém věku i přehled vzdělávacích institucí. V neposlední řadě bude věnována pozornost vzdělávání se ve třetí fázi lidského života a aktivizaci ve stáří.

Následně modul seznamuje studenty s obsahem sociální pedagogiky. Nastíní dějiny sociální pedagogiky, přiblíží pojem, předmět, funkce, úkoly a metodologii sociální pedagogiky. Blíže specifikuje sociální determinanty výchovy, výchovná prostředí: makroprostředí, mezoprostředí, mikroprostředí. Osvětluje pojmy primární a sekundární socializace, rodina, náhradní rodinná výchova, vrstevnické skupiny, subkultury mládeže, rizikové skupiny, rizikové chování a sociální deviace. Věnuje se poruchám chování, jejich etiologii, projevům, intervenci, resocializaci. Definuje ústavní a ochrannou výchovu, včetně typů jednotlivých institucí. Proniká do

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

problematiky integračního a inkluzivního přístupu ve výchově a sociálně pedagogického poradenství. V neposlední řadě je věnována pozornost socializaci v multikulturním prostředí a socializaci ve vyloučených lokalitách. Definuje pedagogické profese ve výchovných, vzdělávacích a sociálních institucích, konkrétně profesi sociálního pedagoga, pedagoga volného času, vychovatele a asistenta pedagoga.

Zvláštní zřetel přikládá modul rovněž speciální pedagogice. Vymezuje základní pojmy, obsah, předmět a cíle speciální pedagogiky. Nastihuje vývoj a profilaci oboru speciální pedagogika. Poskytuje přehled základních druhů postižení a jejich specifika. Proniká do problematiky prevence, diagnostiky, terapie a poradenství ve speciální pedagogice. Charakterizuje jednotlivé dílčí disciplíny speciální pedagogiky, konkrétně etopedii, psychopedii, somatopedii, surdopedii, tyflopedit, logopedii a speciální pedagogiku osob s parciálními nedostatky. Přibližuje základní přístupy, kompenzační pomůcky, specifika situace osob s konkrétním postižením. Přibližuje institucionální zajištění péče, výchovy a vzdělávání osob s postižením. Proniká do problematiky vzdělávání a vývoje přístupů k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, následně pak do systému podpůrných opatření.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Obecná pedagogika**

Současná pojetí pedagogiky. Charakter pedagogiky, její předmět, funkce, úkoly a metody. Základní pojmy pedagogiky (výchova, vzdělávání, vzdělání, edukace, edukační realita, edukační prostředí). Systém pedagogických disciplín. Cíle, obsah, složky, funkce výchovy. Činitelé edukace a jejich úkoly při utváření jedince. Základní směry ve výchově.

#### **2. Dějiny pedagogiky**

Výchova a vzdělávání ve starověku a feudální společnosti, pedagogika 16.–20. století (významní představitelé – J. Locke, J. J. Rousseau, J. J. Pestalozzi, J. F. Herbart, L. N. Tolstoj, H. Spencer, J. Dewey a další), J. A. Komenský, jeho dílo a pedagogický odkaz, pedagogika v českých zemích do 20. století – protestantské školství, školství za Marie Terezie, úloha vlasteneckých učitelů v době obrození. Česká pedagogika 20. století po současnost.

#### **3. Pedagogika volného času**

Základní pojmy, úkoly pedagogiky volného času ve výchově a vedení. Formy trávení volného času dětí a mládeže. Ovlivňování volného času dětí a mládeže, úloha rodiny při využívání volného času. Výchova mimo vyučování, principy, funkce a poslání. Přehled institucí (zařízení) pracujících s dětmi a mládeží ve volném čase. Základní umělecké školy, školská zařízení, zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, nestátní neziskové organizace, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, komerční aktivity.

#### **4. Andragogika**

Předmět a základní pojmy andragogiky. Historie andragogiky. Systém andragogických věd. Význam a metodologie andragogiky. Proces celoživotního vzdělávání, dospělý člověk jako objekt výchovy. Profesionální vzdělávání dospělých. Aktivizace člověka ve stáří.

#### **5. Sociální pedagogika**

Sociální pedagogika a její místo v systému věd. Vznik a historický vývoj sociální pedagogiky. Cíle, východiska, principy, předmět a metodologie sociální pedagogiky. Sociální determinanty výchovy. Výchovná prostředí: makroprostředí, mezoprostředí, mikroprostředí. Primární a sekundární socializace, rodina, náhradní rodinná výchova, škola, vrstevnické skupiny, subkultury mládeže, rizikové skupiny. Rizikové chování, sociální deviace, šikana, kyberšikana. Poruchy chování, etiologie, projevy, intervence, resocializace. Prevence poruch chování. Ústavní a ochranná výchova. Socializace v multikulturním prostředí, možnosti edukace v multikulturním prostředí, socializace ve vyloučených lokalitách. Integrační a inkluzivní přístup ve výchově. Sociálně pedagogické poradenství. Pedagogické profese ve výchovných, vzdělávacích a sociálních institucích (sociální pedagog, vychovatel, pedagog volného času, asistent pedagoga).

#### **6. Speciální pedagogika**

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

Obsah, předmět a cíle speciální pedagogiky. Vývoj a profilace oboru speciální pedagogika. Charakteristika jednotlivých druhů postižení a specifika situace osob se zdravotním postižením. Prevence, diagnostika, terapie a poradenství ve speciální pedagogice. Charakteristika speciálně pedagogických disciplín (etopédie, logopedie, oftalmopedie – tyflopédie, surdopedie, psychopedie, somatopedie, speciální pedagogika osob s parciálními nedostatky). Specifické poruchy učení, ADHD, autismus. Institucionální péče, výchova a vzdělávání osob se zdravotním postižením. Vývoj přístupů k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami. Podpůrná opatření. Rodina dítěte se zdravotním postižením.

### Forma a váha hodnocení

Zkouška

Ústní nebo písemné zkoušení, student prokáže znalost předepsaných tematických okruhů.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HURNÍKOVÁ, Květa, Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ a Simona DOSTÁLOVÁ. *Základy pedagogiky: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-32-9.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9.

LECHTA, Viktor, ed. *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1123-5.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 6. vyd. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7.

PRŮCHA, Jan. *Přehled pedagogiky: Úvod do studia oboru*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-567-7.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnicích, ve znění pozdějších změn a předpisů

Vyhláška č. 72/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

#### Doporučená literatura a další zdroje

BENEŠ, Milan. *Andragogika*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4824-5.

CIHELKOVÁ, Jana. *Nadané dítě ve škole: Náměty do výuky pro celou třídu*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1248-5.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. 2. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

JARKOVSKÁ, Lucie et al. *Etnická rozmanitost ve škole: Stejnost v různosti*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0792-4.

JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících: prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5447-5.

KACHLÍK, Petr, Karel ČERVENKA a Věra VOJTOVÁ et al. *Inkluze jako cesta k předcházení rozvoji problémů v chování*. Brno: MU, 2016. ISBN 978-80-2108509-1.

KAPLÁNEK, Michal a kol. *Volný čas a jeho význam ve výchově*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1250-8.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Školák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-305-6.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Předškolák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-271-4.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

MALACH, Josef. Základy pedagogiky. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7042-293-9.

MONTESORI, Maria. *Objevování dítěte*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1234-8.

PETTY, Geoffrey. *Moderní vyučování*. 6., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0367-4.

PIPEKOVÁ, Jarmila et al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.

PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3470-5.

SVOBODOVÁ, Eva, Miluše VÍTEČKOVÁ a kol. *Osobnost předškolního pedagoga: Seberozvoj, sociální kompetence a jejich rozvíjení*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1243-0.

ŠMELOVÁ, Eva, Eva SOURALOVÁ a Alena PETROVÁ. *Společenské aspekty inkluze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-4911-1.

VALENTA, Milan a kol. *Přehled speciální pedagogiky: Rámcové kompendium oboru*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0602-6.

ZELINKOVÁ, Olga. *Poruchy učení*. 12. vyd. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0875-4.

*Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. ISSN 0031-3815.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

ZPE-1-Kk-0078-Základy pedagogiky

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- učebna pro reprodukci audiovizuálních pomůcek

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                      |               |                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                       |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                       |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                       |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | denní                                                                                                                                |               |                                                                       |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Sociální politika                                                                                                                    |               | SOP                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Social Policy                                                                                                                        |               |                                                                       |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                    |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 1. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období, celkem<br>4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                      |               |                                                                       |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                       |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                       |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                       |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje v základních pojmech používaných v sociální politice.</li><li>• Zná koncepci sociální politiky.</li><li>• Uvědomuje si význam sociálních opatření jako nástrojů sociálního smíru ve společnosti.</li><li>• Je si vědom vztahu sociální politiky k hospodářské politice státu a k demografii.</li><li>• Dokáže vymezit sociální rizika a sociální události a formy ochrany před jejich vznikem a důsledky.</li><li>• Dokáže definovat podstatu a význam jednotlivých oblastí sociální politiky, tzn. rodinné politiky, politiky zaměstnanosti, zdravotní politiky, bytové politiky, vzdělávací politiky a sociálního zabezpečení.</li><li>• Zná tři pilíře sociální politiky v České republice a chápe vzájemnou provázanost mezi nimi.</li><li>• Orientuje se v problematice sociální politiky a sociálního zabezpečení v Evropské unii.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                       |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• přednáška</li><li>• diskuse</li><li>• statická projekce</li><li>• práce s literaturou, právními normami, studijní oporou</li><li>• metody e-learningu</li><li>• individuální konzultace</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                      |               |                                                                       |
| <b>Anotace modulu</b> <p>V modulu Sociální politika učitel seznamuje studenty s cíli, principy, funkcemi a nástroji sociální politiky. Charakterizuje objekty a subjekty působící v sociální politice. Vysvětluje podstatu a způsob fungování sociální politiky. Podává studentům přehled o všech oblastech sociální politiky (politika sociálního zabezpečení,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                      |               |                                                                       |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

rodinná politika, vzdělávací politika, bytová politika, politika zaměstnanosti, zdravotní politika) a vysvětluje vzájemnou provázanost. Předává studentům základní soubor vědomostí a dovedností, který jim umožní zajistit péči o rozmanité skupiny obyvatel, tzn. rodiny s dětmi, seniory, nezaměstnané, osoby se zdravotním postižením, osoby marginalizované a ohrožené sociálním vyloučením. Seznamuje se sociální politikou v Evropské unii, se základními evropskými dokumenty a právními předpisy. Reaguje na zájem a sociální zkušenosti studentů a na specifické podmínky a problémy v regionu školy.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Sociální politika

Vymezení, obsah a cíle sociální politiky. Sociální politika a lidský potenciál. Sociální politika a sociální práce. Objekty a subjekty sociální politiky. Základní principy sociální politiky. Funkce sociální politiky. Nástroje sociální politiky. Vztah sociální politiky a ekonomie. Vztah sociální politiky a demografie.

#### 2. Politika sociálního zabezpečení

Pilíře sociálního zabezpečení v České republice.

#### 3. Sociální politika a sociální zabezpečení v Evropské unii

Základní dokumenty evropské sociální politiky. Evropské sociální zákonodárství.

#### 4. Rodinná politika

Definice a cíle rodinné politiky, vývoj rodinné politiky. Rodinná politika u nás a ve světě, transformace rodinné politiky v ČR, Národní koncepce podpory rodin s dětmi. Přímá a nepřímá podpora rodin (finanční podpora rodiny, aktivity k podpoře rodiny, slučitelnost profesních a rodinných rolí). Proměny podoby rodin a rodinného chování. Neúplné rodiny. Náhradní rodinná výchova.

#### 5. Vzdělávací politika

Vymezení a funkce vzdělání. Význam vzdělání pro jedince a společnost. Obsah, cíle a základní principy vzdělávací politiky. Hlavní rysy vzdělávací politiky v ČR před r. 1989. Reforma vzdělávacího systému. Vztah školské soustavy a trhu práce. Vybraná ustanovení ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Vybraná ustanovení ze zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních. Srovnatelné vzdělání v Evropě jako podmínka sociální rovnosti a volného pohybu.

#### 6. Bytová politika a sociální bydlení

Bydlení a bytová politika. Funkce státu v bytové politice. Modely bytových systémů. Nástroje bytové politiky. Vývoj a transformace bytové politiky. Podpora bydlení občanů s nízkými příjmy. Sociální bydlení v ČR a EU.

#### 7. Politika zaměstnanosti

Vymezení nezaměstnanosti a druhy nezaměstnanosti. Vliv nezaměstnanosti na člověka a společnost. Trh práce. Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Zprostředkování zaměstnání. Zabezpečení občanů v nezaměstnanosti. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti. Politika zaměstnanosti EU.

#### 8. Zdravotní politika

Zdraví a zdravotní politika. Koncepce zdravotní politiky v ČR. Úloha státu v systému zdravotní péče. Financování zdravotní péče. Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Aplikace zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti na osoby se zdravotním postižením. Dávky důchodového a nemocenského pojištění, státní sociální podpory a sociální pomoci a péče s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu. Mezinárodní rámec pro poskytování zdravotní péče. Výplata dávek v rámci zemí EU.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Písemný test, dosažená úspěšnost minimálně 60 %.



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HOLAŇOVÁ, Michaela, Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ a Vendula SCHYSTALOVÁ. *Sociální politika I: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-26-8.

HOLAŇOVÁ, Michaela, Soňa KOCIÁNOVÁ, Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ a Vendula SCHYSTALOVÁ. *Sociální politika II: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

KOCIÁNOVÁ, Soňa a Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ. *Sociální politika III: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2013.

KREBS, Vojtěch a kol. *Sociální politika*. 6. vyd. Praha: ASPI, 2015. ISBN 978-80-7478-921-2.

TOMEŠ, Igor. *Úvod do teorie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-680-3.

TOMEŠ, Igor. *Obory sociální politiky*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-868-5.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších změn a předpisů

#### Doporučená literatura a další zdroje

BRDEK, Miroslav et al. *Trendy v evropské sociální politice*. Praha: ASPI, 2002. ISBN 80-86395-25-1.

BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.

DUKOVÁ, Ivana, Martin DUKA a Ivanka KOHOUTKOVÁ. *Sociální politika: Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3880-2.

FRANCOVÁ, Hana a Aleš NOVOTNÝ. *Sociální politika v základech*. Praha: TRITON, 2008. ISBN 978-80-7387-125-3.

HALÁSKOVÁ, Renata. *Kapitoly ze sociální politiky*. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7042-639-X.

KNAUSOVÁ, Ivana. *Vybrané kapitoly ze sociální politiky*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 80-244-1021-4.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. 3. vyd. Praha: Slon, 2002. ISBN 80-86429-08-3.

PETRÁŠEK, Josef. *Sociální politika*. Praha: Univerzita J. A. Komenského, 2014. ISBN 978-80-7452-0334.

TROSTER, Petr et al. *Právo sociálního zabezpečení*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-473-5.

VEČEŘA, Miloš. *Sociální stát – východiska a přístupy*. 4. vyd. Praha: Slon, 2001. ISBN 978-80-8585-016-1.

*Národní pojištění*. ISSN 0323-2395.

*Práce a sociální politika*. ISSN 0049-0962.

*Sondy – týdeník pro sociální otázky*. ISSN 1213-5038.

#### E-learningové studijní opory

eskola.voss-ova.cz

SOP-1-Sh-0078-Sociální politika I

SOP-2-Ki-0078-Sociální politika II

SOP-3-Ki-0078-Sociální politika III

SOPp-3-Kk-0078-Sociální politika v příkladech

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Pomůcky

- odborná učebna
- audiovizuální technika
- pracovní materiály
- grafické pomůcky

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

|                                   |                                                                                                                                         |               |                                                                                                                                    |
|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální,<br>Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                                                                    |
| Název vzdělávacího programu       | Sociální pedagogika                                                                                                                     |               |                                                                                                                                    |
| Kód oboru vzdělání                | 75-32-N/..                                                                                                                              |               |                                                                                                                                    |
| Forma vzdělávání                  | denní                                                                                                                                   |               |                                                                                                                                    |
| Název a kód modulu                | Právo                                                                                                                                   |               | PRA                                                                                                                                |
| Název modulu anglicky             | Law                                                                                                                                     |               |                                                                                                                                    |
| Typ modulu                        | povinný                                                                                                                                 | dopor. období | zimní a letní období<br>1. a 2. ročníku                                                                                            |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c)) | 1. ročník<br>přednáška 2 hod./týden<br>2. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                              | ECTS          | 3 kredity v zimním<br>období 1. a 2. ročníku<br>a 2 kredity v letním<br>období 1. a 2. ročníku,<br>celkem 10 kreditů za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu     |                                                                                                                                         |               |                                                                                                                                    |
| Forma hodnocení                   | zápočet v zimním období<br>zkouška v letním období                                                                                      |               |                                                                                                                                    |
| Vstupní požadavky na studenta     | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                   |               |                                                                                                                                    |
| Vyučující                         | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004<br>Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                                                                    |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **Cíle modulu**

- Student má přehled o právním řádu a systému práva ČR, dokáže uplatnit své znalosti na typových příkladech a životních situacích.
- Posoudí obsah nejtypičtějších smluv (např. kupní smlouva, pracovní smlouva).
- Orientuje se v příslušných právních normách a další související odborné literatuře.
- Dokáže samostatně pracovat, aby byl v praxi schopen řešit jednodušší právní problémy a vyhotovovat základní písemnosti a podání k soudu.
- Umí pracovat s prameny práva při jejich aplikaci. Chápe podmínky a důvody vzniku práva.
- Má osvojeny základní pojmy ústavního práva, občanského hmotného práva, rodinného, pracovního, trestního a správního práva.
- Umí využívat teoretické poznatky při řešení jednodušších právních problémů.
- Umí samostatně řešit sociální situace a problémy občanů při aplikaci práva ve státním či soukromém sektoru.

### **Metody výuky**

- přednáška, cvičení
- diskuse
- modelové situace
- statická projekce
- kombinace monologických a dialogických metod
- metody práce se zákonem
- metody práce s literaturou, studijní oporou, zákonem
- metody písemných prací
- hromadná, individuální, skupinová forma výuky
- metody e-learningu

### **Anotace modulu**

Právo je při výuce nejen odborná přednáška, ale rovněž i sdělení praktických zkušeností v dané oblasti a neposlední řadě praktický nácvik právních podání (návrhů, žalob). Ve výuce předmětu práva učitel poskytuje přehled o právním řádu a systému práva. Jeho úkolem je utvářet právní vědomí na potřebné úrovni a vést studenty k dodržování právních předpisů. Učitel u problematiky práva velký důraz klade na orientaci v právním řádu a základních ustanoveních především práva ústavního (např. Ústava ČR, státní moc), občanského (např. věcná práva, závazková práva), pracovního (např. vznik, změna, zánik pracovního poměru), trestního (např. trestní odpovědnost, trestní řízení), správního (např. správní řízení, samospráva), rodinného (např. manželství, náhradní rodinná péče). V průběhu výuky učitel vytváří vědomí významu práva ve společnosti a studenty vede k jeho respektování. Učitel předává základy právních vědomostí potřebné pro orientaci v právních normách a právním systému ČR a pro aplikaci na typické situace. Vysvětluje podmínky a důvody vzniku práva, základní znaky práva, vztah práva k ostatním normativním systémům a obsah právních norem. Učitel vede studenty k samostatné práci, tak aby byli v praxi schopni sami řešit jednodušší právní problémy a vyhotovovat základní písemnosti a podání k soudu, řešit sociální situace a problémy občanů při aplikaci práva ve státním či soukromém sektoru.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Úvod do práva**

Vznik a pojem, právo a člověk, postavení člověka v právu, subjekty práva, právní vědomí, morálka, bezpráví a nespravedlnost, právo a stát, právo hmotné a procesní, právo veřejné a soukromé, právní normy, jejich platnost a účinnost, právní síla, prameny práva, právní vztahy, systém práva.

#### **2. Ústavní právo**

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

Historický úvod, pojem a význam ústavy, Ústava ČR, moc zákonodárná, výkonná a soudní, Nejvyšší kontrolní úřad, Česká národní banka, územní samospráva, ochrana lidských práv a svobod, Listina základních práv a svobod.

### 3. Občanské právo hmotné

Pojem, zásady, prameny občanského práva, občanskoprávní skutečnosti, občanskoprávní vztahy, ochrana osobnosti, věcná práva (vlastnictví, držba, věcná práva k cizí věci), práva závazková (obecná charakteristika závazků, jejich vznik, změny a zajištění, jednotlivé druhy smluv), dědění, zastoupení, práva závazková – znaky, smlouvy, odpovědnost za škodu a bezdůvodné obohacení.

### 4. Rodinné právo

Základní zásady a prameny rodinného práva, jeho postavení v právním řádu, uzavření manželství, neplatné manželství, práva a povinnosti manželů, zánik manželství, určování rodičovství, vztahy mezi rodiči a dětmi, sociálně-právní ochrana dětí, náhradní rodinná péče, výživné, druhy vyživovací povinnosti, Úmluva o právech dítěte, matriky, zákon o státním občanství České republiky.

### 5. Příklady v rodinném a občanském právu

Plná moc, návrh na úpravu práv a povinností rodičů k nezletilému dítěti, návrh na rozvod manželství, návrh na rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilého dítěte pro dobu po rozvodu, návrh na zvýšení výživného pro nezletilé dítě, návrh na předběžné opatření před zahájením řízení, žádost o osvobození od soudního poplatku, kupní smlouva, darovací smlouva, závěť, smlouva o výpůjčce.

### 6. Pracovní právo

Pojem, zásady, účastníci pracovněprávních vztahů, zaměstnavatel a zaměstnanec, vznik pracovního poměru, jeho změny, skončení pracovního poměru, pracovní kázeň, pracovní doba a doba odpočinku, mzda a její náhrady, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, péče o pracovníky, pracovní podmínky žen a mladistvých, náhrada škody, dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, kolektivní vyjednávání. Příklady písemností – pracovní smlouva, dohoda o pracovní činnosti, dohoda o provedení práce, výpověď, okamžité zrušení pracovního poměru, dohoda.

### 7. Občanské právo procesní

Pojem, prameny, zásady, subjekty řízení – soudy, účastníci, soustava soudů, činnost soudu před zahájením řízení, průběh řízení, zkrácené řízení, zvláštní druhy řízení, rozhodnutí, právní moc a vykonatelnost, opravná řízení, náklady řízení, soudní poplatky, exekuční řízení, sporné a nesporné řízení, advokacie, notářství.

### 8. Trestní právo hmotné a procesní

Zásady trestního práva, trestný čin a jeho skutková podstata, tresty a ochranná opatření, skutkové podstaty nejdůležitějších trestných činů, zásady trestního řízení, jeho subjekty, stadia trestního řízení, zvláštní způsoby řízení, rozhodnutí a opravné prostředky, vykonávací řízení, zahlazení odsouzení, amnestie, milost, rejstřík trestů, zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže).

### 9. Správní právo

Pojem, funkce a zásady správního práva, jeho zvláštnosti a význam, územněsprávní členění státu a správní orgány, obce, kraje, přestupky, správní řízení, správní soudnictví.

## Forma a váha hodnocení

Zápočet

Písemný test.

Zkouška

Ústní zkoušení, student prokáže znalost předepsaných tematických okruhů.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BLAŠKOVÁ, Ingrid. *Právo I: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-875400-53-4.

BLAŠKOVÁ, Ingrid. *Právo II: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

BLAŠKOVÁ, Ingrid. *Právo III: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

ELIÁŠ, Karel, ed. a Marek SVATOŠ, ed. *Nový občanský zákoník 2014*. Praha: SAGIT, 2012. ISBN 978-80-7208-920-8.

HRADIL, Petr. *Právo pro gymnázia, obchodní akademie, střední a vyšší odborné školy podle právního stavu k 1. 1. 2017*. Valašské Klobouky: 2017.

RYSKA, Radovan a Monika PUŠKINOVÁ. *Právo pro střední školy podle nového občanského zákoníku*. 3., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Eduko, 2015. ISBN 978-80-87204-83-2.

VARVAROVSKÝ, Pavel. *Základy práva: o právu, o státě a o moci*. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-7357-038-6.

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších změn a předpisů

Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších změn a předpisů

#### Doporučená literatura a další zdroje

BEZOUŠKA, Petr a Lucie PIECHOWICZOVÁ. *Nový občanský zákoník: Nejdůležitější změny*. Olomouc: ANAG, 2013. ISBN 978-80-7263-819-2.

ELIÁŠ, Karel. *Nový občanský zákoník s aktualizovanou důvodovou zprávou a rejstříkem*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-922-2.

FILIP, Jan. *Vybrané kapitoly ke studiu Ústavního práva*. Brno: PrFMU, 1999. ISBN 80-210-1569-1.

HAMULÁKOVÁ, Klára, Jana KŘIVÁČKOVÁ a Renáta ŠÍNOVÁ. *Praktikum civilního procesu*. 2. vyd. Praha: Leges, 2012. ISBN 978-80-87576-23-6.

HARVÁNEK, Jaroslav et al. *Teorie práva*. Brno: Masarykova univerzita, 2002. ISBN 80-210-1791-0.

HOLUB, Miroslav, Marta ŠKÁROVÁ, Jan VANĚK et al. *Vzory smluv a podání*. 13., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-865-9.

HORIZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Správní právo procesní*. 4., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Leges, 2012, ISBN 978-80-87576-15-1.

HURKA, Petr et al. *Pracovní právo v bodech s příklady*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. ISBN 978-807357-846-6.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- JAKUBKA, Jaroslav. *Nový zákoník práce včetně důvodové zprávy: podle právního stavu k 1. 1. 2007*. Olomouc: ANAG, 2006. ISBN 80-7263-347-3.
- JANKŮ, Martin et al. *Základy práva pro posluchače neprávnických fakult*. 3., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. BECK, 2008. ISBN 978-80-7400-078-2.
- JELÍNEK, Jiří et al. *Trestní právo procesní*. 3. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-58-0.
- KINCL, Michal a Jan ŠLESINGER. *Vyznejte se v sousedských sporech. Vybrané kapitoly z nového občanského zákoníku*. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0254-8.
- KINCL, Michal. *Vyznejte se v rodinném právu. Vybrané kapitoly z nového občanského zákoníku*. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0221-0.
- NOVOTNÝ, Oto, Adolf DOLENSKÝ, Jiří JELÍNEK a Marie VANDUCHOVÁ. *Trestní právo hmotné*. Praha: Codex nakladatelství HUGO GROTIUS, 1992. ISBN 80-901185-1-8.
- NOVOTNÝ, Petr, Jitka IVIČICOVÁ, Ivana SYRUČKOVÁ a Pavlína VONDRÁČKOVÁ. *Rodinné právo podle nového občanského zákoníku*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5167-2.
- NOVOTNÝ, Petr et al. *Nový občanský zákoník – Dědické právo*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0432-1.
- NOVOTNÝ, Petr et al. *Nový občanský zákoník – Rodinné právo*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0431-4.
- NOVOTNÝ, Petr et al. *Nový občanský zákoník – Smluvní právo*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0609-7.
- NOVOTNÝ, Petr et al. *Nový občanský zákoník – Vlastnictví a věcná práva*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0610-3.
- PRAŽÁK, Zbyněk. *Občanský zákoník II. s komentářem: zákon č. 89/2012 Sb.* Český Těšín: Poradce, 2012. ISBN 978-80-7365-338-5.
- PRŮCHA, Petr. *Správní právo, obecná část*. 7., aktualiz. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-427.
- RYSKA, Radovan. *Právo pro SŠ*. Praha: Fortuna, 2003. ISBN 80-7168-832-0.
- RYSKA, Radovan. *Příklady z právní praxe pro SŠ*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2003. ISBN 80-7168-875-4.
- SCHMIED, Zdeněk a Ladislav TRYLČ. *Zákoník práce 2017*. 13., aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2016. ISBN 978-80-7554-058-4.
- SOBČÍK, Jiří. *Vzory pracovněprávních dokumentů*. 3. vyd. Ostrava: Sagit, 2001. ISBN 80-7208-226-4.
- ŠEVČÍK, Ludvík, Michal KINCL, Robert PŠENKO a Eliška WELLECH. *Vyznejte se v novém občanském zákoníku*. Brno: BizBooks, 2013. ISBN 978-80-265-0071-1.
- ŠÍMA, Alexander a Milan SUK. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. 13., dopl. a přeprac. vyd. Praha: C. H. BECK, 2013. ISBN 978-80-7400-490-2.
- ŠÍNOVÁ, Renáta a Ondřej ŠMÍD. *Sbírka klauzurních prací a zadání žalob, jiných podání a odvolání z civilního práva procesního*. Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87212-78-3.
- ŠROMOVÁ, Eva. *Správní řízení od a do Z*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. ISBN 970-80-7263-696-9.
- WINTEROVÁ, Alena. *Civilní právo procesní: vysokoškolská učebnice*. 4. vyd. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-595-8.
- WINTEROVÁ, Alena et al. *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*. 2. vyd. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-551-6.
- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších změn a předpisů
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších změn a předpisů
- Zákon č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte, ve znění pozdějších změn a předpisů
- Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších změn a předpisů
- Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších změn a předpisů

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

Zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 301/ 2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů

### **E-learningové studijní opory**

eskola.voss-ova.cz

PRA-1-Bk-0078-Právo I

PRA-2-Bk-0078-Právo II

PRA-3-Bk-0078-Právo III

### **Pomůcky**

- odborná učebna
- audiovizuální technika
- pracovní materiály
- speciální pomůcky
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                      |               |                                                                                       |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                       |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                                       |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                                       |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | denní                                                                                                                                |               |                                                                                       |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Systém vzdělávání v České republice                                                                                                  |               | SVČ                                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Education System in the Czech Republic                                                                                               |               |                                                                                       |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                                    |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 1. ročník<br>přednáška 1 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 1 kredit v zimním<br>a letním období<br>1. ročníku,<br>celkem 2 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                      |               |                                                                                       |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                                       |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                                       |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                       |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje v základní školské legislativě.</li><li>• Orientuje se v principech, na nichž je založeno vzdělávání.</li><li>• Dovede popsat organizaci vzdělávání v ČR.</li><li>• Rozumí právnímu postavení škol a školských zařízení.</li><li>• Zná soustavu škol a školských zařízení podle školského zákona, včetně zařízení pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami.</li><li>• Rozpoznává a respektuje individuální potřeby dětí, žáků, studentů.</li><li>• Orientuje se v systému podpůrných opatření a jejich členění podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti.</li><li>• Umí poradit, kde vyhledat příslušnou speciálně pedagogickou odbornou pomoc, chápe význam školských poradenských zařízení.</li><li>• Orientuje se v problematice vzdělávacích programů.</li><li>• Má osvojeny podmínky vzdělávání příslušníků národnostních menšin a cizinců.</li><li>• Student zná mezinárodní standardní klasifikaci vzdělávání ISCED.</li><li>• Rozumí problematice alternativního školství.</li><li>• Zná základní alternativní pedagogické směry a jejich představitele, umí je popsat a charakterizovat.</li><li>• Sleduje inovativní koncepce vzdělávání.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                                       |



## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **Metody výuky**

- metody monologické
- metody dialogické
- modelové situace
- statická a dynamická projekce

### **Anotace modulu**

V modulu Systém vzdělávání v České republice vyučující seznamuje studenty s vývojem zkušeností se vzdělávacími postupy a současnými charakteristickými rysy, stavem a problémy českého školství. Věnuje pozornost seznámení s legislativním zakotvením systému a organizace vzdělávání v ČR. Podává studentům přehled o zásadách a cílech vzdělávání, druzích škol a školských zařízeních tvořících vzdělávací soustavu, vzdělávacích programech, vzdělávání příslušníků národnostních menšin a cizinců, organizaci vzdělávání, povinnosti školní docházky, jejího plnění a odkladu a specifikuje další vybrané pojmy a ustanovení ze školského zákona. Zvláštní zřetel přikládá problematice a přístupům k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem nadaným. Poskytuje orientaci v systému podpůrných opatření odpovídajících zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí a jiným životním podmínkám a jejich členění podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Seznamuje studenty nejen s organizací výchovy a vzdělávání v ČR, ale také s mezinárodní standardní klasifikací vzdělávání ISCED.

Dále pak seznamuje s alternativními pedagogickými směry, jejich vývojem a stručnou charakteristikou. Zabývá se charakteristickými a společnými rysy klasického a alternativního školství a přehledem vybraných typů alternativních škol a jejich zakladatelů (Waldorfské školy, Montessoriovské školy, Jenské školy, Freinetovské školy, Daltonské školy). Představuje rovněž církevní a tzv. moderní alternativní školy (Angažované učení, Zdravá škola, Projektové vyučování, Otevřené vyučování a další). Sleduje inovativní koncepce vzdělávání.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Organizace vzdělávání**

Historická zkušenost se vzdělávacími postupy. Specifické problémy a současný stav českého školství.

Vybraná ustanovení ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (zásady a cíle vzdělávání, vzdělávací programy, vzdělávací soustava, školy a školská zařízení, vzdělávání příslušníků národnostních menšin a cizinců, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných, individuální vzdělávací plán, organizace vzdělávání, povinnost školní docházky, její plnění, jiný způsob plnění a odklad).

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných Systém podpůrných opatření odpovídajících zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám. Členění podpůrných opatření podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Význam školských poradenských zařízení (pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum) a jejich poradenská pomoc.

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání ISCED.

#### **2. Alternativní školství**

Reformní pedagogika. Alternativní pedagogické směry – vývoj, historické souvislosti, stručná charakteristika základních směrů. Společné rysy, vlastnosti a funkce alternativních škol.

Vybrané typy klasických alternativních škol (Waldorfské školy, Montessoriovské školy, Jenské školy, Freinetovské školy, Daltonské školy) Zakladatelé alternativních škol (Rudolf Steiner, Marie Montessori, Peter Petersen, Celestin Freinet, Helena Parkhurstová). Církevní a moderní alternativní školy (Angažované učení, Zdravá škola, Projektové vyučování, Otevřené vyučování a další). Inovativní škola, inovativní koncepce vzdělávání. Klima v alternativních školách.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Písemný test, dosažená úspěšnost minimálně 60 %.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HURNÍKOVÁ, Květa, Karla KONČEKOVÁ KVARDOVÁ a Simona DOSTÁLOVÁ. *Základy pedagogiky: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-32-9.

PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4.

PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 6. vyd. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních, ve znění pozdějších změn a předpisů

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

#### Doporučená literatura a další zdroje

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Školák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-305-6.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Předškolák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-271-4.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.

MAREŠ, Jiří, Jan PRŮCHA a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 7. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.

MIHOLA, Jiří. *Přehled českého školství*. Praha: Melius, 2014. ISBN 978-80-87638-03-3.

MONTESORI, Maria. *Objevování dítěte*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1234-8.

RONOVSKÝ, Vít. *Antroposofické pojetí světa a člověka jako základní východisko waldorfské pedagogiky*. Fabula, 2011. ISBN 978-80-86600-83-3.

RÝDL, Karel. *Peter Petersen a pedagogika jenského plánu*. ISV, 2001. ISBN 80-85866-87-0.

*Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. ISSN 0031-3815.

#### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

ZPE-1-Kk-0078-Základy pedagogiky

#### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- učebna pro reprodukci audiovizuálních pomůcek

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Etopedie                                                                                                                             | ETO           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Applied Behaviour Analysis                                                                                                           |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>3. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 3. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student rozumí a orientuje se v základní terminologii v etopedii.</li><li>• Chápe význam a specifika etopedie v sociálně a speciálně pedagogické praxi.</li><li>• Student zná cílové skupiny etopedie – děti v riziku a s poruchami emocí a chování.</li><li>• Orientuje se v klasifikaci, etiologii a diagnostice problémového chování.</li><li>• Student je vybaven vědomostmi a znalostmi pro práci s jedinci a skupinami s rizikovým a problémovým chováním.</li><li>• Teoretické poznatky je schopen aplikovat při řešení sociálních a výchovných problémů.</li><li>• Má přehled o základních metodách a technikách práce s klientem/žákem/uživatelé v sociálně pedagogické praxi.</li><li>• Student porozumí procesům integrace a reedukace u dětí s poruchou chování.</li><li>• Zná možnosti reedukace jedinců s poruchami chování a emocí.</li><li>• Student je schopen posuzovat a ve spolupráci s klientem hledat vhodná řešení v jeho obtížné životní situaci.</li><li>• Má přehled o školském poradenském systému.</li><li>• Orientuje se v systému odborných pracovišť ve vztahu k dětem s poruchami chování a emocí.</li><li>• Umí poradit, kde vyhledat příslušnou speciálně pedagogickou odbornou pomoc.</li><li>• Seznámí se s teoretickým konceptem inkluzivního vzdělávání, jeho hodnotami a principy.</li><li>• Student získá informace o Strategii prevence sociálně patologických jevů a cílech primární, sekundární a terciární prevence.</li><li>• Chápe sociálně pedagogickou činnost jako součást sociální prevence výskytu sociálně patologických jevů.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

- Student dokáže vyhledávat a využívat prameny odborné literatury a klíčové informační zdroje v oblasti sociální pedagogiky a sociálně patologických jevů.

### **Metody výuky**

- Metody monologické
- Metody dialogické
- Modelové situace, skupinová práce
- Metody práce s dokumenty
- Metody případové a situační
- Domácí úkoly
- Samostatná práce

### **Anotace modulu**

V modulu Etopedie seznamuje učitel studenty s postavením etopedie v systému pedagogických věd. V teoretické rovině přibližuje její definiční a terminologické vymezení, postavení v rámci systému speciální a sociální pedagogiky, specifika a hlavní východiska; v aplikační rovině se zabývá socializačním procesem jedinců v různých aspektech a rozvojem a podporou jejich sociálních kompetencí. Studenti získají přehled o klasifikaci, diagnostice a etiologii problémového chování. Je jim zprostředkován obecný vhled do oblasti sociální prevence, edukace a reedukace a poradenské intervence rizikového a problémového chování dětí a mládeže. Pozornost je věnována roli inkluze a osobnosti pedagoga/vychovatele v etopedické péči. Absolvováním předmětu student získá základní znalosti v oblasti poruch emocí a chování v kontextu speciální a sociální pedagogiky.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Etopedie jako obor speciální a sociální pedagogiky**

Vymezení a charakteristika etopedie, cílové skupiny, cíle etopedie.

#### **2. Klasifikace poruch chování**

Porucha chování, problémové chování, specifické poruchy chování. Medicínské hledisko poruch chování, dimenzionální hledisko poruch chování, společenské hledisko poruch chování, pedagogické hledisko poruch chování.

#### **3. Etiologie poruch chování**

Biologické, psychické, sociální poruchy chování. Skupiny rizik spojených s vývojem dítěte do dospělosti – rizika spojená s osobností dítěte, s rodinou dítěte, se společností, se školou.

#### **4. Speciálně pedagogické metody v etopedii**

Diagnostické metody, preventivní metody, nápravné metody.

#### **5. Diagnostika v etopedické praxi**

Vymezení diagnostického procesu, speciálně pedagogická diagnostika etopedická, diagnostika poruch chování, diagnostické metody a techniky.

#### **6. Intervence a poradenství v etopedické praxi**

Edukace žáků s rizikem poruch chování a emocí. Inkluze jako forma prevence rozvoje rizikového/problémového chování. Vymezení poradenství. Školní poradenství a školská poradenská pracoviště.

#### **7. Reedukační a resocializační proces v etopedické praxi**

Vymezení a cíle reedukačního procesu. Resocializační pedagogika, proces resocializace, metody a techniky reedukačního a resocializačního působení. Integrace dítěte s poruchou chování.

#### **8. Systém institucionální péče**

Zařízení v gesci MZ, MŠMT, MPSV ČR.

#### **9. Sociální prevence v etopedické praxi**

Vymezení a klasifikace prevence. Síť koordinátorů a metodiků prevence.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### 10. Osobnost pedagoga, vychovatele a asistenta pedagoga v sociální pedagogice/etopedii

Role pedagoga v etopedické praxi. Vychovatel jako organizátor reedukačního a resocializačního procesu.  
Osobnost a kompetence asistenta pedagoga.

#### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – zpracování a odevzdání seminární práce dle tématu.

Letní období – písemný vědomostní test.

#### Studijní literatura a pomůcky

##### Povinná literatura

JANKŮ, Kateřina. *Dítě s poruchou chování a emocí*. Ostrava: OU, Pedagogická fakulta, 2009.

ISBN 978-80-7368-764-9.

KALEJA, Martin. *Základy etopedie*. Ostrava: OU, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7464-271-5.

KALEJA, Martin. *Teorie a praxe etopedie*. Ostrava: OU, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7464-419-1.

VOJTOVÁ, Věra. *Kapitoly z etopedie I. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 2. vyd. Brno: MU, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-210-4573-6.

##### Doporučená literatura a další zdroje

BENDL, Stanislav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: UK, Pedagogická fakulta, 2016.

ISBN 978-80-7290-881-3.

BENDL, Stanislav a kolektiv. *Vychovatelství*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-4248-9.

BENDO VÁ, Petra, Jana DLOUHÁ, Martin KALIBA a Petra KALIBOVÁ. *Vybrané kapitoly z psychopedie a etopedie nejen pro speciální pedagogy*. Hradec Králové: Gaudeamus, UHK, 2015. ISBN 978-80-7435-423-6.

ČECH, Ondřej a Nicole ZVONÍČKOVÁ. *Možnosti prevence rizikového chování dětí*. České Budějovice: Theia – krizové centrum o.p.s., 2017. ISBN 978-80-904854-5-7.

HUTYROVÁ, Miluše, Michal RŮŽIČKA a Jan SPĚVÁČEK. *Prevence rizikového a problémového chování*. Olomouc: UP, 2013. ISBN 978-80-244-3725-5.

JANIŠ, Kamil ml. *Vybraná témata ze sociální pedagogiky*. Opava: Slezská univerzita v Opavě, Fakulta veřejných politik, 2014. ISBN 978-80-7510-101-3.

JANSKÝ, Pavel. *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-534-9.

JARKOVSKÁ, Lucie et al. *Etnická rozmanitost ve škole: Stejnost v různosti*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0792-4.

JŮZL, Miloslav. *Penitenciariстика jako věda žalární*. Praha: UJAK, 2017. ISBN 978-80-7452-131-7.

KACHLÍK, Petr, Karel ČERVENKA a Věra VOJTOVÁ et al. *Inkluze jako cesta k předcházení rozvoji problémů v chování*. Brno: MU, 2016. ISBN 978-80-2108509-1.

KALEJA, Martin. *Multikulturní výchova ve vzdělávání pedagogů základních škol*. Ostrava: OU, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-7464-446-7.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Školák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-305-6.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Předškolák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-271-4.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. 2. vyd. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9.

KRAUS, Blahoslav. *Sociální deviace v transformaci společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-575-2.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

LECHTA, Viktor, ed. *Inkluzivní pedagogika*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1123-5.  
NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a seberozvojových skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.  
PRŮCHA, Jan. *Moderní pedagogika*. 6. vyd. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1228-7.  
SWIERKOSZOVÁ, Jana. *Specifické poruchy chování: diagnostika-reedukace*. Ostrava: OU, Pedagogická fakulta, 2010 (dotisk). ISBN 80-7368-238-9.  
ŠMELOVÁ, Eva, Eva SOURALOVÁ a Alena PETROVÁ. *Společenské aspekty inkluze*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-4911-1.  
VOJTOVÁ, Věra. *Úvod do etopedie*. Brno. Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-166-9.

*Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. ISSN 0031-3815.

[www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz)

[www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

[www.icm.cz](http://www.icm.cz)

[www.nicm.cz](http://www.nicm.cz)

[www.mpsv.cz](http://www.mpsv.cz)

[www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

[www.integracnicentra.cz](http://www.integracnicentra.cz)

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- učebna pro reprodukci audiovizuálních pomůcek

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sociálně psychologický výcvik                                                                                                        |               | SPV                                                                      |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Social and Psychological Training                                                                                                    |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>3. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 3. ročník<br>cvičení 2 hod./týden                                                                                                    | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student si osvojuje základní strategie interpersonální percepce a komunikace.</li><li>• Rozvíjí schopnosti a dovednosti ve zvládání zátěžové situace ve skupině.</li><li>• Aplikuje efektivní formy verbální komunikace s klientem, aktivně zvládá techniky asertivity.</li><li>• Získává schopnosti a dovednosti v technikách skupinové práce (např. arteterapie, muzikoterapie, biblioterapie, dramaterapie).</li><li>• Dokáže používat praktickým způsobem relaxační techniky, autogenní trénink a krátkodobé koncentrační techniky.</li><li>• Student je kvalitativně lépe připraven k tomu, aby porozuměl jednání a chování svých klientů.</li><li>• Umí být empatický i předcházet zátěží v jednání s klienty.</li><li>• Rozvine své dovednosti emocionální a kognitivní empatie, osvojí si základy schopnosti sebereflexe.</li><li>• Student získá především diagnostické a komunikační kompetence.</li><li>• Student si osvojí některé vybrané techniky práce se skupinou.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• aktivizující metody (simulace, hry, dramatizace)</li><li>• grafické a výtvarné činnosti</li><li>• metody dialogické</li><li>• metody dovednostně praktického nácviku (nácvik pohybových praktických dovedností, nácvik sebeovládání, motorický trénink, řešení problémových situací)</li><li>• metody inscenační, interakční a metody situační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Anotace modulu

V modulu Sociálně psychologický výcvik učitel seznamuje studenty s různými strategiemi práce ve výcvikové skupině, učí je sebereflexi, toleranci individuálních zvláštností v prožívání a chování jiných členů skupiny, dále je vede k poznávání sebe, svého chování i k efektivním formám jednání s druhým a skupinou. Vede studenty k porozumění aspektů skupinové dynamiky, skupinové identity, učí je přijímat různorodé sociální role, zvládat zátěžové situace a řešit konfliktní situace. Přibližuje jim metody a techniky skupinové práce, relaxační techniky a jejich význam pro člověka. Získávání těchto znalostí je spojeno s praktickým nácvikem jednotlivých technik a metod pro jejich aplikaci studentem v praxi.

Student je dále v tomto předmětu veden k získávání souhrnu individuálních prožitkových zkušeností, které vyplývají z jeho aktivního začlenění do interpersonálních vztahů výcvikové skupiny.

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. Nácvik rozvoje interpersonální percepce, senzitivity, kooperace v diádě, sebevyjadřování.
2. Nácvik technik rozvoje kooperace ve skupině.
3. Nácvik technik rozvoje kreativity, rozvoje představivosti, verbální tvořivosti.
4. Nácvik technik rozvoje rozhodování.
5. Zvládání zátěžových situací ve skupině, zvládání konfliktů, strategie zvládání stresu.
6. Techniky skupinové práce – muzikoterapie, arteterapie, techniky zpětné vazby, diskusní skupinové sezení, psychodrama, biblioterapie.
7. Aktivní pohybové skupinové techniky – psychopantomima, psychogymnastika.
8. Nácvik technik zaměřených na sebepoznání, sebevyjádření, techniky sebeotevření, nácvik empatie.
9. Nácvik technik uvolňování emocí, emoční tenze.
10. Relaxační techniky, krátkodobé koncentrační techniky, autogenní trénink, imaginace, jóga.
11. Nácvik technik zaměřených na zkvalitňování interpersonálních vztahů ve skupině, techniky skupinové práce, skupinové interakční hry, podněcování interakce, týmová spolupráce.
12. Asertivita – nácvik asertivních dovedností a základních technik, práce s kritikou.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Vypracování úkolu na zadané téma a jeho následná prezentace.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HRKAL, Jan a Radek HANUŠ. *Zlatý fond her*. 5. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-923-1.  
KOMÁRKOVÁ, Růžena, Ivan SLAMĚNÍK a Jozef VÝROST. *Aplikovaná sociální psychologie III*. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0180-4.  
SCHYSTALOVÁ, Vendula. *Sociálně psychologický výcvik: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-74-9.

#### Doporučená literatura a další zdroje

BAKALÁŘ, Eduard. *Psychohry*. Praha: Mladá Fronta, 1989. ISBN 80-204-0079-6.  
BAKALÁŘ, Eduard. *Předposlední psychohry*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-447-8.  
BAKALÁŘ, Eduard. *Nové psychohry*. Praha: Portál, 2004.  
BÍLKOVÁ, Jana. *Trénink mentální kondice: Cvičení a hry se slovy v každém věku*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1235-5.  
BROCKERT, Siegfried. *Testy emocionální inteligence*. Praha: Ikar, 1997. ISBN 80-7202-149-4.  
CAMPBELLOVÁ, Jean. *Techniky arteterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-204-1.



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- CARTER, Philip a Ken RUSSELL. *Trénink paměti a kreativity*. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 80-7226-704-3.
- CANFIELD, Jack a Frank SICCONE. *Hry pro výchovu k odpovědnosti a sebedůvěře*. Praha: Portál, 1998.
- GERLICOVÁ, Markéta. *Muzikoterapie v praxi: Příběhy muzikoterapeutických cest*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4581-7.
- HERMOCHOVÁ, Soňa. *Hry pro život*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-85282-79-8.
- HERMOCHOVÁ, Soňa. *Hry pro dospělé*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0817-5.
- HERMOCHOVÁ, Soňa a Jana VAŇKOVÁ. *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0727-6.
- HICKSON, Andy. *Dramatické a akční hry*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-387-0.
- HOPPE, Seigrid. *Sociálně psychologické hry pro dospívající*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-434-6.
- KNOBLOCH, Ferdinand a Jiřina KNOBLOCHOVÁ. *Integrovaná psychoterapie v akci*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-679-X.
- KOLAŘÍK, Marek. *Interakční psychologický výcvik pro praxi: Nové hry pro výcvikové skupiny*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4450-6.
- KRATOCHVÍL, Stanislav. *Skupinová psychoterapie v praxi*. 3., dopl. vyd. Praha: Galén, 2009. ISBN 978-80-7262-347-1.
- LIEBMANN, Marian. *Skupinová arteterapie: nápady, témata a cvičení pro skupinovou výtvarnou práci*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-729-9.
- NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a seberozvojových skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.
- PAYNEOVÁ, Helen. *Kreativní pohyb a tanec*. 2. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-887-6.
- PRAŠKO, Jan. *Asertivitou proti stresu*. 2. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1697-8.
- ROUGIER, Roger. *Trénujeme logické myšlení*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1175-4.
- ŠICKOVÁ-FABRICI, Jaroslava. *Základy arteterapie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-408-3.
- ŠIMANOVSKÝ, Zdeněk. *Hry s hudbou a techniky muzikoterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-178-557-1.
- VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Agentura Strom, 1998. ISBN 80-86106-0201.
- YALOM, Irvin David. *Teorie a praxe skupinové psychoterapie*. Praha: Konfrontace, 1999. ISBN 80-86088-05-7.
- ZOUNKOVÁ, Daniela. *Zlatý fond her III*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0394-0.

*Psychologie DNES*. ISSN 1212-9607.

*Československá psychologie*. ISSN 0009-062X.

### Pomůcky

- odborná učebna
- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- pracovní materiály
- speciální pomůcky
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Základy sociálního výzkumu                                                                                                           | ZSV           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Basics of Social Research                                                                                                            |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>2. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 2. ročník<br>přednáška 1 hod./týden<br>cvičení 1 hod./týden                                                                          | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student rozumí procesu sociálního, resp. pedagogického výzkumu, chápe, jakým způsobem se výzkum provádí a jaký typ informací může přinést.</li><li>• Ovládá základní techniky sběru dat a metody sociálního a pedagogického výzkumu.</li><li>• Uvědomuje si rozdíly kvalitativního a kvantitativního výzkumu.</li><li>• Je schopen vyhledat nebo samostatně získávat data o sociální skutečnosti.</li><li>• Chápe podstatu získaných dat a zná možnosti a limity jejich výpovědní schopnosti.</li><li>• Na základě teoretických poznatků umí vypracovat projekt výzkumu, umí stanovit výzkumnou otázku, definovat objekt a předmět výzkumu a formulovat hlavní a pracovní hypotézy.</li><li>• Student dodržuje etiku tazatele při provádění vlastního empirického výzkumu.</li><li>• Dokáže zpracovat získaná data.</li><li>• Nepodléhá předsudkům a stereotypům při vyhodnocování a využívání výsledků výzkumu.</li><li>• Výsledky svého průzkumu umí vhodně interpretovat a sepsat do závěrečné zprávy.</li><li>• Umí prezentovat výsledky svého výzkumného šetření.</li><li>• Je schopen zobecnit výsledky výzkumů provedených v sociální a pedagogické oblasti a využít je ve vlastní praxi.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## **Metody výuky**

- přednáška
- cvičení
- diskuse
- modelové situace
- statická projekce
- práce s literaturou a studijní oporou
- nácvik výzkumných činností
- metody e-learningu

## **Anotace modulu**

V modulu Základy sociálního výzkumu učitel seznamuje studenty se základy sociálně vědního a pedagogického výzkumu, s charakteristickými rysy kvalitativního a kvantitativního přístupu ke zkoumání sociální skutečnosti a s odpovídajícími výzkumnými technikami, metodami a procedurami. Poskytuje jim základní informace o jednotlivých etapách empirického výzkumu, včetně zpracování a interpretace získaných dat. Předává jim takový soubor vědomostí a dovedností, aby byli schopni provést vlastní výzkumné šetření, tzn., aby uměli sestavit projekt kvantitativního výzkumu, zvolit adekvátní techniky sběru dat, vybrat relevantní výzkumný soubor, zpracovat získaná data, napsat výzkumnou zprávu a prezentovat výsledky vlastního průzkumu na studentské minikonferenci. Učitel taktéž studenty seznamuje s tím, jak využívat výsledky sociologických a pedagogických výzkumů v praxi.

## **Hlavní témata (osnova) modulu**

### **1. Úvod do předmětu**

Význam výzkumných zjištění pro sociální pracovníky. Výzkum a jeho klasifikace. Data, techniky, metody.

### **2. Základní výzkumná terminologie**

Kvantitativní výzkum. Fáze výzkumu. Projekt sociologického výzkumu. Předmět a objekt výzkumu. Výzkumná otázka. Hypotéza – hlavní a pracovní. Operacionalizace. Cílový, základní a výběrový soubor. Druhy výběrů. Znak, proměnná.

### **3. Dotazník jako technika sběru dat**

Konstrukce dotazníku. Validita a reliabilita. Otázky v dotazníku. Role tazatele.

### **4. Další techniky sběru dat**

Rozhovor. Pozorování. Studium dokumentů. Experiment. Didaktický test. Sociometrie. Projektivní techniky.

### **5. Základy zpracování dat**

Třídění prvního stupně. Popis rozložení četností. Typy proměnných. Charakteristiky polohy a variability. Třídění druhého stupně.

### **6. Interpretace výsledků výzkumu**

Interpretace dat. Chyby v interpretaci.

### **7. Kvalitativní výzkum**

Podstata a znaky kvalitativního výzkumu. Techniky sběru a zpracování dat v kvalitativním výzkumu.

### **8. Problémy sociálního a pedagogického výzkumu**

Problematika zobecnění výsledků výzkumů provedených v sociální a pedagogické oblasti.

### **9. Prezentace výzkumného šetření**

Prezentace vlastního výzkumného šetření.

## **Forma a váha hodnocení**

Zápočet

Zimní období – vypracování přípravné fáze výzkumu a dotazníku na zvolené téma.

Letní období – získání dat v terénu, vyhodnocení získaných dat a hypotéz, prezentace vlastního výzkumného šetření.

## Studijní literatura a pomůcky

### Povinná literatura

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 4. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 80-246-1966-8.  
GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2. rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-185-0.  
HOLAŇOVÁ, Michaela. *Základy sociálního výzkumu: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011.  
SURYNEK, Alois, Růžena KOMÁRKOVÁ a Eva KAŠPAROVÁ. *Základy sociologického výzkumu*. Praha: Management Press, 2001. ISBN 80-7261-038-4.

### Doporučená literatura a další zdroje

BAUM, Detlef, Alice GOJOVÁ, eds. *Výzkumné metody v sociální práci*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2014. ISBN 978-80-7464-390-3.  
FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 80-7367-815-9.  
GAVORA, Peter. *Výzkumné metody v pedagogice: příručka pro studenty, učitele a výzkumné pracovníky*. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X.  
GULOVÁ, Lenka a Radim ŠÍP. *Výzkumné metody v pedagogické praxi*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4368-4.  
HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 4. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.  
HENDL, Jan. *Přehled statistických metod: analýza a metaanalýza dat*. 4., rozš. vyd. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0981-2.  
HENDL, Jan a kol. *Statistika v aplikacích*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0700-9.  
HENDL, Jan a Jiří REML. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1.  
CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu. Základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.  
CHRÁSKA, Miroslav. *Základy výzkumu v pedagogice*. Olomouc: UP, 1998. ISBN 80-7067-798-8.  
JEŘÁBEK, Hynek. *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-662-5.  
JEŘÁBEK, Hynek. *Slavné sociologické výzkumy (1899-1949)*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2014. ISBN 978-80-7419-165-7.  
KAUFMANN, Jean-Claude. *Chápající rozhovor*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. ISBN 80-7419-033-9.  
KOZEL, Roman et al. *Moderní marketingový výzkum*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-0966-X.  
KREJČÍ, Jindřich. *Kvalita sociálně vědních výběrových šetření v České republice*. 2. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7419-001-8.  
LOUČKOVÁ, Ivana. *Integrovaný přístup v sociálně vědním výzkumu*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-86429-79-3.  
MAŇÁK, Josef, Štefan ŠVEC a Vlastimil ŠVEC. *Slovník pedagogické metodologie*. Brno: Paido, 2005. ISBN 80-210-3802-0.  
PELIKÁN, Jiří. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1916-3.  
PETRUSEK, Miroslav. *Teorie a metoda v moderní sociologii*. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-799-0.  
PUNCH, Keith F. *Úspěšný návrh výzkumu*. Praha: Portál, 2008. ISBN 80-736-7468-7.  
PUNCH, Keith F. *Základy kvantitativního šetření*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.  
REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.  
RYŠAVÝ, Dan. *Metody a techniky sociálního výzkumu*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002.  
SCHNEIDER, Milan. *Úvod do základů sociologického výzkumu*. 3. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 1990.  
ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĐOVÁ. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vyd. Praha: Portál,

2014. ISBN 80-262-0644-6.

TAHAL, Radek a kol. *Marketingový výzkum: Postupy, metody, trendy*. Praha: Grada, 2017.

ISBN 978-80-271-0206-8.

*Sociologický časopis*. ISSN 0038-0288.

*Demografie: revue pro výzkum populačního vývoje*. ISSN 0011-8265.

### **E-learningová studijní opora**

eskola.voss-ova.cz

ZSV-2-Ho-0078-Základy sociálního výzkumu

### **Pomůcky**

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                      |               |                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                     |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                                     |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                                     |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | denní                                                                                                                                |               |                                                                                     |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Zdraví a nemoc                                                                                                                       | ZDN           |                                                                                     |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Health and Disease                                                                                                                   |               |                                                                                     |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                                  |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 1. ročník<br>přednáška 1 hod./týden,<br>cvičení 1 hod./týden                                                                         | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období<br>1. ročníku, celkem<br>4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                      |               |                                                                                     |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | zápočet v zimním období<br>zkouška v letním období                                                                                   |               |                                                                                     |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Student má znalosti somatologie v rozsahu učiva střední školy.                                                                       |               |                                                                                     |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                     |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student vnímá člověka jako součást biologické, psychické a sociální jednoty.</li><li>• Pojmenuje a vysvětlí determinanty ovlivňující zdravotní stav člověka.</li><li>• Student se orientuje v základní lékařské terminologii.</li><li>• Má základní znalosti z oboru anatomie a fyziologie člověka.</li><li>• Zná nejčastější onemocnění orgánových soustav se sociálním dopadem.</li><li>• Dokáže odhadnout možná rizika a navrhnout vhodné řešení vzniklé náročné životní situace klienta.</li><li>• Student se orientuje v náplni práce sociálního pracovníka, zdravotně-sociálního pracovníka v zdravotnických, sociálních a školských institucích.</li><li>• Student se orientuje v pracovní pozici asistenta pedagoga, sociálního asistenta, osobního asistenta, zdravotního asistenta, vychovatele, pedagoga volného času – ve školském prostředí, v ošetrovatelském procesu ve zdravotnických a sociálních službách včetně neziskového sektoru, ale i v domácnosti samotného klienta (pacienta).</li><li>• Má teoretické a praktické znalosti ze základů první pomoci.</li><li>• Respektuje odlišnosti jednotlivých věkových skupin klientů.</li><li>• Zná jednotlivé systémy zdravotní péče a jejich vývoj.</li><li>• Má přehled o činnosti Světové zdravotnické organizace a je připraven popsat a vysvětlit význam programů a projektů podporujících zdraví.</li><li>• Chápe význam morálních a etických aspektů zdravotní a sociální péče.</li><li>• Je schopen orientovat se ve vybraných etických kodexech a normách vztahujících se ke zdravotnictví.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                                     |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- Získané znalosti umí využít k udržení a obnově zdraví vlastního i svých klientů.

### Metody výuky

- metody monologické, dialogické
- metody práce s knihou
- metody názorně demonstrační
- metody brainstormingové
- metody situační
- metody praktické

### Anotace modulu

Učitel zprostředkovává studentům informace o nejčastějších onemocněních a učí je, jak mají být klientům budoucí sociální pracovníci nápomocni. Jelikož zdravotní handicap může postihnout kohokoliv z nás, vyučující učí studenty vnímat svět očima klientů (pacientů) a být citlivý k jejich potřebám. Učitel vede studenty k orientaci v základní odborné lékařské terminologii tak, aby ji klientům (pacientům) uměli vysvětlit. Učitel zprostředkovává přehled v nabídce zdravotních a sociálních služeb a učí studenty využívat tyto služby ve prospěch klientů (pacientů). Učitel vysvětluje specifické rozdíly v náplni práce sociálního pracovníka, zdravotně-sociálního pracovníka. Učitel popisuje i pedagogický a ošetrovatelský proces – a to z pozice vychovatele, pedagoga volného času, asistenta pedagoga, sociálního asistenta, osobního asistenta, zdravotního asistenta. Zároveň rozvíjí u studentů schopnost řešit různé problémy klientů (pacientů), mobilizovat a zdokonalovat jejich schopnosti. Učitel seznámí studenta s teoretickými základy laické první pomoci a provede názornou demonstraci poskytnutí laické první pomoci. Učitel vede studenty k osvojení si těchto praktických dovedností. Učitel seznamuje studenty se základy hygieny a epidemiologie. Vysvětluje nejčastější infekční nemoci.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Zdraví a nemoc

Základní pojmy – zdraví (bio-psycho-sociální koncepce), nemoc, prevence a její typy, etiologie, syndrom, symptom, faktory ovlivňující zdraví člověka, základní lékařské obory, základní skupiny farmak. MKN, MKF.

#### 2. Základy zdravotní péče, přehled zdravotnických a sociálních služeb – organizace českého zdravotnictví, instituce a jejich poslání. Kodex práv a povinností pacienta.

#### 3. Národní program obnovy a podpory zdraví České republiky

Návrh projektu střednědobé strategie obnovy a podpory zdraví. Program zlepšování zdravotního stavu obyvatel ČR – Zdraví 21.

#### 4. Sociální práce ve zdravotnictví – pozice sociálního pracovníka a zdravotně-sociálního pracovníka.

#### 5. Práce v pedagogickém a ošetrovatelském procesu – vychovatel, pedagog volného času, asistent pedagoga, sociální asistent, osobní asistent, zdravotnický asistent.

#### 6. Somatologie člověka, využití poznatků somatologie člověka při poskytnutí první pomoci.

#### 7. Vybraná onemocnění se sociálním dopadem – onemocnění kosterní soustavy, onemocnění svalové soustavy, onemocnění nervové soustavy, onemocnění zrakového ústrojí, onemocnění sluchového ústrojí, onemocnění krve, onemocnění oběhové soustavy, onemocnění dýchací soustavy, onemocnění vylučovací soustavy, onemocnění kožní soustavy, onemocnění trávicí soustavy, onemocnění žláz s vnitřní sekrecí, onemocnění pohlavní soustavy.

#### 8. První pomoc – základy laické první pomoci a její poskytnutí v konkrétních situacích.

#### 9. Asistent pedagoga – nejčastější onemocnění u dětí a mládeže.

#### 10. Základy hygieny a epidemiologie, nejčastější infekční nemoci.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zpracování a odevzdání prezentace na vybrané téma.

Zkouška

Zpracování a odevzdání prezentace na vybrané téma. Ústní nebo písemné zkoušení.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

KLOSOVÁ, Gabriela a Adéla WEBROVÁ. *Somatologie, problematika zdraví a nemoci: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-42-8.

KLOSOVÁ, Gabriela a Adéla WEBROVÁ. *Vybraná onemocnění se sociálním dopadem: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-44-2.

KLOSOVÁ, Gabriela a Adéla WEBROVÁ. *Základy první pomoci: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-46-6.

KUZNÍKOVÁ, IVA. *Sociální práce ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3676-1.

STELZER, Jiří a Lenka CHYTILOVÁ. *První pomoc pro každého*. Praha: Grada, 2007.

ISBN 978-80-247-2144-6.

#### Doporučená literatura a další zdroje

BARNES, Colin et al. *Disability Studies Today*. Cambridge: Polity Press, 2002.

BYDŽOVSKÝ, Jan. *První pomoc*. 2. vyd. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0680-0.

GURKOVÁ, Elena. *Nemocný a chronické onemocnění: edukace, motivace a opora pacienta*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0461-1.

CHVÁTALOVÁ, Helena. *Jak se žije dětem s postižením*. 2. vyd. Praha: Portál, 2012.

ISBN 978-80-262-0054-3.

KAVKA, Stanislav. *Světová zdravotnická organizace*. Praha: AVICENUM, 1989. ISBN 08-048-89-32.

KELNAROVÁ, Jarmila, Jana TOUFAROVÁ, Zuzana ČÍKOVÁ et al. *První pomoc I. Pro studenty zdravotnických oborů*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4199-4.

KELNAROVÁ, Jarmila, Jana TOUFAROVÁ, Zuzana ČÍKOVÁ et al. *První pomoc II. Pro studenty zdravotnických oborů*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4200-7.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.

KOTULÁN, Jaroslav. *Zdravotní nauky pro pedagogy*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3844-6.

KRHUTOVÁ, Lenka. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1168-7.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie nemoci*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-7178-551-2.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. 2. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-774-4.

KŘÍŽ, Jaroslav et al. *Zdravotní stav populace*. Praha: SZÚ, 2004. ISBN 80-7071-247-3.

MELLANOVÁ, Alena. *Psychosociální problematika v ošetrovatelské profesi*. Praha: Grada, 2017.

ISBN 978-80-247-5589-2.

MERKUROVÁ, Alena a Miroslav OREL. *Anatomie a fyziologie člověka pro humanitní obory*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1521-6.

MLČÁK, Zdeněk. *Psychologie zdraví a nemoci*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007. ISBN 80-7368-035-1.

MZ ČR. *Zdraví 21 (Úvod k obnově politiky zdraví pro všechny v Evropském regionu WHO)*. ISBN 80-85047-15-2.

MZ ČR. *Zdraví 21*. 2003. ISBN 80-85047-99-3.

PAYNE, Jan et al. *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-657-0.

PODSTATOVÁ, Hana. *Základy epidemiologie a hygieny*. Praha: Galén, 2009. ISBN 978-80-7262-597-0.



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

*Rodinná encyklopedie medicíny a zdraví*. 3. vyd. Česlice: Marshall Cavendish Partworks, Rebo Productions, 2009. ISBN 978-80-255-015-9.

ROKYTA, Richard, Dana MAREŠOVÁ a Zuzana TURKOVÁ. *Učebnice Somatologie I. a II.* 2. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, s.r.o., 2003. ISBN 80-86432-49-1.

RŮŽIČKA, Jiří. *Psychosomatický přístup k člověku*. Praha: Triton, 2006. ISBN 80-7254-750-X.

SLEZÁKOVÁ, Lenka et al. *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty I. Interna*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1775-3.

SLEZÁKOVÁ, Lenka et al. *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty II. Pediatrie, chirurgie*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2040-1.

SLEZÁKOVÁ, Lenka et al. *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty III. Gynekologie a porodnictví, onkologie, psychiatrie*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2270-2.

SLEZÁKOVÁ, Lenka et al. *Ošetřovatelství pro zdravotnické asistenty IV. Dermatovenerologie, oftalmologie, ORL, stomatologie*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2506-2.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Problematika zdraví a nemoci*. Olomouc: FF UP, 2003. ISBN 80-244-0648-9.

TOMEŠ, Igor. *Sociální správa*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-560-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0696-5.

VOKURKA, Martin a Jan HUGO. *Praktický slovník medicíny*. Praha: MAXDORF, 2011. ISBN 978-80-7345-262-9.

WHO. *Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů – 10. decennální revize*. 1999. ISBN 80-7169-787-7. MKN – v aktualizovaném, platném znění.

WILKINSON, Richard a Mack MARMOT. *Fakta a souvislosti – sociální determinanty zdraví*. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky, 2005. ISBN 80-86625-46-1.

ZAVÁZALOVÁ, Hana et al. *Sociální lékařství a veřejné zdravotnictví*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: UK, 2002. ISBN 80-246-0467-1.

*Florence Časopis moderního ošetřovatelství*. ISSN 1801-474X.

*Informatorium*. ISSN: 1210-7506.

*Osobní lékař*. ISSN 1213-2470.

*Psychologie dnes*. ISSN 1212-9607

*Rodina a škola*. ISSN: 0035-7766.

*Sestra*. ISSN 1210-0404.

*Sociální práce a sociální práca*. ISSN 1213-6204 (Print). ISSN 1805-885X (Online)

*Sociální služby*. ISSN 1803-7348.

*Zdravotnické noviny*. ISSN 0044-1996. *Lékařské listy. Příloha zdravotnických novin*.

### E-learningové studijní opory

eskola.voss-ova.cz

ZDN-1-We-0078-Zdraví a nemoc 1

ZDN-2-We-0078-Zdraví a nemoc 2

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- odborné programy, audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky, flipchart
- modely a zobrazení
- odborná učebna
- speciální pomůcky pro výuku první pomoci

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                      |               |                                                                                    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|------------------------------------------------------------------------------------|
| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                      |               |                                                                                    |
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                    |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                                    |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                                    |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | denní                                                                                                                                |               |                                                                                    |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Psychiatrie                                                                                                                          | PSC           |                                                                                    |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Psychiatry                                                                                                                           |               |                                                                                    |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>2. ročníku                                                 |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 2. ročník<br>přednáška 1 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 1 kredit v zimním<br>a letním období<br>2. ročníku, celkem<br>2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                      |               |                                                                                    |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                                    |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Student má znalosti somatologie v rozsahu učiva střední školy.                                                                       |               |                                                                                    |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                    |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student vnímá člověka jako součást biologické, psychické a sociální jednoty.</li><li>• Pojmenuje a vysvětlí determinanty ovlivňující zdravotní stav člověka.</li><li>• Student se orientuje v základní lékařské terminologii.</li><li>• Zná nejčastější psychiatrické diagnózy se sociálním dopadem.</li><li>• Dokáže odhadnout možná rizika a navrhnout vhodné řešení vzniklé náročné životní situace klienta.</li><li>• Má potřebné znalosti pro práci sociálního pracovníka v psychiatrických zařízeních.</li><li>• Respektuje odlišnosti jednotlivých věkových skupin klientů.</li><li>• Zná jednotlivé systémy psychiatrické zdravotní péče a jejich vývoj.</li><li>• Má přehled o činnosti Světové zdravotnické organizace a je připraven popsat a vysvětlit význam programů a projektů podporujících zdraví.</li><li>• Chápe význam morálních a etických aspektů zdravotní, sociální a sociálně pedagogické péče.</li><li>• Je schopen orientovat se ve vybraných etických kodexech a normách vztahujících se ke zdravotnictví.</li><li>• Student je schopen přistupovat k nemocným a handicapovaným lidem empaticky, s respektem a s úctou ke každé lidské bytosti.</li><li>• Svým jednáním a postojem student napomáhá k větší otevřenosti a ochotě „zdravé“ populace nabídnout dané skupině osob pomoc (dobrovolnictví studentů).</li><li>• Získané znalosti umí využít k udržení a obnově zdraví vlastního i svých klientů.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                                    |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Metody výuky

- metody monologické, dialogické
- metody práce s knihou
- metody názorně demonstrační
- metody brainstormingové
- metody situační
- metody praktické

### Anotace modulu

Učitel zprostředkovává studentům informace o nejčastějších duševních onemocněních a učí je, jak mají být klientům budoucí sociální pracovníci nápomocni. Jelikož zdravotní handicap může postihnout kohokoliv z nás, vyučující učí studenty vnímat svět očima klientů (pacientů) a být citlivý k jejich potřebám. Učitel vede studenty k orientaci v základní odborné lékařské terminologii tak, aby ji klientům (pacientům) uměli vysvětlit. Učitel zprostředkovává přehled v nabídce zdravotních a sociálních služeb pro psychiatrické pacienty a učí studenty využívat tyto služby ve prospěch klientů (pacientů). Zároveň rozvíjí u studentů schopnost řešit různé problémy klientů (pacientů), mobilizovat a zdokonalovat jejich schopnosti. Učitel seznámí studenta s teoretickými základy laické první pomoci v psychiatrii. Učitel vede studenty k osvojení těchto dovedností.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Psychiatrie

Základní pojmy, základy symptomů a syndromů v psychiatrii.

#### 2. Přehled kategorií duševních poruch dle MKN Aktuální verze MKN-10 v aktuálním platném znění

F00-09 organické duševní poruchy včetně symptomatických, F10-19 duševní poruchy a poruchy chování vyvolané užíváním psychoaktivních látek, F20-29 schizofrenie, schizofrenní poruchy a poruchy s bludy, F30-39 poruchy nálady (afektivní poruchy), F40-49 neurotické poruchy, poruchy vyvolané stresem a somatoformní poruchy, F50-59 behaviorální syndromy spojené s fyziologickými poruchami a somatickými faktory, F60-69 poruchy osobnosti a chování u dospělých, F70-79 mentální retardace, F80-89 poruchy psychického vývoje, F90-99 poruchy chování a emocí se začátkem obvykle v dětství a adolescenci.

#### 3. První pomoc v psychiatrii

Komplexní péče o duševně nemocné. Možnosti pomoci duševně nemocným lidem a jejich rodinám.

#### 4. Komunikace s lidmi s duševním onemocněním

#### 5. Nemocné dítě v rodině. Nemocný člen rodiny a jeho vliv na ostatní.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zpracování a odevzdání prezentace na vybrané téma. Písemný test.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BAKOŠOVÁ, Zlatica. *Sociálna pedagogika jako životná pomoc*. Bratislava: UK, 2008.

ISBN 978-80-969944-0-3.

KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.

KLOSOVÁ, Gabriela a Adéla WEBROVÁ. *Psychiatrie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

KUZNÍKOVÁ, IVA. *Sociální práce ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3676-1.

MAHROVÁ, Gabriela a Martina VENGLÁŘOVÁ. *Sociální práce s lidmi s duševním onemocněním*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2138-5.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

PROBSTOVÁ, Václava a Ondřej PĚČ. *Psychiatrie pro sociální pracovníky*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0731-3.

SVOBODA, Mojmir, Eva ČEŠKOVÁ a Hana KUČEROVÁ. *Psychopatologie a psychiatrie: Pro psychology a speciální pedagogy*. Dotisk, Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0976-8.

ŠULISTOVÁ, Radka a Marie TREŠLOVÁ. *Pedagogika a edukační činnost v ošetrovatelské péči*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2012.

ISBN 978-80-7394-246-5.

VAŠTATKOVÁ, Jana a Pavla VYHNÁLKOVÁ (ed.). *Moderní trendy ve speciální pedagogice s přesahem do sociální sféry*. Olomouc: Hanex, 2008. ISBN 978-80-7409-014-1.

### Doporučená literatura a další zdroje

BAKOŠOVÁ, Zlatica, Gabriela LUBELCOVÁ a Mária POTOČÁROVÁ. *Sociálna pedagogika pro stredné pedagogické školy, pedagogické a sociálne akademie a pedagogické a kulturné akademie*. Bratislava: SPN, 2005. ISBN 80-10-00485-5.

BARNES, Colin et al. *Disability Studies Today*. Cambridge: Polity Press, 2002.

BENDL, Stanislav. *Kázeňské problémy ve škole*. Aktualizované a doplněné vydání. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-436-0.

BENDL, Stanislav. *Školní kázeň v teorii a praxi*. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-432-2.

BOYTON, Mark, BOYTON, Christine. *The Educators Guide to Preventing and Solving Discipline Problems*. Alexandria: ASCD, 2005. ISBN 978-1-4166-0237-8.

BUIJSSEN, Huub. *Demence. Průvodce pro rodinné příslušníky a pečovatele*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-081-X.

COAN, R. W. *Optimální osobnost a duševní zdraví*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-662-5.

COHEN, Robert. *Nejčastější psychické poruchy v klinické praxi*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-497-4.

DSM5. *Diagnostický a statistický manuál duševních poruch*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-86471-52-5.

HORT, Vladimír et al. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-71784-72-9.

HRDLÍČKA, Michal a Vladimír KOMÁREK. *Dětský autismus*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-813-9.

CHVÁTALOVÁ, Helena. *Jak se žije dětem s postižením*. 2. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0054-3.

KAVKA, Stanislav. *Světová zdravotnická organizace*. Praha: AVICENUM, 1989. ISBN 08-048-89-32.

KOTULÁN, Jaroslav. *Zdravotní nauky pro pedagogy*. Brno: Masarykova univerzita, 2005. ISBN 80-210-3844-6.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

KRHUTOVÁ, Lenka. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1168-7.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie nemoci*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-7178-551-2.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. 2. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-774-4.

KŘÍŽ, Jaroslav et al. *Zdravotní stav populace*. SZÚ, 2004. ISBN 80-7071-247-3.

KUČEROVÁ, Helena. *Psychiatrické minimum*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4733-0.

KUZNÍKOVÁ, IVA. *Sociální práce ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3676-1.

MALÁ, Eva a Pavel PACOVSKÝ. *Psychiatrie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-700-0.

MALACH, Josef. *Pedagogická diagnostika pro učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008. ISBN 978-80-7368-551-5.

MÍČEK, Libor. *Duševní hygiena*. Praha: SPN, 1986.

*Mezinárodní klasifikace nemocí – 10. revize. Duševní poruchy a poruchy chování. Popis klinických příznaků a diagnostická vodítka*. 2. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2000. ISBN 80-85121-44-1. MKN v platném znění.

MIOVSKÝ, Michal et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 1. lékařská fakulta, Klinika adiktologie 1. LF a VFN v Praze, c TOGGA, 2012.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- ISBN 978-80-87258-89-7.
- MLČÁK, Zdeněk. *Psychologie zdraví a nemoci*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007. ISBN 80-7368-035-1.
- MZ ČR. *Zdraví 21 (Úvod k obnově politiky zdraví pro všechny v Evropském regionu WHO)*. ISBN 80-85047-15-2.
- MZ ČR. *Zdraví 21*. 2003. ISBN 80-85047-99-3.
- NADEAU, Micheline. *Relaxační hry s dětmi*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-712-4.
- NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a sebezvojových skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.
- ONDRÁČEK, Petr. *Vyrušování, neposlušnost a odmítání spolupráce*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2001, ISBN 80 7194-378-9.
- PAYNE, Jan et al. *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-657-0.
- PRŮCHA, Jan, Tomáš JANÍK a Milada RABUŠICOVÁ. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 8073675463, 9788073675462.
- RŮŽIČKA, Jiří. *Psychosomatický přístup k člověku*. Praha: TRITON, 2006. ISBN 80-7254-750-X.
- SCHMIDBAUER, Wolfgang. *Syndrom pomocníka: podněty pro duševní hygienu v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-369-7.
- STELZER, Jiří a Lenka CHYTILOVÁ. *První pomoc pro každého*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2144-6.
- STYX, Petr. *O psychiatrii. Jak žít a jednat s duševně nemocnými lidmi. Kdo je zdravý a kdo je nemocný?* Brno: ComputerPress, 2003. ISBN 80-7226-828-7.
- ŠPIČÁK, Jiljí. *Prostředí z pohledu sociální pedagogiky*. Olomouc: UP, 1993. ISBN 80-7067-227-7.
- ŠULISTOVÁ, Radka a Marie TREŠLOVÁ. *Pedagogika a edukační činnost v ošetrovatelské péči*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. 2012. ISBN 978-80-7394-246-5.
- ŠVANCARA, Josef. *Poruchy psychického vývoje*. 2. vyd. Praha, 1982.
- THOROVÁ, Kateřina. *Poruchy autistického spektra*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-091-7.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0696-5.
- VOKURKA, Martin a Jan HUGO. *Praktický slovník medicíny*. Praha: MAXDORF, 2011. ISBN 978-80-7345-262-9.
- WHO. *Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů – 10. decennální revize*. 1999. ISBN 80-7169-787-7. Aktuální verze MKN-10 (po technické opravě 1. 3. 2017).
- ZELINKOVÁ, Olga. *Pedagogická diagnostika a individuální program*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-544-X.
- ZVOLSKÝ, Petr et al. *Obecná psychiatrie*. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-7184-494-2.
- ZVOLSKÝ, Petr et al. *Speciální psychiatrie*. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-7184-203-6.
- Česká geriatrická revue. Odborný časopis České gerontologické a geriatrické společnosti*. ISSN 1214-0732.
- Česká a Slovenská Psychiatrie*. ISSN 1212-0383.
- Florence Časopis moderního ošetrovatelství*. ISSN 1801-474X.
- Informatorium*. ISSN: 1210-7506.
- Osobní lékař*. ISSN 1213-2470.
- Psychiatrie pro praxi*. ISSN 1213-0508.
- Psychologie dnes*. ISSN 1212-9607.
- Rodina a škola*. ISSN: 0035-7766.
- Sestra*. ISSN 1210-0404.
- Sociální práce a sociální práca*. ISSN 1213-6204 (Print). ISSN 1805-885X (Online)
- Sociální služby*. ISSN 1803-7348.
- Zdravotnické noviny*. ISSN 0044-1996. *Lékařské listy. Příloha zdravotnických novin*.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **E-learningové studijní opory**

eskola.voss-ova.cz

ZDN-1-We-0078-Zdraví a nemoc 1

ZDN-2-We-0078-Zdraví a nemoc 2

### **Pomůcky**

- audiovizuální technika
- odborné programy, audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky, flipchart
- modely a zobrazení
- odborná učebna

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Sociální patologie                                                                                                                   | SPT           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Social Pathology                                                                                                                     |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>3. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 3. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student umí definovat a rozumí pojmům z oblasti sociálně patologických jevů, např. sociální deviace, sociálně patologický jev, rizikové chování.</li><li>• Student zná biologické, psychologické a sociologické příčiny (teorie) vzniku sociálních deviací a chápe jejich vzájemné interakce.</li><li>• Student se orientuje v jednotlivých sociálně patologických jevech, zná příčiny konkrétního sociálně patologického jevu a jeho důsledky pro jedince, okolí a celou společnost.</li><li>• Student dokáže analyzovat jednotlivé sociálně patologické jevy.</li><li>• Student dovede rozpoznat strukturu, důsledky sociálně patologických jevů a identifikovat možnosti jejich institucionální prevence.</li><li>• Student se orientuje v problematice sociální prevence na regionální i státní úrovni.</li><li>• Student zná možnosti řešení a eliminace těchto jevů, nebo jejich korekce do sociálně přijatelných norem.</li><li>• Student si upevňuje dovednost navázání kontaktu s osobami nebo skupinami osob zasaženými sociálně patologickým jevem, umí je získat pro spolupráci.</li><li>• Student dokáže nabídnout osobám v problémové životní situaci konkrétní sociální, zdravotní, sociálně pedagogickou (případně další) odbornou pomoc.</li><li>• Student dokáže vyhledávat a využívat prameny odborné literatury a klíčové informační zdroje v oblasti sociálně patologických jevů.</li><li>• Student dovede samostatně pracovat a projevuje vlastní názor v rámci diskuze.</li><li>• Student veřejně prezentuje výsledky své práce, umí obhájit svá tvrzení.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Metody výuky

- metody monologické
- metody dialogické
- metody práce s textem
- projekce statická a dynamická
- beseda
- využití případové ilustrace, případové studie, kazuistiky
- prezentace seminární práce

### Anotace modulu

Modul Sociální patologie patří mezi disciplíny, které tvoří základ odborné přípravy sociálních a pedagogických pracovníků. Týká se sociálních jevů, chování a jednání narušujících a ohrožujících sociální fungování jednotlivců, skupin a celé společnosti a jsou tak předmětem zájmu sociální práce a sociální pedagogiky. Obecná část předmětu je zaměřena na základní pojmy a souvislosti a teorie sociálních deviací, zvláštní část na jednotlivé sociální deviance a sociálně patologické jevy. Předmět rozebírá společensky závažná témata, pozornost je věnována především jevům, které mají vyšší stupeň nebezpečnosti pro společenský vývoj a stav společnosti. Důležitou součástí předmětu je přiblížení možných forem pomoci a prevence v oblasti sociální pedagogiky a sociální práce při řešení problematiky sociálních skupin vykazujících rysy rizikového a problémového chování.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Základní pojmy sociální patologie a deviance

Vymezení základních pojmů, sociální patologie, sociální deviance z pohledu vědních disciplín. Rizikové chování. Normalita a abnormalita, norma a konformita, vymezení normality.

Zdroje a příčiny sociálně patologických jevů a deviance, etiologie.

Teorie zdrojů sociální patologie (biologicko-psychologický, sociálně-psychologický, sociologický).

Prevence sociální patologie a poruch chování.

#### 2. Projevy netolerance ve společnosti

Rasismus, nacionalismus, xenofobie, interetnické konflikty.

Terorismus a extremismus.

#### 3. Agresivita a násilí

Úvod do problematiky – druhy, příčiny, prevence a eliminace agresivity.

Násilí na dětech, syndrom CAN. Šikana.

Domácí násilí, násilí na seniorech. Násilí na pracovišti (mobbing, bossing).

Nové formy agrese a násilí (kyberšikana, stalking, happy slapping, boom fights, kybergrooming atd.).

Formy pomoci obětem násilí, působení státních i nestátních subjektů v této oblasti.

#### 4. Kriminalita

Vymezení pojmů (kriminologie, kriminalita, delikvence, penologie apod.), druhy kriminality.

Kriminalita dětí a mládeže, kriminalita dospělých.

Pachatelé trestné činnosti, oběti trestných činů.

Represivní justice, vězeňství, penitenciární a postpenitenciární péče.

Restorativní justice. Probace, mediace, parole.

Způsoby intervence (způsoby opatření). Opatření ukládaná mladistvým (výchovná, ochranná, trestní).

Prevence kriminálního chování, činnosti státních i nestátních subjektů.

Programy, strategie preventivních opatření.

#### 5. Problematika závislostí – zneužívání psychoaktivních látek, návykové a impulzivní poruchy

Obecná charakteristika (příčiny, modely závislostí, důsledky, rizikové faktory, druhy závislostí – látkové, nelátkové).

Alkoholismus – vymezení pojmů, vznik, příčiny, vývojová stadia, léčba.



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

Drogová závislost – vymezení pojmů, klasifikace, charakteristika jednotlivých druhů drog, důsledky drogových závislostí, přístupy k řešení, léčba.

Gamblerství – vznik závislosti, dráha hráče, důsledky, léčba.

Nové formy závislostního chování (netolismus, závislost na sociálních sítích apod.).

### 6. Prostituce

Vymezení pojmu prostituce a promiskuita, historický vývoj, příčiny, formy, typologie prostitutek, vztah společnosti k prostituci – přístupy k řešení, možnosti pomoci a sociální práce v oblasti prostituce.

Obchodování s lidmi.

### 7. Problematika nezaměstnanosti

Příčiny, důsledky nezaměstnanosti, typy nezaměstnanosti.

Problematika mladých (mladistvých) nezaměstnaných.

Intervence v oblasti nezaměstnanosti.

### 8. Bezdomovectví

Příčiny, důsledky, prevence, intervence, resocializace.

### 9. Problematika sebepoškozování a suicidálního jednání

Příčiny, motivace, formy, způsoby provedení, problematika suicidií u dětí a dospívajících, sebevraždy u obviněných a odsouzených, formy a možnosti pomoci, krizová intervence.

Sebepoškozování (automutilace).

Poruchy příjmu potravy.

### 10. Problematika sekt, kultů, alternativní spiritualita

Podstata sekt, členství, obecné znaky, klasifikace sekt, nebezpečnost a jejich působení na člověka, vztah společnosti k sektám, prevence, pomoc.

## Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – seminární práce – zpracování sociálně patologického jevu (sociální deviace, problémového chování) ve společnosti; prezentace seminární práce.

Letní období – písemný vědomostní test.

## Studijní literatura a pomůcky

### Povinná literatura

FISCHER, Slavomil a Jiří ŠKODA. *Sociální patologie: závažné sociálně patologické jevy, příčiny, prevence, možnosti řešení*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0.

HAJDOVÁ, Janka a Aleš MUSIL. *Sociální patologie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*.

Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-75-6.

KRAUS, Blahoslav. *Sociální deviace v transformaci společnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015.

ISBN 978-80-7435-575-2.

SOCHŮREK, Jan. *Úvod do sociální patologie*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009.

ISBN 978-80-7372-448-1.

### Doporučená literatura a další zdroje

BECHYŇOVÁ, Věra et al. *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém*. Praha: IREAS, 2007.

ISBN 978-80-86684-47-5.

BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.

BĚLÍK, Václav, Stanislava HOFERKOVÁ, Blahoslav KRAUS a kol. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0599-1.

CAKIRPALOGLU, Panajotis, Jan ŠMAHAJ, Simona DOBEŠOVÁ CAKIRPALOGLU a Martin ZIELINA.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- Šikana na pracovišti v České republice: teorie, výzkum a praxe. Olomouc: UP, 2016. ISBN 978-80-244-5080-3.
- COOPER, Peter. *Bulimie a záchvatovité přejídání. Jak je překonat*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0706-1.
- ČECH, Ondřej. *Domácí násilí: z pohledu pracovníků v oblasti sociálních služeb*. České Budějovice: Theia, 2011. ISBN 978-80-904854-0-2.
- ČECH, Ondřej a Nicole ZVONÍČKOVÁ. *Možnosti prevence rizikového chování dětí*. České Budějovice: Theia - krizové centrum o.p.s., 2017. ISBN 978-80-904854-5-7.
- DANICS, Štefan. *Extremismus, rasismus a antisemitismus*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2008. ISBN 978-80-7251-286-7.
- DUNOVSKÝ, Jiří, Zdeněk DYTRYCH a Zdeněk MATĚJČEK. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.
- HAVELKOVÁ, Barbara a Blanka BELLAK-HANČILOVÁ. *Co s prostitucí? Veřejné politiky a práva osob v prostituci*. Praha: SLON, 2014. ISBN 978-80-7419-149-7.
- HONUSKOVÁ, Věra, Eliška FLÍDROVÁ, Linda JANKŮ a kol. *Dnes migranti – zítra uprchlíci?* Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. ISBN 978-80-87975-23-7.
- HRADECKÝ, Ilja. *Definice a typologie bezdomovectví*. Praha: Naděje, 2007. ISBN 978-80-86451-13-8.
- HRČKA, Miroslav. *Sociální deviace*. Praha: SLON, 2001. ISBN 978-80-85850-68-0.
- CHMELÍK, Jan et al. *Extremismus*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-376-6.
- JAKUB, Marek, Aleš STRNAD a Lucie HOTOVCOVÁ. *Bezdomovectví: v kontextu ambulantních sociálních služeb*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0090-1.
- JŮZL, Miloslav. *Penitenciaristika jako věda žalární*. Praha: UJAK, 2017. ISBN 978-80-7452-131-7.
- KALINA, Kamil et al. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-4331-8.
- KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: Příběh uprchlické krize v Evropě*. Zlín: Nakladatelství Kniha Zlín, 2017. ISBN 978-80-7473-519-6.
- KLIMENT, Pavel. *Psychopatologie pro sociální pracovníky: Studijní text pro kombinované studium*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3594-7.
- KOLÁŘ, Michal. *Bolest šikanování*. 2. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 978-80-7367-014-6.
- KOUTEK, Jiří a Jana KOCOURKOVÁ. *Sebevražedné chování*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-349-9.
- MATOUŠEK, Oldřich a Andrea MATOUŠKOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8.
- MATOUŠEK, Oldřich et al. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.
- MARTÍNEK, Zdeněk. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5309-6.
- NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a sebezvojových skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.
- NEŠPOR, Karel. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-908-8.
- NOVOTNÝ, Oto et al. *Kriminologie*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-377-5.
- PAPEŽOVÁ, Hana. *Začarovaný kruh bulimie, anorexie psychogenního přejídání a cesty ven?!* Praha: Psychiatrické centrum, 2012. ISBN 978-80-87142-18-9.
- ŘÍČAN, Pavel a Pavlína JANOŠOVÁ. *Jak na šikanu*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2991-6.
- SCHREIBER, Hermann. *Nejstarší řemeslo: kulturní dějiny prostituce*. Praha: Mladá fronta, 1993. ISBN 80-204-0363-9.
- ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém = Cyberbullying as a social problem*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4227-3.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

ŠTĚCHOVÁ, Markéta a Kateřina DANIELOVÁ. *Interetnické konflikty*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004.

URBAN, Lukáš, Josef DUBSKÝ a Jan BAJURA. *Sociální deviace*. 2., rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-397-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0696-5.

VANÍČKOVÁ, Eva. *Dětská prostituce*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2218-4.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Encyklopedie nových náboženství: nová náboženská hnutí, sekty a alternativní spiritualita*. Praha: Knižní klub, 2006. ISBN 80-242-1605-1.

VOJTÍŠEK, Zdeněk. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009. ISBN 978-80-87127-21-6.

WEISS, Petr. *Sexuální zneužívání dětí*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0929-3.

[www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz)

[www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

[www.icm.cz](http://www.icm.cz)

[www.nicm.cz](http://www.nicm.cz)

[www.mpsv.cz](http://www.mpsv.cz)

[www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

[www.integracnicentra.cz](http://www.integracnicentra.cz)

[www.migraceonline.cz](http://www.migraceonline.cz)

### E-learningová studijní opora

[eskola.voss-ova.cz](http://eskola.voss-ova.cz)

SPT-3-Hj-0078-Sociální patologie

### Pomůcky

- odborná učebna
- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- pracovní materiály
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                      |               |                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                         |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                         |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                         |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | denní                                                                                                                                |               |                                                                         |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Etnické a menšinové skupiny                                                                                                          | ETN           |                                                                         |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Ethnic and Minority Groups                                                                                                           |               |                                                                         |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>3. ročníku                                      |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 3. ročník<br>přednáška 1 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 1 kredit v zimním<br>a letním období,<br>celkem 2 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                      |               |                                                                         |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                         |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                         |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                         |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student umí definovat a rozumí základním pojmům z oblasti teorie menšin (národ, národnost, vlastenectví, nacionalismus, kultura, jazyk, etnocentrismus, etnikum, etnické vědomí, etnické společenství, etnická příslušnost, etnicita, asimilace, akulturace, adaptace aj.).</li><li>• Orientuje se v historii a specifikách etnických a národnostních menšin vyskytujících se v současnosti na území České republiky a na území střední Evropy.</li><li>• Reflektuje současné vztahy mezi majoritní populací a cizinci, migranty nebo etnickými menšinami v ČR, včetně faktorů ovlivňujících kvalitu těchto vztahů.</li><li>• Kriticky pracuje s informacemi o vzniku nacionálních hnutí, xenofobie, rasismu a extremistických hnutí obecně, zná historické příklady vytváření těchto hnutí a zná příčiny a důsledky současného rasismu a nacionalismu.</li><li>• Dokáže analyzovat současné problémy etnických menšin na území ČR.</li><li>• Získává přehled o mezinárodních organizacích a mezinárodních smlouvách na ochranu minorit, zvláště těch, které ratifikovala vláda ČR.</li><li>• Získává schopnost řešit rozpory a konflikty vyplývající ze specificky různých kultur a napomáhat lepšímu pochopení a soužití minoritních skupin s majoritním obyvatelstvem, rozumí pojmu integrace.</li><li>• Chápe důvody migrace, důsledky globalizující se společnosti.</li><li>• Chápe postavení minoritních skupin ve společnosti, dokáže vysvětlit předsudky, auto a heterostereotypy vyskytující se ve společnosti; dovede ocenit „jinakost“ druhého a přínos těchto skupin pro kulturu společnosti.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                         |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

- Dokáže specifikovat problémy nízké vzdělanosti Romů žijících převážně ve vyloučených lokalitách i s jejich příčinami a důsledky.
- Student umí definovat základní bariéry a příčiny možné segregace dětí z jiných etnik ve vzdělání.
- Student si upevňuje dovednost navázání kontaktu s osobami z minoritních skupin, umí je získat pro spolupráci.
- Dokáže nabídnout osobám z minoritních skupin konkrétní sociální, sociálně pedagogickou, případně další odbornou pomoc.
- Kriticky pracuje s případnými vlastními prekoncepce vůči minoritním skupinám ve společnosti.
- Dokáže vyhledávat a využívat prameny odborné literatury a klíčové informační zdroje v této oblasti.
- Dovede samostatně pracovat, projevuje vlastní názor v rámci diskuze, navrhuje vlastní řešení.
- Veřejně prezentuje výsledky své práce, umí obhájit svá tvrzení.
- Dokáže reagovat na aktuální problémy v oblasti migrace.

### **Metody výuky**

- metody monologické (výklad, přednáška) a dialogické (diskuze, rozhovor, brainstorming)
- metody práce s textem (učebnicí, knihou)
- projekce (dynamická, statická)
- metody písemných prací
- metody e-learningu

### **Anotace modulu**

Učitel seznamuje studenty s teorií menšin a jejich postavením ve společnosti. Posílí jejich schopnost reflektovat současné vztahy mezi majoritní populací a migranty nebo etnickými menšinami v ČR, včetně faktorů ovlivňujících kvalitu těchto vztahů. Učitel blíže osvětluje základní pojmy etnické teorie i menšinových skupin v kontextu výsledků nejnovějších výzkumů (pojmy jako národ, národnost, vlastenectví, nacionalismus, internacionalismus, akulturace, asimilace, identita, kulturní relativismus, multikulturalita, multikulturní společnost aj.). Přiblíží téma dynamiky vztahů mezi dominantní a menšinovou skupinou, vysvětluje vznik nacionálních hnutí, xenofobie, rasismu a extremistických hnutí obecně, historické příklady vytváření těchto hnutí, příčiny a důsledky současného rasismu a nacionalismu ve společnosti. Hluběji se zaměřuje na problematiku pracovní migrace, azylu a mezinárodní ochrany. Seznamuje studenty nejen s národnostním složením ČR, ale také se vznikem, historií a specifiky minorit, s důrazem na charakteristiku hlavních národnostních menšin v ČR – Slováků, Poláků, Němců a Romů. Zároveň seznamuje studenty s postavením dětí z etnických menšin ve výchovně-vzdělávacím procesu. Rozsáhlejší kapitola věnuje romské menšině v ČR, jejímu problematickému postavení v majoritní společnosti. V neposlední řadě podá přehled o mezinárodních organizacích a mezinárodních smlouvách na ochranu minorit (včetně historie lidských práv a základních dokumentů, týkajících se těchto práv) a různých technikách intervence do situace menšin.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Vymezení základních pojmů**

Národ, národnost, národnostní menšiny, vlastenectví, nacionalismus, kultura, jazyk, internacionalismus, etnikum, etnické vědomí, etnické společenství, etnická příslušnost, etnicita, asimilace, akulturace, adaptace.

#### **2. Rasové teorie**

Rasismus, xenofobie, nacionalismus, etnické a rasové předsudky a stereotypy, podstata rasových teorií, novodobé rasistické teorie, antropologické pojetí rasy, předpoklady rasistického učení, vznik a podstata fašismu, nacismu a antisemitismu, genocidy 20. století.

#### **3. Ochrana práv menšin**

Historie lidských práv, ochrana menšin v mezinárodních dokumentech, mezinárodní instituce.

#### **4. Menšiny v rovině kultury**

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

Pojem kultura, kulturní relativismus, multikulturalismus, multikulturní a interkulturní společnost, interkulturní vzdělávání, tolerance a intolerance, projevy intolerance jako celospolečenský problém, etnická identita, etnocentrismus, mateřský jazyk, bilingvismus, lingvicismus.

### 5. Menšiny v rovině společenských vztahů

Dynamika vztahů mezi dominantní a menšinovou skupinou, modely soužití skupin, mezietnické a mezikulturní konflikty, interetnické konflikty v ČR, vzdělávání menšin.

### 6. Cizinci na území České republiky

Legislativní rámec, migrace, emigrace, exil, uprchlictví a uprchlíci v ČR, azylová problematika, začlenění dětí – uprchlíků do vzdělávacího procesu.

### 7. Národnostní složení obyvatelstva České republiky

Statistické údaje, sociokulturní charakteristika národnostních menšin žijících u nás, specifické problémy jednotlivých etnických menšin.

### 8. Problematika romské menšiny v České republice

Specifický systém norem, hodnot a tradic romského obyvatelstva, historie Romů, rozpad tradičního způsobu života, současná situace Romů, problematika bydlení, nezaměstnanost a další sociálně patologické jevy, zdravotní stav romské populace, vzdělanostní úroveň Romů, způsoby začleňování romských dětí do vzdělávacího procesu, překonávání bariér při začleňování do vzdělávání, možné způsoby řešení romského problému.

### 9. Problematika menšin žijících na území ČR

Bělorusové, Bulhaři, Chorvati, Maďaři, Němci, Poláci, Slováci, Srbové, Rusíni, Rusové, Ukrajinci, Vietnamci – početní a místní zastoupení, důvody jejich pobytu na území ČR, jejich problémy, rozdílnost ve srovnání s majoritou.

### 10. Sociální práce s menšinami a migranty

Přístupy (antiopresivní, sociálně-ekologický model), způsoby práce, poskytovatelé služeb ze státního i nestátního sektoru. Migrační politika ČR, aktuální migrační vlny na území ČR.

## Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – vypracování seminární práce na zadané téma.

Letní období – písemný vědomostní test.

## Studijní literatura a pomůcky

### Povinná literatura

GABAL, Ivan et al. *Etnické menšiny ve střední Evropě*. Praha: G plus G, 1999. ISBN 978-80-86103-23-5.

MUSIL, Aleš et al. *Etnické a menšinové skupiny: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011.

NAVRÁTIL, Pavel et al. *Romové v české společnosti*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80 7178-741-8.

SIROVÁTKA, Tomáš, ed. *Menšiny a marginalizované skupiny v České republice*. Brno: Masarykova univerzita a nakladatelství Georgetown, 2002. ISBN 80-210-2791-6.

ŠÍŠKOVÁ, Taťana. *Menšiny a migranti v ČR*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-648-9.

### Doporučená literatura a další zdroje

BAAR, Vladimír. *Národy na prahu 21. století. Emancipace nebo nacionalismus?* Ostrava: Ostravská univerzita, 2002. ISBN 80-86101-66-5.

DAVIDOVÁ, Eva. *Kvalita života a sociální determinanty zdraví u Romů v České a Slovenské republice*. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-428-5.

DAVIDOVÁ, Eva. *Romano drom. Cesty Romů 1945–1990: změny v postavení a způsobu života Romů v Čechách, na Moravě a na Slovensku*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0524-5.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

DOHNALOVÁ, Eva. *Úvod do sociální práce s migranty: problematika migrace a integrace v ES/EU a České republice*. Olomouc, Caritas – Vyšší odborná škola sociální Olomouc, 2012. ISBN 978-80-87623-02-2.

HONUSKOVÁ, Věra, Eliška FLÍDROVÁ a Linda JANKŮ. *Dnes migranti – zítra uprchlíci?* Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. ISBN 978-80-87623-02-2.

JARKOVSKÁ, Lucie et al. *Etnická rozmanitost ve škole: Stejnost v různosti*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0792-4.

KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: SLON, 2017. ISBN 978-80-7419-249-4.

KHIDAYER, Emire. *Život po arabsku*. Praha: MF, 2012. ISBN 978-80-204-2781-1.

KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: Příběh uprchlické krize v Evropě*. Zlín: Nakladatelství Kniha Zlín, 2017. ISBN 978-80-7473-519-6.

NEČAS, Ctirad. *Historický kalendář*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1997. ISBN 80-7067-769-4.

NEČAS, Ctirad. *Holocaust českých Romů*. Olomouc: Prostor, 1999. ISBN 80-7260-022.

NEČAS, Ctirad. *Nemůžeme zapomenout*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1994. ISBN 80-7067-354-0.

NEČAS, Ctirad. *Romové v České republice včera a dnes*. 5., dopl. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. ISBN 80 244-0497-4.

NOVÁK, Tomáš. *O předsudcích*. Brno: Doplněk, 2002. ISBN 80-7239-121-6.

PRŮCHA, Jan. *Interkulturní psychologie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-709-1.

PRŮCHA, Jan. *Multikulturní výchova*. 2. vyd. Praha: Triton, 2011. ISBN 978-80-7387-502-2.

RABUŠIC, Ladislav a Aleš BURJANEK. *Imigrace a imigrační politika jako prvek řešení české demografické situace?* Praha: VÚPSV, výzkumné centrum Brno, 2003.

*Romové, bydlení, soužití*. Praha: Socioklub, 2000. ISBN 80-902260-8-6.

*Romové v České republice*. Praha: Socioklub, 1999. ISBN 80-902260-7-8.

ŘÍČAN, Pavel. *S Romy žít budeme – jde o to jak: dějiny, současná situace, kořeny problémů, naděje společné budoucnosti*. 2., uprav. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-410-9.

SAMKOVÁ VESELÁ, Klára. *Romská otázka. Psychologické důvody sociálního vyloučení Romů*. Praha: Blinkr, 2011. ISBN 978-80-87579-03-9.

SIROVÁTKA, Tomáš, ed. *Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3455-6.

SIWEK, Tomáš et al. *Polská národnostní menšina v Československu 1945–1954*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2001. ISBN 80-7285-009-1.

ŠÍŠKOVÁ, Taťana. *Výchova k toleranci a proti rasismu*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-182-2.

ŠOTOLOVÁ, Eva. *Vzdělávání Romů*. 4. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-2461909-5.

UHEREK, Zdeněk, Věra HANUSKOVÁ, Vladislav GRUNER a Šárka OŠŤÁDALOVÁ. *Migrace: Historie a současnost*. Ostrava: PANT, 2016. ISBN 978-80-905942-9-6.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

ETN-Do-0078-Etnické a menšinové skupiny

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                           |               |                                                                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                                                                                                          |               |                                                                                |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Sociální pedagogika                                                                                                                                                                                                       |               |                                                                                |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 75-32-N/..                                                                                                                                                                                                                |               |                                                                                |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | denní                                                                                                                                                                                                                     |               |                                                                                |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Kazuistický seminář                                                                                                                                                                                                       | KAS           |                                                                                |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Case Study Seminar                                                                                                                                                                                                        |               |                                                                                |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | povinný                                                                                                                                                                                                                   | dopor. období | zimní a letní období 2. a 3. ročníku                                           |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 2. ročník<br>cvičení 1 hod./týden<br>3. ročník<br>cvičení 1 hod./týden                                                                                                                                                    | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období 2. a 3. ročníku, celkem 4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                           |               |                                                                                |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | zápočet na konci každého období                                                                                                                                                                                           |               |                                                                                |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Poznání základů sociální práce – funkce a poslání sociální práce, typy rizikových klientů, osobnost sociálního pracovníka, profesní etika, dilemata v sociální práci.<br>Základní orientace v metodách poznávání klienta. |               |                                                                                |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů.                                                                                      |               |                                                                                |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student umí pracovat s informacemi o klientovi (sběr informací, třídění a následné vedení dat o klientech, ověřování validity informací).</li><li>• Student je schopen vést přiměřenou dokumentaci o sociální a výchovné situaci klienta.</li><li>• Student pracuje v souladu s profesní etikou.</li><li>• Student zná rozdíly mezi kazuistikou a případovou studií.</li><li>• Rozlišuje strukturu speciálně pedagogické kazuistiky a kazuistiky v sociální práci.</li><li>• Student umí vypracovat kazuistiku.</li><li>• V jednotlivých kazuistikách student vyhodnocuje odborné postupy.</li><li>• Student si utváří konstruktivní náhled na použité metody, techniky, přístupy, dílčí intervence, apod.</li><li>• Student dokáže z analýzy většího množství kazuistik provést zevšeobecnění.</li><li>• Student zná základní metody a techniky práce s klientem/žákem/uživatelé v sociálně pedagogické práci.</li><li>• Student se naučí zpracovat individuální plán uživatele sociální služby.</li><li>• Student se v průběhu odborné praxe podílí na práci s konkrétním klientem.</li><li>• Student je schopen vypracovat případovou studii a navrhnout řešení daného případu.</li><li>• Student umí prezentovat analyzovaný případ (kazuistiku, případovou studii).</li></ul> |                                                                                                                                                                                                                           |               |                                                                                |



## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **Metody výuky**

- kombinace metod slovních (monologické, dialogické a metody práce s knihou)
- metody brainstormingové a případové
- metody názorně demonstrační

### **Anotace modulu**

Učitel teoreticky a názorně vysvětlí kazuistiku a případovou studii. Učitel vybírá jednotlivé případy tak, aby v prvé řadě respektoval míru získaných odborných poznatků studentů. Analyzuje se studenty jednotlivé případy z odborné praxe s cílem zpracovávat informace. Dodržuje ochranu osobních údajů dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Učitel vede studenty ke konstruktivní kritice s ohledem na použité metody, techniky a přístupy. Vytváří prostor pro nácvik požadovaných profesních dovedností studenta – analytické zpracování informací, týmová spolupráce a plánování metodických postupů. Při práci s jednotlivými kazuistikami vede studenty k získání schopností srovnání a zobecnění. Při práci s případovými studiemi směřuje studenty k hledání možných řešení a cest k jejich dosažení. Kazuistický seminář je vhodnou příležitostí konfrontace teorie a praxe pod dohledem vyučujícího.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

1. Teoretické vymezení kazuistiky, případové studie a individuálního plánu.
2. Zdroje informací o klientech, validita informací, způsoby vedení dat o klientech.
3. Metodika zpracování kazuistiky a případové studie.
4. Metodika zpracování individuálního plánu.
5. Rozbory jednotlivých případů z praxe – dítě s poruchou chování a emocí, se specifickými vzdělávacími potřebami.
6. Rozbory jednotlivých případů z praxe – rodina a dítě.
7. Rozbory jednotlivých případů z praxe – senioři.
8. Rozbory jednotlivých případů z praxe – osoby zdravotně postižené, zdravotně znevýhodněné.
9. Rozbory jednotlivých případů z praxe – osoby ohrožené sociálním vyloučením.
10. Prezentace vlastního případu s využitím dovedností získaných z kazuistického semináře.

### **Forma a váha hodnocení**

Zápočet

Zimní období – zpracování a odevzdání seminární práce (kazuistika, případová studie).

Letní období – zpracování a odevzdání individuálního plánu uživatele sociální služby na základě rozhovoru studenta s uživatelem sociální služby.

### **Studijní literatura a pomůcky**

#### **Povinná literatura**

BAJO, Ivan. *Kazuistický seminář*. Bratislava: Univerzita Komenského, 1991. ISBN 80-223-0358-5.

HAJDOVÁ, Janka. *Kazuistický seminář: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-76-3.

HUČÍK, Ján a Alena HUČÍKOVÁ. *Kazuistika v špeciálnej pedagogike*. Katolícka univerzita Ružomberok, 2008.

LEVICKÁ, Jana. *Kazuistický seminár zo sociálnej práce*. Trnava: Slovak Academic Press Universitas Tyrnaviensis, 2004. ISBN 80-89104-36-3.

MATOUŠEK, Oldřich et al. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.

#### **Doporučená literatura a další zdroje**

BAUM, Detlef, Alice GOJOVÁ, eds. *Výzkumné metody v sociální práci*. Ostrava: Ostravská univerzita

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

v Ostravě, 2014. ISBN 978-80-7464-390-3.

BECHYŇOVÁ, Věra a Marta KONVIČKOVÁ. *Sanace rodiny*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-392-5.

BIRKENMAIER, Julie a Marla BERG-WEBER. *The practicum companion for social work: integrating class and field work*. 2. vyd. Boston: Pearson Education, 2007. ISBN 0-205-47482-9.

FERJENČÍK, Ján. *Úvod do metodologie psychologického výzkumu*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 80-7367-815-9.

GARTWAIT, Cynthia. *The Social Work Practicum, a Guide and Workbook for Students*. University of Montana: Pearson Education, 2005.

HENDL, Jan a Jiří REMR. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1192-1.

HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 4. přeprac. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu*. 2. aktual. vyd. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5326-3.

JANKŮ, Kateřina. *Dítě s poruchou chování a emocí*. Ostrava: OU, Pedagogická fakulta, 2009. ISBN 978-80-7368-764-9.

KACHLÍK, Petr, Karel ČERVENKA a Věra VOJTOVÁ et al. *Inkluze jako cesta k předcházení rozvoji problémů v chování*. Brno: MU, 2016. ISBN 978-80-2108509-1.

MATOUŠEK, Oldřich, Hana PAZLAROVÁ a Lenka BALDOVÁ. *Individuální plánování služeb u ohrožených dětí a mladistvých s důrazem na děti odcházející z ústavní výchovy*. Praha: Občanské sdružení Člověk hledá člověka, 2008. ISBN 978-80-254-2756-9.

MATOUŠEK, Oldřich, Hana PAZLAROVÁ et al. *Podpora rodiny*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0697-2.

MICHALOVÁ, Zdeňka a Šárka Doubravová. *Případová studie-kazuistika jako závěrečná práce*. Liberec: TU, 2014. ISBN 978-80-7494-107-8.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a sebezvojových skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.

NETTING, F. Ellen, Petter M. KETTNER, Steve L. McMURTRY a M. Lori THOMAS. *Social Work Macro Practice*. 5. vyd. New York: Longman, 2011. ISBN 978-0-205-83878-3.

VOJTOVÁ, Věra a Marie Pavlovská. *Včasná intervence jako zdroj inkluzivních přístupů k dětem v riziku poruch chování*. Brno: MU, 2013. ISBN 978-80-210-6518-5.

VOJTOVÁ, Věra. *Kapitoly z etopedie I. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 2. vyd. Brno: MU, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-210-4573-6.

ZHÁNĚL, Jiří, Vladimír HELLEBRANDT a Martin SEBERA. *Metodologie výzkumné práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií, 2014. ISBN 978-80-210-6696-0.

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů

Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

pozdějších změn a předpisů

*Sociální práce / Sociálna práca.* ISSN 1213-6204.

*Sociální péče.* ISSN 1213-2330.

*Social Work and Society*

*Social Work in Europe*

*Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově.* ISSN 0031-3815.

*Psychologie dnes.* Portál, s.r.o, Praha. ISSN 1212-9607.

[www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz)

[www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

[www.icm.cz](http://www.icm.cz)

[www.nicm.cz](http://www.nicm.cz)

[www.mpsv.cz](http://www.mpsv.cz)

[www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

[www.integracnicentra.cz](http://www.integracnicentra.cz)

[www.theia.cz](http://www.theia.cz)

### **E-learningové studijní opory**

[eskola.voss-ova.cz](http://eskola.voss-ova.cz)

KAS-2-3-Hj-0078-Kazuistický seminář

KAS-1-Hj-0078-Individuální plánování sociální služby

### **Pomůcky**

- odborná učebna
- audiovizuální technika – audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky – flipchart
- textové pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                      |               |                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|----------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                      |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                      |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                      |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | denní                                                                                                                                |               |                                                                      |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Seminář k absolventské práci                                                                                                         | SAP           |                                                                      |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Thesis Seminar                                                                                                                       |               |                                                                      |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>3. ročníku                                   |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | 3. ročník<br>cvičení 1 hod./týden                                                                                                    | ECTS          | 1 kredit v zimním<br>a letním období, celkem<br>2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                      |               |                                                                      |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                      |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                      |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                      |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student má vědomosti o obsahové náplni absolventské práce.</li><li>• Dodržuje vědeckou etiku a autorská práva.</li><li>• Je schopen v elektronických zdrojích vyhledávat zahraniční a českou literaturu.</li><li>• Je schopen vyhledávat aktuální témata v elektronických zdrojích.</li><li>• Orientuje se v normách a tyto dovede interpretovat.</li><li>• Zná zásady pořizování bibliografických záznamů, citací a odkazů.</li><li>• Uvědomuje si vztah mezi bibliografickým záznamem a odkazem v textu.</li><li>• Je schopen samostatně a správně zaznamenat použité zdroje.</li><li>• Využívá znalosti správného zápisu zdrojů při sebevzdělání.</li><li>• Využívá vědecké metody při řešení problému stanoveného v absolventské práci.</li><li>• Zpracovává výsledky dotazníkového šetření za pomoci informační a komunikační technologie.</li><li>• Dokáže zpracovat a napsat odborný text v požadovaném rozsahu.</li><li>• Zpracovává prezentaci absolventské práce.</li><li>• Je schopen prezentovat svoji absolventskou práci.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                      |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• monologická výuka (výklad, instruktáž)</li><li>• metoda dovednostně-praktická</li><li>• statická a dynamická projekce</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                      |               |                                                                      |
| <b>Anotace modulu</b> <p>V modulu Seminář k absolventské práci učitel seznamuje studenty se zásadami práce s literaturou a jinými</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                      |               |                                                                      |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

informačními zdroji. Vzdělávací aktivitu směřuje k prohloubení teoretických znalostí nezbytných k napsání odborné práce. Studenty vede k tomu, aby napsali srozumitelný, odborný text, jenž odpovídá základním formálním požadavkům a ctí vědeckou etiku. Náležitou pozornost věnuje postupu při psaní absolventské práce, dále její struktuře, vědeckým metodám, obsahu i cílům. Za klíčovou považuje oblast správného pořizování bibliografických záznamů, citací, odkazů v textu. Tyto zásady upravuje norma ČSN ISO 690:2011, a proto studenty postupně seznamuje s jejich obsahem. V oblasti informační gramotnosti vede studenty k dovednosti vyhledávat informace v elektronických zdrojích. Na správné záznamy z elektronických zdrojů klade důraz v souvislosti s důsledným dodržováním autorských práv. Obhájení absolventské práce je nezbytným předpokladem k získání diplomu, a proto učitel seznamuje studenty s jejím průběhem. Student vytváří prezentaci své absolventské práce.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Členění absolventské práce**

Struktura absolventské práce. Úvodní část. Hlavní textová část. Přílohy. Závěrečná část. Postup psaní práce. Téma práce, specifikace řešeného problému, cíl práce. Obsah teoretické a praktické části. Vyhledávání zdrojů.

#### **2. Formální úprava práce**

Nastavení textového editoru pro úpravu práce. Okraje. Rozsah práce. Jednotná úprava nadpisů. Správné označení hlavní kapitoly, oddílů a pododdílů.

#### **3. Tabulky**

Tvorba tabulky podle normy. Nadpis. Měrná jednotka. Hlavička tabulky. Sloupce. Řádky. Obecná poznámka. Číslování tabulek a obrázků.

#### **4. Bibliografické citace a citační etika**

Obecné zásady pro bibliografický popis zdrojů. Prohřešky proti citační etice. Přesnost citace textu. Doslovné citáty. Parafráze. Charakteristické rysy odborného stylu.

#### **5. Bibliografický záznam**

Prvky bibliografického záznamu. Specifikace prvků zápisu. Primární autorská odpovědnost. Název díla. Typ média. Údaje o vydání. Nakladatelské údaje. Datum vydání. Údaje o standardním čísle. Správné zapsání povinných a nepovinných prvků.

#### **6. Struktura bibliografického záznamu – tištěné dokumenty**

Správná struktura zápisu tištěných dokumentů. Monografická publikace, kapitoly v knize (různí autoři). Seriálové publikace. Časopisy, odborná periodika, ročenky. Článek v časopise, v periodiku. Příspěvek ve sborníku.

#### **7. Struktura bibliografického záznamu – elektronické zdroje**

Povinné údaje u elektronických zdrojů. Články a jiné příspěvky v elektronickém seriálu (časopise). Citace z www stránky.

#### **8. Další použitelné dokumenty**

Záznam kvalifikačních prací. Záznam dalších použitelných dokumentů: normy, firemní literatura, výroční zprávy, zákony, přednášky, osobní sdělení.

#### **9. Vztah mezi bibliografickým záznamem a odkazy v textu**

Odkaz v textu. Tři metody, které umožňují vztah mezi odkazy v textu a Seznamem použitých zdrojů. Metoda číselného odkazu. Metoda průběžných poznámek. Forma jméno-datum (harvardský systém).

#### **10. Seznam použitých zdrojů**

Vytvoření Seznamu použitých zdrojů. Uspořádání Seznamu a) abecedně, b) v numerické posloupnosti.

#### **11. Obhajoba absolventské práce**

Postup obhajoby, prezentace.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – písemná interpretace použitých zdrojů podle výběru studenta.

Letní období – prezentace absolventské práce.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

ČSN ISO 690. *Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů.*

Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2011. Třídící znak 01 0197.

VLHOVÁ, Karla. *Metodický návod pro vypracování absolventské práce.* Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2016.

#### Doporučená literatura a další zdroje

ČSN ISO 7144. Praha: Český normalizační institut, c1996.

ČSN 01 6910. Praha: Český normalizační institut, c2014.

FRANČÍREK, František. *Absolventská práce: co, jak a proč připravit, zpracovat, napsat a zhodnotit (obhájit).* 2. vyd. Praha: Ingenio et Arti, 2013. ISBN 978-80-905287-3-4.

HAJDOVÁ, Janka. *Rámec pro vypracování praktické části absolventské práce. Oblast: kazuistika, případová studie.* Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2013.

KAPOUNOVÁ, Jana a Pavel KAPOUN. *Bakalářská a diplomová práce.* Praha: Grada, 2017.

ISBN 978-80-271-0079-8.

ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách: několik zásad pro začátečníky.* Praha: Sociologické nakladatelství, 2007. ISBN 978-80-86429-40-3.

#### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

SAP-3-Vv-0078-Seminář k absolventské práci

#### Pomůcky

- audiovizuální technika
- tištěné dokumenty (studijní opora, povinná literatura, knihy, časopisy)
- prostředky masové komunikace (Internet)
- učebna pro reprodukci audiovizuálních pomůcek

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Filozofie a etika                                                                                                                    | FET           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Philosophy and Ethics                                                                                                                |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 1. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Základní znalosti společenských věd v rozsahu učiva střední školy.                                                                   |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| Cíle modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| <ul style="list-style-type: none"><li>• Student chápe místo a význam filozofie a etiky ve společenských vědách.</li><li>• Má přehled o základních etapách evropské filozofie v kontextu kulturně historického vývoje.</li><li>• Orientuje se v problematice lidských práv a dokáže charakterizovat hlavní filozofické problémy a pojmy.</li><li>• Chápe multikulturalitu dnešního světa.</li><li>• Orientuje se v globálních problémech současnosti.</li><li>• Orientuje se v hlavních etických teoriích, umí je aplikovat na konkrétní sociální případy a pedagogické situace.</li><li>• Rozumí příčinám filozofických, etických a politických problémů a lépe se tak orientuje v sociální realitě.</li><li>• Student nepodléhá zjednodušeným a demagogickým přístupům ke společnosti a ke skupinám klientů.</li><li>• Řídí se etickými principy sociální práce jak ve studiu, tak na odborné praxi.</li><li>• Umí využívat filozofických a politických poznatků a přístupů při řešení úkolů v rámci studia a následně ve své práci.</li><li>• Osvojí si hluboké znalosti v oblasti profesní etiky, morálního kodexu sociální, sociálně pedagogické a pedagogické práce.</li><li>• Dokáže aplikovat chartu učitele a etický kodex sociálních pracovníků v praxi.</li><li>• Respektuje své kolegy i klienty, má požadované morální přesvědčení a zodpovědnost k povinnostem a úkolům.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Metody výuky

- metody monologické
- metody dialogické
- metody práce s učebním textem
- statická projekce

### Anotace modulu

Učitel vede studenty k hlubšímu poznání sociální filozofie, sjednocuje znalosti dějin filozofie, etiky a politologického myšlení. Zabývá se problematikou lidských práv a jejich dodržováním v současném světě, seznamuje studenty s hlavními politickými ideologiemi dnešního světa a s hlavními směry náboženského myšlení. Učitel představuje etiku jako vědu o morálce a uvádí studenty do problematiky profesní etiky sociálního pracovníka, pedagogického pracovníka a příbuzných profesí v konfrontaci se současným stavem morálního vědomí současné společnosti. Seznamuje studenty s hlavními směry náboženského myšlení a problematikou sektářství.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Klíčové otázky a problémy evropské filozofie

Základní pojmy v oblasti filozofických disciplín, metod a směrů. Filozofické tázání z oblasti metafyziky, filozofie poznání, logiky, estetiky, axiologie. Hlavní etapy vývoje evropské filozofie. Význam filozofie v minulosti a dnes.

#### 2. Vybrané otázky sociální a politické filozofie

Přehled politických ideologií novověku – liberalismus, konzervatismus, socialismus, komunismus, fašismus, nacismus, křesťanská politika. Přehled základních pojmů – národ, vlastenectví, xenofobie, rasismus. Multikulturalita, budování tolerance, problematika lidských práv (instituce OSN, EU). Jednotlivec, společnost, kultura, stát, sociální konflikty, moc a diskriminace. Práce a volný čas.

#### 3. Vybrané otázky filozofické antropologie

Přehled základních filozofických témat osobnosti. Pojetí a význam člověka v materialistické a idealistické filozofii. Antické, středověké a moderní pojetí osobnosti. Základní pojmy filozofické antropologie – osobnost, tělo, duch, duše, identita, svoboda, existence, důstojnost, úděl, osud, utrpení. Uvědomění si jedinečnosti a neopakovatelnosti člověka.

#### 4. Základní problémy náboženského myšlení

Základní pojmy náboženství – polyteismus, monoteismus, kult, teismus, deismus, panteismus, církev, sekta, ekumenismus. Přehled hlavních světových náboženství – judaismus, křesťanství, islám, hinduismus, buddhismus, přírodní náboženství. Náboženská struktura v ČR, sektářství a jeho nebezpečí.

#### 5. Filozofie a etika

Místo etiky ve filozofickém myšlení. Vztah etiky k politice, k vědě, k právu a kultuře. Přehled základních etických škol v minulosti (Sokrates, stoická etika, hedonismus, judaisticko-křesťanská etika, Kantův kategorický imperativ, etický relativismus, pragmatismus, třídní pojetí etiky). Etika – základní pojmy, rozdělení etiky, vztah etiky k dalším disciplínám. Základní etické pojmy – dobro, zlo, povinnost, ctnost, hodnoty, spravedlnost, svědomí, účel, prostředek, vina, trest. Základní etické kodexy, Charta učitele, Desatero dětských práv.

#### 6. Základní etické teorie a jejich aplikace

Etika ctností, hedonismus, utilitarismus, přirozený zákon, společenská smlouva, etika povinnosti, etika spravedlnosti, etika péče. Povaha etických norem a způsoby jejich vzniku a zdůvodnění.

#### 7. Etika v sociální, sociálně pedagogické a pedagogické práci

Základy etiky se zaměřením na etiku profesní a sociální. Individuální a sociální dimenze morálky, význam morálky pro uchování řádu ve společnosti. Etické aspekty sociální práce, hodnoty v sociální práci, etické principy ve výchovné práci. Etický kodex v sociální práci, etická dilemata v sociální práci, vymezení vztahu



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

sociálního pracovníka vůči různým národnostem a etnikům. Etická dilemata v sociálně pedagogické a pedagogické činnosti, vymezení vztahu vůči dětem jiných národností a etnik.

### 8. Aktuální morální problémy

Stav morálky dnešní společnosti – industriální a postindustriální společnost. Globalizace, její ekologická, politická a osobní rizika. Problematika eutanazie a trestu smrti. Globální problémy lidstva (životní prostředí, zneužitelnost vědeckého poznání, problematika hladu, demografické problémy, migrace, problematika uprchlictví). Aktuální problémy současnosti.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Písemný test, písemná interpretace dvou textů filozofického obsahu dle vlastního výběru studenta.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BLECHA, Ivan. *Filozofie*. 4. vyd. Olomouc: Olomouc, s. r. o., 2004. ISBN 80-7182-147-0.

HURNÍKOVÁ, Květa a Petr SZURMAN. *Filozofie a etika: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-00-8.

*Etický kodex sociálních pracovníků České republiky*. Aktualizované vydání. Praha: Společnost sociálních pracovníků, 2006. ISBN 80-244-0318-8.

SOKOL, Jan. *Etika, život, instituce*. Praha: Vyšehrad, 2014. ISBN 978-80-7429-223-1.

ŠILER, Vladimír. *Etika*. Ostrava: OU, 2007.

ŠILER, Vladimír. *Etika práce v neziskovém sektoru*. Ostrava: OU, 2006.

#### Doporučená literatura a další zdroje

ARISTOTELÉS. *Etika Nikomachova*. Praha: Rezek, 2013. ISBN 978-80-8620-735-3.

ANZEBACHER, Arno. *Úvod do filozofie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-804-X.

*Bible*. Praha: Česká biblická společnost, 2014. ISBN 978-80-87287-66-8.

CETL, Jiří. *Průvodce dějinami evropského myšlení*. Praha: Panorama, 1985.

DAVID, Roman. *Politologie*. 5. vyd. Olomouc: Olomouc, s. r. o., 2003. ISBN 80-7182-162-4.

HAVEL, Václav. *Do různých stran*. Praha: Lidové noviny, 1990. ISBN 80-7106-000-3.

JANKOVSKÝ, Jiří. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-329-6.

KALIVODA, Robert. *Husitské myšlení*. Praha: Filosofia, 1997. ISBN 80-7007-098-6.

KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: SLON, 2017. ISBN 978-80-7419-249-4.

KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: Příběh uprchlické krize v Evropě*. Zlín: Nakladatelství Kniha Zlín, 2017. ISBN 978-80-7473-519-6.

KOHÁK, Erazim. *Člověk, dobro a zlo*. Praha: Ježek, 1993. ISBN 80-901625-3-3.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Filozofický slovník*. Praha: EWA Edition, 1994. ISBN 80-85764-5.

*Korán*. Praha: Academia, 2000. ISBN 80-7309-992-6.

KREJČÍ, Jaroslav. *O češství a evropanství*. 2. díl. Ostrava: Amosium servis, 1995. ISBN 80-85498-20-0.

MACHIAVELLI, Niccolo. *Vladař*. Praha: XYZ, 2012. ISBN 978-80-7388-693-6.

MASARYK, Tomáš. *Ideály humanitní*. 2. vyd. Praha: Melantrich, 1990. ISBN 80-7023-036-3.

MENDEL, Miloš et al. *Džihád*. Praha: Atlantis, 2010. ISBN 978-80-71058-31-60.

NIETSCHÉ, Friedrich. *Tak pravil Zarathustra*. Praha: XYZ, 2009. ISBN 978-80-7388-147-4.

PLATON. *Ústava*. 5. vyd. Praha: OIKOYMENH, 2014. ISBN 978-80-7298-504-3.

PŘÍKASKÝ, Jiljí Vladimír. *Učebnice základů etiky*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. ISBN 80-7192-505-5.

ROONEY, Anne. *Příběh filozofie*. Praha: Dobrovský, s. r. o., 2017. ISBN 978-80-7390-581-1.

STANĚK, Tomáš. *Poválečné excesy v Českých zemích po roce 1945 a jejich vyšetřování*. Praha: AV ČR, 2005.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

ISBN 80-7285-062-8.

STÖRIG, Joachim Hans. *Malé dějiny filozofie*. 7. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2000. ISBN 80-7192-500-4.

ŠILER, Vladimír. *Profesní etika ve veřejné správě*. Ostrava: OU, 2005.

TRESMONTANT, Claude. *Základy teologie*. 2. vyd. Brno: Barrister a Principal, 2000. ISBN 80-85947-54-4.  
*Smlouva o Ústavě pro Evropu*. Lucemburk, 2005. ISBN 92-824-3108-8.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

FET-1-Le-0078-Filozofie a etika

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sociologie                                                                                                                           | SOC           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Sociology                                                                                                                            |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 1. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Základní znalosti společenských věd v rozsahu učiva střední školy.                                                                   |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student zná sociologii jako vědu, která se zabývá společenskými jevy a vztahy, strukturou a dynamikou společnosti.</li><li>• Uvědomuje si přesah sociologie do příbuzných oborů (psychologie, filozofie, antropologie, historie, ekonomie aj.).</li><li>• Orientuje se v sociologické literatuře.</li><li>• Zná klasiky sociologického myšlení a orientuje se ve vývoji sociologického myšlení.</li><li>• Osvojuje si základní sociologické kategorie.</li><li>• Rozumí struktuře a vývoji současné společnosti.</li><li>• Analyzuje a chápe příčiny sociálních problémů.</li><li>• Nepodléhá předsudkům a stereotypům při analýze sociálních situací, fungování sociálních vztahů v sociálních skupinách, které jsou předmětem sociální práce.</li><li>• Využívá sociologických poznatků a přístupů při řešení dílčích úkolů během studia a následně pak v sociální práci.</li><li>• Chápe sociální práci a sociálně pedagogickou práci v širším společenském kontextu a umí vyvozovat závěry pro vlastní práci.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• přednáška</li><li>• diskuse</li><li>• modelové situace</li><li>• statická projekce</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- práce s literaturou a studijní oporou
- metody písemných prací
- metody e-learningu

### Anotace modulu

Ve stručném přehledu vývoje protosociologického a sociologického myšlení učitel studenty seznamuje s významnými osobnostmi, které ovlivnily vývoj sociologického myšlení, interpretaci vývoje společnosti; vede je k uvědomování si společenských souvislostí přechodu od tradiční k moderní společnosti a reflektování základních typů společnosti v sociologickém myšlení. Na tyto okruhy navazuje výkladem obecné sociologie, kde vysvětluje základní sociologické kategorie. Hlavní důraz klade na pochopení sociální struktury současné společnosti, problematiky sociální mobility, včetně sociálních skupin marginalizovaných a sociálně vyloučených. U problematiky sociálních skupin učitel klade velký důraz na aplikaci teorie referenčních skupin v sociální praxi a problémy ve fungování primárních sociálních skupin. U socializace analyzuje problémy v působení socializačních činitelů. Aplikované sociologie interpretuje ve vztahu k sociální praxi – především jde o sociologii rodiny, sociologii mládeže a sociologii generací. v sociologii kultury věnuje pozornost negativním důsledkům působení masové kultury, v sociologii náboženství funkcím náboženských organizací, sekt a kultů, v sociologii politiky zejména problematice politické kultury, v sociologii práce problematice dělby práce a nezaměstnanosti jako sociálnímu problému, v sociologii výchovy a vzdělávání vztahu výchovy a vzdělávání a sociální stratifikace, problematice kulturního, sociálního a lidského kapitálu. v sociologii volného času analyzuje důsledky negativního trávení volného času. Výuku ukončí sociologickým úvodem do problematiky sociálně patologických jevů. Vybrané tematické okruhy doplní o výsledky sociologických výzkumů. Ve výuce Sociologie jako všeobecně vzdělávacího předmětu učitel navazuje na znalosti studentů v oblasti základů společenských věd a historie získané studiem na střední škole a předpokládá jejich zájem o společenské dění u nás a ve světě.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### I. Přehled vývoje sociologického myšlení

##### 1. Úvod do studia sociologie

Vymezení a podstata sociologie, význam sociologie pro sociálního pracovníka, vychovatele, pedagoga volného času a asistenta pedagoga. Orientace v základní sociologické literatuře.

##### 2. Období před vznikem sociologie – protosociologie

Platón, Aristoteles, Svatý Augustin, Tomáš Akvinský, N. Machiavelli, T. More, T. Campanella, F. Bacon, J. A. Komenský, B. Bolzano, J. J. Rousseau, C. H. Saint-Simon.

##### 3. Vznik a vývoj sociologie jako samostatné vědy

1. vývojová etapa (období velkých teorií a velkých osobností) – charakteristika, představitelé – A. Comte, H. Spencer, K. Marx, É. Durkheim, M. Weber, F. Tönnies, V. Pareto, G. Simmel.

2. vývojová etapa (období velkých výzkumů) – charakteristika, představitelé – F. Znaniecki, W. I. Thomas, E. Mayo, J. L. Moreno, G. Gallup, R. a H. Lyndovi, P. Lazarsfeld.

3. vývojová etapa (současná sociologie) – současná sociologická paradigmaty a jejich představitelé.

##### 4. Česká sociologie

Stručný vývoj od G. A. Lindnera do současnosti. T. G. Masaryk, E. Beneš, B. Foustka, A. I. Bláha, meziválečné období – pražská a brněnská sociologická škola; sociologie po únoru 1948, 60. léta – rozvoj sociologie; sociologie v období normalizace; sociologie po roce 1989.

#### II. Obecná sociologie

##### 1. Předmět a struktura sociologie

Sociologie jako teoreticko-empirická a multiparadigmatická věda; předmět a struktura sociologie, funkce sociologie, metody sociologie, vztah sociologie k příbuzným vědám.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **2. Společnost**

Pojem, vznik a vývoj společnosti. Historické typy společnosti – tradiční a moderní, resp. postmoderní společnost. Společenská determinovanost člověka. Vývoj vztahu příroda – společnost – kultura, sociální důsledky, ekologické problémy, ekologická krize.

### **3. Socializace a sociální učení**

Socializace, fáze socializace, faktory ovlivňující socializaci, socializační činitelé, význam socializace pro utváření osobnosti, problémy v socializaci a jejich důsledky v sociální praxi. Sociální učení, mechanismy sociálního učení.

### **4. Sociální pozice, sociální role, sociální status**

Sociální pozice, nabývání sociálních pozic, typy společnosti podle způsobu nabývání pozic. Sociální role, typy rolí, vztahy mezi rolemi, problematika očekávání, význam formálních a neformálních rolí. Sociální status, typy, statusová hierarchie.

### **5. Sociální struktura a sociální stratifikace**

Charakteristika a vývoj sociální struktury, typy sociální struktury. Sociální stratifikace – pojetí, vývoj; třídní marxistické pojetí, třídní nemarxistické pojetí, teorie konfliktu, strukturální funkcionalismus. Kasty, stavy, třídy, vrstvy, elity a masy.

### **6. Sociální mobilita**

Sociální mobilita, typy mobility.

### **7. Sociální integrace a sociální vyloučení**

Sociální integrace a sociální vyloučení – vymezení, pojetí; sociální skupiny ohrožené sociálním vyloučením, prostorová exkluze. Sociální marginalizace.

### **8. Sociální seskupení, útvary, skupiny**

Sociální seskupení, útvary, komunita, sociální agregát, dav, teorie davového chování. Sociální skupina, podstatné znaky sociálních skupin, klasifikace sociálních skupin, teorie referenčních skupin – aplikace v sociální práci.

## **III. Aplikovaná sociologie**

### **1. Sociologie rodiny**

Charakteristika, předmět zkoumání, nástin proměn rodiny v historickém vývoji, typy a funkce rodiny, znaky současné rodiny, krize rodiny. Životní a rodinný cyklus, odchylky od cyklů. Postavení ženy v současnosti, genderová problematika. Výsledky sociologických výzkumů.

### **2. Sociologie mládeže a sociologie generací**

Vymezení a specifika mládeže, kultura mládeže, subkultury a kontrakultury mládeže jako sociální hnutí, sociální problémy mládeže. Sociologie generace, mezigenerační vztahy a konflikty. Výsledky sociologických výzkumů.

### **3. Sociologie kultury**

Sociologické pojetí kultury, znaky kultury, kultura jako systém materiální, duchovní a normativní, funkce kultury. Akulturace, enkulturace, kulturní difúze, kulturní dědictví. Masová kultura, masová komunikace – vliv na rozvoj osobnosti, hodnotovou orientaci, životní styl.

### **4. Sociologie náboženství**

Náboženství v sociologickém pojetí, prvky náboženství – víra, symboly, praktiky, společenství věřících, náboženské zážitky a zkušenosti, doktríny a filosofie. Funkce náboženství. Náboženské organizace – církve, sekty, kultury, náboženská hnutí.

### **5. Sociologie politiky**

Vymezení, předmět zkoumání, moc, politická moc, typy moci; demokracie, politická kultura, politické systémy a politické strany. Byrokracie a její úloha v moderní společnosti.

### **6. Sociologie práce**

Vymezení, pojetí práce, obsah práce, dělba práce, problematika práce a „nepráce“, nezaměstnanost jako sociální problém, trh práce. Teorie řízení, styly řízení organizace.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### 7. Sociologie výchovy a vzdělávání

Předmět, struktura, výchova jako sociální jev a proces, výchova a vzdělávání a sociální stratifikace. Kulturní kapitál (lidský a sociální kapitál). Výsledky sociologických výzkumů.

### 8. Sociologie volného času

Vymezení volného času, faktory ovlivňující trávení volného času, funkce volného času, volný čas jako součást životního stylu, volný čas jako součást prevence sociálních problémů a sociálně patologických jevů. Výsledky sociologických výzkumů.

### 9. Aktuální otázky sociologie

Problematika modernizace společnosti, důsledky modernizace a globalizace, klientelismus v moderní společnosti, problematika politické socializace v české společnosti, genderová schémata.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Písemný test.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

GIDDENS, Anthony. *Sociologie*. 2. vyd. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0807-1.

HOLAŇOVÁ, Michaela. *Sociologie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-30-5.

KELLER, Jan. *Úvod do sociologie*. 6. vyd. Praha: SLON, 2012. ISBN 80-7419-102-2.

PETRUSEK, Miloslav. *Základy sociologie*. Praha: Akademie veřejné správy o.p.s., 2009. ISBN 80-87207-02-4.

#### Doporučená literatura a další zdroje

BAUMAN, Zygmunt. *Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie*. 2. vyd. Praha: SLON, 2010. ISBN 80-741-9026-1.

BECK, Ulrich. *Riziková společnost. Na cestě k jiné moderně*. 2. vyd. Praha: SLON, 2011. ISBN 80-7419-047-6.

BERGER, Peter L. *Pozvání do sociologie: humanistická perspektiva*. 3. vyd. Praha: Barrister a Principal, 2003. ISBN 80-87029-10-7.

BLAŽEK, Bohuslav. *Tváří v tvář obrazovce*. Praha: SLON, 1995. ISBN 80-85850-11-7.

BURIÁNEK, Jiří. *Sociologie*. 3. vyd. Praha: Fortuna, 2008. ISBN 80-7373-028-4.

DURKHEIM, Émile. *Sociologie a filozofie*. Praha: SLON, 1998. ISBN 80-85850-57-5.

GILLERNOVÁ, Ivona a Jiří BURIÁNEK. *Základy psychologie – sociologie*. 3. vyd. Praha: Fortuna, 2004. ISBN 80-7168-749-9.

HAVLÍK, Radomír a Jaroslav KOŤA. *Sociologie výchovy a školy*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-327-7.

JANDOUREK, Jan. *Čítanka sociologických klasiků*. Praha: Grada, 2010. ISBN 80-247-2934-3.

JEŘÁBEK, Hynek. *Slavné sociologické výzkumy (1899-1949)*. Praha: SLON, 2014. ISBN 978-80-7419-165-7.

KELLER, Jan. *Dějiny klasické sociologie*. 2. vyd. Praha: SLON, 2010. ISBN 80-8642-952-6.

KELLER, Jan. *Evropské rozpory ve světle migrace*. Praha: SLON, 2017. ISBN 978-80-7419-249-4.

KELLER, Jan. *Nová sociální rizika a proč se jim nevyhneme*. Praha: SLON, 2012. ISBN 978-80-7419-059-9.

KELLER, Jan. *Sociologie středních vrstev*. Praha: SLON, 2012. ISBN 80-7419-109-1.

KELLER, Jan. *Tři sociální světy. Sociální struktura postindustriální společnosti*. 2. vyd. Praha: SLON, 2011. ISBN 978-80-7419-031-5.

KELLER, Jan. *12 omylů sociologie*. Praha: SLON, 1995. ISBN 80-85850-09-5.

KELLER, Jan a Petr NOVOTNÝ. *Úvod do filozofie, sociologie a psychologie*. Liberec: Dialog, 2008. ISBN 80-867-6181-7.

KOLÁŘOVÁ, Marta, ed. *Revolta stylem. Hudební subkultury mládeže v České republice*. Praha: SLON, 2011.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

ISBN 978-80-7419-060-5.

KOL. AUTORŮ. *Sociologické školy, směry, paradigmata*. 2. vyd. Praha: SLON, 2000. ISBN 80-85850-81-8.

KRAUS, Blahoslav, Věra POLÁČKOVÁ et al. *Člověk – prostředí – výchova*. Brno: Paido, 2001.

ISBN 80-7315-004-2.

LABÁTH, Vladimír et al. *Riziková mládež*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. ISBN 80-85850-66-4.

LINHART, Jiří et al. *Velký sociologický slovník. A-O, P-Ž*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-164-1, 80-7184-310-5.

MACHONIN, Pavel. *Česká společnost a sociologické poznání*. Praha: ISV nakladatelství, 2005.

ISBN 80-86642-39-9.

MOŽNÝ, Ivo. *Česká společnost*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-624-1.

MOŽNÝ, Ivo. *Sociologie rodiny*. 2. vyd. Praha: SLON, 2002. ISBN 80-86429-05-9.

MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. 2., uprav. vyd. Praha: SLON, 2008. ISBN 978-80-86429-87-8.

MUNKOVÁ, Gabriela. *Sociální deviace*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0279-2.

MURPHY, Robert F. *Úvod do kulturní a sociální antropologie*. 2. vyd. Praha: SLON, 2010.

ISBN 80-8642-925-0.

NEŠPOR, Zdeněk R. et al. *Slovník českých sociologů*. Praha: Academia, 2013. ISBN 80-200-2221-9.

NEŠPOR, Zdeněk R. et al. *Dějiny české sociologie*. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2355-1.

NEŠPOR, Zdeněk R. a David VÁCLAVÍK. *Příručka sociologie náboženství*. Praha: SLON, 2008.

ISBN 978-80-86429-92-2.

NOVOTNÁ, Eliška. *Sociologie sociálních skupin*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2957-2.

NOVOTNÁ, Eliška. *Základy sociologie*. Praha: Grada, 2008. ISBN 80-247-2396-9.

PETRUSEK, Miloslav a Jan BALON. *Společnost naší doby*. Praha: Academia, 2011. ISBN 80-200-1965-3.

PETRUSEK, Miloslav. *Společnosti pozdní doby*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. ISBN 80-86429-63-6.

PETRUSEK, Miloslav et al. *Dějiny sociologie*. Praha: Grada, 2011. ISBN 80-247-3234-3.

PETRUSEK, Miloslav et al. *Sociologie*. 3. vyd. Praha: SPN, 1997. ISBN 80-04-26689-4.

RIESMAN, David. *Osamělý dav*. Zkrácené a revidované vyd. Praha: Kalich, 2007. ISBN 978-80-7017-062-5.

SAK, Petr. *Proměny české mládeže*. Praha: Petrklíč, 2000. ISBN 80-7229-042-8.

SAK, Petr a Karolína KOLESÁROVÁ. *Sociologie stáří a seniorů*. Praha: Grada, 2012.

ISBN 978-80-247-3850-5.

SMETÁČKOVÁ, Irena. *Genderové představy a vztahy. Sociální a kognitivní aspekty vývoje mas*. Praha: SLON, 2016. ISBN 978-80-7419-229-6.

SOUKUP, Václav. *Sociální a kulturní antropologie*. 2. vyd. Praha: SLON, 2000. ISBN 80-85850-29-X.

SUŠA, Oleg a Marek HRUBEC a kol. *Riziková společnost a globální ohrožení. Ke kritické teorii Ulricha Becka*. Praha: SLON, 2017. ISBN 978-80-7419-251-7.

THOMPSON, Kenneth. *Klíčové citace v sociologii*. Praha: Barrister a Principal, 2004. ISBN 80-85947-68-4.

ZITA, Josef a Leona STAŠOVÁ. *Sociologie pro sociální pracovníky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1999. ISBN 80-7041-519-3.

ZNEBEJÁNEK, František. *Sociologie konfliktu*. Praha: SLON, 2015. ISBN 978-80-7419-177-0.

*Sociologický časopis*. ISSN 0038-0288.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

SOC-1-Ho-0078-Sociologie

### Pomůcky

- audiovizuální technika, audiovizuální záznamy
- textové a grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------|
| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                             |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                                             |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                                             |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | denní                                                                                                                                |               |                                                                                             |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Psychologie                                                                                                                          | PSY           |                                                                                             |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Psychology                                                                                                                           |               |                                                                                             |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. a 2. ročníku                                                     |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 1. ročník<br>přednáška 2 hod./týden<br>2. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                           | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období<br>1. a 2. ročníku,<br>celkem 8 kreditů za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 1. ročník<br>zápočet na konci každého období<br>2. ročník<br>zápočet v zimním období<br>zkouška v letním období                      |               |                                                                                             |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                                             |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                             |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje v zákonitostech psychických procesů, lidské emocionalitě a volním jednání.</li><li>• Orientuje se v problematice základních psychologických a psychoterapeutických směrů.</li><li>• Získává hlubší vhled do struktury osobnostních vlastností člověka, poznává strukturu a dynamiku osobnosti člověka.</li><li>• Má základní znalosti ze zásad psychohygieny, je schopen rozpoznávat zátěžové situace, učí se jim předcházet, hledá rezervy vlastního hospodaření s časem.</li><li>• Zná periodizaci duševního vývoje člověka v různých vývojových obdobích, umí lépe porozumět individuálním a vývojovým zvláštnostem jedince.</li><li>• Student je schopen nahlížet na člověka v procesu socializace, v procesu zvnitřňování sociálních rolí, osvojí si zákonitosti sociální komunikace.</li><li>• Studenti si osvojí základní pojmy pedagogické psychologie a dokážou odborně popsat a vysvětlit psychologickou podstatu výchovně-vzdělávacího procesu.</li><li>• Umí poznatky z psychologických disciplín vřadit do mezipředmětového kontextu studijních předmětů a aplikovat je v sociální práci.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                                             |



## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

- Ovládá zákonitosti komunikace v práci s různým spektrem cílových skupin, včetně migrantů.
- Na základě teoretických znalostí je schopen prakticky předcházet zátěžovým situacím, syndromu vyhoření.

### **Metody výuky**

- metody monologické, dialogické
- metody práce s knihou
- metody názorně demonstrační
- metody brainstormingové
- metody praktické
- metody inscenační
- metody interakční a metody situační

### **Anotace modulu**

V rámci modulu Psychologie učitel studentům poskytuje přehled základní psychologické terminologie, přibližuje jim charakteristiky základních psychologických disciplín a psychologie prožívání a chování. Seznamuje je se základními diagnostickými a výzkumnými metodami psychologie. V obecné psychologii učitel hlouběji seznamuje studenty se základními zákonitostmi psychických procesů, citovou a volní složkou, chováním člověka a jeho řešením konfliktních situací. v psychologii osobnosti je studentům umožněno lepší porozumění struktury osobnostních vlastností člověka a dynamiky chování. V základech psychologie zdraví učitel poskytuje studentům přehled zásad psychohygieny, zátěžových situací i faktorů ovlivňujících vývoj člověka. Ve vývojové psychologii je seznamuje s etapami ve vývoji člověka v různých vývojových obdobích, vysvětluje specifika individuality osobnosti v životním cyklu. V rámci sociální psychologie učitel předává poznatky o socializaci, o chování člověka v sociálním prostředí, základy sociální komunikace a principy masové komunikace. Student se v pedagogické psychologii seznamuje především s psychologickými zákonitostmi výchovně vzdělávacích procesů. Obsahem předmětu jsou zásady, podmínky a cíle výchovy a učení. Poznatky získané při studiu psychologie studentům přinášejí ucelený pohled na osobnost klienta, pomáhají mu uskutečňovat zásady prevence vzniku stresu, duševní zátěže a umět jim v profesním i osobním životě předcházet.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Obecná psychologie**

##### **Úvod do studia psychologie**

Psychologie jako vědní obor – pojem, předmět, cíle a vznik psychologie, psychologická terminologie. Postavení psychologie v systému věd, vztah psychologie k jiným vědám. Historický vývoj psychologie, význam studia psychologie. Základní metody psychologie, práce s odbornou literaturou. Přehled základních směrů současné psychologie – behaviorismus, psychoanalýza, humanistická, psychodynamická, komunikační, kognitivní, existenciální, transpersonální psychologie.

##### **Obecná charakteristika lidské psychiky**

Základní psychologické kategorie – psychika, vědomí, nevědomí, prožívání a chování člověka. Biologická determinace lidské psychiky. Sociální determinace lidské psychiky (sociální prostředí, učení, motivace lidského jednání a chování).

##### **Analýza psychických procesů a stavů**

Procesy názorného odrazu skutečnosti ve vědomí člověka (počítky, vnímání, představy, fantazie). Druhosignální obraz skutečnosti ve vědomí člověka (myšlení, řeč). Procesy umožňující získávání individuální zkušenosti (pozornost, paměť, učení). Psychologie citů.

Psychologie jednání a chování (rozbor volního chování, struktura a vývoj volních procesů). Chování člověka v náročných situacích (frustrace, deprivace, stres, prevence a důsledky deprivace, obranné frustrační mechanismy). Konflikt motivů a jejich zvládání, řešení konfliktních situací. Psychologická intervence v sociální práci, psychologie a vědecký výzkum.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **2. Psychologie osobnosti**

Pojem, předmět psychologie osobnosti, vymezení pojmu osobnost, historický vývoj disciplíny. Vybraná pojetí osobnosti. Struktura osobnostních vlastností, osobnost v průběhu života, identita, individualita. Intra-individuální a inter-individuální variabilita osobnostní struktury. Faktory ovlivňující vývoj osobnosti. Zaměřenost osobnosti (potřeby, zájmy, hodnoty, ideály). Osobnostní předpoklady (inteligence, schopnosti). Seberegulační kvality osobnosti a sociální aspekty osobnosti. Charakter, postoje a jejich ovlivňování vůlí člověka. Temperamentové vlastnosti osobnosti. Výzkumné a diagnostické metody v psychologii osobnosti.

### **3. Základy psychologie zdraví**

Postavení a význam psychologie zdraví. Základní pojmy – psychohygiena, duševní zdraví, duševní nemoc, normalita osobnosti, stres, frustrace, deprivace. Stresory subjektivní a objektivní povahy. Základní zásady psychohygieny. Životaspráva z hlediska psychohygieny. Syndrom vyhoření. Hospodaření s časem z hlediska psychohygieny.

### **4. Základy vývojové psychologie**

Biodromální pojetí rytmu života, pojem a předmět vývojové psychologie. Vztah vývojové psychologie k jiným vědám. Historický vývoj vývojové psychologie. Činitele ovlivňující vývoj člověka, zákonitosti vývoje. Periodizace duševního vývoje. Metody vývojové psychologie.

#### **Ontogeneze jedince**

Počátek lidského vývoje – prenatální období, péče o těhotnou ženu. Životaspráva v těhotenství, chtěné a nechtěné těhotenství. Postnatální etapa – období novorozenecké, péče o novorozence, vztah matka – dítě. Období kojenecké – somatický, psychický, sociální a citový vývoj jedince. Batolecí a předškolní věk – determinanty těchto období, význam hry, úloha a postavení rodičů při výchově. Školní věk – diagnostika školní zralosti, prepubertální a pubertální vývojové fáze, zvláštnosti školního období. Adolescence – vývojové krize v dospívání, hledání identity mladého jedince. Mladší dospělost – konflikt požadavků a očekávání mladého člověka, hledání životního partnera, zakládání rodiny. Střední dospělost – změny sociálního statusu, krize manželství a rodiny. Pozdní dospělost – fyziologické a psychické aspekty této fáze, změny sociálních rolí, příprava na stáří. Stáří – fyziologické, senzomotorické a psychické změny, penzionování jako krize, hledání životního stylu ve stáří. Aplikace poznatků z vývojové psychologie v sociální práci, poradenská intervence.

### **5. Úvod do sociální psychologie**

Pojem, předmět, vznik a vývoj sociální psychologie, její postavení v systému psychologických věd. Základní pojmy sociální psychologie (sociální postoj, sociální role, pozice, status, sociální skupina). Metody sociální psychologie.

Komunikace – druhy komunikace. Verbální komunikace. Neverbální komunikace, její význam. Neverbální komunikační prostředky. Asertivita – pojem, význam, vývoj asertivity. Základní asertivní práva, asertivní dovednosti. Psychologie masové komunikace – hlavní rysy masové komunikace, hlavní druhy médií, teorie masové komunikace. Člověk v rodině. Faktory ovlivňující funkčnost rodiny, rodina jako činitel procesu socializace a individualizace.

### **6. Pedagogická psychologie**

Předmět pedagogické psychologie, postavení pedagogické psychologie v systému psychologických věd, metody pedagogické psychologie. Základní pojmy sociální psychologie – psychologie učení, pojem učení, druhy učení, výsledky učení, zákony učení. Teorie učení. Jednoduché formy učení: Podmiňování klasické a operační, učení vhladem. Specificky lidské formy učení: senzomotorické, verbální, kognitivní, sociální učení. Podmínky učení. Vnitřní (věk, pohlaví, motivace, předchozí zkušenosti), vnější (prostředí, rodina, vrstevnická skupina, učitel, učivo). Fáze procesu učení. Motivace učení. Druhy motivace. Odměny a tresty v procesu učení. Kontrola a hodnocení. Psychologie výchovy. Rodina a její výchovné působení. Rodina jako sociální skupina. Funkce rodiny, vývoj rodiny. Role otce a role matky, problematika současné rodiny. Škola jako stresor. Emocionální atmosféra ve škole. Emoce a výkon. Vrstevnická skupina a její vliv. Školní třída jako sociální skupina. Vzájemný vztah mezi učitelem a žákem. Poruchy chování žáka a poruchy

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

adaptace žáka na školní prostředí.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Písemný test.

Zkouška

Seminární práce na zadané téma, ústní zkoušení.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BAŠTECKÁ, Bohumila. *Klinická psychologie*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0617-0.

ČÁP, Jan a Jiří MAREŠ. *Psychologie pro učitele*. Praha: Portál, 2000. ISBN 8073672731.

DOČKALOVÁ, Valérie a Irena SOBOTKOVÁ. *Vybrané kapitoly z psychologie pro učitele I*. Olomouc: FF UP, 1994. ISBN 80-7067-363-X.

DRAPELA, Viktor. *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-134-7.

HAYESOVÁ, Nicky. *Základy sociální psychologie*. 3. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-763-9.

HURNÍKOVÁ, Květa a Gabriela KLOSOVÁ. *Obecná psychologie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-24-4.

HURNÍKOVÁ, Květa a Gabriela KLOSOVÁ. *Psychologie osobnosti: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-50-3.

KLOSOVÁ, Gabriela. *Sociální psychologie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-68-8.

KLOSOVÁ, Gabriela. *Vývojová psychologie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-67-1.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0643-9

KUSÁK, Pavel a Pavel DARÍLEK. *Pedagogická psychologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. ISBN 80-244-0294-7.

LANGMEIER, Jiří. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada Publishing, 1998. ISBN 80-7169-195-X.

MAREŠ, Jiří a Jaro KŘIVOHLAVÝ. *Komunikace ve škole*. Brno: MU, 1995. ISBN 80-210-1070-3.

NAKONEČNÝ, Milan. *Úvod do psychologie*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-0993-0.

PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1086-6.

PRAŠKO, Jan. *Poruchy osobnosti*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-737-X.

PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3470-5.

ŘEZÁČ, Jaroslav. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-48-6.

ŘÍČAN, Pavel a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Dětská klinická psychologie*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing, 1997. ISBN 80-7178-512-2.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7184-317-2.

#### Doporučená literatura a další zdroje

ATKINSON, Rita. *Psychologie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-640-3.

BALCAR, Karel. *Úvod do studia psychologie osobnosti*. Praha: SPN, 1983.

BAŠTECKÁ, Bohumila a Petr GOLDMANN. *Základy klinické psychologie*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-550-4.

ČÍŽKOVÁ, Jitka. *Přehled sociální psychologie*. Olomouc: UP v Olomouci, 2000. ISBN 80-244-0150-9.

DE VITO, Joseph. *Základy mezilidské komunikace*. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-7169-988-8.

FÜRST, Maria. *Psychologie*. Praha: Votobia, 1997. ISBN 80-7198-199-0.

HARTL, Pavel. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-303-X.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Fenomén stáří*. Praha: Panorama, 1989. ISBN 80-201-0098-7.
- HILL, Graham. *Moderní psychologie*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-641-1.
- HORT, Vladimír. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-472-9.
- KRATOCHVÍL, Stanislav. *Manželská terapie*. 3. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-332-3.
- KRATOCHVÍL, Stanislav. *Základy psychoterapie*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-179-7.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Konflikty mezi lidmi*. 2. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-642-X.
- LANGMEIER, Jiří, Karel BALCAR a Jan ŠPITZ. *Dětská psychoterapie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-381-1.
- LANGMEIER, Jiří. *Vývojová psychologie pro dětské lékaře*. Praha: Avicenum, 1983.
- MACEK, Pavel. *Adolescence*. 2. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.
- MALÁ, Eva a Pavel PACOVSKÝ. *Psychiatrie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-700-0.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Motivace lidského chování*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-0592-7.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Psychologie osobnosti*. Praha: Management Press, 1993. ISBN 80-85603-34-9.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Základy psychologie*. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-1290-7.
- NOVÁK, Tomáš a Věra CAPPONI. *Asertivně do života*. 2. vyd. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0989-9.
- NOVÁK, Tomáš. *Manželské a rodinné poradenství*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1316-0.
- PAULÍK, Karel. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Ostrava: Pedagogická fakulta OU, 2002. ISBN 80-7042-214-9.
- PAULÍK, Karel. *Základy psychologie*. 2. vyd. Ostrava: OU FF, 2003. ISBN 80-7042-638-1.
- PLÁŇAVA, Ivo. *Průvodce mezilidskou komunikací*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0858-2.
- PLHÁKOVÁ, Alena. *Dějiny psychologie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-0871-X.
- PRŮCHA, Jan. *Interkulturní psychologie*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-885-6.
- PŘÍHODA, Václav. *Ontogeneze lidské psychiky*. Díl I. – IV. Praha: SPN 1963, 1967, 1970, 1974.
- ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-829-5.
- ŘÍČAN, Pavel. *Psychologie osobnosti. Obor v pohybu*. 6. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3133-9.
- STERNBERG, Robert Jeffrey. *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-376-5.
- ŠMOLKA, Pavel. *Muž a žena – návod k použití*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-911-9.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 3. vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-802-3.
- VAŠUTOVÁ, Maria. *Vývojová psychologie*. 2. vyd. Ostrava: PdF OU, 2003. ISBN 80-7042-243-2.
- VYBÍRAL, Zdeněk. *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-291-2.
- ZVOLSKÝ, Pavel. *Speciální psychiatrie*. Praha: UK, 1996. ISBN 80-7184-203-6.

*Děti a my*. ISSN 0323-1879.

*Psychologie DNES*. ISSN 1212-9607.

*Československá psychologie*. ISSN 0009-062X.

### E-learningové studijní opory

eskola.voss-ova.cz

PSY-1-Sch-0078-Psychologie I

PSY-2-Sch-0078-Psychologie II

PSY-2-Kl-Psychologie II

PSY-3-Kl-0078-Psychologie III

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- textové pomůcky – pracovní materiály (psychotesty)
- grafické pomůcky – flipchart

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Základy ekonomie                                                                                                                     | ZEK           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Basics of Economics                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>2. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 2. ročník<br>přednáška 2 hod./týden                                                                                                  | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student získává základní poznatky z oblasti ekonomické teorie a tímto posiluje své kompetence v oblasti ekonomické gramotnosti.</li><li>• Rozumí roli ekonomie v systému vědních disciplín.</li><li>• Orientuje se v základních metodách ekonomického výzkumu a dílčích ekonomických systémech fungujících ve světové ekonomice.</li><li>• Má přehled o historických ekonomických proudech, které mohou sloužit jako inspirativní zdroj poznání pro hlubší řešení sociálních problémů.</li><li>• Student dokáže odlišit tržní situace dokonalé a nedokonalé konkurence a zná specifika těchto konkurenčních forem.</li><li>• Student umí rozlišit jednotlivé druhy makroekonomických agregátů.</li><li>• Rozumí soustavě hospodářských politik a zná využitelné nástroje pro její ovlivňování.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické a dialogické</li><li>• statická projekce</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Anotace modulu

V modulu Základy ekonomie jsou studenti vedeni k uvědomování si základních ekonomických vztahů a jevů, které probíhají v podnikatelském i nepodnikatelském sektoru. Jsou seznámeni se stručným vývojem ekonomických teorií (s historií ekonomie), definicí a významem ekonomie. Na tyto základy navazuje část mikroekonomická, která je zaměřena na firmy v dokonalé a nedokonalé konkurenci. Následuje část makroekonomická, která se zabývá vysvětlením makroekonomických ukazatelů – např. nezaměstnanosti, HDP, inflace, atp. Předmět je uzavřen výčtem základních typů hospodářské politiky a jejich nástrojů.

Učitel seznámí studenty s praktickými souvztažnostmi ekonomické teorie a sociální politiky. Učitel zaměří pozornost studenta na možnosti financování sociální politiky s využitím ekonomických nástrojů.

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. Úvod do předmětu.
2. Vymezení ekonomie jako vědy – dělení ekonomie, metody zkoumání, ekonomické subjekty, ekonomické systémy.
3. Historické školy ekonomického myšlení – osobnosti, hlavní myšlenky, doporučení pro ekonomiku se zaměřením na sociální oblast.
4. Trh a tržní mechanismus – základní ekonomická rovnováha, vymezení nabídky a poptávky, trhy výrobních faktorů, selhání trhu.
5. Firma v dokonalé a nedokonalé konkurenci – monopol, oligopol, monopolistická konkurence.
6. Firma a její ekonomické okolí, neziskové organizace, mzdová agenda firmy.
7. Makroekonomické ukazatele – hrubý domácí produkt, inflace, nezaměstnanost a trh práce.
8. Makroekonomické implikace – hospodářský růst a hospodářský cyklus.
9. Hospodářská politika – vymezení, druhy a nástroje vybraných oblastí hospodářské politiky, státní rozpočet a daňová soustava, financování sociální politiky.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Písemný test, dosažená úspěšnost min. 60 % z celkového bodového hodnocení.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

NEVIMA, Jan. *Základy ekonomie*. Ostrava: Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, 2011. ISBN 978-80-87540-65-7.

#### Doporučená literatura a další zdroje

FRANK, H. Robert a Ben S. BERNANKE. *Ekonomie*. Praha: Grada, 2002. ISBN 978-80-247-0471-5.

HANČLOVÁ, Jana et al. *Makroekonometrické modelování české ekonomiky a vybraných ekonomik EU*. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2010. ISBN 978-80-248-2353-9.

NEVIMA, Jan. *Konkurenceschopnost regionů Visegrádské čtyřky (teoretické a empirické přístupy k vymezení, měření a hodnocení)*. Praha: Professional Publishing, 2014. ISBN 978-80-7431-144-4.

SCHILLER, R. Bradley. *Makroekonomie dnes*. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0169-X.

SCHILLER, R. Bradley. *Mikroekonomie dnes*. Brno: Computer Press, 2004. ISBN 80-251-0109-6.

#### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

ZEK\_2\_Ne\_0078\_Základy ekonomie

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Pomůcky

- textové pomůcky
- vizuální technika
- organizační a reprografické pomůcky
- LMS Moodle

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

|                                   |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální,<br>Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                  |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu       | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                  | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                | Informační a komunikační technologie                                                                                                 | IKT           |                                                                          |
| Název modulu anglicky             | Information and Communication Technology                                                                                             |               |                                                                          |
| Typ modulu                        | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c)) | 1. ročník<br>cvičení 2 hod./týden                                                                                                    | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu     |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                   | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta     | Znalost uživatelské obsluhy počítačů na úrovni střední školy.                                                                        |               |                                                                          |
| Vyučující                         | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |

### Cíle modulu

- Student má kvalitní uživatelské schopnosti a dovednosti související s prací na počítači.
- Student umí pracovat na pokročilé úrovni s následujícími typy programů – textové editory, tabulkové procesory, prezentační nástroje, volně šiřitelné programy pro zpracování grafiky a fotografií.
- Získané znalosti a dovednosti umí využít v ostatních studovaných předmětech nebo při psaní seminárních či ročníkových prací a po absolvování studia v praxi.
- Je schopen využít potřebných funkcí textových editorů k vytvoření běžných i rozsáhlých dokumentů (smlouvy, žádosti, odvolání, zápisy z šetření, výroční zprávy atd.).
- Umí použít tabulkové kalkulátory k tvorbě tabulek, grafů a zjišťování informací z tzv. „seznamů“.
- Je schopen vytvořit pomocí prezentačních nástrojů prezentaci a využít všech dostupných funkcí nabízených programů.
- Dovede zpracovat digitální fotografii, použít grafiku v prezentacích i textových dokumentech.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **Metody výuky**

- metody monologické
- metody dialogické
- statická projekce
- metody nácviku praktických dovedností
- metody e-learningu

### **Anotace modulu**

Učitel v předmětu Informační a komunikační technologie navazuje na znalosti a dovednosti získané na střední škole. Učitel vede studenty k uvědomění si neustálého a rychlého vývoje v oblasti informačních a komunikačních technologií. v praktické části se učitel ve výkladu a cvičeních zaměřuje na podrobnější orientaci a na důslednou uživatelskou práci s textovými editory, tabulkovými kalkulátory, prezentačními nástroji a grafikou.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Textový editor WORD**

Využití stylů odstavců pro tvorbu nadpisů a jejich následné použití v tzv. automatickém obsahu. Řízení toku textu odstavce (kontrola osamocených řádků, svázání řádků, svázání následujících odstavců). Pokročilá práce s tabulkami, grafy, obrázky, cliparty, wordarty, automatickými tvary. Nastavení vzhledu stránky a vlastností dokumentů. Tvorba oddílů v dokumentech – práce s textem, s tabulkami, obrázky, grafy, záhlavím a zápatím v těchto oddílech. Práce s hromadnou korespondencí, elektronickými formuláři a dalšími objekty (hypertextové odkazy, křížové odkazy, organizační schémata atd.). Práce a úprava komentářů, poznámek pod čarou a automatických obsahů, rejstříků, seznamů tabulek, obrázků a grafů. Vyhledávací funkce a kontrola pravopisu, přizpůsobení vzhledu obrazovky. Práce se šablonami dokumentů (tvorba, použití a úprava existujících šablon, začlenění vytvořené šablony pro další použití v počítačové síti).

#### **2. Prezentační nástroj POWERPOINT**

Základní informace pro práci s programem – typy ukládaných souborů. Grafická úprava prezentace určené pro hromadné a individuální předvádění. Vkládání a manipulace s jednotlivými snímky prezentace. Možnosti využití rozvržení snímků prezentace, grafické úpravy snímků, využití vlastních barevných pozadí (barvy, přechody snímků, textury, vlastní fotografie), schémat nebo šablon, přechodů mezi snímky, vlastních animací, automatického časování jednotlivých snímků prezentace. Práce a využití tlačítek akcí v prezentaci. Vkládání, úprava a manipulace s dalšími objekty (vlastní kreslené objekty, obrázky, grafy, rovnice, tabulky, organizační schémata, audio a video ukázky, datum, čas a číslo snímku atd.). Možnosti propojení dat z jiných programů, vnořování prezentací. Úprava prezentace pro umístění na web.

#### **3. Tabulkový procesor EXCEL**

Využití existujících posloupností seznamů a tvorba vlastních posloupností seznamů pro další použití. Tvorba a úprava grafů – graf tvořený průvodcem i bez něj. Vhodný výběr typu grafu, grafy s vedlejšími osami, kombinované grafy, úpravy formátu části grafů (název grafu, osy, popisy a popisky os, ploch, datových řad, legendy). Možnosti propojení grafu s textovým editorem (WORD). Nastavení vzhledu stránky, oblasti tisku, vlastností dokumentu. Práce s objekty – vkládání clipartu, wordartu a dalších grafických prvků. Zpracování dotazníku v prostředí Excelu. Práce s více okny programu, možnosti ukotvení příček, rozdělení okna, možnosti ochrany dat (soubor, sešit, list, buňka, objekt), skrytí sešitu a listu, možnosti propojení dat mezi listy a sešity. Práce se seznamy – tabulková a formulářová úprava, prohlížení seznamu, řazení seznamu podle stanovených klíčů, filtry (automatické, vlastní, rozšířené), souhrny (jednoduché a složené), kontingenční tabulky a grafy, ověřování dat v seznamu. Databáze.

#### **4. Grafika**

Program Malování, sejmutí obrazovky, úprava obrázku, vložení do dokumentu. Úprava digitálních



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

fotografií ve volně šiřitelných programech, výřez, korekce efektu „červených očí“, korekce přesvětleného snímku, doplnění textu do snímku, použití speciálních efektů, úprava velikosti, otočení obrázku, ořez, úpravy barev, filtry, doostření, retušování. Uložení obrázku do vhodného formátu, komprese.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Odevzdání zadaných samostatně zpracovaných úkolů.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BRŠLICA, Marian, Marcela HOŇKOVÁ a Věra PIŠTĚKOVÁ. *Informační a komunikační technologie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011.

#### Doporučená literatura a další zdroje

KLATOVSKÝ, Karel. *Microsoft® Excel® 2016 nejen pro školy*. Prostějov: Computer Media, [2016], ©2016. ISBN 978-80-7402-250-0.

KLATOVSKÝ, Karel. *Microsoft® PowerPoint® 2016 nejen pro školy*. Prostějov: Computer Media, [2016], ©2016. ISBN 978-80-7402-251-7.

KLATOVSKÝ, Karel. *Microsoft® Word® 2016 nejen pro školy*. Prostějov: Computer Media, [2016], ©2016. ISBN 978-80-7402-249-4.

PECINOVSKÝ, Josef a Rudolf PECINOVSKÝ. *Office 2016: průvodce uživatele*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-5691-2.

TOPOLOVÁ, Ivana, Tomáš KUBÁLEK a Markéta KUBÁLKOVÁ. *Textový procesor Microsoft Word 2016*. Vydání první. [Praha]: Oeconomica, 2017. Manažerská informatika. ISBN 978-80-245-2198-5.

NAVARRŮ, Miroslav. *Excel 2016: podrobný průvodce uživatele*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-271-0193-1.

TOPOLOVÁ, Ivana, Tomáš KUBÁLEK a Markéta KUBÁLKOVÁ. *Prezentační program Microsoft PowerPoint 2016*. Praha: Oeconomica, 2016. Manažerská informatika. ISBN 978-80-245-2138-1.

LIŠKA, Matěj a Jan NĚMEC. *Zoner Photo Studio X: praktická příručka*. Brno: Zoner software, a.s., 2017. ISBN 978-80-7413-359-6.

PECINOVSKÝ, Josef. *Zoner Photo Studio X*. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0356-0.

Literatura bude aktualizována podle instalovaného software.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

IKT-1-Pš-0078-Informační a komunikační technologie

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- organizační a reprografická technika
- počítačová učebna

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Prezentační a komunikační dovednosti                                                                                                 |               | PKD                                                                      |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Presentation and Communication Skills                                                                                                |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 1. ročník<br>přednáška 1 hod./týden<br>cvičení 1 hod./týden                                                                          | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student chápe význam kultury osobního projevu a komunikačních a prezentačních dovedností v praxi sociálního pracovníka, vychovatele, pedagoga volného času a asistenta pedagoga.</li><li>• Orientuje se ve světě médií, umí využívat jednotlivé typy mediální komunikace pro prezentaci organizace.</li><li>• Student umí jasně formulovat svůj názor, prezentovat ho a obhájit ho ve veřejné diskusi.</li><li>• Uplatňuje zásady účinné komunikace.</li><li>• Rozumí struktuře a vývoji současné společnosti.</li><li>• Chápe význam a umí využívat moderní techniku při studiu i při prezentaci vlastní organizace v praxi.</li><li>• Nepodléhá manipulaci v komunikaci s klienty ani manipulaci médií při ovlivňování veřejného mínění.</li><li>• Analyzuje a chápe příčiny a stav společenských jevů, vztahů, situací a sociálních problémů.</li><li>• Využívá získané poznatky a dovednosti při řešení dílčích úkolů během studia a následně pak v sociální a sociálně pedagogické práci.</li><li>• Student si osvojí schopnost efektivní pedagogické komunikace ve třídě (s jednotlivcem i celým kolektivem).</li><li>• Dovede používat různé direktivní a nedirektivní způsoby konverzace.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické</li><li>• metody práce s textem</li><li>• praktický nácvik</li><li>• modelové situace</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- statická projekce

### Anotace modulu

Učitel vede studenty k pochopení významu prezentačních a komunikačních dovedností jako nezbytné součásti profesionálních kompetencí sociálních a pedagogických pracovníků. V praktických nácvicích si student rozšíří a prohloubí komunikační dovednosti ve vystupování na veřejnosti, v komunikaci s médii, v jednání s klienty, s kolegy, dětmi. Pochopí základy PR, chápe a umí používat jeho jednotlivé nástroje k přípravě beneficí, konferencí, kampaní a sbírek pro sociální organizace. Je veden uplatňovat principy, normy a pravidla kulturního chování a vyjadřování v běžných pracovních a společenských situacích. Učitel vede studenty k pochopení významu kultury a estetiky prostředí pro praxi v sociálních institucích a pedagogických zařízeních, umí respektovat potřeby a možnosti sociálních klientů včetně klientů znevýhodněných, dětí z majoritní i minoritní společnosti. Student si osvojí dovednost přizpůsobit svůj způsob myšlení lidem (včetně dětí) se zcela odlišným kulturním a ideologickým zázemím.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Úvod

Význam kultury osobního projevu pro sociálního a pedagogického pracovníka. Obsah pojmu kultura. Principy a normy kulturního chování. Společenská kultura, společenská a individuální stránka kultury projevu, základní principy kultury společenského styku.

#### 2. Člověk mezi lidmi

Význam kultury a umění pro člověka, místo umění v sociální práci. Životní styl, osobnost, móda a vkus, estetika oblékání v kontextu praxe sociálních pracovníků. Kultura chování, formální a neformální chování. Pravidla stolování při společenských a pracovních příležitostech Společenská etiketa a společenský styk – rozdíly v multikulturním prostředí s ohledem na praxi sociálního a pedagogického pracovníka. Nácvik – modelové situace, vystoupení studentů, video.

#### 3. Estetika obytného a pracovního prostředí

Estetické zásady, užitečnost a hygieničnost prostředí. Veřejné prostory a respektování potřeb a možností zdravotně postižených. Návrh úpravy pracoviště v sociální oblasti. Životní prostředí, estetické a ekologické požadavky na životní prostředí. Vlastní reflexe studentů na téma pracovní a obytné prostředí znevýhodněných osob.

#### 4. Kultura vyjadřování

Základní vyjadřovací prostředky. Dvě složky verbální komunikace. Rétorika, hlasová hygiena. Mluvené projevy, druhy, útvary. Význam neverbální komunikace a paralingvistiky v sociální práci. Příprava monologického projevu, podmínky a zásady úspěšného projevu. Dialog, diskuse, polemika, účinná komunikace s klientem, asertivní komunikace, specifika jednání v sociální práci. Komunikace s klienty s různým typem znevýhodnění s důrazem na modelové situace a nácviky jednání v konkrétních situacích. Zásady efektivní pedagogické komunikace.

#### 5. Písemná a ústní prezentace sociální organizace

Příprava a veřejná prezentace vybraného sociálního či pedagogického zařízení. Analýza prezentace.

#### 6. Orientace ve světě médií

Média – informace a dezinformace. Média soukromá, veřejnoprávní a účelová – jejich rozdíly možnosti a význam pro prezentaci sociálních a pedagogických institucí. Základní pravidla komunikace s médii s ohledem na problematiku sociálních institucí a pedagogických zařízení, běžná komunikace a krizová komunikace (ochrana soukromí klientů, komunikace s médii v krizových situacích organizace – porušení práv klientů, náhlá úmrtí klientů, stížnosti klientů, šikana).

#### 7. Orientace v problematice PR

Reklama, prezentace, propagace, propaganda, manipulace. Nástroje PR, organizace konferencí, kampaní,

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

sbírek, charitativních akcí. Stručný vhled do problematiky elektronických sociálních sítí, možnosti využití k propagaci, prezentaci sociální organizace, získávání donorů, medializaci projektů.

### 8. Veřejné vystoupení na sociální téma

Příprava a veřejné vystoupení na vybrané sociální či pedagogické téma spojené s videozáznamem. Analýza vystoupení.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – aktivita ve cvičeních, prezentace organizace, ve které student pracuje nebo vykonává praxi.

Letní období – aktivita ve cvičeních, veřejné vystoupení na sociální téma spojené s videozáznamem.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

KACHLOVÁ, Judita a Janka HAJDOVÁ. *Prezentační a komunikační dovednosti: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-14-5.

POSPÍŠIL, Pavel. *Efektivní Public Relations a media relation*. Praha: Computer Press, 2002. ISBN 80-7226-823-6.

#### Doporučená literatura a další zdroje

ČADILOVÁ, Věra a kol. *Řečové a komunikační obtíže*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-7496-214-1.

FILIPIOVÁ, Daniela. *Život bez bariér*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-233-6.

FONTANA, David. *Sociální dovednosti v praxi*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1197-6.

KOHOUT, Jaroslav. *Rétorika*. Praha: Management Press, 2002. ISBN 80-7261-072-4.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Tajemství úspěšného jednání*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-85623-84-6.

LEWIS, David. *Tajná řeč těla*. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7219-018-0.

NAVARRO, Joe. *Jak poznat, když vám někdo lže*. Praha: Grada Publishing, 2013.

ISBN 978-80-247-5065-1.

NEVOLOVÁ, Monika. *Přestaň prezentovat, začni vyprávět*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5664-6.

POSPÍŠIL, Zdeněk. *Estetika každodennosti*. Olomouc: ÚP, 2000. ISBN 80-244-0157-6.

SMEJKAL, Vladimír a Hana BACHRACHOVÁ. *Lexikon společenského chování*. 4., dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 80-247-2327-1.

SPERRY, Rachel. *Komunikace v problémových situacích*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1115-0.

ŠAROUNOVÁ, Jana. *Metody alternativní a augmentativní komunikace*. Praha: Portál, 2014.

ISBN 978-80-262-0716-0.

ŠPAČKOVÁ, Alena. *Trénink techniky řeči*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-9771-7.

ŽANTOVSKÝ, Petr. *Manipulace v médiích*. Praha: UJAK, 2008.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

PKD-Le-0078-Prezentační a komunikační dovednosti

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                        |               |                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace       |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Sociální pedagogika                                                                                    |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 75-32-N/..                                                                                             |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | denní                                                                                                  |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Korespondence                                                                                          |               | KOR                                                                      |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Correspondence                                                                                         |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | povinný                                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 2. ročník<br>cvičení 2 hod./týden                                                                      | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                        |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | zápočet na konci každého období                                                                        |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Znalost uživatelské obsluhy počítačů na úrovni střední školy.                                          |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student ovládá psaní na klávesnici desetiprstovou hmatovou metodou.</li><li>• Zná a umí využívat funkční klávesy.</li><li>• Dodržuje ergonomické zásady při práci s klávesnicí.</li><li>• Student se orientuje v normě ČSN 01 6910 a je schopen aplikovat normalizovanou grafickou úpravu textů a formální úpravu písemností při samostatné práci.</li><li>• Má vědomosti o obsahové náplni a stylizaci jednotlivých druhů písemností.</li><li>• Stylizuje písemnosti podle zásad stylizace a dovede uplatnit psychologii dopisu.</li><li>• Dokáže věcně, formálně a stylisticky správně napsat základní druhy interních, osobních, personálních, právních a obchodních písemností.</li><li>• Zná zásady a formu písemné a elektronické komunikace a dovede ji používat.</li><li>• Je schopen samostatně zpracovat písemnost a při zpracování využívá potřebné funkce textových editorů.</li><li>• Upevňuje si pracovní návyky, především přesnost a pečlivost ve vedení písemných záznamů a v písemné komunikaci.</li><li>• Dovede zakládat písemnosti podle zásad archivace.</li></ul> |                                                                                                        |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické a dialogické</li><li>• statická projekce</li><li>• metody nácviku praktických dovedností</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                        |               |                                                                          |

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

### **Anotace modulu**

V modulu Korespondence učitel vede studenty k získání dovednosti psaní desetiprstovou hmatovou metodou. Klade důraz na přesnost před rychlostí. Učí studenty správně evidovat a zakládat vyhotovené písemnosti. Seznamuje studenty s normalizovanou úpravou, která zahrnuje pravidla pro grafickou úpravu textů a úpravu adres, obchodních, úředních a osobních dopisů. Vede studenty k tomu, aby písemnosti samostatně zpracovávali v souladu s normou Úprava písemností zpracovaných textovými editory ČSN 01 6910. Na formální úpravu navazuje obsahová náplň odborných písemností a úředních dopisů. Učitel zaměřuje pozornost na správnost obsahu, logičnost a stylizaci. Při vyhotovení těchto písemností zdůrazňuje nutnost aplikace předpisů pro ochranu osobních údajů. Nedílnou součástí výuky je praktická znalost elektronické komunikace.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Nácvik psaní na klávesnici desetiprstovou hmatovou metodou**

Nácvik psaní písmen na střední, horní a dolní písemné řadě, psaní velkých písmen, interpunkčních a diakritických znamének, psaní číslic a značek, zdokonalování se v přesnosti a rychlosti psaní.

#### **2. Grafická úprava textů**

Seznámení se s pravidly pro psaní interpunkčních znamének, značek, zkratk, čísel, členění a zvýraznění textů. Praktický nácvik úpravy textů v souladu s aktualizovanou normou ČSN 01 6910.

#### **3. Úprava písemností zpracovaných textovými editory ČSN 01 6910**

Seznámení se s normou ČSN 01 6910 v oblasti písemné a elektronické komunikace. Pravidla pro úpravu adres a formální uspořádání obchodních a úředních dopisů a elektronické komunikace.

#### **4. Tvorba úředního dopisu**

Zásady stylizace, slohové neobratnosti, psychologie dopisu, struktura a formální úprava, charakteristické rysy administrativního stylu a písemného projevu, části dopisu – záhlaví dopisu, odvolací údaje, doplňující údaje, heslovité vyjádření obsahu dopisu, oslovení, text dopisu, psaní příloh, na vědomí, kopie, rozdělovník, podpis, parafování.

#### **5. Interní písemnosti**

Organizace porad a jednání, pozvánka, zápisy z porad a jednání, zpráva z pracovní cesty.

#### **6. Osobní dopisy**

Úprava a stylizace. Osobní dopisy blahopřejné, děkovné, kondolence, omluvné, pozvání, doporučující.

#### **7. Personální písemnosti**

Žádost o místo, životopis – typy, zaměření na strukturovaný životopis.

#### **8. Právní písemnosti**

Jednoduché právní písemnosti – plná moc, dlužní úpis, potvrzenka. Návrh na nařízení ústavní výchovy. Protokol o podání.

#### **9. Občanské dopisy**

Podání směrem ke státní správě, nadřízeným.

#### **10. Elektronická komunikace**

Části elektronického dopisu, zásady psaní e-mailů.

### **Forma a váha hodnocení**

#### **Zápočet**

Zimní období – odevzdání složky nácvičných listů a složky zadaných samostatně zpracovaných písemností.

Letní období – odevzdání složky nácvičných listů a složky zadaných samostatně zpracovaných písemností a písemná práce. Písemná práce je formou opisu textu se zaměřením na přesnost a správnost grafické úpravy v souladu s platnou normou a samostatného zpracování písemnosti dle zadání.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

NÁDBĚLA, Josef. *Deseti prsty na klávesnici*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2006. ISBN 978-807402-014-8.  
LEVÁ, Hana. *Základy korespondence: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-73-2.  
ČSN 01 6910. Praha: Český normalizační institut, 2014.  
KULDOVÁ, Olga a Emílie FLEISCHMANNOVÁ. *Jak psát obchodní dopisy a jiné písemnosti*. 6. vyd. Praha: Fortuna, 2007. ISBN 978-80-7373-009-3.  
ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Nácvik psaní na klávesnici desetiprstovou hmatovou metodou*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2016.

#### Doporučená literatura a další zdroje

NEUGEBAUER, Tomáš. *Psaní na počítači všemi deseti*. 2. vyd. Brno: Computer Press, 2001. ISBN 80-7226-473-7.  
TULÁČEK, Jan. *Vzory smluv a podání s vysvětlivkami*. Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-028-4.  
KOLEKTIV autorů. *Slovník českých synonym a antonym*. 2. vyd. Praha: Lingea, 2012. ISBN 978-80-87471-40-1.  
KOLEKTIV pracovníků Ústavu pro český jazyk AV ČR. *Pravidla českého pravopisu*. 2. vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1327-X.  
NEUMAYER, Gabi. *Obchodní korespondence – dopisy, e-maily, faxy*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1681-X.  
*Rozhledy*. ISSN 1214-5653.

<http://www.nuov.cz>

<http://www.hyl.cz>

<http://slovník-cizich.slov.abz.cz/>

#### E-learningová studijní opora

[eskola.voss-ova.cz](http://eskola.voss-ova.cz)

ZKO-2-Ze-0078-Základy korespondence

#### Pomůcky

- textové pomůcky
- vizuální technika
- organizační a reprografická technika
- počítačová učebna

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                      |               |                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|----------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | denní                                                                                                                                |               |                                                                |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Odborný seminář                                                                                                                      | OSE           |                                                                |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Vocational Seminar                                                                                                                   |               |                                                                |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                             |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 1. ročník<br>cvičení 1 hod./týden                                                                                                    | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období, celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                      |               |                                                                |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student je teoreticky připraven na odbornou praxi.</li><li>• Zná a chápe poslání, cíle a organizaci praxe.</li><li>• Zná etické aspekty výkonu profese asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času, sociálního pracovníka.</li><li>• Orientuje se v náplni práce asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a sociálního pracovníka. Orientuje se ve standardech kvality sociálních služeb.</li><li>• Zná kompetence asistenta pedagoga a praktické kompetence sociálního pracovníka.</li><li>• Umí definovat pojem supervize v sociální práci a rozumí významu supervize pro své studium a pro sociální praxi.</li><li>• Umí pracovat s odborným textem a využívat ho ke studiu.</li><li>• Umí zpracovat doklady pro své portfolio.</li><li>• Student umí reflektovat, zpracovat a prezentovat ústně a písemně zkušenosti a poznatky z odborné praxe a z exkurzí.</li><li>• Umí podat kvalifikovaný rozbor konkrétního případu z pedagogické praxe a sociálního případu a sociální situace.</li><li>• Umí pozorovat, aktivně naslouchat a uplatit vlastní názor a stanovisko v souladu s etickými zásadami.</li><li>• Využívá individuální a skupinové supervize k sebezdokonalování, sebereflexi a efektivní spolupráci s kolegy.</li><li>• Prohlubuje si vědomí náročnosti a potřebnosti práce asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a také sociální práce a je motivován k odpovědné přípravě pro výkon těchto profesí.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                |



## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- Student využívá dovedností získaných v Korespondenci a Informačních a komunikačních technologiích při plnění dílčích úkolů a při tvorbě portfolia.
- Vhodně uplatňuje prostředky verbální a neverbální komunikace při prezentaci úkolů.
- Student pracuje s odbornou literaturou a tiskem a využívá je k odbornému růstu.
- Připravuje se na odbornou praxi a tuto využívá pro hlubší poznávání pedagogické, sociálně pedagogické a sociální praxe a poznání svého místa v ní.
- Reflektuje a zpracovává zkušenosti z odborné praxe, z exkurzí a umí je vhodně prezentovat.

### Metody výuky

- metody dialogické
- metody hraní rolí
- metody práce s literaturou a odborným tiskem a metody písemných prací
- supervize individuální a skupinová

### Anotace modulu

Učitel vede studenty k aktivnímu seznamování s kompetencemi asistenta pedagoga a pracovníka v neformálním vzdělání a kompetencemi v sociální práci a k jejich postupnému získávání, k přípravě na realizaci odborné praxe. Učí je vést písemné záznamy z exkurzí a praxí a reflexi praxí. Seznamuje je se standardem práce asistenta pedagoga a standardy kvality sociálních služeb. Učí studenty pracovat s odbornou literaturou, tiskem a prameny a využívat jich při studiu. Učitel vede studenty k plnění dílčích úkolů, při kterém si ověřují znalost teoretických přístupů a aplikují je na konkrétní situace. Analyzuje se studenty etické aspekty práce asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a sociálního pracovníka. Seznamuje je se supervizí. Vede je k tvorbě portfolia.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Příprava na odbornou praxi

Poslání, cíle a organizace odborné praxe. Seznámení s organizací a strukturou škol a školských zařízení a institucí v oblasti sociální práce. Sdělení pokynů k vedení záznamů z exkurzí, deníku praxe a záznamů z odborných praxí. Průběžný rozbor vedení záznamů. Seznamování s kompetencemi asistenta pedagoga a pracovníka v neformálním vzdělání a také s praktickými kompetencemi v sociální práci a k tomu vytvořenými jednotkami učení. Diskuse nad etickými aspekty práce asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a sociálního pracovníka. Uvedení do problematiky standardů práce asistenta pedagoga a standardů kvality sociálních služeb. Příprava kontraktů pro odbornou praxi.

#### 2. Práce s odbornou literaturou, odborným tiskem a prameny

Práce s odbornou literaturou, odborným tiskem, rozbor studijního textu, zpracování konspektu, rešerše, tezí odborného textu, zpracování bibliografických záznamů. Úprava textu podle platných norem.

#### 3. Tvorba – zakládání portfolia

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Plnění dílčích úkolů – ústně nebo písemně podle charakteru úkolu, seminární práce, tvorba portfolia.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HAVLÍČKOVÁ, Daniela, Kamila ŽÁRSKÁ. *Kompetence v neformálním vzdělávání*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství dětí a mládeže, 2012. ISBN 978-80-87449-18-9.

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: Osmium, 1999. ISBN 80-902081-8-5.

*Etický kodex sociálních pracovníků České republiky*. Aktualizované vydání. Praha: Společnost sociálních pracovníků, 2006. ISBN 80-244-0318-8.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

KOCIÁNOVÁ, Soňa. *Odborný seminář k odborné praxi: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-34-3.

### Doporučená literatura a další zdroje

CARROLL, Michael a Margaret THOLSTRUPOVÁ. *Integrativní přístupy k supervizi*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-582-5.

ELICHOVÁ, Markéta. *Sociální práce: Aktuální otázky*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0080-4.

HAWKINS, Peter a Robin SHOHET. *Supervize v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2004.

ISBN 80-7178-715-9.

JANKOVSKÝ, Jiří. *Etika pro pomáhající profese*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-329-6.

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 6. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0528-9.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme*. Praha: Svoboda, 1988.

MAROON, Istifan, Oldřich MATOUŠEK a Hana PAZLAROVÁ. *Vzdělávání studentů sociální práce v terénu*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1307-9.

MÁTEL, Andrej, Milan SCHAVEL a Pavel MÜHLPACHR. *Aplikovaná etika v sociálnej práci a ďalších pomáhajících profesiach*. Bratislava: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, 2010.

ISBN 978-80-89271-89-4.

MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana Kolářková, eds. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

MARÁVKOVÁ VEJROCHOVÁ, Monika. *Standart práce asistenta pedagoga*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4769-8.

NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a sebezvojových skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.

ŠVARCOVÁ, Iva. *Etika výchovy*. Praha: VŠCHT, 2015. ISBN neuvedeno.

ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat. Učebnice metod sociální praxe*. Praha: Slon, 2007. ISBN 978-80-86429-36-6.

PAGE, Steve a Val WOSKET. *Úvod do supervize: cyklický model*. Tišnov: Sdružení SCAN, 2002.

ISBN 80-86620-002-X.

*Sociální práce*. ISSN 1213-6204.

*Sociální péče*. ISSN 1213-2330.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

OSE-1-Ki-0078-Odborný seminář

### Pomůcky

- odborná učebna
- audiovizuální technika – audiovizuální záznamy
- textové pomůcky
- grafické pomůcky – flipchart

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | denní                                                                                                                                |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Orientace v sociální síti                                                                                                            |               | OSS                                                                      |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Social Network Orientation                                                                                                           |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | povinný                                                                                                                              | dopor. období | zimní a letní období<br>1. ročníku                                       |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 1. ročník<br>3 hod./týden                                                                                                            | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | exkurze                                                                                                                              |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                          |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student zná cíle, poslání, strukturu sítě škol a školských zařízení a sociální sítě státních a nestátních organizací.</li><li>• Orientuje se v legislativních, finančních a personálních zdrojích těchto organizací.</li><li>• Má základní přehled o způsobech vedení dokumentace dětí, žáků, klientů a o náplni a charakteru práce asistentů pedagoga, vychovatelů, pedagogů volného času a sociálních pracovníků.</li><li>• Má základní přehled o formách a metodách pedagogické, sociálně pedagogické a sociální práce.</li><li>• Má přehled o síti škol a školských zařízení.</li><li>• Má přehled o sociální síti v regionu a o klientele státních a nestátních organizací.</li><li>• Student získává pozitivní vztah k práci asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času, sociálního pracovníka a motivaci k výkonu těchto profesí.</li><li>• Prostřednictvím osobních setkání s pracovníky navštívených organizací si uvědomuje charakter a etické aspekty práce zaměřené na děti, žáky, klienty.</li><li>• Rozumí struktuře a charakteru klientely ve vztahu k sociálním a ekonomickým podmínkám regionu.</li><li>• Využívá poznatků a zkušeností z exkurzí ve výuce a navazuje na ně při výběru pracovišť pro svou další odbornou praxi.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• monologické a dialogické metody</li><li>• metoda pozorování</li><li>• metoda písemných prací</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                      |               |                                                                          |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Anotace modulu

Učitel organizuje exkurze k seznámení studentů se školskými, sociálními a sociálně zdravotními organizacemi a institucemi státního i nestátního sektoru. V úzké součinnosti s pracovníky uvedených organizací a institucí jim poskytne orientaci v sociální síti regionu a v síti škol a školských zařízení. Vede studenty k uvědomění si rozsahu této sítě a základnímu poznání činnosti, poslání a specifík pracovišť. Vede k poznání různorodé struktury klientely ve školské a sociální sféře, k prvnímu seznámení s formami a metodami pedagogické a sociální práce. Vede studenty k získání informací o financování a zabezpečení chodu škola školských zařízení a institucí sociální sféry a k uvědomění si vazeb mezi organizacemi a institucemi. Učitel výběrem exkurzí a jejich realizací podporuje proces identifikace studentů s prací vychovatelů, asistentů pedagoga, pedagogů volného času a se sociální prací jako profesí. Pomáhá je motivovat k výběru a výkonu budoucích průběžných a souvislých odborných praxí.

### Hlavní témata (osnova) modulu – rámcový rozpis obsahu exkurzí

1. Poznání cílů, poslání, činnosti, struktury, fungování organizací a institucí pracujících s dětmi a mládeží se specifickými vzdělávacími potřebami (školy a školská zařízení).
2. Poznání cílů, poslání, činnosti, struktury, fungování organizací a institucí pracujících s dětmi a mládeží s výchovnými, vzdělávacími a zdravotními problémy (dětské domovy, diagnostické ústavy, výchovné ústavy, stacionáře, speciální školská zařízení, dětská centra).
3. Poznání cílů, poslání, činnosti, struktury, fungování organizací zaměřených na problematiku rodin s dětmi, na práci se seniory, se zdravotně handicapovanými, na práci s osobami společensky nepřizpůsobenými, s nezaměstnanými, s uprchlíky (centra pro rodinu, krizová centra, sociální odbory městských úřadů, úřady práce, domovy pro seniory, věznice, nemocnice, psychiatrické léčebny, rehabilitační ústavy).
4. Seznámení s legislativními, finančními a personálními zdroji těchto organizací a institucí, s odlišnostmi státních a nestátních organizací a institucí.
5. Seznámení s užívanými formami a metodami práce.
6. Seznámení s žáky a klientelou těchto organizací a institucí.
7. Poznání náplně práce asistentů pedagoga, vychovatelů, pedagogů volného času a sociálních pracovníků.
8. Seznámení s vedením dokumentace žáků, dětí a klientů.
9. Poskytnutí přehledu v síti škol a školských zařízení a v sociální síti a orientaci v ní podle typů klientů.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Účast na exkurzích v souladu se školním řádem, písemný záznam z exkurzí a sebereflexe.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HAVLÍČKOVÁ, Daniela a Kamila ŽÁRSKÁ. *Kompetence v neformálním vzdělávání*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství dětí a mládeže, 2012. ISBN 978-80-87449-18-9.

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: Osmium, 1999. ISBN 80-902081-8-5.

*Etický kodex sociálních pracovníků České republiky*. Aktualizované vydání. Praha: Společnost sociálních pracovníků, 2006. ISBN 80-244-0318-8.

HOLAŇOVÁ, Michaela. *Orientace v sociální síti: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-34-3.

#### Doporučená literatura a další zdroje

ELIHOVÁ, Markéta. *Sociální práce: Aktuální otázky*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0080-4.

*Etický kodex sociálních pracovníků České republiky*. Aktualizované vydání. Praha: Společnost sociálních pracovníků, 2006. ISBN 80-244-0318-8.

## **Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu**

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 6. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0528-9.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme*. Praha: Svoboda, 1988.

MAROON, Istifan, Oldřich MATOUŠEK a Hana PAZLAROVÁ. *Vzdělávání studentů sociální práce v terénu*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1307-9.

MATOUŠEK, Oldřich et al. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.

MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana Kolářková, eds. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

MARÁVKOVÁ VEJROCHOVÁ, Monika. *Standard práce asistenta pedagoga*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4769-8.

ŠVARCOVÁ, Iva. *Etika výchovy*. Praha: VŠCHT 2015. ISBN neuvedeno.

ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat. Učebnice metod sociální praxe*. Praha: Slon, 2007. ISBN 978-80-86429-36-6.

*Sociální práce*. ISSN 1213-6204.

*Sociální péče*. ISSN 1213-2330.

### **E-learningová studijní opora**

eskola-voss-ova.cz

OSS-1-Ho-0078-Orientace v sociální síti

| Ce - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu odborná praxe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                      |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | denní                                                                                                                                |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Odborná praxe a supervize                                                                                                            |               | OPS                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Practical Training and Supervision                                                                                                   |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | povinný                                                                                                                              | dopor. období | letní období 1. ročníku, zimní a letní období 2. a 3. ročníku                                                                                                                                                                                                 |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Průběžná praxe<br>2. roč. 6 hod./týden<br>3. roč. 6 hod./týden                                                                       | ECTS          | <b>Průběžná praxe</b><br>3 kredity v zimním a letním období 2. a 3. ročníku.<br><b>Souvislá praxe</b><br>2 kredity za každou souvislou praxi.<br><b>Supervize</b><br>1 kredit v zimním a letním období 2. ročníku a 3. ročníku, celkem 22 kreditů za studium. |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Souvislá praxe<br>1. roč. 120 hod.<br>2. roč. 120 hod.<br>3. roč. 120 hod.                                                           |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Supervize<br>2. roč. 1 hod./2 týdny<br>3. roč. 1 hod./2 týdny                                                                        |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Průběžná a souvislá odborná praxe, individuální a skupinová supervize.                                                               |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | klasifikovaný zápočet na konci každého období                                                                                        |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Na studenty nejsou kladeny žádné vstupní požadavky.                                                                                  |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje ve sféře práce asistenta pedagoga, vychovatele, a pedagoga volného času, dále se orientuje ve sféře sociální práce a v sociální síti regionu.</li><li>• Zná organizační, legislativní a personální zdroje škol, školských zařízení, úřadů a organizací poskytujících sociální služby.</li><li>• Orientuje se v postupech, formách a metodách práce škol a školských zařízení, sociálních a sociálně zdravotních organizací a organizací státní správy a samosprávy, uvědomuje si jejich specifika.</li><li>• Má znalosti a dovednosti potřebné pro kompetence asistenta pedagoga, pro práci v neformálním vzdělávání a praktické kompetence v sociální práci.</li><li>• Podílí se na vedení dokumentace v místech praxe a na administrativní činnosti pracoviště.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                                                                                                                                                                                                               |

## Ce - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu odborná praxe

- Orientuje se v potřebách a možnostech dětí, žáků a klientů, umí rozpoznat problémy dětí, žáků a klientů. V případě potřeby dokáže doporučit pracoviště, které je kompetentní se tímto problémem zabývat.
- V rámci supervize spolupracuje na vytváření supervizního kontraktu, umí nalézat situace, se kterými přichází do supervize, pracuje na formulaci zakázky a aktivně participuje na realizaci supervize.
- Student uplatňuje verbální a neverbální prvky komunikace a dbá na vhodnou prezentaci.
- Při vedení dokumentace a zpracovávání informací využívá dovedností z Korespondence a Informačních a komunikačních technologií.
- Rozvíjí účinnou komunikaci s dětmi, žáky a klienty a také se spolupracovníky; umí navázat kontakty s dětmi, žáky, klienty a spolupracovníky.
- Umí komunikovat přiměřeně věku, individualitě a situaci dětí, žáků a klientů.
- Orientuje se v potřebách a možnostech dětí, žáků a klientů.
- Umí spolupracovat s pedagogem, asistentem pedagoga, vychovatelem či pedagogem volného času, adekvátně reaguje na potřeby dětí a žáků. Umí rozpoznat problémy klientů a ve spolupráci s vedoucím praxe zasahuje a poskytuje služby klientům.
- Vede dokumentaci podle pokynů vedoucího praxe, orientuje se v záznamech a umí z nich vybírat potřebné informace.
- Pod vedením pedagoga, asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času pracuje s dítětem či žákem. Pod vedením vedoucího praxe provádí sociální šetření a zpracovává záznam z tohoto šetření.
- Je schopen poskytnout nebo zajistit pomoc, přiměřenou úroveň podpory a péče dětem, žákům, klientům a kolegům.
- Rozumí struktuře organizace, jejím cílům a pravidlům.
- Umí charakterizovat pracovní tým a identifikovat své místo v něm.
- K naplňování cílů praxe zpracovává trojstranný kontrakt (student, učitel, vedoucí praxe na pracovišti) a tento kontrakt realizuje a vyhodnocuje.

### Metody výuky

- monologické a dialogické metody
- metoda pozorování
- metoda písemných prací
- mentoring
- supervize

### Anotace modulu

Učitel v součinnosti s vedoucím odborné praxe (pedagogem, asistentem pedagoga, vychovatelem, pedagogem volného času, aktivizačním pracovníkem, sociálním pracovníkem) na smluvním pracovišti praxe vede studenty k postupnému nabývání praktických kompetencí asistenta pedagoga, pracovníka v neformálním vzdělávání či sociálního pracovníka. Vede studenty k orientaci v organizační struktuře škol, školských zařízení a sociální sítě. Vede také studenta k orientaci v postupech, formách a metodách práce škol, školských zařízení, sociálních a sociálně zdravotních organizací jak státních, tak nestátních. Vede je k poznání forem spolupráce mezi školami a školskými zařízeními a k poznání forem spolupráce mezi organizacemi a institucemi sociální sféry. Učitel s vedoucím praxe na pracovišti seznamuje studenty s realitou práce ve školách a školských zařízeních a s realitou sociální práce. Umožňuje studentům postupně uplatňovat své teoretické znalosti při řešení dílčích úkolů na praxi, získávat praktické dovednosti při práci s kolegy, dětmi, žáky a klienty a konfrontovat teoretické poznatky s praxí. Vede studenty k reflektování jejich zkušeností z praxí, k poznání vlastních možností a případných limitů pro výkon profese asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a pro výkon profese sociálního pracovníka. Přípravuje je k samostatné práci, k poskytování služeb v pedagogické a sociální oblasti v souladu s právy dítěte a klienta, posláním a pravidly organizace, právními předpisy a etikou práce. K tomuto účelu jsou ve škole zpracovány jednotky učení, které jsou nastaveny tak, aby kopírovaly Evropský

## Ce - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu odborná praxe

systém pro zvýšení kvality v odborném vzdělávání. Učitel dále ve spolupráci s pracovišti seznamuje studenty s možností supervize a vede k realizaci jak individuální, tak skupinové supervize. Individuální a skupinová supervize je pak studentům poskytována ve škole.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### Forma organizace odborné praxe, návrhy pozic a pracovišť

Odborná praxe je organizována jako souvislá a průběžná. Praxe je vykonávána na pozicích asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a sociálního pracovníka.

Odborná praxe vede k poznání struktury, cílů, obsahu činnosti, specifík, legislativních, finančních a personálních zdrojů organizací a institucí, k poznání forem a metod jejich práce, klientely, způsobů vedení a zpracovávání dokumentace. K výkonu odborné praxe jsou vhodné:

1. Školy a školská zařízení (základní školy, školní družiny, střediska volného času, diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy, střediska výchovné péče, pedagogicko- psychologické poradny, speciálně pedagogická centra).
2. Organizace věnující se dětem a mládeži se zdravotními, výchovnými, vzdělávacími a sociálními problémy.
3. Orgány státní správy a organizace věnující se práci s rodinou a dětmi.
4. Orgány státní správy a organizace věnující se seniorům, zdravotně handicapovaným a nezaměstnaným.
5. Orgány státní správy a organizace věnující se osobám vyžadujícím zvláštní pomoc, osobám ohroženým sociálním vyloučením, lidem bez domova, uprchlíkům a etnickým skupinám.

Seznam pracovišť odborné praxe je přiložen (Příloha B).

#### Forma organizace supervize

Studenti absolvují supervizi ve druhém a třetím ročníku. Individuální supervize je poskytnuta vždy jednou v zimním a letním období. Skupinová supervize je pak poskytnuta jednou za čtrnáct dní.

#### Popis řízení odborné praxe a její vyhodnocování

Odborná praxe je organizována dle vyhlášky o vyšším odborném vzdělávání. Na základě předběžného souhlasu, který student obdrží z pracoviště, se s pracovištěm uzavírá smlouva o výkonu odborné praxe. Škola uzavírá dvě formy dohod – rámcovou a individuální, dle požadavku pracoviště (Příloha C). Rámcová smlouva umožní výkon odborné praxe více studentům. Individuální smlouva se uzavírá pro konkrétního studenta na daný termín. Cílem praxe je naplňování kompetencí asistenta pedagoga a pracovníka v neformálním vzdělávání, dále kompetencí sociálního pracovníka. Na každé praxi student uzavírá trojstranný kontrakt, kde si stanoví, které jednotky učení budou naplněny tak, aby postupně získal co nejvíce kompetencí. Na závěr praxe pak dokladuje, zda stanovené jednotky učení splnil a získal tak příslušnou kompetenci. Poté obdrží „Hodnocení praktikanta“.

Všechny formuláře týkající se řízení a vyhodnocování odborné praxe jsou umístěny na webu školy ([www.voss-ova.cz](http://www.voss-ova.cz)).

#### Forma a váha hodnocení

Klasifikovaný zápočet

Doložení důkazů naplnění cílových kompetencí, záznam z odborné praxe dle stanovené struktury. Účast na praxi v souladu se školním řádem. Absolvování individuální a skupinové supervize.

#### Studijní literatura a pomůcky

##### Povinná literatura

HAVLÍČKOVÁ, Daniela a Kamila ŽÁRSKÁ. *Kompetence v neformálním vzdělávání*. Praha: Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství dětí a mládeže, 2012. ISBN 978-80-87449-18-9.

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: Osmium, 1999. ISBN 80-902081-8-5.

KOCIÁNOVÁ, Soňa. *Odborná praxe 2. ročník: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.



## Ce - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu odborná praxe

KOCIÁNOVÁ, Soňa. *Odborná praxe 3. ročník: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

KOCIÁNOVÁ, Soňa. *Odborný seminář k odborné praxi: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-34-3.

### Doporučená literatura a další zdroje

BROŽA, Jiří, ed. *Supervize v adiktologické praxi*. Praha: Triton, 2009. ISBN 978-80-7387-209-0.

CARROLL, Michael a Margaret THOLSTRUPOVÁ. *Integrativní přístupy k supervizi*. Praha: Triton, 2004. ISBN 978-80-7254-582-5.

ELICHOVÁ, Markéta. *Sociální práce: Aktuální otázky*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0080-4.

HAWKINS, Peter a Robin SHOHET. *Supervize v pomáhajících profesích*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-715-9.

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 6. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0528-9.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak si navzájem lépe porozumíme*. Praha: Svoboda, 1988.

MAROON, Istifan, Oldřich MATOUŠEK a Hana PAZLAROVÁ. *Vzdělávání studentů sociální práce v terénu*. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1307-9.

MÁTEL, Andrej, Milan SCHAVEL, Pavel MÜHLPACHR. *Aplikovaná etika v sociálnej práci a ďalších pomáhajících profesiach*. Bratislava: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie, 2010. ISBN 978-80-89271-89-4.

MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana Kolářková, eds. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

MARÁVKOVÁ VEJROCHOVÁ, Monika. *Standart práce asistenta pedagoga*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4769-8.

ŠVARCOVÁ, Iva. *Etika výchovy*. Praha: VŠCHT, 2015. ISBN neuvedeno.

ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat. Učebnice metod sociální praxe*. Praha: Slon, 2007. ISBN 978-80-86429-36-6.

PAGE, Steve a Val WOSKET. *Úvod do supervize: cyklický model*. Tišnov: Sdružení SCAN, 2002. ISBN 80-86620-002-X.

*Supervize – Kazuistiky*. Praha: Triton, 2004. ISBN 80-7254-496-9.

VENGLÁŘOVÁ, Martina et al. *Supervize v ošetrovatelské praxi*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4082-9.

*Sociální práce*. ISSN 1213-6204.

*Sociální péče*. ISSN 1213-2330.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

OSE-1-Ki-0078-Odborný seminář

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                     |               |                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální,<br>Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Sociální pedagogika                                                                                 |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 75-32-N/..                                                                                          |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | denní                                                                                               |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Občané se zdravotním postižením                                                                     | OZP           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Disabled Citizens                                                                                   |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | povinně volitelný                                                                                   | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                               |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | cvičení 2 hod./týden                                                                                | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                     |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | zápočet na konci každého období                                                                     |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                               |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje v psychických a somatických zvláštěnostech osob se zdravotním postižením, v problematice klientů s kombinovaným postižením, s poruchami metabolismu a občanů dlouhodobě nemocných.</li><li>• Dokáže definovat tento stav, popsat příčiny jeho vzniku.</li><li>• Je schopen navrhnout komplexní přístup k tomuto typu klienta.</li><li>• Zná a uvědomuje si potřeby zdravotně postižených a nemocných osob, umí plánovat další formy práce s těmito klienty.</li><li>• Zná základy zdravotnické psychologie.</li><li>• Orientuje se ve formách komplexní péče o nemocné a handicapované klienty.</li><li>• Má přehled o vhodných kompenzačních pomůckách pro handicapované občany, o podpůrných organizacích pro různé typy klientů.</li><li>• Student je připravený a ochotný pomáhat nemocným a handicapovaným jedincům.</li><li>• Student má kladný vztah k nemocným a handicapovaným klientům a jejich rodinným příslušníkům.</li></ul> |                                                                                                     |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické, beseda</li><li>• metody projekční</li><li>• metody nácviku dovedností</li><li>• metody brainstormingové</li><li>• metody situační</li><li>• metody inscenační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                     |               |                                                                          |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Anotace modulu

Učitel seznamuje studenty s diagnostikou a komplexním přístupem k osobám handicapovaným, dlouhodobě nemocným a jedincům s psychosomatickým onemocněním. Poskytuje jim informace o komplexním přístupu k osobám se somatickým, smyslovým či mentálním handicapem a k jejich rodinným příslušníkům. Učitel studentům objasní a přiblíží základní formy péče a pomoci občanům s kombinovaným postižením, poruchami metabolismu a osobám dlouhodobě nemocným. Učitel uvede studenty do základů zdravotnické psychologie a problematiky psychosomatických onemocnění.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Sociální problematika občanů s tělesným handicapem

Charakteristika tělesně postižených. Klasifikace tělesných postižení. Specifika výchovy a vzdělávání pohybově postižených. Rehabilitace a protetika. Zdravotní tělesná výchova.

#### 2. Sociální problematika občanů se zrakovým handicapem

Charakteristika zrakově postižených. Klasifikace zrakových vad. Specifika výchovy a vzdělávání zrakově postižených. Kompenzační pomůcky pro zrakově postižené občany.

#### 3. Sociální problematika občanů se sluchovým handicapem

Charakteristika sluchově postižených. Klasifikace sluchových vad. Specifika výchovy a vzdělávání sluchově postižených. Kompenzační pomůcky pro sluchově postižené občany.

#### 4. Sociální problematika občanů s duálním senzoryckým handicapem

Duální handicap. Specifika péče o osoby s duálním handicapem. Komunikace a kompenzační pomůcky. LORM.

#### 5. Sociální problematika osob s mentálním postižením

Reakce rodiny na narození dítěte s mentální retardací. Plná integrace dítěte s mentální retardací – chráněné bydlení a chráněná pracovní místa. Demence – komunikace a možnosti pomoci lidem s demencí, kognitivní rehabilitace. Práce se vzpomínkami – reminiscence.

#### 6. Sociální problematika jedinců s poruchou autistického spektra

Reakce rodiny na narození dítěte s poruchou autistického spektra. Plná integrace dítěte s poruchou autistického spektra, APLA.

#### 7. Sociální problematika jedinců s narušenou komunikační schopností

Příčiny a důsledky NKS. Alternativní a augmentativní komunikace.

#### 8. Sociální problematika osob dlouhodobě a chronicky nemocných

Komplexní přístup k lidem s dlouhodobým a chronickým onemocněním, svépomocné organizace a jejich význam pro klienta.

#### 9. Základy zdravotnické psychologie

Vztah zdravotník a pacient. Psychická podpora pacienta.

#### 10. Sociální problematika jedinců s onkologickou diagnózou

Vyrovňování se s onemocněním, pomoc rodině nemocného, svépomocné organizace.

#### 11. Sociální problematika jedinců s psychiatrickou diagnózou

Plná integrace člověka s psychiatrickou diagnózou – chráněné bydlení, chráněná pracoviště.

#### 12. Koncept Bazální stimulace

Koncept Bazální stimulace. Základní prvky konceptu Bazální stimulace. Aspekty bazálně stimulující ošetrovatelské péče. Komunikace v ošetrovatelské péči v konceptu Bazální stimulace.

#### 13. Koncept kinestetické mobilizace

Pojem kinestetická mobilizace. Základní principy kinestetické mobilizace. Využití kinestetické mobilizace při práci, ošetrování člověka nemocného, s poruchou hybnosti.

#### 14. Koncept Snoezelen

Snoezelen koncept a jeho význam při práci s lidmi s handicapem a s lidmi dlouhodobě nemocnými.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Seminární práce na zadané téma.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

CHVÁTALOVÁ, Helena. *Jak se žije dětem s postižením*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0054-3.  
KLOSOVÁ, Gabriela. *Občané se zdravotním postižením: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-66-4.  
PLEVOVÁ, Ilona a Regina SLOWIK. *Komunikace s dětským pacientem*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2968-8.  
PROBSTOVÁ, Václava a Ondřej PĚČ. *Psychiatrie pro sociální pracovníky*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0731-3.  
SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-247-1733-3.

#### Doporučená literatura a další zdroje

BAZALOVÁ, Barbora. *Autismus v edukační praxi*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1195-2.  
FILATOVA, Renata a Kateřina JANKŮ. *Snoezelen*. Frýdek-Místek: Kleinwächter, 2010. ISBN 978-80-260-0115-7.  
FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace pro učitele předmětu ošetrovatelství 1. a 2. díl*. 2. vyd. INSTITUT Bazální stimulace, 2006. ISBN 80-239-6132-2.  
FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace pro pečující, terapeuty, logopedy a speciální pedagogy (praktická příručka pro pracující v sociálních službách, dlouhodobé péči a ve speciálních školách)*. 2015. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. ISBN 978-80-904668-9-0.  
GURKOVÁ, Elena. *Nemocný a chronické onemocnění: edukace, motivace a opora pacienta*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0461-1.  
HALMO, Renáta. *Základy kinestetiky: Pracovní sešit*. Olomouc: UP v Olomouci, 2004.  
HORT, Vladimír, Michal HRDLÍČKA a Jana KOCOURKOVÁ. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-472-9.  
KENDÍKOVÁ, Jitka. *Školák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-305-6.  
KENDÍKOVÁ, Jitka. *Předškolák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-271-4.  
KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.  
KRHUTOVÁ, Lenka. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. Olomouc: UP v Olomouci, 2005. ISBN 80-244-1168-7.  
KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie nemoci*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0179-0.  
KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Vážně nemocný mezi lidmi*. Praha: Avicenum, 1989.  
KŘÍŽ, Jaroslav et al. *Zdravotní stav populace*. SZÚ, 2004. ISBN 80-7071-247-3.  
KUZNÍKOVÁ, Iva. *Sociální práce ve zdravotnictví*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3676-1.  
MELLANOVÁ, Alena. *Psychosociální problematika v ošetrovatelské profesi*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5589-2.  
PAYNE, Jan et al. *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-657-0.  
PIPEKOVÁ, Jarmila et al. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.  
ŘÍČAN, Pavel, Dana KREJČÍŘOVÁ et al. *Dětská klinická psychologie*. 4., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1049-8.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Problematica zdraví a nemoci*. Olomouc: FF UP, 2003. ISBN 80-244-0648-9.  
ŠULISTOVÁ, Radka a Marie TREŠLOVÁ. *Pedagogika a edukační činnost v ošetrovatelské péči*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2012.

ISBN 978-80-7394-246-5.

ŠVARCOVÁ, Iva. *Mentální retardace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-060-7.

THOROVÁ, Kateřina. *Poruchy autistického spektra: Dětský autismus, atypický autismus, Aspergerův syndrom, dezintegrační porucha*. 2. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0215-8.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vyd. Praha: Portál, 2012.

ISBN 978-80-262-0225-7.

WHO. *Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů – 10. decennální revize*. 1999. ISBN 80-7169-787-7. MKN – v aktualizovaném, platném znění.

ZIKL, Pavel a Petra BENDOVIÁ. *Speciálně pedagogický výkladový slovník*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-514-1.

*Florence Časopis moderního ošetrovatelství*. ISSN 1801-474X.

*GONG* – měsíčník pro sluchově postižené. ISSN 0323-0732.

*Můžeš*. Noviny o svépomoci zdravotně postižených. ISSN 1213-8908.

*VOZKA* – Magazín o životě a pro život na vozíku ISSN 2533-3267.

*Roska*. ISSN 2570-4915.

*Sestra*. ISSN 1210-0404.

*Sociální práce a sociální práca*. ISSN 1213-6204 (Print). ISSN 1805-885X (Online)

*Sociální služby*. ISSN 1803-7348.

### E-learningová studijní opora

eskola.voss-ova.cz

OZP-2-3-KI-0078-Občané se zdravotním postižením

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna
- modely a zobrazení

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                  |               |                                                                 |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                 |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                 |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                 |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | denní                                                                                            |               |                                                                 |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Problémy dětské populace                                                                         | PDP           |                                                                 |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Child Population Problems                                                                        |               |                                                                 |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období 2. nebo 3. ročníku                         |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | cvičení 2 hod./týden                                                                             | ECTS          | 2 kredity v zimním a letním období, celkem 4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                  |               |                                                                 |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                 |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |               |                                                                 |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student zná psychologické aspekty psychosomatických poruch, emočních poruch dětí a mládeže.</li><li>• Orientuje se v poruchách chování dětí a mládeže, v problémech způsobených alkoholem a návykovými látkami.</li><li>• Chápe zvláštnosti dětí žijících v ohroženém sociálním prostředí, prostředí rozvodové intervence apod.</li><li>• Zná a umí popsat základní techniky psychologické diagnostiky, které mu přiblíží pohled na osobnostní zvláštnosti dětí a mládeže.</li><li>• Student je schopen přistupovat k dětem a mládeži empaticky.</li><li>• Svým jednáním a postojem student napomáhá k větší otevřenosti a ochotně nabídnout dětem a mládeži pomoc (dobrovolnictví studentů).</li><li>• Je připraven profesně vyhodnocovat aktuální problémy dětí a mládeže.</li><li>• Na základě teoretických znalostí umí poskytnout krizovou intervenci dětem a mládeži podle situace.</li></ul> |                                                                                                  |               |                                                                 |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické</li><li>• metody práce s odbornou literaturou a textem</li><li>• metody názorně demonstrační</li><li>• metody brainstormingu a inscenační, interakční a situační metody</li><li>• praktické metody</li><li>• praktický nácvik – řešení problémových situací jednání s dětským klientem, adolescentem</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                  |               |                                                                 |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Anotace modulu

V rámci modulu Problémy dětské populace učitel studentům poskytuje základní přehled o zvláštích dětského a adolescentního věku, specifikuje jim jejich zákonitosti a změny v jednání, chování, emocionalitě a volní sféře. Přibližuje jim osobnost dítěte školního věku v rodinném prostředí a školním klimatu, na praktických příkladech je blíže seznamuje s problémy dětí žijících v ohroženém prostředí, s pojmy deprivace, CAN. Učitel seznamuje studenty se základy psychoterapie dětí a dospívajících, dětskou klinickou psychodiagnostikou a krizovou intervencí. Dále studentům podává přehled o jednotlivých článcích poradenského systému pro děti a mládež a sociální a sociálně pedagogické péči o ně.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Dítě jako klient

Dítě a socializace z hlediska vývojové psychologie. Zásady přístupu k dítěti a dospívajícímu. Přehled aktuálních problémů dětí a dospívajících. Rodina a výchovné prostředí v socializaci dítěte.

#### 2. Onemocnění a postižení dítěte

Psychologická problematika neurologických onemocnění v dětství, DMO, epilepsie, infekce, CNS, úrazy hlavy, smyslové postižení. Psychoterapeutické přístupy v práci s dítětem, podpora rodiny.

#### 3. Psychosomatická onemocnění dětí

Psychologické aspekty psychosomatických poruch v dětství a dospívání. Zdroje a typologie psychosomatických poruch. Psychoterapie psychosomatických onemocnění.

#### 4. Emoční poruchy

Dětské strachy, fobie, úzkostné poruchy, fobie u dětí. Poruchy chování v dětském věku a dospívání. Sebeпоškozování u dětí a mládeže. Suicidální chování u dětí a mládeže. Diagnostika a psychoterapie poruch.

#### 5. Poruchy příjmu potravy a spánku u dětí

Klasifikace poruch. Diagnostika poruch a jejich psychoterapie.

#### 6. Návykové látky u dětí

Problémy u dětí a mládeže způsobené alkoholem, návykovými látkami a hazardní hrou. Patologické hráčství u mladistvých a dopad na osobnost.

#### 7. Děti týrané a zanedbávané

Problémy dětí žijících v ohroženém prostředí, děti migrantů. Deprivace dětí, její druhy a důsledky na dětskou osobnost. Syndrom CAN – psychologický přístup k dítěti a práce s nimi. Šikanování dětí, parta – vliv sociálních skupin na dítě.

#### 8. Psychoterapie

Základy psychoterapie dětí a dospívajících. Techniky vedení rozhovoru s dítětem. Dětská kresba – její význam. Druhy a formy psychoterapeutických činností, výběr vhodných psychoterapeutických postupů (praktické příklady).

#### 9. Rozvod očima dítěte

Psychologické důsledky rozvodu na osobnost dítěte, role matky a otce v rozvodové intervenci. Syndrom zavrženého rodiče, typy syndromu, diagnostika a terapie.

#### 10. Krizová intervence

Krizová intervence s dítětem, jeho rodinou, krizová intervence u dospívajících. Linky důvěry pro děti.

#### 11. Poradenství

Přehled poradenského systému pro děti a mládež. Postavení výchovného poradce ve škole. Úloha PPP, SPC, KC.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – vypracování kasuistiky problémového dítěte, vlastní prezentace úkolu, aktivita.

Letní období – písemná interpretace odborného problému z odborné literatury, vlastní prezentace úkolu.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

- BAŠTECKÁ, Bohumila a Petr GOLDMANN. *Základy klinické psychologie*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-550-4.
- HORT, Vladimír, Michal HRDLÍČKA a kol. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-404-5.
- GJURIČOVÁ, Šárka a Jiří KUBIČKA. *Rodinná terapie*. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0415-3.
- HURNÍKOVÁ, Květa. *Problémy dětské populace: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-71-8.
- ŘÍČAN, Pavel, Dana KREJČÍŘOVÁ et al. *Dětská klinická psychologie*. 4., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1049-8.

#### Doporučená literatura a další zdroje

- BEDNÁŘOVÁ, Jiřina. *Orientace v prostoru a čase pro děti od 4 do 6 let*. Praha: Edika, 2017. ISBN 978-80-266-0022-0.
- ČECH, Ondřej a Nicole ZVONÍČKOVÁ. *Možnosti prevence rizikového chování dětí*. České Budějovice: Theia - krizové centrum o.p.s., 2017. ISBN 978-80-904854-5-7.
- DUNOVSKÝ, Jiří. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-192-5.
- ELLIOT, Julian a Maurice PLACE. *Dítě v nesnázích*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0182-0.
- KENDÍKOVÁ, Jitka. *Školák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-305-6.
- KENDÍKOVÁ, Jitka. *Předškolák se speciálními vzdělávacími potřebami*. Praha: Raabe, 2017. ISBN 978-80-7496-271-4.
- KENDÍKOVÁ, Jitka. *Vzdělávání žáka s SVP*. Praha: Raabe, 2016. ISBN 978-80-7496-213-4.
- LANGMEIER, Jiří, Karel BALCAR a Jan ŠPITZ. *Dětská psychoterapie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-381-1.
- MATĚJČEK, Zdeněk. *Dítě a rodina v psychologickém poradenství*. Praha: Portál, 1992. ISBN 80-04-25236-2.
- MATOUŠEK, Oldřich, ed. *Dítě traumatizované v blízkých vztazích*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1242-3.
- MATOUŠEK, Oldřich a Hana PAZLAROVÁ. *Hodnocení ohroženého dítěte a rodiny*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0522-7.
- MATOUŠEK, Oldřich, Hana PAZLAROVÁ et al. *Podpora rodiny*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0697-2.
- NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a sebezvojevých skupin*. Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.
- PEŠOVÁ, Ilona a Miroslav ŠAMALÍK. *Poradenská psychologie pro děti a mládež*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1216-4.
- PROBSTOVÁ, Věra a Ondřej PĚČ. *Psychiatrie pro sociální pracovníky*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0731-3.
- RONENOVÁ, Tammie. *Psychologická pomoc dětem v nesnázích*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-370-6.
- SOBOTKOVÁ, Irena. *Psychologie rodiny*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-559-8.
- SVOBODA, Mojmír, Eva ČEŠKOVÁ a Hana KUČEROVÁ. *Psychopatologie a psychiatrie*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-154-9.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5327-0.
- ŠPATENKOVÁ, Naděžda et al. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 80-247-0586-9.
- VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0225-7.
- VALENTA, Milan. *Přehled speciální pedagogiky*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0602-6.
- VALENTA, Milan. *Slovník speciální pedagogiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0937-9.



## **Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu**

VODÁČKOVÁ, Dana. *Krizová intervence*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-696-9.  
*Psychologie dnes*. Portál, s.r.o, Praha, ISSN 1212-9607.

### **Pomůcky**

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                  |               |                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                 |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                 |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                 |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | denní                                                                                            |               |                                                                 |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Osoby s rizikovým a problémovým chováním                                                         | ORP           |                                                                 |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Persons with Risk and Problem Behaviour                                                          |               |                                                                 |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                      |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | cvičení 2 hod./týden                                                                             | ECTS          | 2 kredity v zimním a letním období, celkem 4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                  |               |                                                                 |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                 |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Na studenty nejsou kladeny žádné vstupní požadavky.                                              |               |                                                                 |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje v sociálně patologických rovinách současné společnosti.</li><li>• Zná cílové skupiny s rizikovým a problémovým chováním ve společnosti.</li><li>• Orientuje se v síti odborných pracovišť v oblasti sociální práce a sociální pedagogiky.</li><li>• Orientuje se v přístupech a metodách práce s osobami s problémovým chováním.</li><li>• Student si rozvíjí schopnost efektivní komunikace a techniky aktivního naslouchání.</li><li>• Student syntetizuje získané poznatky o klientovi a stanoví co nejprínosnější strategii a intervenci práce a jednání s ním.</li><li>• Chápe proces vývoje konfliktu a přístupy, styly řešení konfliktu.</li><li>• Vnímá a poté dokáže porovnat různé možnosti řešení případů, případně využije možnosti supervize nebo možnosti konzultace v síti dalších odborníků v rámci odborné praxe.</li><li>• Student si uvědomuje význam prevence v oblasti sociálně patologického jednání a chování.</li><li>• Uvědomuje si význam inkluzivního vzdělávání ve školství, zná jeho hodnoty a principy.</li><li>• Nepodléhá předsudkům a haló efektu při jednání s klienty, snaží se být nestranný, objektivní a autentický.</li><li>• Využívá aktuálních poznatků a přístupů sociální a pedagogické vědy a doplňuje si informace vztahující se k jeho práci.</li></ul> |                                                                                                  |               |                                                                 |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody práce s dokumenty</li><li>• metody dialogické</li><li>• metody případové, situační</li><li>• domácí úkoly, skupinová práce, samostatná práce, brainstorming</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                  |               |                                                                 |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Anotace modulu

Učitel v průběhu výuky seznamuje studenty s odborným názvoslovím, které se vztahuje k probíraným tématům. Zabývá se rozdělením institucí poskytujících intervenci a péči jednotlivcům a rodinám v oblasti sociální práce a sociální pedagogiky. Upozorňuje na multitýmovou spolupráci i provázanou spolupráci jednotlivých institucí na úrovni meziřesortní, poukazuje na nutnost seznámení se s platnou legislativou. Seznamuje posluchače s okruhem osob s rizikovým chováním, interkulturní a multikulturní problematikou, vede je k porozumění konfliktu a schopnosti efektivní komunikace. Učitel se se studenty zamýšlí nad vývojem rozmanitých sociálních kauz, nad vznikem možných konfliktních a rizikových situací v kontextu aktuálního dění ve společnosti a jejich řešením. Prostřednictvím interaktivní výuky napomáhá studentům orientovat se ve vybraných přístupech při práci s klienty, osvojovat si komunikační dovednosti, techniky a metody sociální práce a sociální pedagogiky a tím zvyšovat své odborné kompetence.

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. Diferenciace cílových skupin s rizikovým/problémovým chováním.
2. Síť institucí v oblasti sociální práce a sociální pedagogiky (sociální – školské – zdravotnické).
3. Komunikace s osobami s rizikovým chováním v nestandardní (vyhrocené) situaci.
4. Vybrané přístupy při práci s osobami s rizikovým/problémovým chováním. Intervenční techniky při práci s klienty.
5. Konflikt. Jak si lépe rozumět. Schopnost efektivní komunikace. Řešení konfliktů.
6. Agresivita, kriminalita, delikvence mládeže. Výchovná problematika.
7. Náhradní výchova – ústavní výchova, náhradní rodinná péče. Vysvětlení základního odborného pojmosloví – vydané předběžné opatření, nařízená ústavní výchova, uložená ochranná výchova.
8. Prevence rizikového/problémového chování (sociálně patologického chování).
9. Svět – pestrá paleta kultur, multikulturní výchova. Integrace, inkluze.
10. Penitenciární péče, program zacházení. Postpenitenciární péče.
11. Problematika migrace, uprchlictví. Centrum pro integraci cizinců. Správa uprchlických zařízení.
12. Orientace ve světě práce. Naučme se hospodařit.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – zpracování a odevzdání seminární práce dle zvoleného tématu.

Letní období – zpracování a odevzdání seminární práce na téma konflikt.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

RABIŇÁKOVÁ, Dana a Marek MIČIENKA. *Konflikt, koření života: průvodce řešením konfliktů pro studenty a učitele středních škol*. 2. vyd. Praha: Partners Czech, 2004. ISBN 80-239-3339-6.

MATOUŠEK, Oldřich a Andrea KROFTOVÁ. *Mládež a delikvence: možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-825-8.

VOJTOVÁ, Věra. *Kapitoly z etopedie I. Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 2. vyd. Brno: MU, Pedagogická fakulta, 2013. ISBN 978-80-210-4573-6.

#### Doporučená literatura a další zdroje

BECHYŇOVÁ, Věra. *Případové konference: praktický průvodce pro práci s ohroženou rodinou*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0181-6.

BENDOVÁ, Petra, Jana DLOUHÁ, Martin KALIBA a Petra KALIBOVÁ. *Vybrané kapitoly z psychopedie a etopedie nejen pro speciální pedagogy*. Hradec Králové: Gaudeamus, UHK, 2015. ISBN 978-80-7435-423-6.

ČECH, Ondřej a Nicole ZVONÍČKOVÁ. *Možnosti prevence rizikového chování dětí*. České Budějovice:

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

Theia - krizové centrum o.p.s., 2017. ISBN 978-80-904854-5-7.

HONUSKOVÁ, Věra, Eliška FLÍDROVÁ a Linda JANKŮ a kol. *Dnes migranti – zítra uprchlíci?* Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2014. ISBN 978-80-87975-23-7.

HUTYROVÁ, Miluše, Michal RŮŽIČKA a Jan SPĚVÁČEK. *Prevence rizikového a problémového chování.* Olomouc: UP, 2013. ISBN 978-80-244-3725-5.

GRUBER, David. *Zlatá kniha komunikace.* 6. vyd. Ostrava: Gruber – TDP, 2015. ISBN 978-80-85624-97-7.

JANSKÝ, Pavel. *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-534-9.

JŮZL, Miloslav. *Penitenciariстика jako věda žalární.* Praha: UJAK, 2017. ISBN 978-80-7452-131-7.

KACHLÍK, Petr, Karel ČERVENKA a Věra VOJTOVÁ et al. *Inkluze jako cesta k předcházení rozvoji problémů v chování.* Brno: MU, 2016. ISBN 978-80-2108509-1.

KINGSLEY, Patrick. *Nová Odyssea: Příběh uprchlické krize v Evropě.* Zlín: Nakladatelství Kniha Zlín, 2017. ISBN 978-80-7473-519-6.

KRAUS, Blahoslav. *Sociální deviace v transformaci společnosti.* Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-575-2.

MATOUŠEK, Oldřich, ed. *Dítě traumatizované v blízkých vztazích.* Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1242-3.

MATOUŠEK, Oldřich et al. *Encyklopedie sociální práce.* Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.

NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a seberozvojových skupin.* Praha: Titon, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.

NOVÝ, Miloš, Zuzana RADIMSKÁ a Bohuslav ŠIMEK. *Příklady z finanční gramotnosti.* Plzeň: Statua Aura, 2014. ISBN 978-80-905667-0-5.

PALÁT, Milan. *Determinanty vzniku migrace a statistiky cizinců v Evropské unii.* Ostrava: Key Publishing, 2014. ISBN 978-80-7418-228-0.

PLAMÍNEK, Jiří. *Konflikty a vyjednávání: umění vyhrávat, aniž by někdo prohrál.* 3., uprav. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4485-8.

POTOČKOVÁ, Dana. *Nejlepší je domluvit se aneb Průvodce mediačním procesem.* Praha: Alfom, 2013. ISBN 978-80-87785-00-3.

PUCOVÁ, Věra et al. *Orientace ve světě práce.* Hněvín, 2003. ISBN 80-86654-02-08.

ŠMELOVÁ, Eva, Eva SOURALOVÁ a Alena PETROVÁ. *Společenské aspekty inkluze.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-4911-1.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese.* 5. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0225-7.

*Sociální práce / sociálna práca.* ISSN 1213-6204.

*Sociální služby.* ISSN 1803-7348.

*Psychologie DNES.* ISSN 1212-9607.

[www.e-bezpeci.cz](http://www.e-bezpeci.cz)

[www.msmt.cz](http://www.msmt.cz)

[www.icm.cz](http://www.icm.cz)

[www.nicm.cz](http://www.nicm.cz)

[www.mpsv.cz](http://www.mpsv.cz)

[www.mvcr.cz](http://www.mvcr.cz)

[www.integracnicentra.cz](http://www.integracnicentra.cz)

[www.migraceonline.cz](http://www.migraceonline.cz)

### E-learningová studijní opora

[eskola.voss-ova.cz](http://eskola.voss-ova.cz)

SPP-Kk-0078-Sociální práce s problémovými klienty

## **Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu**

### **Pomůcky**

- audiovizuální technika, audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                     |               |                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální,<br>Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Sociální pedagogika                                                                                 |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 75-32-N/..                                                                                          |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | denní                                                                                               |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Speciální pedagogické terapie                                                                       | TER           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Special Pedagogical Therapies                                                                       |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | povinně volitelný                                                                                   | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                               |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | cvičení 2 hod./týden                                                                                | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                     |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | zápočet na konci každého období                                                                     |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                               |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student se orientuje v psychických a somatických zvlátnostech osob se zdravotním znevýhodněním.</li><li>• Umí uvést vhodné formy terapie u výše uvedených jedinců, uvědomuje si výhody jednotlivých typů terapeutických působení.</li><li>• Je schopen popsat způsoby práce s osobami se zdravotním znevýhodněním, a to u všech věkových kategorií.</li><li>• Umí navrhnout, připravit a vést aktivity zaměřené na rozvoj osoby se zdravotním znevýhodněním.</li><li>• Zná a uvědomuje si potřeby zdravotně postižených a nemocných osob.</li><li>• Student je připravený a ochotný pomáhat nemocným a handicapovaným jedincům.</li><li>• Student má kladný vztah k nemocným a handicapovaným klientům a jejich rodinným příslušníkům.</li></ul> |                                                                                                     |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické, dialogické, beseda</li><li>• metody projekční</li><li>• metody nácviku dovedností</li><li>• metody brainstormingové</li><li>• metody situační</li><li>• metody inscenační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                     |               |                                                                          |
| <b>Anotace modulu</b> <p>Učitel seznamuje studenty s teoretickými základy terapeutického působení na osoby se zdravotním postižením. Poskytuje jim informace o jednotlivých vhodných terapeutických přístupech a jejich přínosu pro osoby se zdravotním postižením. Při praktických cvičeních si student prostřednictvím sebezkušenosti vyzkouší možné způsoby, formy a techniky práce s lidmi se zdravotním postižením. Prostor je věnován nejen práci s dětmi a mládeží, ale také speciální andragogice a speciální gerontagogice.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                     |               |                                                                          |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Terapie ve speciální pedagogice

Stručné vymezení jednotlivých typů postižení (mentální, tělesné, smyslové, poruchy chování, kombinovaná postižení). Specifika zdravotního postižení v jednotlivých vývojových etapách. Vývoj péče o osoby s postižením. Vývoj speciálního vzdělávání. Trendy speciálního vzdělávání. Možnosti terapeutického působení na osoby se speciálními vzdělávacími potřebami. Stručná definice a klasifikace jednotlivých základních terapií, které speciální pedagogika využívá.

#### 2. Koncept bazální stimulace a jeho využití u osob se zdravotním postižením

Pojem a vznik Konceptu bazální stimulace. Základní prvky Konceptu bazální stimulace. Aspekty bazálně stimulující ošetrovatelské péče. Somatická stimulace. Vibrační a vestibulární stimulace. Stimulace nástavbových smyslů. Využití Konceptu bazální stimulace ve speciální pedagogice a gerontologii.

#### 3. Koncept snoezelen a jeho využití u osob se zdravotním postižením a u seniorů

Pojem a vznik Konceptu snoezelen. Multismyslový prostor. Struktura, organizace a zásady práce ve snoezelenu. Realizace lekce/hodiny ve snoezelenu.

#### 4. Arteterapie ve speciální pedagogice

Arteterapeutický přístup. Struktura arteterapeutického setkání. Některé indikace arteterapie. Arteterapeutické metody a etudy.

#### 5. Muzikoterapie ve speciální pedagogice

Pojem muzikoterapie. Cíle muzikoterapie. Využití muzikoterapie receptivní, aktivní a relaxační při práci s lidmi se zdravotním postižením a se seniory.

#### 6. Dramaterapie ve speciální pedagogice

Pojem dramaterapie. Možnosti využití dramaterapie při práci s lidmi se zdravotním postižením. Využití loutky v terapii. Loutka z pohledu psychologie. Práce s loutkou u dětí se specifickými obtížemi.

#### 7. Biblioterapie a poetoterapie ve speciální pedagogice

Objasnění základních pojmů. Obsah a cíle biblioterapie a poetoterapie. Využití při práci s lidmi se zdravotním postižením a se seniory.

#### 8. Ergoterapie ve speciální pedagogice

Pojem ergoterapie a její cíle. Aktivita v ergoterapii. Praktické využití ergoterapie. Ergoterapie jako metoda umožňující rozvoj soběstačnosti klienta.

#### 9. Animoterapie ve speciální pedagogice

Metody a formy animoterapie. Speciálně-pedagogické pojetí animoterapie. Aplikovatelnost animoterapie na jednotlivé druhy a typy postižení.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – teoretická příprava vybraného terapeutického přístupu.

Letní období – aplikace vybraného terapeutického přístupu v hodině.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

FILATOVA, Renata a Kateřina JANKŮ. *Snoezelen*. Frýdek-Místek: Kleinwächter Josef, 2010.

ISBN 978-80-260-0115-7.

FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace pro učitele předmětu ošetrovatelství 1. a 2. díl*. 2. vyd. INSTITUT Bazální stimulace, 2006. ISBN 80-239-6132-2.

MONATOVÁ, Lili. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno: Paido, 1996.

ISBN 80-85931-60-5.

MÜLLER, Oldřich et al. *Terapie ve speciální pedagogice*. 2. vyd. Praha: Grada, 2014.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

ISBN 978-80-247-4172-7.

PROCHÁZKA, Miroslav. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3470-5.

VALENTA, Milan et al. *Psychopedie: Teoretické základy a metodika*. 5., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Parta, 2013. ISBN 978-80-7320-187-6.

### Doporučená literatura a další zdroje

BAZALOVÁ, Barbora. *Autismus v edukační praxi*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1195-2.

BEDNÁŘOVÁ, Jiřina. *Orientace v prostoru a čase pro děti od 4 do 6 let*. Praha: Edika, 2017.

ISBN 978-80-266-0022-0.

FILATOVA, Renata. *Snoezelen-MSE*. Frýdek-Místek: Kleinwächter Josef, 2014. ISBN 978-80-905419-3-1.

FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace v základní ošetrovatelské péči*. Praha: Grada, 2014.

ISBN 978-80-247-1314-4.

FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace pro pečující, terapeuty, logopedy a speciální pedagogy (praktická příručka pro pracující v sociálních službách, dlouhodobé péči a ve speciálních školách)*. 2015. Tábor:

Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR. ISBN 978-80-904668-9-0.

GALAJDOVÁ, Lenka a Zdenka GALAJDOVÁ. *Canisterapie*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-7367-879-1.

GERLICOVÁ, Markéta. *Muzikoterapie v praxi*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4581-7.

GRIFFIN, Simone a Dianne SANDLER. *300 her pro děti s autismem*. Praha: Portál, 2014.

ISBN 978-80-262-0177-9.

JANKŮ, Kateřina. *Terapie ve speciální pedagogice: Základy a obecná vymezení*. Ostrava: OU v Ostravě, 2013.

ISBN 978-80-7464-280-7.

KLAPILOVÁ, Světlá. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1996. ISBN 80-70676-69-8.

LIEBMANN, Marian. *Skupinová arteterapie: nápady, témata a cvičení pro skupinovou výtvarnou práci*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-729-9.

NEWNAM, Sarah. *Hry a činnosti pro vývoj dítěte s postižením*. Praha: Portál, 2014. ISBN 80-7178-872-4.

PFEIFFER, Jan. *Ergoterapie*. Praha: REHALB, o.p.s., 2001.

RENOTIÉROVÁ, Marie. *Somatopedické minimum*. Olomouc: PdF UP v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0532-6.

VALENTA, Milan. *Dramaterapie*. 4. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3851-2.

SLOWÍK, Josef. *Speciální pedagogika*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-247-1733-3.

ŠICKOVÁ-FABRICI, Jaroslava. *Základy arteterapie*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-616-0.

ŠVARCOVÁ, Iva. *Mentální retardace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-060-7.

THEATR LUDEM. *Loutka jako nástroj vzdělávání – příručka ke vzdělávacím seminářům*. Ostrava: OFTIS, 2014. ISBN 978-80-260-5861-8.

VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1865-1.

VALENTA, Milan. *Přehled speciální pedagogiky*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0602-6.

VALENTA, Milan. *Slovník speciální pedagogiky*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0937-9.

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna
- modely a zobrazení



| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                      |               |                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                 |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                 |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                 |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | denní                                                                                                                                |               |                                                                 |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Aplikovaná arteterapie                                                                                                               |               | ART                                                             |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Applied Art Therapy                                                                                                                  |               |                                                                 |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | povinně volitelný                                                                                                                    | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                      |
| Rozsah modulu (hodin týdně (c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | cvičení 2 hod./týden                                                                                                                 | ECTS          | 2 kredity v zimním a letním období, celkem 4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                      |               |                                                                 |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                 |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                 |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                 |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Představit studentům možnosti arteterapie s přesahem do oblasti sociální práce.</li><li>• Seznámit studenty s kritérii normality, abnormality a metodami a technikami arteterapie.</li><li>• Seznámit studenty s arteterapií jako jedním z léčebných postupů, který využívá výtvarného projevu jako hlavního prostředku poznání a ovlivnění lidské psychiky a mezilidských vztahů.</li><li>• Seznámit zážitkovou metodou s různými technikami arteterapie.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                 |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• aktivizující metody</li><li>• grafické a výtvarné činnosti</li><li>• metody dialogické</li><li>• metody seznamovací</li><li>• metody introspekce</li><li>• výběr tématu ve skupině</li><li>• metoda komunikace ve skupině a skupinové dynamiky</li><li>• metoda rozhovoru nad artefaktem (diskuze a interpretace artefaktů)</li></ul>                                                                                                                               |                                                                                                                                      |               |                                                                 |
| <b>Anotace modulu</b> <p>Aplikovaná arteterapie se zaměřuje na prožitek, na pojmenování a uvědomění si vlastních pocitů. Metodou vlastního prožitku se student seznámí s arteterapeutickou činností jednotlivých cílových skupin. Student bude schopen popsat teoretické základy arteterapie a využívat znalostí o vývojových aspektech a symbolických strukturách k porozumění formální i obsahové složce výtvarných artefaktů v arteterapii. Bude schopen vytvářet</p>                                                        |                                                                                                                                      |               |                                                                 |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

a využívat nejrůznější techniky a postupy spojené s výtvarnou tvorbou (např. koláže, akvarely, mandaly apod.). Získá také stručný přehled o projevech patologie ve výtvarném projevu u jednotlivých cílových skupin (děti zdravé, mentálně retardované, smyslově postižené a jinak zdravotně a duševně postižené, dospělí s duševním onemocněním, senioři). Předmět ukazuje možnosti využití výtvarné činnosti ve školním i mimoškolním prostředí jako nástroje komunikace, prediagnostiky a osobnostního rozvoje.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Teorie artefiletiky a arteterapie

Funkce arteterapie a okolnosti, za jakých lze arteterapii používat. Druhy arteterapie (individuální, kolektivní, skupinová). Možnost využití arteterapie. Techniky a témata arteterapie. Výtvarně vyjadřovací prostředky v arteterapii. Fylogeneze a ontogeneze výtvarného výrazu. Arteterapeutická metodika a interpretační postupy. Výtvarná symbolika a symptom.

#### 2. Materiály a média v arteterapii – rozdělení a využití

Malba v arteterapii (pastelky, voskovky, pastely, prstové barvy, akvarelové barvy, vodové barvy, temperové barvy). Koláž v arteterapii (plastická, plošná). Práce s hlínou v arteterapii. Malba netradičními nástroji. Asambláž a frotáž. Alternativní materiály v arteterapii. Význam barev a míchání barev v arteterapii. Moderní média v arteterapii.

#### 3. Využití arteterapie v praxi u jednotlivých cílových skupin

Metody arteterapie u klientů s různým typem postižení. Metody arteterapie u klientů s autismem. Metody arteterapie u klientů s mentálním postižením. Metody arteterapie u klientů s tělesným postižením. Metody arteterapie u klientů se smyslovým postižením. Metody arteterapie u pacientů s psychiatrickým onemocněním. Metody arteterapie u dětí a adolescentů. Metody arteterapie u seniorů. Metody arteterapie u drogově závislých.

#### 4. Interpretační (arte)postupy

Výtvarné vyjádření barvou. Volný výtvarný projev. Výtvarný projev na základě daného tématu. Individuální práce.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Vypracování úkolu na zadané téma a jeho následná prezentace.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

CAMPBELLOVÁ, Jean. *Techniky arteterapie ve výchově, sociální práci a klinické praxi*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-204-1.

CASEOVÁ, Caroline a Tessa DALLEYOVÁ. *Arterapie s dětmi*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-7178-065-0.

COGNET, Georges. *Dětská kresba jako diagnostický nástroj*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0499-2.

DAVIDO, Roselino. *Kresba jako nástroj poznání dítěte*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-415-1.

JEBAVÁ, Jana. *Úvod do arteterapie I*. Praha: Karolinum, 1997. ISBN 80-7184-394-6.

KLIVAR, Miroslav. *Nová arteterapie v psychopedii*. Praha: Balt East, 2002. ISBN 80-86383-14-8.

LIEBMANN, Marian. *Skupinová arteterapie*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-729-9.

NÁDVORNÍKOVÁ, Alena. *Art Brut v českých zemích*. Olomouc: Arbor Vitae, 2008. ISBN 978-80-86300-95-5.

PEROUT, Evžen. *Arteterapie se zrakově postiženými*. Praha: Okamžik, 2005. ISBN 80-903247-9

RUBIN, Judith. *Přístupy v arteterapii. Teorie a technika*. Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-093-5.

SLAVÍK, Jan. *Současná arteterapie v České republice a v zahraničí*. Praha: UK, 2000, ISBN 80-7290-004-8.

SOCHOR, Pavel. *Člověk s postižením a výtvarná tvorba*. Od zobrazování k autorství. Brno: MU, 2015. ISBN 978-80-210-7925-0, ISBN 978-80-210-7981-6.

ŠICKOVÁ-FABRICI, Jaroslava. *Základy arteterapie*. Rozš. vyd. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1043-6.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

VALENTA, Milan. *Outsider Art a umělci s mentálním postižením*. In Speciální pedagogika. roč. 15, 2005, č. 4, ISSN 1211-2720.

### Doporučená literatura a další zdroje

KRATOCHVÍL, Stanislav. *Skupinová psychoterapie v praxi*. 3., dopl. vyd. Praha: Galén, 2009. ISBN 978-80-7262-347-1.

PANČOCHA, Karel. *Postižení jako axiologická kategorie sociální participace*. Brno: MU, 2013. ISBN 978-80-210-6344-0.

UŽDIL, Jaromír. *Čáry, klikyháky, paňáci a auta*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-599-7.

YALOM, Irvin David. *Teorie a praxe skupinové psychoterapie*. Praha: Konfrontace, 1999. ISBN 80-86088-05-7.

Časopis České arteterapeutické asociace. Téma: Závislosti. 4. číslo, 2003. ISSN 1214-4460.

Časopis České arteterapeutické asociace. Téma: Děti. I. číslo /5. 2004. ISSN 1214-4460.

Časopis České arteterapeutické asociace. Téma: Senioři. II. číslo/6.2004. ISSN 1214-4460.

### Pomůcky

- odborná učebna
- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- pracovní materiály
- speciální pomůcky
- grafické pomůcky

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                     |               |                                                                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální,<br>Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                          |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Sociální pedagogika                                                                                 |               |                                                                          |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 75-32-N/..                                                                                          |               |                                                                          |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | denní                                                                                               |               |                                                                          |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Pohybové a relaxační techniky                                                                       | PRT           |                                                                          |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Physical and Relaxation Techniques                                                                  |               |                                                                          |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | povinně volitelný                                                                                   | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                               |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | cvičení 2 hod./týden                                                                                | ECTS          | 2 kredity v zimním<br>a letním období,<br>celkem 4 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                     |               |                                                                          |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | zápočet na konci každého období                                                                     |               |                                                                          |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                               |               |                                                                          |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student má přehled o souvislostech a důsledcích psychické zátěže, prevenci tělesných onemocnění a duševních poruch.</li><li>• Rozumí působení stresorů na duševní i tělesné zdraví, zná způsoby zvládání stresu.</li><li>• Je schopen použít získané informace k formulaci praktických doporučení týkajících se udržení duševní rovnováhy, zdraví a prevence syndromu vyhoření.</li><li>• Dokáže rozpoznat zátěžovou situaci, ví, jaký má dopad na psychický stav, na zdraví své i zdraví ostatních.</li><li>• Umí navrhnout, připravit a vést aktivity, které problémům předchází nebo je bezprostředně pomáhají řešit.</li><li>• Získá dovednosti vytvářet adekvátní pohybové programy vzhledem k věku klienta, onemocnění či postižení, dokáže pracovat v rámci pohybově intervenčních programů ve vztahu k individuálním potřebám klienta.</li><li>• Seznámí se s technikami v kontextu individuální i skupinové práce, má teoretické a praktické znalosti o pohybové a relaxační terapii a dokáže aplikovat pohybové a relaxační techniky v praxi.</li></ul> |                                                                                                     |               |                                                                          |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické, dialogické, beseda</li><li>• metody projekční</li><li>• metody nácviku dovedností</li><li>• metody brainstormingové</li><li>• metody situační</li><li>• metody inscenační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                     |               |                                                                          |

## **Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu**

### **Anotace modulu**

Učitel seznamuje studenty s teoretickými základy somatoterapeutických aktivit, které pracují s cíleně zaměřenými pohybovými programy využívající prvky tělesných cvičení, sportů a pohybových her. Cílem je spolupůsobit na zmírnění či odstranění psychických a psychosomatických obtíží, nebo jejich příčin. Poskytuje jim informace o terapiích realizovaných aktivně prováděným záměrným pohybem a vedoucích k somatopsychickému ovlivnění jedince, jeho duševních procesů, stavů, jeho osobnosti a jeho vztahů. Obsahová náplň předmětu vychází z bio-psycho-sociální koncepce lidské existence ve zdraví a nemoci. Při praktických cvičeních si student prostřednictvím sebezkušenosti vyzkouší možné způsoby, formy a postupy, které se využívají v psychoterapeutické praxi. Prostor je věnován práci se sebou samým, s jednotlivcem i skupinou.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. Úvod do pohybových a relaxačních technik**

Stručná definice a klasifikace základních technik v individuální práci s klientem i v práci se skupinou. Místo pohybových a relaxačních technik v životě klienta i pracovníka, možnosti působení. Práce s tělem – přístupy a principy. Terapeutické využití pohybových a relaxačních cvičení, zásady vedení takových cvičení.

#### **2. Stres a jeho důsledky**

Pojem stres a stresogenní faktory, náročné životní situace, podstata stresu. Projevy stresu v rovině duševní, tělesné, sociální. Předpoklady a možnosti zvládnutí stresových situací, odolnost organismu v prožívání stresu.

#### **3. Symptomatologie stresu**

Symptomy somatické, nutkavé, zachvacující, nepřátelskosti, podrážděnosti atd. Postraumatické stresové poruchy, deprese, bolest, strach, úzkost a syndrom vyhoření. Hněv a agrese. Duševní krize, krizová intervence.

#### **4. Duševní hygiena**

Všeobecné zásady duševní hygieny. Psychologie zdraví a psychohygiena. Bio-psycho-socio-environmentální pojetí zdraví. Duševní zdraví a kvalita života. Rizikové a protektivní faktory působící ve vztahu mezi zdravím a nemocí. Psychosomatika – vztah mysli a těla.

#### **5. Pohybová terapie**

Základy a východiska pohybové terapie a diagnostiky. Vnímání časoprostorových a vnitřněprostorových vztahů. Optimistické vnímání a význam pozitivního myšlení a prožívání. Cvičení jako prevence před následky civilizačních vlivů, nevhodného držení těla a špatných pohybových návyků. Zvládnutí stresových situací pomocí pohybové aktivity a aplikace pohybové terapie v praxi.

#### **6. Relaxačně aktivační metody**

Způsoby a prostředky psychického uvolnění. Podstata a principy relaxačních metod. Krátkodobé (progresivní) způsoby relaxace a autogenní trénink. Střídání napětí a uvolnění jako základ ovládnutí vlastního těla a odbourávání psychických bariér.

#### **7. Jóga a jógová terapie**

Místo jógy v rámci péče v oblasti zdraví, aktivního životního stylu a psychohygieny. Využití jógy jako prevence negativních civilizačních vlivů (špatné pohybové návyky, stereotypy, stres, napětí). Alternativní formy cvičení v prevenci psychosomatických potíží. Vytváření specifických pohybových a relaxačních programů vedoucích ke zlepšení ideomotorických funkcí člověka. Vedená samoléčba, zdraví jako dynamická rovnováha, harmonizace, relaxace. Praktické využití technik pranájámy, řízeného dýchání, jednotlivých asán, relaxačních a meditačních technik.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – teoretická příprava vybraného terapeutického přístupu.

Letní období – aplikace vybraného terapeutického přístupu v hodině.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

GRÄFFOVÁ, Christine. *Koncentrativní pohybová terapie*. Boskovice: Albert, 2003. ISBN 978-80-8583-463-5.

KEBZA, Vladimír. *Psychosociální determinanty zdraví*. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1307-5.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie zdraví*. 3. vyd. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-568-4.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Pozitivní psychologie*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-835-X.

MÍČEK, Libor. *Duševní hygiena*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1984.

MLČÁK, Zdeněk. *Psychologie zdraví a nemoci*. Ostrava: Ostravská univerzita Ostrava, 2007.

ISBN 80-736-8035-1.

NEŠPOR, Karel. *Uvolnění a s přehledem: relaxace a meditace pro moderního člověka*. Praha: Grada, 1998.

ISBN 80-716-9652-8.

PAYNE, Jan. *Kvalita života a zdraví*. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-7254-657-0.

SLEZÁČKOVÁ, Alena. *Průvodce pozitivní psychologií: nové přístupy, aktuální poznatky, praktické aplikace*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3507-8.

SMÉKAL, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti: člověk v zrcadle vědomí a jednání*. Brno: Barrister & Principal, 2002. ISBN 80-85947-80-3.

#### Doporučená literatura a další zdroje

DOSEDLOVÁ, Jaroslava, Zuzana SLOVÁČKOVÁ, Ludmila FIALOVÁ a Vladimír KEBZA. *Předpoklady zdraví a životní spokojenosti*. Brno: MSD, 2008. svazek 1. ISBN 978-80-7392-010-4.

GIRI, Gítánanda. *Jóga krok za krokem*. Olomouc: Fontána, 1999. ISBN 80-86179-38-9.

HÁTLOVÁ, Běla. *Kinezioterapie v léčbě hospitalizovaných psychiatrických onemocnění*. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0420-5.

HIRSCHI, Gertrud. *Duchovní síla jógy: ásany, meditace, mudry*. Olomouc: Fontána, 2007.

ISBN 80-733-6390-1.

CHARVÁT, Josef. *Život, adaptace a stress*. 2. vyd. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství, 1970.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Já a ty: pohled do "tajů" sociálně-psychologických studií dyadické interakce - co víme o setkání a o jednání člověka s člověkem: Já a ty: (o zdravých vztazích mezi lidmi) (Variant.)*. Praha: Avicenum, 1977.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Konflikty mezi lidmi: proč k nim dochází? - jak jim předcházet? - jak je tvořivě řešit?* Praha: Avicenum, 1973.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak zvládat stres*. Praha: Grada, Avicenum, 1994. ISBN 80-7169-121-6.

LA BARRE, Frances. *Jak mluví tělo: neverbální chování v klinické praxi*. Praha: Triton, 2004.

ISBN 80-725-4446-2.

MAEHLE, G. *Aštánga vinjása jóga: Pataňdzaliho jóga v praxi: podrobný průvodce základní sestavou*. Olomouc: Fontána, 2011. ISBN 978-80-7336-634-6.

MATOUŠEK, Oldřich, ed. *Dítě traumatizované v blízkých vztazích*. Praha: Portál, 2017.

ISBN 978-80-262-1242-3.

MÍČEK, Libor a Vladimír ZEMAN. *Učitel a stres*. Brno: Masarykova univerzita, 1992.

ISBN 80-210-0521-1.

LOWEN, Alexander. *Bioenergetika: terapie duše pomocí práce s tělem*. Praha: Portál, 2002.

ISBN 80-7178-649-7.

PAULÍK, Karel. *Psychologie lidské odolnosti*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2959-6.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

PRAŠKO, Ján a Hana PRAŠKOVÁ. *Proti stresu krok za krokem*. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0068-9.

SELYE, Hans. *Život a stres*. Bratislava: Obzor, 1966.

SMITH, Edward W. L. *Tělo v psychoterapii*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-144-0.

ŠOLCOVÁ, Iva a Vladimír KEBZA. *Sociálně založené nerovnosti ve zdraví: současný vývoj ve světě a stav u nás*. Československá Psychologie/Czechoslovak Psychology, 2002, č. 46. ISSN 0009-062X .

*Psychologie dnes*. Portál, s.r.o, Praha, ISSN 1212-9607.

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna
- modely a zobrazení

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                  |               |                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-----------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                 |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                 |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                 |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | denní                                                                                            |               |                                                                 |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Krizová intervence                                                                               | KRI           |                                                                 |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Crisis intervention                                                                              |               |                                                                 |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                      |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | cvičení 2 hod./týden                                                                             | ECTS          | 2 kredity v zimním a letním období, celkem 4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                  |               |                                                                 |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                 |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |               |                                                                 |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student ví, co znamená krizová intervence a v jakých situacích se poskytuje.</li><li>• Zná a uvědomuje si potřeby osob v krizi.</li><li>• Zná základy adaptačních mechanismů, které používáme v krizi.</li><li>• Student zná životní cyklus rodiny a vývojové fáze jedince podle E. H. Eriksona.</li><li>• Zná příčiny a typologii krizí.</li><li>• Je seznámen se základními technikami, jak pracovat s emocemi v krizi a jaký význam mají emoce pro naše tělo.</li><li>• Ví, čím má být vybaven pracovník krizové intervence.</li><li>• Orientuje se ve formách krizové pomoci a službách.</li><li>• Ví, jak pozná znaky psychického traumatu a jak s ním pracovat.</li><li>• Má přehled o specifických tématech krizové intervence.</li><li>• Ví, kdo a jak poskytuje krizovou intervenci při hromadných neštěstích.</li><li>• Umí plánovat další formy práce s klienty v krizi.</li><li>• Student dokáže rozlišit jednotlivé typy krizí.</li><li>• Má přehled o významu krize v našem životě.</li></ul> |                                                                                                  |               |                                                                 |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické, beseda</li><li>• metody projekční</li><li>• metody nácviku dovedností</li><li>• metody brainstormingové</li><li>• metody situační a metody inscenační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                  |               |                                                                 |



## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Anotace modulu

Učitel seznamuje studenty s problematikou krizové intervence. Vysvětluje, jaké situace v životě jedince mohou být krizové, a zdůrazňuje význam krize. Seznamuje s cíli krizové pomoci, jejími formami a službami. Učitel popisuje specifická témata krizové intervence a zdůrazňuje vývojové potřeby, které má každý jedinec. Učitel se dále zabývá příčinami, projevy a řešením krize. Poskytuje informace o tom, jak probíhá krizová intervence. Krize v životě člověka má určitý průběh, jenž je u každého jedince specifický. Vždy je třeba znát věk klienta a základní informace o jeho rodině, zázemí, opěrné body. Učitel popisuje, jakou úlohu sehraává krizová intervence u hromadných neštěstí a seznamuje studenty se základními projevy psychického traumatu.

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. **Úvod do problematiky krizové intervence**, význam krize v našem životě, prožívání krize, vymezení krizové intervence ve vztahu k psychoterapii.
2. **Principy a cíle krizové pomoci**
3. **Základní vývojové potřeby.** Pesso Boyden Psychomotor Systém.
4. **Krize z hlediska trvání v čase a její fáze**  
Caplanovy fáze krizového stavu.
5. **Příčiny krize** – vnitřní a vnější precipitatory.
6. **Typologie krizí**  
Situační krize, tranzitorní krize, krize pramenící z náhlého traumatizujícího stresoru, krize zrání, vývojové krize, krize v kontextu psychopatologie a neodkladné krizové stavy.
7. **Životní cyklus rodiny.** Běh života. **Vývojové fáze jedince dle E. H. Eriksona.**
8. **Řešení krize**  
Přirozené vyrovnávací strategie, svépomoc, kontakt s rodinou, přáteli, laická pomoc, odborná pomoc v krizi.
9. **Krize a tělo**, práce s emocemi v krizové intervenci.
10. **Pracovník krizové intervence, Formy krizové pomoci a služby**
11. **Krizová intervence – krok za krokem** - telefonická krizová intervence, krizová intervence tváří v tvář, terénní krizová intervence, krizová intervence při katastrofách.
12. **Krize ve vztahovém systému, rodina v krizi**
13. **Specifická témata krizové intervence** – krizové situace v životě ženy, v životě muže, sexualita její vývoj a krize, krizová intervence u dětí a jejich rodin, u dospívajících, krizová intervence v manželství, partnerství, krizová intervence u seniorů, téma smrti a umírání, duchovní témata a krize, psychospirituální krize.
14. **Jak poskytovat pomoc při hromadných neštěstích.**
15. **Psychické trauma**, akutní reakce na stres, posttraumatická stresová reakce. Krizová intervence u traumatizovaných klientů.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Seminární práce na zadané téma.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BAŠTECKÁ, Bohumila et al. *Terénní krizová práce. Psychosociální intervenční týmy*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0708-X.

BROŽ, Filip a Daniela VODÁČKOVÁ. *Krizová intervence v kazuistikách*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0811-2.

ŠPATENKOVÁ, Naděžda a kol. *Krize a krizová intervence*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5327-0.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

ŠPATENKOVÁ, Naděžda et al. *Krizová intervence pro praxi*. Praha: Grada, 2011. ISBN 80-247-0586-9.  
VODÁČKOVÁ, Daniela et al. *Krizová intervence*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0212-7.

### Doporučená literatura a další zdroje

BALDWIN, Michele a Virginia SATIROVÁ. *Terapie rodiny krok za krokem podle Virginie Satirové*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0179-3.  
EIS, Zdeněk. *Volejte linku důvěry*. Jinočany: H a H Jinočany, 1993. ISBN 80-247-0708-X.  
EIS, Zdeněk. *Krize všedního dne*. Praha: Grada, 1994. ISBN 80-85424-56-8.  
ERIKSON, Erik. Homburger. *Životní cyklus rozšířený a dokončený*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0786-3.  
ERIKSON, Erik. Homburger. *Childhood and Society*. 2. vyd. New York: W.W. Norton and Co., Inc., 1963. ISBN neuvedeno.  
KASTOVÁ, Verena. *Krize a tvořivý přístup k ní*. Praha: Portál, 2000. ISBN 978-80-7367-800-5.  
KRATOCHVÍL, Stanislav. *Manželská a párová terapie*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-646.  
KLIMPL, Petr. *Psychická krize a intervence v lékařské ordinaci*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-324-3.  
KNOPPOVÁ, Dana et al. *Telefonická krizová intervence*. Praha: Remedium, 1997. ISBN 80-247-0708-X.  
LEVINE, Peter. A. a Ann FREDERICKOVÁ. *Probouzení tygra: léčení traumatu*. Praha: Maitrea, 2011. ISBN 978-80-87249-21-5.  
KLINEOVÁ, Maggie. *Prevence traumatu u dětí*. Praha: Maitrea, 2014. ISBN 978-80-87249-61-1.  
KLINEOVÁ, Maggie. *Trauma očima dítěte*. Praha: Maitrea, 2012. ISBN 978-80-87249-27-7.  
MAREŠ, Jiří. *Posttraumatický rozvoj člověka*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3007-3.  
MATOUŠEK, Oldřich, ed. *Dítě traumatizované v blízkých vztazích*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1242-3.  
RIEGER, Zdeněk a Hana VYHNÁLKOVÁ. *Ostrov rodiny*. Hradec Králové: Konfrontace, 1996. ISBN 80-901773-8-7.  
SATIROVÁ, Virginie. *Kniha o rodině*. 2. vyd. Praha: Institut Virginie Satirové, nakladatelství PRÁH, 2005. ISBN 978-80-7252-150-0.  
SKYNER, Robin a John CLEESE. *Rodina a jak v ní zůstat naživu*. Praha: Portál, 1999. ISBN 807-17-8281-5.  
VÁGNEROVÁ, Marie. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 4. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0225-7.  
VIZINOVÁ, Daniela a Marek PREISS. *Psychické trauma a jeho terapie*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-284-X.  
VYMĚTAL, Jan. *Duševní krize a psychoterapie*. Hradec Králové: Konfrontace, 1995. ISBN 80-901773-4-4.  
ZIKL, Pavel a Petra BENDOVI. *Speciálně pedagogický výkladový slovník*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-514-1.

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna
- modely a zobrazení

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                  |                        |                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |                        |                                                                 |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Sociální pedagogika                                                                              |                        |                                                                 |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 75-32-N/..                                                                                       |                        |                                                                 |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | denní                                                                                            |                        |                                                                 |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 2. cizí jazyk (Jazyk anglický, německý, ruský)                                                   | CJ2 (ANJ2, NEJ2, RUJ2) |                                                                 |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Foreign Language 2 (English, German, Russian)                                                    |                        |                                                                 |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | povinně volitelný                                                                                | dopor. období          | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                      |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | cvičení 2 hod./týden                                                                             | ECTS                   | 2 kredity v zimním a letním období, celkem 4 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                  |                        |                                                                 |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | zápočet na konci každého období                                                                  |                        |                                                                 |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |                        |                                                                 |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student dosáhne klíčových kompetencí v rámci jazykové úrovně A1/A2 podle Společného evropského referenčního rámce.</li><li>• Dokáže se porozumět v běžných životních situacích.</li><li>• Porozumí dotazům partnera ve společenských situacích, dovede klást a zodpovídat jednoduché otázky.</li><li>• Je schopen jednoduchým způsobem prezentovat svoji osobu, popsat svou rodinu, bydliště, zájmy, studium.</li><li>• Umí podat krátký popis událostí a popsat své zážitky.</li><li>• Je schopen říci, co se mu líbí a nelíbí, omluvit se, objednat si jídlo a pití, nakoupit běžné věci, zeptat se na běžné informace týkající se veřejné dopravy, ubytování, dokáže popsat svoje zdravotní potíže.</li><li>• Hovoří se správnou výslovností a intonací.</li><li>• Dokáže převyprávět krátký jednoduchý přečtený text.</li><li>• Pochopí smysl krátkých zpráv a hlášení.</li><li>• Je schopen vyhledat informace v jednoduchých tištěných materiálech (prospektu, jídelním lístku, inzerátu, jízdním řádu).</li><li>• Osvojuje si správné návyky pravopisu.</li><li>• Umí napsat krátkou zprávu, e-mail, vzkaz.</li><li>• Aplikuje dovednost vyhledávat ve slovníku neznámé výrazy.</li><li>• Rozvíjí schopnost vyhledávat důležité informace v tištěných i elektronických zdrojích a pracuje s nimi.</li><li>• Vnímá potřebu celoživotního vzdělávání v cizím jazyce.</li></ul> |                                                                                                  |                        |                                                                 |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické a dialogické</li><li>• brainstormingové metody</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                  |                        |                                                                 |

- metody práce s textem, metody písemných prací
- statická a dynamická projekce
- inscenační metody
- nácvik jazykových/komunikačních dovedností

### **Anotace modulu**

Studium druhého cizího jazyka nevyžaduje žádné vstupní znalosti studenta. V jazykovém vzdělávání učitel vede studenty k rozvíjení komunikačních kompetencí v dalším cizím jazyce, vychovává studenty ke kultivovanému jazykovému projevu. Jazykovému projevu věnuje učitel dostatek času, přičemž strategii výuky směřuje ke stimulování řečových aktivit studenta a k prohlubování znalostí mluvnických jevů. Učitel vytváří u studenta správné návyky výslovnosti a intonace, vede studenta k tomu, aby správně používal osvojené jazykové prostředky, zejména slovní zásobu z oblasti běžné frazeologie. Systematicky rozvíjí všechny řečové dovednosti studentů s pomocí komunikačních her a situací, hraných rolí, diskusí. Ve výuce upřednostňuje tematické okruhy, které jsou zaměřeny na takové vytvoření úrovně znalosti jazyka, aby jej student mohl užívat jako prostředek k dorozumívání, k přijímání, sdělování a výměně informací. Seznamuje studenty s reáliemi, se kterými se mohou setkat při cestě do země studovaného jazyka, např. s národní kuchyní, a rozšiřuje tak znalosti studentů. Věnuje také dostatek času nácviku práce se slovníkem, vyhledávání v informativní literatuře a elektronických zdrojích. Studenti si osvojí takovou úroveň komunikativních jazykových kompetencí, která odpovídá úrovni A1/A2 podle Společného evropského referenčního rámce.

### **Hlavní témata (osnova) modulu**

#### **1. První společenské kontakty**

Seznamování, představování, pozvání na návštěvu. Osobní údaje. Frazeologie společenského styku, oslovení, pozdravy, poděkování, vyjádření prosby, telefonování.

#### **2. Rodina**

Členové rodiny, vztahy mezi členy rodiny, každodenní život v rodině, společné aktivity. Problémy rodinného soužití.

#### **3. Domov a domácnost**

Dům, byt, jeho části, běžné vybavení. Práce v domácnosti. Bydlení ve městě a na vesnici. Rozdíly ve stylu bydlení u nás a v zemi studovaného jazyka.

#### **4. Režim dne**

Části dne. Každodenní běžné činnosti. Popis průběhu dne.

#### **5. Volný čas, záliby**

Volnočasové aktivity, kulturní a sportovní činnosti. Záliby, koníčky, typické volnočasové aktivity v naší zemi. Možnosti trávení volného času v místě bydliště.

#### **6. Nakupování**

Obchody, zboží. Výběr, koupě, placení a výměna zboží. Nákup suvenýrů při návštěvě zahraničí.

#### **7. Jídlo a pití, v restauraci**

Potravin, nápoje, doba jídla. Příprava jídla, vybavení kuchyně, nádobí. Návštěva restaurace – jídelní lístek, objednávání a placení. Národní jídla a typické nápoje.

#### **8. Cestování, orientace ve městě**

Dopravní prostředky, pozoruhodnosti a budovy ve městě. Země, kterou chci navštívit. Orientace ve městě pomocí mapy, dotaz na cestu, vysvětlení směru a trasy.

#### **9. V hotelu**

Rezervace ubytování, služby v hotelu. Rozhovor na recepci, orientace v budově hotelu, jednoduché vysvětlení nedostatků. Další možnosti ubytování při návštěvě zahraničí.

#### **10. Studium, zaměstnání**

Systém vzdělávání, organizace výuky, názvy předmětů, popis školy, rozvrh hodin. Moje povolání, obor,

pracoviště.

### 11. U lékaře

Části těla, nejběžnější nemoci, popis případných zdravotních potíží. U lékaře, v lékárně, zdravotnická zařízení.

### 12. Realie zemí studovaného jazyka

Pamětihodnosti a zajímavá místa. Suvenýry. Národní kuchyně. Hlavní město a další velká města. Oblíbené svátky.

### 13. Gramatické učivo

Gramatické jevy s ohledem na použité učebnice a specifika daného jazyka.

## Forma a váha hodnocení

### Zápočet

Zimní období – písemný didaktický test zahrnující gramatickou a lexikální část a práci s textem. Dosažená úspěšnost minimálně 60 %. Váha na celkovém hodnocení 100 %.

Letní období – písemný didaktický test zahrnující gramatickou a lexikální část, práci s textem a poslechové cvičení. Dosažená úspěšnost minimálně 60 %. Váha na celkovém hodnocení 40 %. Ústní zkoušení, váha na celkovém hodnocení 60 %.

## Studijní literatura a pomůcky

### Povinná literatura

MOTTA, Giorgio, Beata ČWIKOVSKA a Olga VOMÁČKOVÁ. *Direkt neu*. Praha: Klett Verlag, 2011. ISBN 9788073970369.

ORLOVA, Natália, Marta VÁGNEROVÁ a Miroslava KOŽUŠKOVÁ. *Класс! 1*. Praha: Klett, 2010. ISBN 978-80-7397-032-1.

OXENDEN, Clive, Christina LATHAM-KOENIG a Paul SELIGSTON. *English File Third Edition Elementary Student's Book*. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-0-19-459880-4.

OXENDEN, Clive, Christina LATHAM-KOENIG a Paul SELIGSTON. *English File Third Edition Elementary Workbook with key and with CD-ROM iChecker*. Oxford: Oxford University Press, 2012.

ISBN 978-0-19-459871-2.

OXENDEN, Clive, Christina LATHAM-KOENIG a Paul SELIGSTON. *English File Third Edition Pre-intermediate Student's Book*. Oxford: Oxford University Press, 2012. ISBN 978-0-19-45988-1.

OXENDEN, Clive, Christina LATHAM-KOENIG a Paul SELIGSTON. *English File Third Edition Pre-intermediate Workbook with key and with CD-ROM iChecker*. Oxford: Oxford University Press, 2012.

ISBN 978-0-19-459873-6.

ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Cvičebnice německého jazyka pro druhý cizí jazyk: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠŠ, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

VLHOVÁ, Karla. *Cvičebnice pro ruský jazyk: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠŠ, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

Studijní materiály průběžně aktualizované a zveřejňované přes e-learning VOŠŠ Ostrava.

### Doporučená literatura a další zdroje

LEMCKE, Christiane a Lutz ROHMANN. *Deutsch im Alltag*. Berlin und München: Langenscheidt KG, 2009. ISBN 978-3-468-47201-5.

MICHŇOVÁ, Iva. *Němčina: Moderní konverzace*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5762-9.

MURPHY, Raymond. *English Grammar in Use*. 4. vyd. Cambridge: Cambridge UP, 2013.

ISBN 978-0-521-18906-4.

NEKOLOVÁ, Věra, Irena CAMUTALIOVÁ a Alena LEŠKOVÁ. *Ruština nejen pro samouky*. 2. vyd. Praha: Leda, 2007. ISBN 978-80-7335-112-0.

ORLOVA, Natália, Marta VÁGNEROVÁ a Miroslava KOŽUŠKOVÁ. *Класс! 2*. Praha: Klett, 2011.

ISBN 978-80-7397-066-6.

VOLTROVÁ, Michaela et al. *Cvičebnice německé gramatiky*. Plzeň: Fraus, 2013. ISBN 978-80-7489-001-7.

*Аргументы и факты*. ISSN 0204-0476.

<http://www.oup.com/elt/englishfile/elementary>

<http://www.oup.com/elt/englishfile/pre-intermediate>

<http://www.russianedu.ru>

<http://www.yandex.ru>

<http://etiket.ru>

<http://schubert-verlag.de/aufgaben/index.htm>

<http://www.mein-deutschbuch.de>

### **Pomůcky**

- textové pomůcky
- auditivní, vizuální a audiovizuální technika
- auditivní a audiovizuální záznam
- organizační a reprografická technika
- učebna pro reprodukci audiovizuálních pomůcek

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

|                                   |                                                                                                     |               |                                                                      |
|-----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|----------------------------------------------------------------------|
| Název školy                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální,<br>Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                      |
| Název vzdělávacího programu       | Sociální pedagogika                                                                                 |               |                                                                      |
| Kód oboru vzdělání                | 75-32-N/..                                                                                          |               |                                                                      |
| Forma vzdělávání                  | denní                                                                                               |               |                                                                      |
| Název a kód modulu                | Gerontologie                                                                                        | GER           |                                                                      |
| Název modulu anglicky             | Gerontology                                                                                         |               |                                                                      |
| Typ modulu                        | povinně volitelný                                                                                   | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                           |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c)) | cvičení 1 hod./týden                                                                                | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním<br>období,<br>celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu     |                                                                                                     |               |                                                                      |
| Forma hodnocení                   | zápočet na konci každého období                                                                     |               |                                                                      |
| Vstupní požadavky na studenta     | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                               |               |                                                                      |

### Cíle modulu

- Student má přehled o fyzických a psychických příznacích stáří.
- Zná základní typy somatických a duševních onemocnění ve stáří, umí objasnit podstatu jejich vzniku a navrhnout vhodná řešení těchto obtíží (ve vztahu k profesi sociálního pracovníka a sociálního pedagoga).
- Uvědomuje si význam dodržování zásad zdravějšího a aktivnějšího stárnutí, je schopen vysvětlit klady této strategie.
- Orientuje se v problematice osamělých klientů seniorů, klientů seniorů týraných a zneužívaných.
- Dokáže popsat základní způsoby krizové intervence.
- Umí vysvětlit problematiku hospitalizmu u klienta seniora.
- Je schopen vysvětlit a použít způsoby humánního a etického přístupu k umírajícímu a jeho rodinným příslušníkům.
- Popíše a vysvětlí obtíže při komunikaci se seniorem a zná vhodné komunikační prostředky při kontaktu s tímto typem klientů.
- Uvědomuje si hodnotu života každého člověka.
- Student si buduje a prohlubuje svůj kladný a empatický vztah ke klientům seniorům a k jejich rodinným příslušníkům.
- Přistupuje ke klientům s empatií a s vědomím jejich práv.
- Má úctu k umírajícímu a pozůstalým.
- Student si prohlubuje své dovednosti v komunikaci se seniorem – nejdříve v modelových situacích a potom na své odborné praxi při jednání se samotným klientem.
- Nabyté znalosti používá při sociální a sociálně pedagogické práci v různých typech zařízení pro seniory a handicapované občany, i v terénní práci.
- Zná zásady zdravějšího a aktivnějšího stárnutí a umí je používat v praktické práci s klienty.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Metody výuky

- metody monologické, dialogické
- metody práce s knihou
- metody brainstormingové a metody situační
- metody praktické

### Anotace modulu

Učitel vede studenta k empatickému přístupu k seniorům a jeho rodinným příslušníkům, k vhodným formám komunikace se zohledněním specifík daných etapou senia. Objasňuje biologické, psychické a sociální potřeby klienta seniora. Poskytuje přehled nejčastějších chorob ve stáří a jejich příčin, upozorňuje na možná rizika ve stáří, možné způsoby řešení vzniklé náročné životní situace klienta a seznamuje studenty s dostupnými zdravotnickými i sociálními službami a kompenzačními pomůckami.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Úvod do gerontologie

Základní pojmy a obsah předmětu. Historie gerontologie. Demografie a stárnutí obyvatelstva.

#### 2. Stárnutí a stáří, psychosomatické změny ve stáří

Teorie stárnutí, biologie stárnutí.

Psychologie starého člověka, a to zdravého i somaticky nemocného.

#### 3. Problematika osamělých klientů seniorů

Bezpečnost seniora, rizikový senior, problematika klientů seniorů týraných a zneužívaných. Etická problematika péče o seniory.

#### 4. Komunikace se seniorem a s obtížně komunikujícími uživateli (klienty)

Vhodné komunikační prostředky, komunikace s demenčním seniorem, problematika preterapie.

#### 5. Sociálně-aktivizační programy pro seniory

#### 6. Humanistické a existenciální teorie v sociální práci

Aplikace na problematiku seniorů. Filozoficko-etické otázky problematiky stárnutí.

#### 7. Thanatologie, paliativní péče

Problematika umírání a smrti, péče a doprovázení umírajícího. Humánní a etický přístup k umírajícímu a jeho rodinným příslušníkům. Problematika hospicové péče, problematika léčby bolesti.

#### 8. Sociální služby určené seniorům podle zákona č. 108/2006 Sb.

Problematika života v domovech pro seniory, v domovech se zvláštním režimem, význam rodiny a známého prostředí pro seniora.

#### 9. Úloha a povinnosti sociálního pracovníka v různých typech institucí

Nejčastější úkoly sociálního pracovníka v geriatrických zařízeních a sociálních službách. Sociální aspekty v péči o seniory. Základní způsoby krizové intervence. Regionální politika v péči o seniory, spolupráce s charitativními, církevními a dalšími subjekty.

#### 10. Úloha a povinnosti pracovníka v sociálních službách, osobního asistenta v různých typech institucí

#### 11. Choroby stáří a jejich zvláštnosti

Základní typy somatických a duševních onemocnění ve stáří. Interní choroby u starých lidí, nemoci pohybového ústrojí, náhlé příhody, poranění ve stáří, rehabilitace ve stáří, stáří a nervový systém (neurologie), gerontopsychiatrie, gynekologická onemocnění, oční choroby ve stáří, projevy stáří v otorinolaryngologii, kožní onemocnění ve stáří.

#### 12. Vyšetřování somatických funkcí schopností a možností u seniora

Problematika zátěžových testů, testování všedních činností.

#### 13. Problematika zdravého životního stylu

Příprava na aktivní stáří, zdravý životní styl, výživa ve stáří, chybné stravovací návyky, psychohygiena, role seniora v různých etapách života jedince.



## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### 14. Gerontopedagogika

Problematika vzdělávání ve stáří a ke stáří. Problematika celoživotního vzdělávání, univerzity třetího věku, univerzity volného času. EURAG – Evropský svaz starší generace.

### 15. Problematika specifických programů

Národní gerontologický program, Národní program přípravy na stárnutí na dané specifické období, Evropská charta pacientů seniorů.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Seminární práce na zadané téma.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BUIJSSEN, Huub. *Demence. Průvodce pro rodinné příslušníky a pečovatele*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-081-X.

KALVACH, Zdeněk, Zdeněk ZADÁK, Roman JIRÁK et al. *Geriatric a gerontologie*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0548-6.

PROBSTOVÁ, Václava, Ondřej PĚČ. *Psychiatrie pro sociální pracovníky*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0731-3.

VENGLÁŘOVÁ, Martina. *Problematické situace v péči o seniory. Příručka pro zdravotnické a sociální pracovníky*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2170-5.

WEBROVÁ, Adéla. *Gerontologie: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

#### Doporučená literatura a další zdroje

ČEVELA, Rostislav et al. *Sociální gerontologie: Východiska ke zdravotní politice a podpoře zdraví ve stáří*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4544-2.

GURKOVÁ, Elena. *Nemocný a chronické onemocnění: edukace, motivace a opora pacienta*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0461-1.

HOLCZEROVÁ, Vladimíra a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-87109-19-9.

HÁJEK, Karel. *Práce s emocemi pro pomáhající profese. Tělesně zakotvené prožívání*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-107-7.

HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Fenomén stáří*. 2., přeprac. vyd. Praha: Havlíček Brain Team, 2010. ISBN 978-80-87109-19-9.

HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Informovaný souhlas. Proč a jak?* Praha: Galén, 2007. ISBN 978-80-7262-497-3.

HAŠKOVCOVÁ, Helena. *Sociální gerontologie aneb Senioři mezi námi*. Praha: Galén, 2012. ISBN 978-80-7262-900-8.

HOLMEROVÁ, Iva, Hana VAŇKOVÁ et al. *Kvalita péče o pacienty s demencí aneb co potřebují pacienti a jejich rodinní příslušníci*. Česká geriatrická revue 2006, č. 2, s. 77-83.

HROZENSKÁ, Martina a Dagmar DVOŘÁČKOVÁ. *Sociální péče o seniory*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4139-0.

KALVACH, Zdeněk, Zdeněk ZADÁK, Roman JIRÁK et al. *Geriatrické syndromy a geriatrický pacient*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2490-4.

KLEVETOVÁ, Dana a Irena DLABALOVÁ. *Motivační prvky při práci se seniory*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2169-9.

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 6. vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0528-9.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Psychologie smysluplnosti existence. Otázky na vrcholu života*. Praha: Grada, 2006.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

ISBN 80-247-1370-5.

KUBÍČKOVÁ, Naděžda. *Zármutek a pomoc pozůstalým*. Praha: ISV, 2001. ISBN 80-85866-82-X.

KUBLER-ROSS, Elisabeth. *Odpovědi na otázky o smrti a umírání*. Praha: H&H Jinočany, 1994.

ISBN 80-85878-12-7.

KUBLER-ROSS, Elisabeth. *O smrti a umírání*. Praha: H&H Jinočany, 1993. ISBN 80-900134-6-5.

MACKOVÁ, Marie. *Jak se vyrovnat s emocionální bolestí? Průvodce pro ty, jejichž blízký je smrtelně nemocný*. Ruda nad Moravou: Marie Macková ve vlastním nákladu, 2008. ISBN 978-80-254-2247-2.

MÁTL, Ondřej a Milena JABŮRKOVÁ. *Kvalita péče o seniory. Řízení kvality dlouhodobé péče v ČR*. Praha: Galén, Fakulta humanitních studií UK, Katedra řízení a supervize v sociálních a zdravotnických organizacích, 2007. ISBN 978-80-7262-499-7.

MATOUŠEK, Oldřich, Pavla KODYMOVÁ a Jana KOLÁČKOVÁ, eds. *Sociální práce v praxi: Specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. 2. vyd. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

MELLANOVÁ, Alena. *Psychosociální problematika v ošetrovatelské profesi*. Praha: Grada, 2017.

ISBN 978-80-247-5589-2.

MLÝNKOVÁ, Jana. *Pečovatelsví. 2. díl. Učebnice pro obor sociální činnost*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0132-0.

MUNZAROVÁ, Marta. *Eutanazie, nebo paliativní péče?* Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-1025-0.

*Na pomoc pečujícím rodinám*. 6. vyd. Praha: Česká alzheimerovská společnost, 2007. ISBN 80-86541-23-5.

PAYNEOVÁ, Sheila a Jane SEYMOUROVÁ et al. *Principy a praxe paliativní péče*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, 2007. ISBN 978-80-87029-25-1.

PIDRMAN, Vladimír a Eliáš KOLIBÁŠ. *Změny jednání seniorů*. Praha: Galén, 2005. ISBN 80-7262-363-X.

RHEINWALDOVÁ, Eva. *Novodobá péče o seniory*. Praha: Grada, 1999. ISBN 80-7169-828-8.

SLÁMA, Oldřich, Luděk KABELKA a Jiří VORLÍČEK et al. *Paliativní medicína pro praxi*. Praha: Galén, 2007. ISBN 978-80-7262-505-5.

STYX, Petr. *O psychiatrii. Jak žít a jednat s duševně nemocnými lidmi. Kdo je zdravý a kdo je nemocný?* Brno: Computer Press, 2003. ISBN 80-7226-828-7.

SVATOŠOVÁ, Marie. *Hospice a umění doprovázet*. 6., dopl. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, APHP, 2008. ISBN 978-80-7195-307-4.

SÝKOROVÁ, Dana a Oldřich CHYTIL. *Autonomie ve stáří. Strategie jejího zachování*. Boskovice: Albert, 2004. ISBN 80-7326-026-3.

THEOVÁ, Anne Mei. *Paliativní péče a komunikace*. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, 2007.

ISBN 978-80-87029-24-4.

TOŠNEROVÁ, Tamara. *Špatné zacházení se seniory a násilí v rodině: Průvodce pro zdravotníky a profesionální pečovatele*. Praha: 3. LF UK, 2000. ISBN 80-238-5875-0.

VIDOVIČOVÁ, Lenka. *Věková diskriminace – ageizmus*. Praha: VÚPSV, 2005. ISBN 80-239-4645-5.

*Vliv nového zákona o sociálních službách na práva uživatelů a poskytovatelů*. Praha: Spolek oborové konference nestátních neziskových organizací v sociální a zdravotně sociální oblasti (SKOK), 2006.

VORLÍČEK, Jiří, Zdeněk ADAM a Yvona POSPÍŠILOVÁ et al. *Paliativní medicína*. 2., přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0279-7.

WALSH, Danny. *Skupinové hry a činnosti pro seniory*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-970-4.

*Česká geriatrická revue. Odborný časopis České gerontologické a geriatrické společnosti*. ISSN 1214-0732.

*Florence Časopis moderního ošetrovatelství*. ISSN 1801-474X.

*Sestra*. ISSN 1210-0404.

*Sociální práce a sociální práca*. ISSN 1213-6204 (Print). ISSN 1805-885X (Online)

*Sociální služby*. ISSN 1803-7348.

*Zdravotnické noviny*. ISSN 0044-1996. *Lékařské listy. Příloha zdravotnických novin*.

## **Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu**

### **E-learningová studijní opora**

eskola.voss-ova.cz

GER-2-3-We-0078-Gerontologie

### **Pomůcky**

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- modely a zobrazení
- grafické pomůcky
- odborná učebna

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                  |               |                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                   |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                   |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                   |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | denní                                                                                            |               |                                                                   |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Sociální práce s nezaměstnanými                                                                  | SPN           |                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Social Work with the Unemployed                                                                  |               |                                                                   |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                        |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | cvičení 1 hod./týden                                                                             | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období,<br>celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                  |               |                                                                   |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                   |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Na studenty nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |               |                                                                   |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student rozumí struktuře a vývoji současné společnosti.</li><li>• Orientuje se ve státní politice zaměstnanosti.</li><li>• Je schopen pracovat a motivovat různé skupiny nezaměstnaných.</li><li>• Je schopen kvalifikovaného základního poradenství.</li><li>• Je schopen tvorby motivačních a vzdělávacích programů pro nezaměstnané.</li><li>• Student se orientuje v základech personalistiky.</li><li>• Student umí připravit a vést výběrové řízení.</li><li>• Uplatňuje zásady účinné komunikace.</li><li>• Využívá získané poznatky a dovednosti při řešení dílčích úkolů během studia a následně pak v sociální a sociálně pedagogické práci.</li></ul> |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• monologická výuka (výklad, přednáška, instruktáž)</li><li>• dialogická (diskuse, rozhovor, brainstorming)</li><li>• metody práce s textem (učebnicí, knihou, studijní oporou)</li><li>• praktický nácvik</li><li>• modelové situace</li><li>• metody brainstormingové a situační</li><li>• statická projekce</li><li>• metody e-learningu</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                  |               |                                                                   |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Anotace modulu

V modulu Sociální práce s nezaměstnanými učitel předkládá studentům základní orientaci na trhu práce v České republice i v sousedních zemích. Seznamuje je s tím, jak poskytovat kvalifikované základní poradenství, jak přistupovat individuálně k potřebám klientů a naučí je různým způsobům aktivní komunikace. Učitel studenty naučí základním lektorským dovednostem, naučí je připravovat motivační a vzdělávací programy pro nezaměstnané a orientovat se v dosavadních možnostech poskytovaných vzdělávacími institucemi. Rovněž předá studentům základní znalosti z personalistiky a managementu tak, aby byli dobře připraveni na vlastní přijímací řízení, aby také toto přijímací řízení byli schopni připravit a vést.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Úvod do problematiky

Aktuální demografický a ekonomický vývoj, souvislosti s ostatními předměty, státní politika zaměstnanosti – aktuální stav. Úloha úřadů práce na pracovním trhu, zprostředkovatelské agentury.

#### 2. Aktuální situace na trhu práce

ČR, region, uplatnění absolventů VOŠS v oblasti sociální práce s nezaměstnanými.

#### 3. Profesní a osobnostní profil uchazečů o zaměstnání

Osobní kariéra, budování kariéry, etapy vývoje kariéry, osobnostní potenciál, struktura osobnosti, tvorba profilu schopností a dovedností sociálních pracovníků.

#### 4. Techniky hledání zaměstnání

Inzerce, spekulativní dopisy, osobní návštěvy, účast na přijímacích pohovorech, na výběrových řízeních (návěst). Životopis. Portfolio a jeho uplatnění při hledání zaměstnání.

#### 5. Přijímací pohovor

Příprava a průběh přijímacího pohovoru (úvod do personalistiky a managementu) – teorie a praktický nácvik. Příprava na přijímací pohovor pro uchazeče o zaměstnání podle jednotlivých specifických skupin (vzdělání, praxe, gender, kategorie 50+ a podobně) – praktický nácvik.

#### 6. Patologické jevy související s nezaměstnaností

Nelegální zaměstnávání, „schwarz systém“, obchod s lidmi, zneužívání podpory v nezaměstnanosti, nedodržování pracovně právních předpisů a předpisů o bezpečnosti práce, nevýhodné pracovní smlouvy, zneužívání tísně zaměstnance, šikana na pracovišti, různé formy diskriminace (pohlaví, věk, rasa, zdravotní znevýhodnění, sexuální orientace, politické názory). Situace v ČR a EU.

#### 7. Práce s dlouhodobě nezaměstnanými a obtížně zaměstnatelnými skupinami uchazečů o zaměstnání

Stručná charakteristika těchto skupin. Formy motivace, podpory a pobídek. Význam individuálního přístupu. Aktivní nácvik komunikace s jednotlivými skupinami klientů.

#### 8. Práce, životní styl a volný čas

Význam duševní hygieny poradce pracujícího s nezaměstnanými. Opakování zásad copingových strategií a prevence syndromu vyhoření v návaznosti na znalosti z předchozího studia psychologie, sociálně psychologického výcviku a teorií a metod sociální a pedagogické práce.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – aktivní účast ve výuce, seminární práce – životopis.

Letní období – aktivní účast ve výuce, zpracování seminární práce – návrh projektu aktivizačního kurzu pro vybranou skupinu nezaměstnaných se zdůvodněním obsahu a metod.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

- HANZLÍKOVÁ, Olga. *Jak uspět v prvním zaměstnání*. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0121-9.
- HOLAŇOVÁ, Michaela. *Sociální práce s nezaměstnanými: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011.
- HRONÍK, František a Iva BARNETOVÁ. *Jak najít zaměstnání*. 2. vyd. Brno: Motiv Press, 2015. ISBN 978-80-87981-13-9.
- MONNET, Béatrice. *Jak uspět při přijímacím pohovoru*. 2. vyd. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-450-9.
- MÜLLER-THURAU, Peter Claus. *101 nejčastějších otázek a nejlepších odpovědí u přijímacího pohovoru*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3685-3.
- SRNCOVÁ, Jaroslava. *Jak se ucházet o zaměstnání*. Praha: Computer Press, 2003. ISBN 80-7226-355-2.

#### Doporučená literatura a další zdroje

- BĚLOHLÁVEK, František. *Jak řídit a vést lidi: Testy, případové studie, styly řízení, motivace a hodnocení*. 4. vyd. Brno: CP Books, 2005. ISBN 80-251-0505-9.
- BUCHTOVÁ, Božena, Josef ŠMAJS a Zdeněk BOLELOUCKÝ. *Nezaměstnanost*. 2., přeprac. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4282-3.
- CAKIRPALOGLU, Panajotis, Jan ŠMAHAJ, Simona DOBEŠOVÁ CAKIRPALOGLU a Martin ZIELINA. *Šikana na pracovišti v České republice: teorie, výzkum a praxe*. Olomouc: UP, 2016. ISBN 978-80-244-5080-3.
- CORFIELD, Rebecca. *Jak úspěšně zvládnout přijímací pohovor*. Brno: Computer Press, 2005. ISBN 80-251-0688-8.
- FARDA, Dieter P. *Jak se úspěšně ucházet o zaměstnání*. Praha: Ivo Železný, 1996. ISBN 80-237-2205-0.
- FRY, Ronald W. *101 chytrých otázek, které vám pomohou u přijímacího pohovoru*. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2140-5.
- FRY, Ronald W. *101 skvělých odpovědí na ostré otázky při přijímacím pohovoru*. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2367-6.
- HÁJKOVÁ, Alena. *Bez praxe nepřijímáme!* Praha: Galén, 2006. ISBN 80-7262-417-2.
- KOL. AUTORŮ. *Úspěšní absolventi svým následovníkům*. Ostrava: Regionální vysokoškolské infocentrum, 2009. ISBN 978-80-254-5958-4.
- KOL. AUTORŮ. *Pravidla pro volný pohyb služeb a svobodu usazování v EU*. Praha: Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR, 2006. ISBN 80-239-7718-0.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Jak neztratit nadšení*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-551-3.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Povídej – naslouchám*. 2., přeprac. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010. ISBN 978-80-7195-405-7.
- KŘIVOHLAVÝ, Jaro. *Tajemství úspěšného jednání*. Praha: Grada Publishing, 1995. ISBN 80-85623-84-6.
- ELICHOVÁ, Markéta. *Sociální práce: Aktuální otázky*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0080-4.
- PAVELKA, Tomáš et al. *Dlouhodobá nezaměstnanost v České republice*. Slaný: Melandrium, 2011. ISBN 978-80-86175-76-8.
- PÜTTJER, Christian a Uwe SCHNIERDA. *Přijímací pohovor v angličtině: 200 nejčastějších otázek a nejlepších odpovědí*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5159-7.
- ROS, Jay. *Přijímací pohovor: Co chtějí firmy slyšet a jak to říct*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1944-3.
- SIEGEL, Zbyněk. *Jak hledat a najít zaměstnání*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4407-0.
- SIEGEL, Zbyněk. *Sestavte si atraktivní životopis*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2447-8.

Texty k přehledu práv v EU.

Pracujeme v jiné zemi EU.

## **Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu**

Žijeme v jiné zemi EU.

Studujeme v jiné zemi EU.

Aktuální informace úřadů práce a MPSV k profesnímu poradenství.

### **E-learningová studijní opora**

[eskola.voss-ova.cz](http://eskola.voss-ova.cz)

SPN-2-3-Ho-0078-Sociální práce s nezaměstnanými

### **Pomůcky**

- odborná učebna
- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- pracovní materiály
- speciální pomůcky
- grafické pomůcky

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                  |               |                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                   |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                   |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                   |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | denní                                                                                            |               |                                                                   |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Mediace                                                                                          | MEC           |                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Mediation                                                                                        |               |                                                                   |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                        |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | cvičení 1 hod./týden                                                                             | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období,<br>celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                  |               |                                                                   |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                   |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |               |                                                                   |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student porozumí problematice mediace a jejímu uplatnění v sociální práci a sociální pedagogice.</li><li>• Orientuje se v základní terminologii oboru i aktuální odborné literatuře.</li><li>• Získá schopnost aplikovat strukturu mediačního procesu v práci s cílovou skupinou.</li><li>• Chápe efekt mediace v řešení mezilidských konfliktů a problémů mezi lidmi.</li></ul>                                                                                                                                               |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• slovní metody – přednáška, diskuse, párový rozhovor</li><li>• názorně demonstrativní metoda – brainstorming</li><li>• participativní metody – situační, případové metody, modelové situace</li><li>• inscenační metody (hraní rolí)</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Anotace modulu</b> <p>Mediace je účinná metoda pro řešení konfliktů a sporů v sociálních vztazích za pomoci třetí nezávislé osoby – mediátora. Jejím cílem je dosažení spokojenosti s procesem a výsledkem řešení konfliktů. Předmět má za úkol seznámit studenty s teoretickými východisky, principy a s možnostmi využití mediace v oboru sociální práce a sociální pedagogiky. Cvičení je orientováno teoreticky i dovednostně s porozuměním celému mediačnímu procesu a pochopení efektu mediace v práci s lidmi v řešení konfliktních situací.</p>                                |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Hlavní témata (osnova) modulu</b> <ol style="list-style-type: none"><li><b>Komunikace mezi lidmi</b> – základní pojmy, verbální/neverbální komunikace (rozdělení, efekt komunikace). Jednání a vyjednávání, umění argumentace a techniky překonávání námitek.</li><li><b>Konflikt</b> – druhy konfliktů, člověk v konfliktní situaci. Vývoj konfliktů, způsoby řešení konfliktních situací.</li><li><b>Facilitace</b> – pojem, význam, využití facilitace v práci se skupinou. Základní principy, role facilitátora, facilitovaná setkávání, profesní nástroje facilitátora.</li></ol> |                                                                                                  |               |                                                                   |



## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

4. **Základní východiska mediace** – historie mediace, teorie mediace, základní definice, pojetí mediace. Základní principy mediace, druhy mediací.
5. **Mediace jako vztah** – vztahy v mediaci, účastníci mediace. Osobnost mediátora – požadavky na mediátora, kompetence mediátora. Role mediátora v mediačním procesu.
6. **Mediace jako proces** – fáze mediačního procesu. Techniky využívané v mediaci. Dohoda – příprava dohody, sepsání, zásady, druhy mediačních dohod. Mediace vedená jedním/dvěma mediátory. Ukončení mediačního jednání.
7. **Možnosti využití mediace** – indikace/kontraindikace v mediaci. Aplikace mediace v různých oborech sociální práce a sociální pedagogice.
8. **Etický kodex mediátora a další vzdělávání mediátorů.**
9. **Řešení případových studií mediačního jednání** (návěť modelových situací).

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – zpracování a odevzdání seminární práce dle zvoleného tématu.

Letní období – písemný vědomostní test. Vlastní aktivita ve cvičeních a modelových situacích.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HOLÁ, Lenka a kolektiv. *Mediace a možnosti využití v praxi*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4109-3.

HURNÍKOVÁ, Květa. *Mediace v sociální práci: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012.

PLAMÍNEK, Jiří. *Mediace: nejúčinnější lék na konflikty*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-5031-6.

#### Doporučená literatura a další zdroje

BORG, James. *Umění přesvědčivé komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4821-4.

BRZOBOHATÝ, Robin, POLÁKOVÁ, Lenka a Tomáš HORÁČEK. *Rukověť mediátora, aneb co je dobré vědět nejen ke zkouškám mediátora*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7552-221-4.

KUHLINGER, Gabriel a John FRIEDEL. *Komunikační a jiné „měkké“ dovednosti*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2145-3.

NĚMCOVÁ, Leona a Jan SVOBODA. *Praxe dlouhodobých poradenských a seberozvojových skupin*. Praha: Triton, 2017. ISBN 978-80-7553-253-4.

PLAMÍNEK, Jiří. *Komunikace a prezentace*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4484-1.

RISKIN, Leonard a kol. *Mediace aneb – Jak řešit konflikty*. Praha: Palata, 1997. ISBN 80-901710-6-0.

ROSENBERG, Marshall. *Nenásilná komunikace – řeč života*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-447-2.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Facilitativní mediace. Řešení konfliktu prostřednictvím mediátora*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0091-8.

ŠÍŠKOVÁ, Tatjana. *Průvodce rodinnou mediací*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1157-0.

ŠTĚPANÍK, Jaroslav. *Umění jednat s lidmi 2 – komunikace*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0844-2.

UHLÍŘOVÁ, Veronika a Lukáš KUČERA. *Základy facilitace*. Nový Bor: Velký vůz Sever, 2013.

ZATLOUKAL, Leoš a Pavel VÍTEK. *Koučování zaměřené na řešení: 50 klíčů pro společné otevírání nových možností*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1011-5.

*Psychologie dnes*. Portál, s.r.o, Praha, ISSN 1212-9607.

[www.amcr.cz](http://www.amcr.cz)

[www.cak.cz](http://www.cak.cz)

[www.pmscr.cz](http://www.pmscr.cz)

## **Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu**

### **Pomůcky**

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                  |               |                                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                   |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                   |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                   |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | denní                                                                                            |               |                                                                   |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Projektový management                                                                            | PCM           |                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Project Management                                                                               |               |                                                                   |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                        |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | cvičení 1 hod./týden                                                                             | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období,<br>celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                  |               |                                                                   |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                   |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |               |                                                                   |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student umí s projektem zacházet jako s nástrojem využitelným v sociální práci.</li><li>• Rozumí základní struktuře a logice projektového cyklu.</li><li>• Orientuje se v struktuře projektové žádosti.</li><li>• Dovede formulovat záměr projektu.</li><li>• Dovede definovat cíle projektu a ty rozpracovat do plánu aktivit.</li><li>• Má přehled o možnostech financování projektů.</li><li>• Umí identifikovat potřebné zdroje pro realizaci projektů.</li><li>• Umí připravit rozpočet projektu.</li><li>• Zná nástroje monitoringu a vyhodnocování projektu.</li></ul> |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické</li><li>• statická projekce</li><li>• metody nácviku praktických dovedností</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Anotace modulu</b> <p>V modulu Projektový management vede učitel studenty k získání základní orientace v problematice projektového managementu, tj. v přípravě a řízení projektů (pro oblast národních a rámcově i evropských zdrojů) v sociální a sociálně pedagogické oblasti. Seznamuje studenty s jednotlivými etapami projektového cyklu, tj. fázemi identifikace, přípravy, posuzování, financování, realizace, monitoringu a vyhodnocení projektu. Prostřednictvím nácviku naučí studenty připravit projektovou žádost pro vybraný dotační program v sociální a sociálně pedagogické oblasti, která bude výstupem výuky.</p>   |                                                                                                  |               |                                                                   |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. Úvod do projektového řízení. Projekty a operace. Definice projektů a jejich klasifikace. Úspěšnost a neúspěšnost projektu.
2. Příprava projektu. Životní cyklus projektu.
3. SWOT analýza.
4. Studie proveditelnosti. Smysl studie proveditelnosti. Obecné prvky studie.
5. Řízení projektu. Projektový tým. Kontrola projektu. Rizika projektu. Publicita.
6. Financování projektů z evropských fondů. Operační programy. Výzva k předložení projektu.
7. Vypracování projektové fiche.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – zpracování vlastní projektové žádosti v aplikaci MS2014+.

Letní období – písemný test, dosažená úspěšnost min. 60 % z celkového bodového hodnocení.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BARKER, Stephen a Rob COLE. *Projektový management pro praxi: modely, metody, řízení*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2838-4.

DOLEŽAL, Jan, Pavel MÁCHAL a Bronislav LACKO et al. *Projektový management podle IPMA*. 2. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4275-5.

FIALA, Petr. *Projektové řízení: modely, metody, řízení*. Praha: Professional Publishing, 2004. ISBN 80-864-1924-X.

ROSENAU, Milton D. *Řízení projektů*. 3. vyd. Brno: Computer Press, 2007. ISBN 978-80-251-1506-0.

#### Doporučená literatura a další zdroje

Kolektiv autorů. *Projektové řízení pro začátečníky*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-2835-0.

KORECKÝ, Michal a Václav TRKOVSKÝ. *Management rizik projektů se zaměřením na projekty v průmyslových podnicích*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3221-3.

SVOZILOVÁ, Alena. *Projektový management*. 2., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3611-2.

[www.strukturalni-fondy.cz](http://www.strukturalni-fondy.cz)

[www.dotaceeu.cz](http://www.dotaceeu.cz)

[www.esfcr.cz](http://www.esfcr.cz)

#### E-learningové studijní opory

[eskola.voss-ova.cz](http://eskola.voss-ova.cz)

PCM\_2\_3\_Ne\_0078\_Projektový management

PCM\_2\_3\_Ne\_0078\_Projektový management – PRAXE

#### Pomůcky

- textové pomůcky
- vizuální technika
- organizační a reprografická technika
- LMS Moodle

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                  |               |                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                   |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                   |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                   |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | denní                                                                                            |               |                                                                   |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Dluhové poradenství                                                                              | DLU           |                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Debt Counselling                                                                                 |               |                                                                   |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                        |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | cvičení 1 hod./týden                                                                             | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období,<br>celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                  |               |                                                                   |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                   |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |               |                                                                   |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student porozumí základům finanční gramotnosti.</li><li>• Seznámí se s dluhovou problematikou v ČR, nástroji a způsobem řešení dluhové problematiky.</li><li>• Osvojí si typologii dlužníků včetně specifík, okolností vzniku závazků a strategií jejich řešení.</li><li>• Seznámí se s typologií dluhů, jejich vývojovými fázemi vč. základní legislativy.</li><li>• Pozná práva a povinnosti v jednotlivých fázích dluhové situace a při vymáhání dluhů.</li><li>• Orientuje se v základní legislativě v návaznosti na praxi.</li><li>• Získá schopnost sepsat základní podání v této oblasti.</li><li>• Naučí se nasměrovat klienta na navazující službu.</li></ul> |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické</li><li>• metody práce s textem</li><li>• praktický nácvik</li><li>• modelové situace</li><li>• statická projekce</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Anotace modulu</b> <p>V modulu Dluhové poradenství učitel uvádí studenty do dluhové problematiky v ČR, učí je porozumět základům finanční gramotnosti, orientaci v dluhové problematice, seznamuje je s tím, jak poskytovat základní poradenství v této oblasti a jak individuálně přistupovat k potřebám zadlužených klientů a jak předcházet zadlužení. Student si tak osvojí dovednosti při mapování situace klienta, naučí se orientovat se ve vývojových fázích dluhu a příslušné legislativě. Seznámen bude s možností oddlužení v rámci insolvenčního řízení a s prostředky obrany v exekuci. Naučí se poskytnout klientovi základní informace k jeho situaci včetně jeho nasměrování na navazující službu.</p>         |                                                                                                  |               |                                                                   |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. Úvod a všeobecný pohled na dluhovou problematiku v ČR.
2. Příčiny a následky zadlužování v kontextu finanční gramotnosti.
3. Okolnosti vzniku závazků a strategie jejich řešení.
4. Typologie dlužníků a dluhů.
5. Důsledky neplacení závazků / dluhů.
6. Vývojové fáze dluhu.
7. Práce se zadluženým klientem, rozhovor se zadluženým klientem.
8. Návrh řešení situace zadluženého klienta.
9. Oddlužení, osobní bankrot, exekuce.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – písemný test, dosažená úspěšnost min. 60 % z celkového bodového hodnocení.

Letní období – prezentace návrhu řešení situace zadluženého klienta.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

ELIÁŠ, Karel a Marek SVATOŠ. *Nový občanský zákoník*. Ostrava: Sagit, 2012. ISBN 978-80-7208-920-8.  
HLAVSA, Petr, Radovan DÁVID a Michal KOJAN. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí, poznámkové vydání s judikaturou podle stavu k 1. 9. 2013*. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-54-0.  
PRAŽÁK, Zbyněk. *Občanský zákoník II. s komentářem z. č. 89/2012 Sb.* ISBN 978-807208-920-8.  
ONDŘEJ, Jan et al. *Zadlužení – fenomén současnosti*. Praha: Soukromá vysoká škola ekonomických studií, 2012. ISBN 978-80-86744-92-6.

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů

#### Doporučená literatura a další zdroje

BRŮHOVÁ, Daniela. *Jak přežít první (k)rok*. Praha: Práh, 2015. ISBN 978-80-7252-555-3.

KAVKA, Kamil a Richard SVITALSKÝ. *Čas dluhů aneb Co byste měli vědět o penězích*. Praha: Mladá Fronta, 2013. ISBN 978-80-204-3130-1.

<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod.aspx>

<http://www.insolvenzni-zakon.cz/>

<http://www.gramotnost.cz/>

#### Pomůcky

- textové pomůcky
- vizuální technika
- organizační a reprografická technika

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                     |               |                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální,<br>Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                   |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Sociální pedagogika                                                                                 |               |                                                                   |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 75-32-N/..                                                                                          |               |                                                                   |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | denní                                                                                               |               |                                                                   |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Propedeutika sociálních a komunikačních dovedností                                                  | PSK           |                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Propaedeutic of Social and Communication Skills                                                     |               |                                                                   |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | povinně volitelný                                                                                   | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                        |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | cvičení 1 hod./týden                                                                                | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období,<br>celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                     |               |                                                                   |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | zápočet na konci každého období                                                                     |               |                                                                   |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                               |               |                                                                   |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student dokáže vést rozhovor, rozvíjí své schopnosti sebevyjádření.</li><li>• Rozvíjí své komunikační dovednosti, učí se sdělovat určité významy v procesu přímého nebo nepřímého sociálního kontaktu.</li><li>• Dokáže pracovat a aplikovat získané poznatky v práci s jednotlivcem i se skupinou, rozlišuje komunikační specifika pro jednotlivé cílové skupiny.</li><li>• Rozumí vztahům ve skupině, skupinové dynamice, ale také sám sobě v rámci sebepoznání a sebehodnocení.</li><li>• Umí navrhnout, připravit a vést aktivity zaměřené na rozvoj komunikačních dovedností klientů.</li><li>• Zná alternativní formy práce, individuální metody a umí dále své dovednosti rozvíjet.</li></ul> |                                                                                                     |               |                                                                   |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické, dialogické, beseda</li><li>• metody projekční</li><li>• metody nácviku dovedností</li><li>• metody brainstormingové</li><li>• metody situační</li><li>• metody inscenační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                     |               |                                                                   |
| <b>Anotace modulu</b> <p>Učitel seznamuje studenty s teoretickými základy práce s jednotlivcem i skupinou, komunikačními specifiky konkrétních cílových skupin. Praktická cvičení koncipuje jako nácvik komunikačních dovedností využitelných v průběhu rozhovoru s klienty. Student si prostřednictvím sebezkušenosti vyzkouší techniky a způsoby vedení rozhovoru, pozná i alternativní techniky a nové trendy při podpoře a rozvoji komunikace. Prostor je věnován práci s dětmi a mladistvými, jedincům v krizových situacích a sociálně znevýhodněným.</p>                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                     |               |                                                                   |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Komunikace

Charakteristika verbální a neverbální komunikace. Základní prvky komunikačního řetězce. Pozitivní a negativní formy lidské komunikace. Komunikace během práce s klienty, rizikové faktory a poruchy komunikace. Zásady komunikace s jednotlivcem, skupinou a jednotlivými cílovými skupinami.

#### 2. Rozhovor

Stručná definice a klasifikace typů rozhovorů. Podmínky pro vedení rozhovoru a vymezení možností vedení rozhovoru – úskalí a výhody.

#### 3. Komunikační dovednosti

Specifika komunikačních vzorců. Techniky navazování kontaktu, poskytování sociální opory, vedení rozhovoru. Problematické komunikační vzorce (obviňující, rušící, pasivně-agresivní, poučující atd.) a vhodné postupy práce. Sebereflexe vlastních komunikačních vzorců.

#### 4. Videotréning interakcí (VTI)

Pojem interakce. Východiska a vývoj VTI. Obecné principy a použití VTI v praxi. Typologie problémů, které může VTI pomoci vyřešit. Podpora a rozvoj narušené komunikace. Průběh a metodologie techniky. Plán pomoci.

#### 5. Asertivní komunikace a její uplatnění v praxi

Stručné vymezení pojmu asertivita a možných úskalí v problematické komunikaci – pasivita, agresivita. Asertivní práva a povinnosti. Nekonfrontační „měkké“ asertivní postupy snižující konflikty v mezilidských vztazích. Prosazování oprávněných asertivních postupů v praktickém životě.

#### 6. Komunikace v krizové situaci

Vymezení krizové situace a řešení takových situací. Rozpoznání krizové situace, vymezení fází, v jakých krizová situace probíhá. Techniky řešení a volba vhodné komunikace.

#### 7. Specifika při práci s dětmi a mladistvými

Rodina a výchovné prostředí v socializaci dítěte. Komunikační vzorce v rodině. Vrstevnické skupiny a charakteristika komunikace mezi vrstevníky. Škola a výchovná zařízení z pohledu sociální pedagogiky.

#### 8. Specifika při práci s jedinci v krizové situaci

Sociálně pedagogická komunikace. Pojetí životní a krizové situace. Pomoc při řešení krizových životních situací.

#### 9. Specifika při práci se sociálně znevýhodněnými

Prostředí, jeho charakteristika a typologie. Vliv prostředí na jedince. Role prostředí ve výchově. Negativní sociální vlivy, sociální prevence. Přízpůsobení komunikace a činností, v nichž se realizuje sociálně pedagogická praxe.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Zimní období – teoretická příprava komunikační techniky u vybrané cílové skupiny.

Letní období – aplikace komunikační techniky v hodině.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 5. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-181-6.

KRAUS, Blahoslav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

KUDLÁČKOVÁ, Yveta a Tomáš NOVÁK. *Asertivní žena*. 2., dopl. vyd. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0453-6.

NOVÁK, Tomáš a Alžběta POKORNÁ. *Asertivita jako lék v profesních a mezilidských vztazích*. Praha: C.H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-354-X.



## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

SATIROVÁ, Virginie. *Kniha o rodině*. Praha: Práh, 2006. ISBN 80-7252-120-0.

ÚLEHLA, Ivan. *Umění pomáhat: učebnice metod sociální praxe*. 3. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství, 2005. ISBN 978-80-86429-36-6.

### Doporučená literatura a další zdroje

BAKALÁŘ, Eduard. *Nové psychohry: společenské hry pro všestranný rozvoj osobnosti*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-235-1.

BAKALÁŘ, Eduard. *Předposlední psychohry*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-447-8.

BENE, Eric. *Jak si lidé hrají*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-7367-992-7.

ČADILOVÁ, Věra a kol. *Řečové a komunikační obtíže*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-7496-214-1.

FONTANA, David. *Sociální dovednosti v praxi*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1197-6.

GABURA, Ján a Jana PRUŽINSKÁ. *Poradenský proces*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1995. ISBN 80-85850-10-9.

HERMOCHOVÁ, Soňa a Jana VAŇKOVÁ. *Hry pro rozvoj skupinové spolupráce*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0727-6.

HOPF, Arnulf. *Sociální pedagogika pro učitele: pomoc pro každý všední den ve škole*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2001. ISBN 80-7290-053-6.

JANKŮ, Kateřina. *Terapie ve speciální pedagogice: Základy a obecná vymezení*. Ostrava: OU v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-280-7.

KLAPILOVÁ, Světlá. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1996. ISBN 80-706-7669-8.

MATOUŠEK, Oldřich a kol. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-818-0.

NEVOLOVÁ, Monika. *Přestaň prezentovat, začni vyprávět*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5664-6.

NOVOSAD, Libor. *Poradenství*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-509-7.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-295-5.

SPERRY, Rachel. *Komunikace v problémových situacích*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-1115-0.

ŠAROUNOVÁ, Jana. *Metody alternativní a augmentativní komunikace*. Praha: Portál, 2014.

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna
- modely a zobrazení

| Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                      |               |                                                                |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|----------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | denní                                                                                                                                |               |                                                                |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Kouzelný svět Snoezelenu                                                                                                             | KSS           |                                                                |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Magical World of Snoezelen                                                                                                           |               |                                                                |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | povinně volitelný                                                                                                                    | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                     |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | cvičení 1 hod./týden                                                                                                                 | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období, celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                      |               |                                                                |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                                                                |               |                                                                |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student zná základy konceptu Bazální stimulace.</li><li>• Rozumí principům Bazální stimulace a Snoezelenu.</li><li>• Chápe úlohu konceptu Snoezelenu a bazální stimulace v procesu angažované edukace.</li><li>• Je si vědom nutnosti angažované edukace v průběhu socializace jedince.</li><li>• Je vybaven vědomostmi a dovednostmi týkajícími se aktivit v jednotlivých typech Snoezelen místností.</li><li>• Student si uvědomuje touhu pracovat konceptem Snoezelenu a Bazální stimulace.</li><li>• Je schopen reflektovat potřebu celoživotního vzdělávání.</li><li>• Dokáže užít výše uvedené koncepty práce k pozitivnímu vývoji klientů.</li><li>• Zažije si, vyzkouší a pochopí možnosti, které Snoezelen místnosti nabízejí.</li><li>• Umí si připravit vlastní program, projekt.</li><li>• Je schopen vhodně kombinovat jednotlivé pomůcky ve vztahu k cíli práce či handicapu klienta.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické</li><li>• modelové situace</li><li>• statická a dynamická projekce</li><li>• studentské projekty a programy</li><li>• zážitkové techniky vedoucí k vlastnímu prožitku a pochopení účinku na klienta</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                      |               |                                                                |

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Anotace modulu

V modulu Kouzelný svět Snoezelenu je využívána místnost Snoezelen. Jedná se o specificky vytvořené prostředí pro účely senzorické stimulace, relaxace a prožití osobní zkušenosti. V tomto specifickém prostředí lze trávit volný čas, rozvíjet se, místnost slouží pro stimulaci a rozvoj smyslových receptorů skrze své vlastní prožitky a zkušenosti. V dnešní době se Snoezelen využívá jak u dětí s postižením, tak u intaktních dětí, dospělých i v geriatrické oblasti. Zavádí se v různých zařízeních a podle potřeby je využíván. Základem pro vlastní práci v této místnosti je předchozí pochopení konceptu Bazální stimulace, teprve poté je student schopen se rozvíjet a chápat možnosti, které tato multimyslová místnost nabízí.

Cílem předmětu je ukázat studentům možnosti i omezení této místnosti a to skrze vlastní zkušenost. Student pochopí, že je to nový způsob trávení volného času dětí i dospělých a zároveň efektivní metoda na řešení různých civilizačních problémů spojených s poruchou chování u dětí již v předškolním věku, jako je hyperaktivita, nedostatečná schopnost soustředit se, strach – různé typy fobií, komunikační problémy a podobně. Snoezelen slouží k relaxaci, zklidnění, k rozvoji verbální i neverbální komunikace, ke stimulaci smyslů, k odbourávání rizikových projevů jedince, posílení schopnosti adaptace, socializace, ke snížení poruch chování, pozornosti, nesoustředěnosti, k odbourávání impulzivity, k podpoře kognitivní a emocionální složky osobnosti, přináší nové zážitky a zkušenosti. Je to koncept vzdělávací, léčebný a také relaxační. Aktivní edukace je umocněna speciálně vytvořeným prostředím. Výuka předmětu je sebezkušenostní. Studenti se učí proměnám Snoezelen místnosti, neboť pokud jev Snoezelen místnost stále stejná, začne být nezáživná.

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. Uvedení do konceptu Bazální stimulace.
2. Uvedení do konceptu Snoezelen.
3. Úloha Snoezelenu v procesu angažované edukace.
4. Aktivita v bílé místnosti – relaxace, navození klidu, uvolnění, pocitu absolutní pohody, kdy je vše dovoleno.
5. Aktivita v šedé místnosti – minimum podnětů, nácvik koncentrace.
6. Tmavá místnost – maximální smyslová stimulace za současné minimalizace vizuálního rozptýlení.
7. Aktivita v měkké hravé místnosti – bezpečný prostor pro hraní, zkoumání a pohyb, motivace k aktivitě a k rozvoji vestibulárního a proprioreceptivního systému. Smyslová stimulace pomocí hmatu, zraku, sluchu, čichu a chuti, pozitivní motivace k mnohým činnostem a objevování světa.
8. Snoezelen místnost jako virtuální prostředí – nevšední zážitky pomocí připojení k počítači, který vytváří virtuální realitu.
9. Snoezelen jako inkluzivní prostředí – přirozené prostředí, např. Snoezelen les.
10. Snoezelen místnost jako prostředí sociální – zlepšení komunikace, pocit důvěry, touha jinak pasivního jedince zapojit se do společných činností, samostatně je ovlivňovat a měnit.
11. Využití **muzikoterapie** – hudba a zpěv jako uvolňující a léčebný prostředek, sluchová stimulace. Další hudební činnosti, včetně hry na hudební nástroje, práce s dechem, vliv na tělesné a psychické procesy. Využití **aromaterapie** – stimulace a relaxace čichových center v mozku, práce s vonnými oleji a aromalampou. Využití **arteterapie** – výtvarné a kreativní činnosti podporující kreativitu, zlepšení jemné motoriky, hmatová stimulace. Variabilní možnosti UV osvětlení místnosti a použití reflexních barev pomáhajících stimulovat zrak.
12. Studentské tematické projekty.
13. Studentské tematické programy.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Vypracování studentského projektu.

## Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

### Studijní literatura a pomůcky

#### Doporučená literatura a další zdroje

FILATOVA, Renata a Kateřina JANKŮ. *Snoezelen*. Frýdek-Místek: Kleinwächter, 2010.

ISBN: 978-20-260-0115-7.

FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace® pro pečující, terapeutky, logopedy a speciální pedagogy (praktická příručka pro pracující v sociálních službách, dlouhodobé péči a ve speciálních školách)*. Tábor: Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, 2015. ISBN 978-80-904668-9-0.

FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace v základní ošetrovatelské péči*. Praha: Grada Publishing, 2007. ISBN 978-80-247-1314-4.

FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace pro učitele předmětu ošetrovatelství 1. a 2. díl*. Frýdek-Místek: INSTITUT Bazální stimulace, 2005. ISBN 80-239-6132-2.

FRIEDLOVÁ, Karolína. *Bazální stimulace v ošetrovatelské a pedagogické praxi, Sborník příspěvků Historicky III. mezinárodního kongresu Bazální stimulace*. Frýdek-Místek: INSTITUT Bazální stimulace, 2009. ISBN 978-80-254-5815-0.

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: Trendy pedagogiky volného času*. 2. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0030-7.

ORIEŠČIKOVÁ, H. a Jana HRČOVÁ. *Snoezelen*. Ružomberok. Verbum, 2010. ISBN: 978-8084-639-8.

TRUSCHKOVÁ, P. *Snoezelen jako terapie nových možností*. In: Speciální pedagogika, 2007, roč. 17, č. 1–2, s. 88–93. ISSN 1211-2720.

VITÁSKOVÁ, Kateřina a Jana FAJMONOVÁ. *Různorodá práce v multismyslových místnostech Snoezelen*. In: Speciální pedagogika, 2006, roč. 16, č. 4, s. 246 – 252. ISSN 1211-2720.

VITÁSKOVÁ, Kateřina. *Využití multismyslové metody Snoezelen u osob s mentálním postižením. Disertační práce*. Brno: Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta, 2007.

*Pedagogika: časopis pro vědy o vzdělávání a výchově*. ISSN 0031-3815.

#### Pomůcky

- vlastní učebna Snoezelen
- audiovizuální technika
- hvězdné nebe
- vodní válec
- měkký nábytek
- světelná vlákna
- aroma lampa
- světelná koule
- plasmatická koule aj.

| Trénink Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                      |               |                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace                                     |               |                                                                         |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Sociální pedagogika                                                                                                                  |               |                                                                         |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 75-32-N/..                                                                                                                           |               |                                                                         |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | denní                                                                                                                                |               |                                                                         |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Trénink duševní kondice                                                                                                              | TDK           |                                                                         |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Mental Condition Training                                                                                                            |               |                                                                         |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | povinně volitelný                                                                                                                    | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                              |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | cvičení 1 hod./týden                                                                                                                 | ECTS          | 1 kredit v zimním<br>a letním období,<br>celkem 2 kredity za<br>studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                      |               |                                                                         |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | zápočet na konci každého období                                                                                                      |               |                                                                         |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Vhodný zejména pro studenty, kteří absolvovali GER a KSS, jinak na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                |               |                                                                         |
| Vyučující                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Vyučující splňují kvalifikační předpoklady podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, ve znění pozdějších předpisů. |               |                                                                         |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student si osvojuje základní kompetenci potřebnou pro výkon sociálně pedagogické práce, a to duševní kondici.</li><li>• Chápe sociálně pedagogickou intervenci jako náročnou činnost, pro kterou je potřeba udržovat svou duševní kondici.</li><li>• Chápe nutnost aktivovat svůj mozek a tento praktický předmět mu umožní najít způsoby této aktivace.</li><li>• Posílí schopnost koncentrace, paměť a počítky.</li><li>• Trénuje logické myšlení a jazykovou pohotovost.</li><li>• Pravidelný trénink studenta duševně posílí do blížící se praxe.</li><li>• Udrží si otevřenost vůči všemu, co sebou studium, budoucí práce i život přináší.</li><li>• Posílí schopnost stavět se problémům čelem.</li><li>• Naučí se hledat nejlepší možná řešení, realizovat je a dokázat nést zodpovědnost za jejich důsledky.</li><li>• Při vlastní práci s klientem student nepodléhá předsudkům a stereotypům.</li><li>• Student kultivuje pracovní nástroj – sebe sama.</li><li>• Student sám je objektem aktivní edukace a tím se stává připraveným pracovat s klienty.</li><li>• Je připraven přispívat k práci organizace a dále odborně růst.</li></ul> |                                                                                                                                      |               |                                                                         |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody testové</li><li>• metody tréninkové</li><li>• metoda sebereflexe</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                      |               |                                                                         |

## Trénink Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

- interpretace
- diskuse
- studentské projekty a programy

### Anotace modulu

Tento modul je určen studentům, kteří si chtějí zvýšit či zachovat duševní svěžest. Student bude plnit jednotlivé úkoly tak, aby hlavního cíle bylo dosaženo. Cvičení a hry jsou sestaveny tak, aby vedly ke zlepšení mozkové činnosti, a to nenásilnou, snadnou a zábavnou formou. V tomto modulu nejde o vědomosti a výsledků student dosáhne až pravidelným, dlouhodobým cvičením. Předmět není náročný na pomůcky ani prostor, v letních měsících může být vyučován i mimo učebnu. Zapomínání, nesoustředění, jazykové neobratnosti a další jsou jevy normální, ale způsobují nám problémy. Proto má smysl duševní kondici trénovat. Studenti pak budou schopni lepší koncentrace, lepšího zapamatování, logického myšlení, plánování a kombinování a v neposlední řadě efektivního rozhodování.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Úvod do problematiky fungování mozku a hledání cest ke zlepšování duševní výkonnosti

Cíle her pro rozvoj myšlení, cíle her pro rozvoj paměti a posílení soustředění. Mozek a co se odehrává v naší hlavě, fungování mozku, možné cesty ke zlepšování duševní výkonnosti, zaměření jednotlivých tréninků.

#### 2. Cvičení na koncentraci

Cvičení zaměřené na rozvoj smyslů, na rozvoj schopnosti zacházet s čísly, na práci s písmeny, s barvami, zahřívací cvičení. Cvičení na rozvoj fantazie, pohybové techniky, trénink řeči, práce s příběhy, labyrinty, čtení, přemýšlení a doplňování.

#### 3. Cvičení na fantazii, pohyb, řeč a logiku

Práce s příběhy, labyrinty, čtení, přemýšlení a trénink řeči, doplňování a asociační cvičení.

#### 4. Trénink paměti

Jak si pamatovat, dlouhodobá a krátkodobá paměť, technika strukturování, metoda SQRRR, zlepšování paměti, pamatovat si více a rychleji, význam barev v zapamatování, procvičování.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Aktivita studenta v praktických cvičeních.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BÍLKOVÁ, Jana. *Trénink mentální kondice: Cvičení a hry se slovy v každém věku*. Praha: Portál, 2017.

ISBN 978-80-262-1235-5.

PETERKOVÁ, Michaela. *Kurz duševní rovnováhy*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0585-2.

ROUGIER, Roger. *Trénujeme logické myšlení*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1175-4.

#### Doporučená literatura a další zdroje

CINGROŠOVÁ, Klára a Klára DVOŘÁKOVÁ. *Knížka pro vzpomínání a procvičování paměti*. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0703-0.

CINGROŠOVÁ, Klára a Klára DVOŘÁKOVÁ. *Vlastivědná knížka pro vzpomínání a procvičování paměti*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1125-9.

HARISSON, Eric. *Rychlé meditace pro zklidnění těla a mysli*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-3768-3.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro a Marek PREISS. *Trénování paměti a poznávacích schopností*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2738-7.

KOLEKTIV autorů. *Velká kniha technik učení, tréninku paměti a koncentrace*. Praha: Grada, 2011.

## Trénink Cd - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika modulu

ISBN 978-80-247-3023-3.

KOSSAK, Hans-Christian. *Jak se snadno učit a více si pamatovat*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-09-6.

NOVÁK, Tomáš. *Posilněte si svoji vůli*. Praha: Grada, 2009, ISBN 978-80-247-2752-3.

NURNBERGER, Elke. *Síla pozitivního myšlení*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3954-0.

NURNBERGER, Elke. *Jak získat vnitřní klid a rovnováhu*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-39-04-5.

PRAŠKO, Ján. *Jak vybudovat a posílit sebedůvěru*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-1352-6.

STENGER, Christiane. *Jak si vybudovat fantastickou paměť*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3776-8.

### Pomůcky

- učebna s tabulí a PC
- psací potřeby, papíry

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                  |               |                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                   |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                   |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                   |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | denní                                                                                            |               |                                                                   |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Významné osobnosti                                                                               | VOS           |                                                                   |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Outstanding Personalities                                                                        |               |                                                                   |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | povinně volitelný                                                                                | dopor. období | zimní a letní období<br>2. nebo 3. ročníku                        |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | cvičení 1 hod./týden                                                                             | ECTS          | 1 kredit v zimním a letním období,<br>celkem 2 kredity za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                  |               |                                                                   |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                   |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Na studenta nejsou stanoveny žádné vstupní požadavky.                                            |               |                                                                   |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student ví, kdy vznikl samostatný obor sociální práce u nás a v zahraničí.</li><li>• Orientuje se v osobnostech, které přispěly ke vzniku oboru sociální práce u nás i v zahraničí.</li><li>• Student zná základy českého sociálního školství.</li><li>• Umí uvést nejvýznamnější osobnosti, které přispěly ke vzniku a rozvoji oboru sociální pedagogika.</li><li>• Student ví, kdy vznikl samostatný obor sociální pedagogika u nás a v zahraničí.</li><li>• Student zná základy předchůdců, praktiků i teoretiků sociální pedagogiky.</li><li>• Student má přehled o možnostech studia na školách v ČR se zaměřením na sociální práci a sociální pedagogiku.</li><li>• Student zná profesní organizace a odborné časopisy, které se zabývají danou problematikou.</li><li>• Student se zabývá prestiží profese sociální pracovníka a sociálního pedagoga.</li></ul> |                                                                                                  |               |                                                                   |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické</li><li>• metody dialogické, beseda</li><li>• metody projekční</li><li>• metody nácviku dovedností</li><li>• metody brainstormingové</li><li>• metody situační</li><li>• metody inscenační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                  |               |                                                                   |



## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Anotace modulu

Učitel seznamuje studenty s vybranými osobnostmi, které stály u zrodu oborů sociální práce a sociální pedagogika. Vysvětluje historii, která sehrála při vzniku těchto profesí významnou roli. Učitel uvádí postupný rozvoj školství v těchto oborech. Učitel uvede studenty do základů sociální práce a sociální pedagogiky. Poukazuje na spojitost a odlišnost těchto dvou disciplín. Učitel zmiňuje profesní organizace, které sdružují sociální pracovníky. Učitel uvádí odborné časopisy, které se zabývají danými obory. Učitel seznamuje studenty se současnými osobnostmi, které se zasloužily o rozvoj oborů sociální práce a sociální pedagogiky u nás i v zahraničí.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Předchůdci sociální práce

Péče o chudé, potřebné a nemocné dříve než existoval obor sociální práce.

#### 2. Významné osobnosti, které přispěly ke vzniku oboru sociální práce v minulosti

Významné osobnosti, které přispěly ke vzniku oboru sociální práce v bývalém Československu.

Významné osobnosti, které přispěly ke vzniku oboru sociální práce v Holandsku, Americe, Anglii, Německu, Francii a v ostatních zemích.

#### 3. Současné významné osobnosti v ČR, které přispěly k rozvoji oboru sociální práce

#### 4. Současné významné osobnosti v zahraničí, které přispěly k rozvoji oboru sociální práce

Prestiž profese sociálního pracovníka. Sociální pracovník v českých médiích (film, rozhlas, internet).

#### 5. Profesní organizace sdružující sociální pracovníky. Odborné časopisy zabývající se sociální prací.

#### 6. Předchůdci sociální pedagogiky

Péče o chudé, potřebné a nemocné dříve než existoval obor sociální pedagogika.

#### 7. Významné osobnosti, které přispěly ke vzniku oboru sociální pedagogika v minulosti

Významné osobnosti, které přispěly ke vzniku oboru sociální práce v České republice.

Významné osobnosti, které přispěly ke vzniku oboru sociální práce v ostatních zemích.

#### 8. Současné významné osobnosti v ČR, které přispěly k rozvoji oboru sociální pedagogika

#### 9. Současné významné osobnosti v zahraničí, které přispěly k rozvoji oboru sociální pedagogika

Prestiž profese sociálního pedagoga. Sociální pedagog v českých médiích (film, rozhlas, internet).

#### 10. Profesní organizace sdružující sociální pedagogy. Odborné časopisy zabývající se sociální pedagogikou.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Seminární práce na zadané téma.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

BENDL, Stanislav. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: UK v Praze, Pedagogická fakulta, 2016.

ISBN 978-80-7290-881-3.

*Dotkni se výšin 2. Po stopách slavných osobností*. Praha: Advent Orion, 2010. ISBN 978-80-7172-224-3.

EDWARDS, R. L., ed. *Encyclopedia of Social Work*. Washington, DC: NASW Press, 2001.

ISBN 978-0-19-530661-3.

FONTANA, David. *Sociální dovednosti v praxi*. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-2621-197-6.

KNOTOVÁ, Dana et al. *Úvod do sociální pedagogiky. Studijní texty pro studenty oboru sociální pedagogika*.

Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7077-6.

KODYMOVÁ, Pavla. *Historie české sociální práce v letech 1918–1948*. Praha: Karolinum, 2013.

ISBN 978-80-246-2256-9.

HEŘMÁNEK, Pavel. *Jan Amos Komenský a Kristina Poniatowská*. Praha: Lidové noviny, 2015.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

ISBN 978-80-7422-287-0.

MATOUŠEK, Oldřich et al. *Encyklopedie sociální práce*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0366-7.

MATOUŠEK, Oldřich, Jana KOLÁČKOVÁ a Pavla KODYMOVÁ. *Sociální práce v praxi*. Praha: Portál, 2005. ISBN 978-80-7367-818-0.

### Doporučená literatura a další zdroje

BARKER, R. L. *The Social Work Dictionary*. 4. vyd. Washington, DC. U.S.A.: NASW Press, 1999. ISBN 0-87101-298-7.

HEŘMÁNEK, Pavel. *Kniha: Aby nemuseli nakonec žebrati – Příběhy z dějin karlínské Invalidovny*. Praha: EPOCHA, 2015. ISBN 978-80-7425-252-5.

HAVRDOVÁ, Zuzana. *Kompetence v praxi sociální práce*. Praha: Osmium, 1999. ISBN 80-902081-8-5.

KOPŘIVA, Karel. *Lidský vztah jako součást profese*. 5. vyd. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-181-6.

KRAKEŠOVÁ, Marie. *Výchovná sociální terapie I. a II.* Praha: MPSV ČSR, 1973. ISBN neuvedeno.

MATOUŠEK, Oldřich. *Slovník sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-368-0.

MATOUŠEK, Oldřich. *Základy sociální práce*. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-743-7.

MILFAJT, René a Ondřej FISCHER. *Etické otázky naší profese in Etika pro sociální pracovníky*. 2. vyd. Praha: JABOK, 2010. ISBN 978-80-904137-7-1.

JANOUSHKOVÁ, Katka a Dana NEDĚLNÍKOVÁ. *Profesní dovednosti terénních sociálních pracovníků: Sborník studijních textů*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě. Zdravotně sociální fakulta – katedra sociální práce, 2008. ISBN 978-80-7368-504-1.

SEIBEL, Friedrich W. *Global Leaders for Social Work Education: The IASSW Presidents 1928–2008*. Boskovice: Verlag ALBERT, 2008. ISBN 978-80-7326-133-7.

ZASTROW, Charles. *The Practice of Social Work: Applications of Generalit and Advanced Content*. 10. vyd. Thomson: Brooks/Cole, 2003. ISBN-10: 0840029187.

*Etický kodex sociálních pracovníků ČR*

*Mezinárodní etický kodex.*

### Pomůcky

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- grafické pomůcky
- odborná učebna
- modely a zobrazení

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                  |                     |                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |                     |                                                                                           |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Sociální pedagogika                                                                              |                     |                                                                                           |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 75-32-N/..                                                                                       |                     |                                                                                           |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | denní                                                                                            |                     |                                                                                           |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Konverzace v cizím jazyce (anglickém, německém, ruském)                                          | KCJ (KAJ, KNJ, KRJ) |                                                                                           |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Conversation in Foreign Language (English, German, Russian)                                      |                     |                                                                                           |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | volitelný                                                                                        | dopor. období       | zimní a letní období 1., 2. a 3. ročníku                                                  |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | cvičení 2 hod./týden                                                                             | ECTS                | 2 kredity v zimním a letním období 1., 2. a 3. ročníku, celkem max. 12 kreditů za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                  |                     |                                                                                           |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | zápočet na konci každého období                                                                  |                     |                                                                                           |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Znalost cizího jazyka minimálně na úrovni A2 podle Společného evropského referenčního rámce.     |                     |                                                                                           |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student si zlepší své receptivní, produktivní a interaktivní řečové dovednosti.</li><li>• Je schopen aplikovat probrané gramatické struktury v ústním projevu.</li><li>• Umí aktivně používat slovní zásobu ve vztahu k pracovnímu prostředí pedagoga volného času, asistenta pedagoga, vychovatele, sociálního pracovníka a jiných sociálně pedagogických profesí.</li><li>• Dokáže se porozumět v cizojazyčném prostředí a v situacích, které souvisí se sociální pedagogikou a sociální prací.</li><li>• Je schopen plynulého monologického projevu bez chyb, které brání porozumění.</li><li>• Student dokáže vést dialog nebo řídit diskusi, formulovat argumenty, klást otázky a odpovídat na otázky.</li><li>• Dokáže pracovat s cizojazyčným textem, umí převyprávět text a vyhledat důležité informace v textu.</li><li>• Je schopen prezentovat školské, sociální, zdravotní a jiné zařízení, kde vykonával odbornou praxi, je schopen prezentovat svoji práci, podělit se o své zkušenosti a provést evaluaci svého působení na pracovišti v rámci souvislé odborné praxe.</li></ul> |                                                                                                  |                     |                                                                                           |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody dialogické</li><li>• diskuse</li><li>• modelové situace</li><li>• brainstormingové metody</li><li>• metody práce s textem</li><li>• statická a dynamická projekce</li><li>• inscenační metody</li><li>• hry na rozvíjení jazykových a komunikačních dovedností</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                  |                     |                                                                                           |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### Anotace modulu

Konverzace v cizím jazyce navazuje na probírané učivo a znalosti získané v rámci povinného modulu cizího jazyka. Slouží jako podpora jazykového vzdělávání těch, kteří potřebují učivo více procvičovat a opakovat, ale pomůže i těm, kteří si chtějí zdokonalit své vyjadřovací schopnosti a upevnit slovní zásobu. Volitelný modul pomůže studentům odbourat jazykové bariéry a připravit se na sociálně pedagogickou profesi, na práci asistenta pedagoga, pedagoga volného času, vychovatele, sociálního pracovníka nebo dobrovolníka v cizojazyčném prostředí, na návštěvu zahraničních partnerů u nás a na absolvování odborného výcviku nebo krátkodobých stáží v zahraničí. Učitel vede studenty k rozvíjení komunikačních kompetencí a ke kultivovanému jazykovému projevu se správnou výslovností a intonací. Systematicky rozvíjí všechny řečové dovednosti studentů s důrazem na ústní projev a stimulování řečových aktivit studenta. Výuka směřuje k prohloubení, upevnění a zdokonalení ústního projevu, včetně aplikace osvojených jazykových prostředků. Učitel vede studenta k tomu, aby správně používal odbornou terminologii z oblasti sociální pedagogiky a sociální práce a využíval znalosti získané v odborných předmětech k tomu, aby byl schopen adekvátně reagovat a aktivně se zapojovat do diskusí. Učitel upřednostňuje tematické okruhy, které odpovídají zvolenému vzdělávacímu programu a pomocí modelových situací, komunikačních her, hraných rolí a diskusí pomáhá studentovi zorientovat se a pohybovat se v cizojazyčném prostředí. Věnuje se také vyhledávání informací v elektronických zdrojích a práci s médii.

### Hlavní témata (osnova) modulu

#### 1. Sociální pedagogika

Předpoklady pro práci asistenta pedagoga, vychovatele, pedagoga volného času a aktivizačního pracovníka, jejich kompetence a povinnosti, rozhovor s klientem, nabídka řešení problému.

#### 2. Sociální práce

Předpoklady pro práci sociálního pracovníka, kompetence a povinnosti sociálního pracovníka, rozhovor s uživatelem sociální služby, zjišťování příčin klientova problému, poskytnutí rady.

#### 3. Rodina

Problémy současné rodiny – neúplná rodina, vícegenerační rodina, rodina s dětmi s velkým věkovým rozdílem, smíšená rodina, soužití bez uzavření sňatku, singles, rozvodovost, výchovné problémy.

#### 4. Týrané, zanedbávané a zneužívané děti

Výchova dítěte v rodině, práva dětí, trestání dětí, CAN syndrom, děti ulice. Sociálně výchovná práce s problémovou rodinou. Vliv prostředí na výchovu dítěte.

#### 5. Náhradní péče

Rozdíly mezi rodinnou a ústavní náhradní péčí, výhody a nevýhody, jiné formy náhradní péče. Sociální práce a sociálně výchovná práce vychovatelů v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy.

#### 6. Postavení ženy ve společnosti

Role žen ve společnosti, mateřství, genderová nerovnost, diskriminace žen, domácí násilí. Sociální práce s ženami. Práce pedagoga volného času v azylových domech pro matky s dětmi.

#### 7. Stáří

Problematika stáří, generační propast, problematika soužití více generací, aktivní stáří, život v domově pro seniory. Sociální práce se seniory a práce aktivizačního pracovníka se seniory.

#### 8. Bezdomovci

Život na ulici. Terénní a resocializační práce, sociální práce s bezdomovci.

#### 9. Vzdělání

Příprava na budoucí povolání, popis studia na naší škole. Práce asistenta pedagoga a vychovatele ve školském zařízení. Práce výchovného poradce.

#### 10. Kultura a volný čas

Způsoby trávení volného času dětí a mládeže, mimoškolní činnost, multikulturní výchova. Sociální práce a práce pedagoga volného času v nízkoprahových zařízeních.

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

### 11. Rasismus a xenofobie

Projevy rasové nesnášenlivosti, život a integrace etnických skupin. Práce asistenta pedagoga s dětmi z národnostních menšin, sociální práce s etnickými skupinami a uprchlíky.

### 12. Práce a nezaměstnanost

Hledání zaměstnání, příprava na přijímací pohovor, podepsání pracovní smlouvy, negativní důsledky nezaměstnanosti. Poradenská a sociální práce s nezaměstnanými.

### 13. Závislosti

Problematika drogové závislosti, závislost na alkoholu, kouření, výherních automatech, řešení otázky drogové závislosti. Sociálně výchovná a preventivní práce se závislými.

### 14. Kriminalita a lidé na okraji společnosti

Trestná činnost, druhy trestů. Resocializační programy. Práce sociálního pracovníka, pedagoga volného času a vychovatele ve věznicích a výchovných ústavech. Sociálně výchovná práce s lidmi na okraji společnosti.

### 15. Občané se zdravotním znevýhodněním

Zdravotní problémy, u lékaře, prevence, integrace občanů se zdravotním znevýhodněním, inkluze. Sociální pedagogická práce s občany a práce asistenta pedagoga s dětmi se zdravotním znevýhodněním.

### 16. Síť školských, sociálních, vzdělávacích a zdravotnických zařízení

Popis jednotlivých služeb sociální péče, sociálního poradenství a služeb sociální prevence, návrh na zřízení sociální služby, panelová diskuse o komunitním plánu města.

### 17. Masmédia

Fenomén sociálních sítí a rizika jejich používání. Rozhovor se sociálním pracovníkem, asistentem pedagoga, pedagogem volného času a vychovatelem pro tisk, rozhlasové nebo televizní vysílání.

### 18. Dobrovolnictví a dobrovolnická činnost

Nabídka dobrovolnických aktivit, osobnost a práce dobrovolníka, příprava aktivit pro práci dobrovolníka s vybranou cílovou skupinou.

### 19. Telefonování

Simulace telefonického rozhovoru, zanechání vzkazu, předání vzkazu, zjišťování informací a vyplňování formuláře prostřednictvím telefonického rozhovoru.

### 20. Prezentace vybraného zařízení odborné praxe

Sběr informací o dané službě, tvorba prezentace a její grafické zpracování, vystoupení s prezentací před skupinou, hodnocení vystoupení.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Aktivní účast ve cvičeních a účast na závěrečné skupinové diskusi, která ověří získané dovednosti studentů v průběhu zimního i letního období každého ročníku.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

KOŘISTKOVÁ, Jana. *Anglický jazyk 1: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-16-9.

KOŘISTKOVÁ, Jana. *Anglický jazyk 2: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-18-3.

KOŘISTKOVÁ, Jana. *Anglický jazyk 3: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-20-6.

ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Německý jazyk 1: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-08-4.

ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Německý jazyk 2: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS,

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-11-4.  
ŠUSTKOVÁ, Šárka. *Německý jazyk 3: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-13-8.  
VLHOVÁ, Karla. *Ruský jazyk 1: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2011. ISBN 978-80-87540-02-2.  
VLHOVÁ, Karla. *Ruský jazyk 2: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-04-6.  
VLHOVÁ, Karla. *Ruský jazyk 3: Studijní opora pro kombinovanou formu studia*. Ostrava: OA a VOŠS, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace, 2012. ISBN 978-80-87540-06-0.  
Studijní materiály průběžně aktualizované a zveřejňované přes e-learning VOŠS Ostrava.  
Odborná literatura v cizím jazyce zaměřená na sociální pedagogiku a sociální práci.  
Odborné texty z relevantních internetových stránek.  
Aktuální texty z odborných periodik.

### Doporučená literatura a další zdroje

ВОЛГИН, Николай Алексеевич. *Экономическая и социальная политика (Социальная политика)*. Москва: Издательство РАГС, 2010. ISBN 978-5-7729-0393-3.  
СТАРОВОЙТОВА, Ирина Александровна. *Ваше мнение: пособие по разговорной практике для студентов продвинутого уровня*. 7-е издание. Москва: Наука, 2013. ISBN 978-5-02033112-9.  
FITZGERALD, Donatella a Rachel HARRAWAY. *New English File – Culture link*. Oxford: Oxford UP, 2011. ISBN 978-0-19-459596-4.  
HUGHES, John a Andrew MALLETT. *Successful Presentations*. Oxford: Oxford UP, 2012. ISBN 9780194768399.  
LÉVY-HILLERICH, Dorothea, Elzbieta JARMUZEK et al. *Kommunikation in sozialen und medizinischen Berufen*. Plzeň: Fraus, 2003. ISBN 80-7238-286-1.  
MICHŇOVÁ, Iva. *Němčina: Moderní konverzace*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-247-5762-9.  
NEKOVÁŘOVÁ, Alena a Dominique FLIEGLER. *Alltagssprache Deutsch*. Plzeň: Fraus, 2003. ISBN 80-7238-143-1.

<http://iteslj.org/questions/>  
<http://www.bestmswprograms.com/top-10-ted-talks-for-social-workers/>  
<http://www.miloserdie.ru>  
<http://www.miloserdie.ru/friends/about/>  
<http://www.daf-links.de/linksammlung/uebungen.html>

### Pomůcky

- textové pomůcky
- auditivní technika
- vizuální technika
- audiovizuální technika
- auditivní a audiovizuální záznam
- organizační a reprografická technika
- učebna pro reprodukci audiovizuálních pomůcek

| Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                  |               |                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|----------------------------------------------------------------------------|
| Název školy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Obchodní akademie a Vyšší odborná škola sociální, Ostrava-Mariánské Hory, příspěvková organizace |               |                                                                            |
| Název vzdělávacího programu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Sociální pedagogika                                                                              |               |                                                                            |
| Kód oboru vzdělání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 75-32-N/..                                                                                       |               |                                                                            |
| Forma vzdělávání                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | denní                                                                                            |               |                                                                            |
| Název a kód modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Znaková řeč                                                                                      | ZNŘ           |                                                                            |
| Název modulu anglicky                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Sign Language                                                                                    |               |                                                                            |
| Typ modulu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | volitelný                                                                                        | dopor. období | zimní a letní období 1., 2. a 3. ročníku                                   |
| Rozsah modulu (hodin týdně (p+c))                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | cvičení 2 hod./týden                                                                             | ECTS          | 2 kredity v zimním a letním období, celkem maximálně 12 kreditů za studium |
| Jiný způsob vyjádření rozsahu                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                  |               |                                                                            |
| Forma hodnocení                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | zápočet na konci každého období                                                                  |               |                                                                            |
| Vstupní požadavky na studenta                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Zdravotní předpoklady pro zvládnutí znaků, motorická schopnost rukou, zraková vazba.             |               |                                                                            |
| <b>Cíle modulu</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Student získá základní znalosti v oblasti komunikace s neslyšící osobou.</li><li>• Seznámí se s českým znakovým jazykem, znakovanou češtinou, jeho lexikální i gramatickou stránkou a způsoby jeho užívání.</li><li>• Student pochopí specifické rysy českého znakového jazyka související s jeho simultánností a existencí v 3D prostoru.</li><li>• Zorientuje se ve světě neslyšících a jejich kultuře.</li><li>• Seznámí se s profesí „tlumočnick ČZJ/ZČ“ v ČR.</li><li>• Seznámí se s organizacemi působícími v rámci Moravskoslezského kraje i celé ČR.</li><li>• Seznámí se dalšími možnostmi studia ČZJ/ZČ v ČR.</li></ul>                                                          |                                                                                                  |               |                                                                            |
| <b>Metody výuky</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• metody monologické, dialogické, beseda</li><li>• metody projekční</li><li>• metody nácviku dovedností</li><li>• metody situační a inscenační</li></ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                  |               |                                                                            |
| <b>Anotace modulu</b> <p>Výuka volitelného modulu Znaková řeč je zaměřena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. V první (teoretické) části učitel umožňuje studentům získat základní znalosti v odborné terminologii a orientovat se v této oblasti/kultuře. Seznámí se s pojmy znaková řeč, český znakový jazyk (ČZJ), znakovaná čeština (ZČ), osoba neslyšící prelingválně/postlingválně, osoba nedoslýchavá (lehce, středně, těžce), osoba ohluchlá. Z tlumočnické oblasti pak s pojmy transliterátor znakového jazyka, vizualizátor mluveného jazyka, tlumočnick ČZJ/ZČ. Také se seznámí s kulturou neslyšících.</p> <p>Ve druhé (praktické) části si studenti osvojí základní znakové pozice, slovní zásobu znaků i manuální zručnost</p> |                                                                                                  |               |                                                                            |

## Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu

znakovat (používat znaky). Naučí se vnímat práci těla, která je spojená s vizuálně pohyblivými prostředky (mimikou, gesty, tvary rukou, pohyby horní části trupu a hlavy). Studenti se v této části naučí znaky zapisovat do takové formy/podoby, aby si je uměli následně při samostudiu vybavit/přeložit. Což je nejtěžší úkol při studiu ČZJ/ZČ. Získané znalosti v průběhu studia si studenti pravidelně opakují, procvičují. Ze základních slovíček následně skládají holé věty/souvětí, až v závěru jsou schopni přeložit krátké samostatné vypravování. Výstupem je zvládnutí vlastního curriculum vitae.

### Hlavní témata (osnova) modulu

1. Úvod do studia, odborná terminologie.
2. Cvičení mimiky, orientace v prostoru.
3. Obouruční prstová abeceda.
4. Pozdravy.
5. Základní popis člověka (muž, žena, věk, vzhled).
6. Základní vlastnosti člověka.
7. Představování (osobní zájmena), jména.
8. Rodina.
9. Základní číslovky 1 – 10, desítky, stovky, tisíce.
10. Dny v týdnu, měsíce v roce.
11. Základní oblečení, barvy.
12. Bydlení, popis domu, pokoje.
13. Roční období, dovolená, volnočasové aktivity.
14. Základní věci kolem nás.
15. Slovesa: umět, znát, rozumět, vědět, pamatovat si, moci, dělat, muset.
16. Profese tlumočnick ČZJ/ZČ.
17. Vzdělávání a možnosti současnosti, trendy, podpůrné centra při VŠ v ČR.
18. Půjčovna kompenzačních pomůcek při Moravskoslezské unii neslyšících v Ostravě / kancelář tlumočnicků ČZJ při SNN v ČR.
19. Exkurze v organizaci neslyšících, nebo neslyšící hosté v hodině.

### Forma a váha hodnocení

Zápočet

Aktivní účast v hodinách, zápočtový test, rozhovor s lektorem ve znakované češtině.

### Studijní literatura a pomůcky

#### Povinná literatura

HRUBÝ, Jaroslav. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1999. ISBN 80-7216-096-6.

Zákon č. 384/2008 Sb., o komunikačních systémech neslyšících, nedoslýchavých a hluchoslepých osob, ve znění pozdějších změn a předpisů

#### Doporučená literatura a další zdroje

RŮŽIČKOVÁ, Marie. *Učíme se českou znakovou řeč: Společná učebnice pro děti předškolního věku a jejich rodiče*. 3. vyd. Praha: Septima, 2012. ISBN 978-80-7216-302-1.

HUDÁKOVÁ, Andrea. *Ve světě sluchového postižení. Informační a vzdělávací publikace (nejen) pro zdravotnický personál o životě a potřebách neslyšících, nedoslýchavých a ohluchlých lidí a lidí s kochleárním implantátem*. Praha: Středisko rané péče Tamtam, 2005. ISBN 80-86792-27-7.

ZARUBOVÁ, Pavlína. *Jsem coda (Children of Deaf Adults)*. Časopis Gong, Praha 2015.

ZARUBOVÁ, Pavlína. *Základy komunikace s neslyšícími lidmi pro studenty se speciálními potřebami, v rámci*



## **Cf - Informace o vzdělávacím programu - charakteristika volitelného modulu**

*OP vzdělávání pro konkurenceschopnost, kompetence absolventů OU zaměřené na rovnost příležitostí na trhu práce.* Ostrava: OU, 2011. ISBN 978-80-7368-962-9.

### **Pomůcky**

- audiovizuální technika
- audiovizuální záznamy
- odborná učebna

